

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД,
СЕПТЕМБАР 1997.
ГОДИНА VIII,
БРОЈ 409

ПОЛИТИЧКИ
ПОРТРЕТ
ТОМИСЛАВА НИКОЛИЋА
заменика председника Српске радикалне странке

СПОЉНОПОЛИТИЧКЕ АКТИВНОСТИ

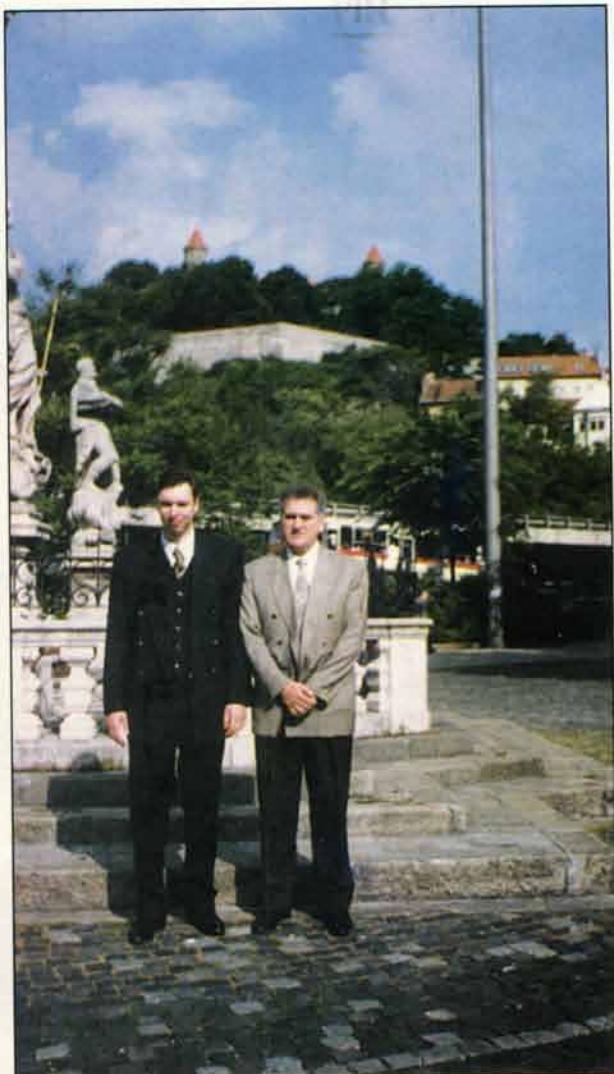
Делегација Националног фронта
Француске у Народној скупштини

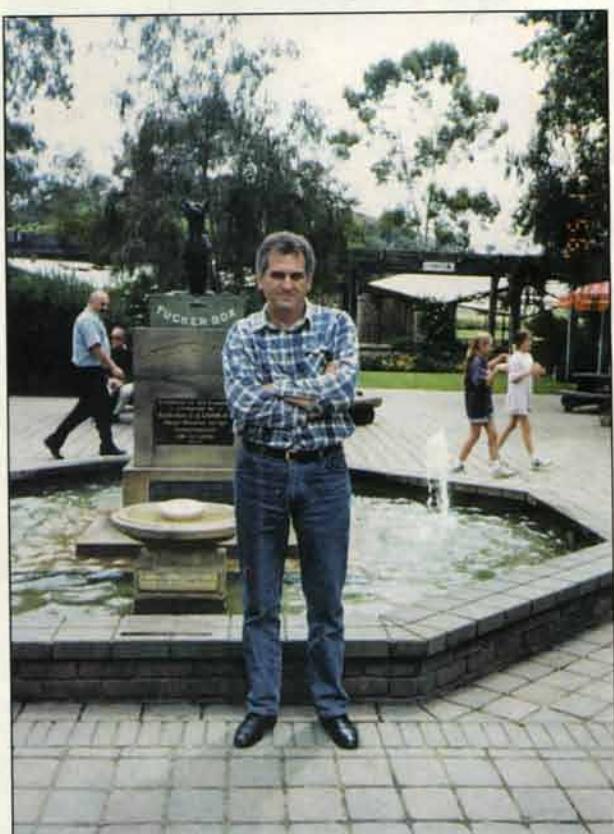
Обнова традиционалних пријатељских веза
- Ле Пен са посланицима Српске радикалне странке

Европа нација - Европа будућности
- са лидером француских националиста

У старом словачком граду Жилини
- гости Словачке народне странке

Френкстон, Аустралија
- Срби у дијаспори нису заборављени

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Београд
Француска 31

Основач и издавач:
др Војислав Шешељ

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника:
Душан Весић

Помоћник главног
и одговорног уредника:
Дмитриј Јанковић

Лектор:
Зорица Илић

Редакција:
Рајко Горановић, Момир Марковић,
Мирослав Васиљевић,
Наташа Јовановић,

Јадранка Шешељ, Дејан Анђућ,
Александар Вучић, Рајко Ђурђевић,
Коста Димитријевић,
Драгољуб Стаменковић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Потпредседник Издавачког савета:
Петар Димовић

Издавачки савет:
Томислав Николић, Маја Гојковић,
Драган Јовановић,
Ранко Вујић, Драган Тодоровић,
Ратко Гондић, др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Зоран Красић,
Милован Радовановић,
Јорѓованка Табаковић,
Ратко Марчетић, Владимира Башкот

Секретар редакције:
Љиљана Мијоковић

Шеф дистрибуције:
Зоран Дражиловић

Технички уредник
и компјутерски предлог:
Северин Поповић

Штампа:
НИГП "АБЦ-ГРАФИКА" д. д.
Влајковацева 8, 11000 Београд

Карикатуре:
Синиша Аксентијевић

Тираж: 100.000 примерака

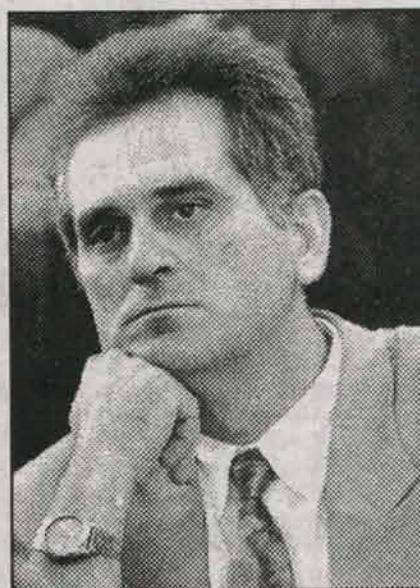
Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд,
Тел.: 011/325-231

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су
у Регистар средстава јавног информа-
сија Министарства за информације под
бројем 1104. од 5. јуна 1991. године. Ми-
нистарство за информације Републике
Србије 19. августа 1991. године дало је
мишљење број 413-01-551/91-01 да се
"Велика Србија" сматра производом из
Тарифног броја 8. став 1. тачка 1. алинеје
10. за чији промет се плаћа основни по-
рез по стопи од 3%.

ПОЛИТИЧКИ ПОРТРЕТ ТОМИСЛАВА НИКОЛИЋА

Шумадинац из породице солунских ратника, српски националиста и патријота, узоран крагујевачки домаћин и отац двојице радикала, ратни добровољац и човек који је са супругом Драгицом у четири руке саградио кућу, пошто је пре тога градио пруге и тунеле - то је Томислав Николић (1952), заменик председника Српске радикалне странке, председник њене "Владе у сенци", шеф Посланичке групе Српске радикалне странке у Народној скупштини Републике Србије и њен "најдужи језик", с којим ни стотину политичких противника не могу да изађу на крај. Једини "други човек" у политичким странкама Србије има ове јесени реалну шансу да постане први човек српске владе, а српски народ има прилику да за свог првог "оперативца" изабере човека кога познаје као поштеног, честитог и умног, човека који би с будућим председником Србије др Војиславом Шешељем чинио незаменљив тандем српске народне власти. Ово специјално издање "Велике Србије" скица је за политички портрет Томислава Николића, кандидата Српске радикалне странке на септембарским парламентарним изборима за нову, бољу, домаћинску Србију.

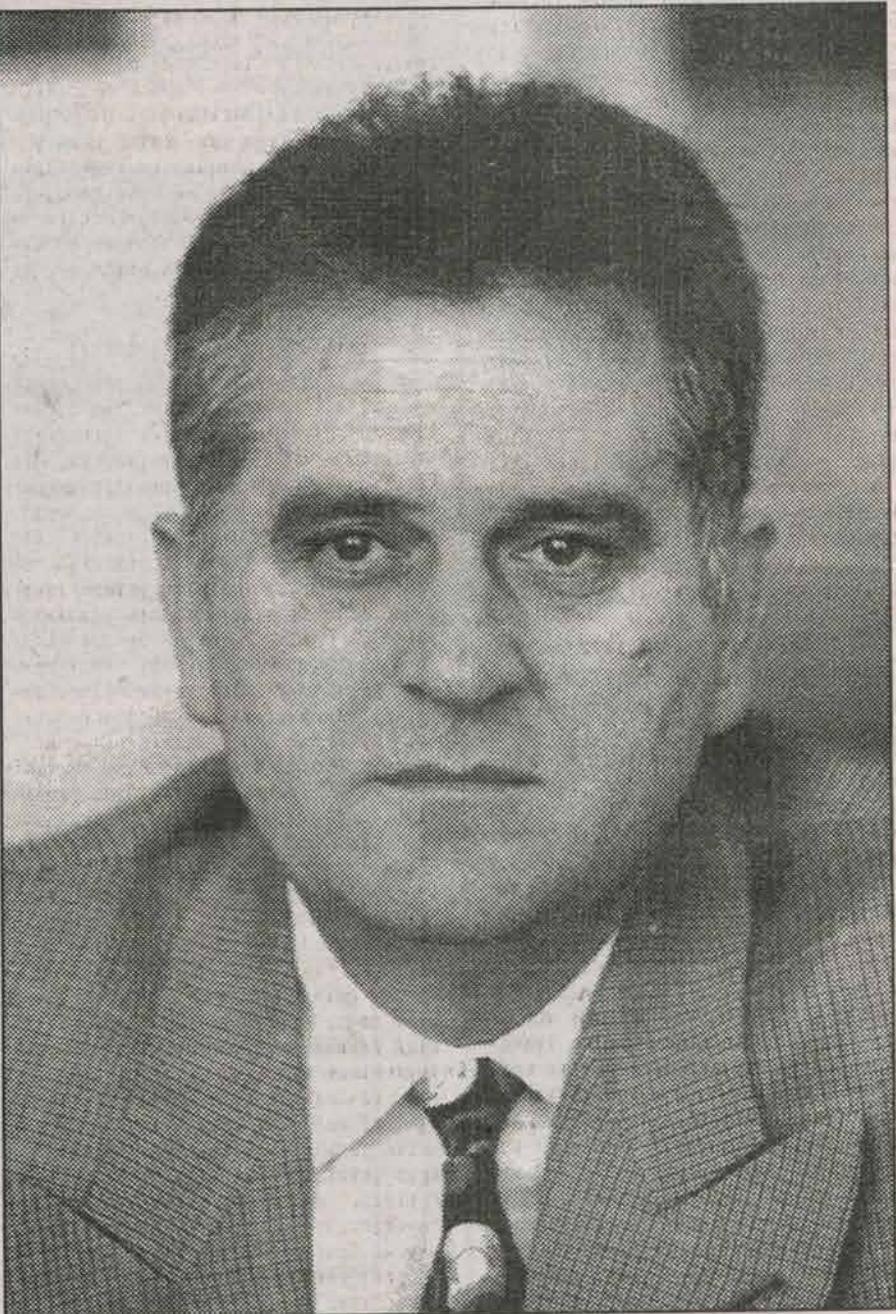
СРБИЈА ЈЕ ВЕЧНА,
ДОК СУ ЈОЈ
ДЕЦА ВЕРНА!

ПРИЛОЗИ ЗА ПОЛИТИЧКУ БИОГРАФИЈУ ТОМИСЛАВА НИКОЛИЋА,
ЗАМЕНИКА ПРЕДСЕДНИКА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
И ШЕФ ЊЕНЕ ПОСЛАНИЧКЕ ГРУПЕ У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ СРБИЈЕ

ЗА ДОМАЋИНСКУ СРБИЈУ

ТОМИСЛАВ НИКОЛИЋ је рођен 15. фебруара 1952. године у Крагујевцу, од оца Радомира и мајке Живадинке, зване Ружа. "Имао сам и брата који је био од мене старији четири године, међутим, сплетом трагичних околности, веома рано сам остао и без брата и без родитеља. Практично, пре пунолетства остао сам сам, и сам сам се пробијао кроз живот, сам се борио за све оно што сам желео да створим и што сам хтео да урадим", прича Николић, и наставља: "Основну и средњу школу сам завршио у Крагујевцу. У Крагујевцу сам студирао Правни факултет, али сам прекинуо, и мислим да га никада нећу ни завршити.

Почео сам да радим веома млад, још 1971. године, на прузи Београд-Бар, где сам био шеф градилишта. Затим сам радио на адаптацији хотела Касина у Мајданпеку, па сам био на путу Војка-Крињевићи. Одатле сам отишао у Пријепоље у војску, па на прругу Београд-Бар, а затим на регулацију корита реке Требињице, где сам провео скоро три године. Онда сам отишао у Београд, на београдски подземни чврт, за који Милошевић тврди да га је урадио за неколико месеци, а ја сам га напустио 1977. године. Радио сам на два туница испод Звечанске улице и одатле се, 1978. године, вратио у Крагујевац, у трговинско предузеће "22. децембар", у коме сам водио инвестиције и одржавање, и ту остао до 1990. Те године прешао сам у комунално предузеће, због чега неки, који мисле да су много паметни, покушавају да ме зову "Тома гробар". Онда сам, 1992. године, изабран за савезног посланика у Већу грађана.

- Зар тај надимак нисте добили због свог фудбалског опредељења?

Николић (смеје се): Ја сам "потпуни гробар". Ја сам партизановац, а успут, то комунално предузеће је имало надлежност над свим градским гробљима у Крагујевцу, а ја сам у њему био технички директор. Ту сам остао веома кратко, али мислим да ми је то много користило у животу. Ко ту није радио и ко нема неку везу са гробљем (а, нема Србина да нема неког свог, због кога мора да иде на гробље), тај може са тим да се шали, да се подсмеја. Онај ко схвата какви се ту послови раде, колико људи потрепшени и очајни долазе да заврше посао који им јако тешко пада, а који морају брзо да обаве, тај схвата о чему се ради. Ја се, наравно, тога уопште не стидим.

Постао сам савезни посланик у већу грађана и на мајским изборима, па сам онда на децембарским изборима, 1992. године, прешао у Скупштину Србије. Тада сам први пут био у политичкој дилеми. Војислав Шешељ није утицао на мене где ју се, као заменик председника странке, кандидовати, али сам ја поставио себи питање да ли заиста желим да нешто створим у политици, или жељим да будем посланик који ће увек да буде уз Војислава Шешеља, да слуша шта он говори и да, евентуално, некада и сам нешто каже. И онда сам решио да пробам да се одвојим од Војислава Шешеља, тако да у републичкој скупштини заступам ставове странке, али да ту немам његов патронат, његов надзор нити било какву помоћ. И када сам рекао да жељим да се кандидујем у републичкој скупштини, он је то прихватио без икаквих противљења и рекао: "Одлично, таман да будеш шеф посланичке групе тамо". Већ тада је био у дилеми кога би поставио на то место, јер је мислио да ћу ја сигурно ићи у Савезну скупштину.

Етикете демократа

И ту сам, заиста, био у јако неугодној ситуацији, били смо опозициона странка, непризната од остalog dela опозиције. Са влашћу нисмо имали ништа, никакве аранжмане, никакве конкретне сарадње, а помогали смо Слободану Милошевићу да води рат. Упао сам у Народну скупштину у којој су већ били подељени блокови: један опозициони, један Социјалистичке партије Србије, делимично је Војислав Шешељ већ начинио расцеп, и уграо се између та два блока као самостални посланик, као једини посланик Српске радикалне странке. Требала нам је веома јака посланичка група, од 73 посланика, колико смо и освојили на децембарским изборима 1992. године, да се још више учврсти између та два табора. Имали смо несречу да се десио рат. И ми смо скоро потпуно запостављали страначки програм, страначке активности. Ја сам имао иза себе искуство из рата, у посланичкој групи је било много ратника, сви смо

још увек били под неком врстом психозе, како се већ човек враћа из рата. Свистмо били помало оптерећени оним што смо доживели, и жељели смо да у Скупштини Србије ничим не одмогнемо Милошевићу да тај посао доврши. Нажалост, Милошевић је издржао пет месеци: јануар, фебруар, март, април, део маја 1993. године, а онда је окренуо политику наопако. За то време, мисмо у Скупштини Србије гласали против новог избора Владе, против буџета, против неколико закона које су социјалисти тада предлагали. Међутим, неки су нам лепили печат коалиционе странке која сарађује са социјалистима. И то су нам лепиле демократе, које су већ тада имале два министра у Савезној влади, социјалистичкој влади Милана Панића. Били су то Перешић и Ђукић, министар спољних послова.

Упао сам у Скупштину између две групе посланика који су се чак и mrзeli међусобно. А онда, како су радикали хватали корене у Народној скупштини Србије, многи опозициони и многи социјалистички посланици схватали су да политика може да се води без мржње. Мислим да смо ми ту највише помогли да они схвате да их међусобно, осим тих програмских разлика, ништа не дели, и да тиме што једни друге омаловажавају, врећају, и стално су спремни да се готово потуку пред камерама, у ствари, деле Србе на два табора.

Ламент над Крагујевцем

У међувремену, још док сам радио на градилиштима, стално сам сањао Крагујевац, жељeo сам да се вратим тамо где су ми сви преци рођени, где бих и ја требало да живим са својом породицом. Ми нисмо имали породичну кућу, имали смо стан који сам, вољом државе, када сам отишao на терен, изгубio, зато што мe је неко пријавio да шест месеци нисам улазio у тај стан. Нисам Хрват и нисам имао подршку усташког лобија, постојalo је неко стамбено предузеће које је донело решење да ми се тај стан одузима. А мени се, у тој бараки, радничкој бараки, каквих је много у Крагујевцу, није ни остајalo. Много ме тога везивало до тај стан, али мислио сам да одузимам неком стан, да га је неко из "Црвене заставе" (мој отац је био пушкар у "Црвеној застави", преко "Заставе" је добио тај стан), заслужио више од мене. Мене тада нису примили да ради у фабрици "Црвена застава", иако је постојalo неко неписано правило да се деца родитеља који су радили у фабрици ту запошљавају. Нисам имао никога да каже неку реч за мене, био сам сам. Нисам ни могао да дођем у радно време да тамо нешто тражим. Ја сам радио до петка, па када дођем у Крагујевац, будем суботу и недељу, и у недељу увече се поново враћам на градилиште. Али, пазио сам да се оженим из Крагујевца, и да ми се деца роде у Крагујевцу. Баш као да сам наслуђивао неке проблеме. Старији син Ра-

домир родио се 1975. године, када смо жена и ја били у Требињу. Али, Драгица се вратила у Крагујевац да се породи. Бранислав се родио 1979. године када сам се већ вратио у Крагујевац.

И онда сам почeo да правим кућу у Крагујевцу. Имао сам нешто уштећине и један кредит, и могао сам или да купим неку старију кућу у Крагујевцу, али онда не бих имао новац да је срушим и да правим нешто ново, или да купим плац мало даље од града, а да имам новаца да градим кућу. И ми смо се одлучили за ово друго.

Купили смо плац 6 километара од града, у Шумаричама, практично на ливади. Сада смо ту, наравно, сви сложно изградили путеве, довели струју, воду, телефоне, улично светло, остала је још канализација, али под овом влашћу у Крагујевцу, сигурно да канализација неће доћи тако лако. Тако, направили смо нешто што би могло да се зове урбано насеље. У тој кући живимо нас четворо. Ја сам већити бегунац из Београда.

У време када сам био шеф градилишта на подземном чврзу, добио сам од дирекције за изградњу града Београда једну вилу на Делићу која је била расељена због градилишта, а мени је дата на потпис да је срушим када радови буду завршени. Али ја сам стално бежао из Београда, нисам могао, као што ни сада не могу, да се на Београд навикнem. Довољно ми је да имам 3-4 сата слободна, или да сам завршио пре 17 часова поподне послове, ја одјурим у Крагујевац, и ујутру се враћам поново у Београд. Мислим да је то осећање везаности за родно место и за све оно што сам тамо доживeo, и ја Крагујевац, једноставно, не могу да изгубим, а неку велику приврженост према Београду не могу да стекнem. Сувише сам стар да се заљубљујем у неки нови град.

Друга генерација српских радикала

- Рекли сте да је било нормално да деца родитеља који раде у Застави добију посао у "Црвеној застави". Како бисте реаговали када би један од ваших синова жељeo да се укључи у политику?

Николић: Моји синови су чланови Српске радикалне странке, али они имају тај хендикеп да сам им ја отац. Старији син је зрео за политику. Да негде у неком граду, на неком нашем састанку, сртнem таквог дечка, ја бих се одмах распитао о њему и зашто га нису укључили у страначки рад. Али, ја немам намеру да својој деци, никада то нисам у животу радио, омогућим да нешто буду зато што су моји синови. Наравно, ја њима сигурно сметам да се политички ангажују. Не долази у обзир да ја престанем да се бавим политиком, док не схватим да за то више нисам способан, само зато да би отворио путеве њима. Они нека се боре сами.

У Крагујевцу постоји градски одбор, у Шумаринама постоји Месни одбор, они су чланови, и они су формирали тај Месни одбор. Има их око 40, све су то младићи и девојке. Сами решавају шта ће ко бити у тој странци. Ја само некада са њима изађем, када лепе плакате – да им правим друштво. Тако да ће моји синови сами решавати шта ће да раде. Млађи син је спортиста, тренира фудбал у Партизану. Мислим да неће имати времена, он нема времена ни да спава, а камо ли да се бави политиком. Старији би требало да учи и да нема времена за бављење политиком, али он мало запоставља своје обавезе. Ја га разумем, као што разумем целу његову генерацију, која зна да послала нема, завршио – не завршио. Тако да их ја некако не замишљам као политичаре, зато што их довољно познајем. Да их не познајем, можда бих могао... Овако их познајем, па не могу да схватим да сада моја деца могу да буду озбиљни људи. Зато што су то за мене још увек деца, и ја имам према њима један, можда, претерано нежан однос, али вероватно околности у којима сам живео утичу на моје понашање. Мада сам своју децу власпитао тако да их се уопште не стидим. Никада нећу ни да се постидим.

А волео бих и да се баве политиком, волео бих да буду успешни, сада то зависи од њих. Неће имати моју помоћ, а нећу ни да им одмажем.

Само да Милошевић оде са власти

- Колико вам је та здрава породична атмосфера значила ових седам година?

Николић: И да сам био обућар значила би ми. Мислим да треба издржати то што је издржала моја жена. Више пута када схватим, или када дођем са пута да преноћим, или када дођем кући и останем дан или два, она каже – па добро, ја знам да ћемо ми бити заједно када будемо имали 60, 70 година, али мислим да једно другом и сада недостајемо. Овде има много кућних проблема и кућних послова. Моја Драгица је схватила да такву дилему себи не сме да постави, зато што зна да све док Српска радикална странка не победи, ја ово нећу да оставим. И тако, никада нисмо дошли до границе да она каже – слушај, или ћеш да то оставиш или не. Ја знам када више не буде могла да издржи, то ће да изађе из ње, међутим, од времена када је Милошевић променио ћурак наопако и када је почео да издаје Крајину и Републику Српску, моја жена све мање приговара шта нисам код куће. Она је переклом по маџи са Кордуна, по оцу из Гламоча. Када је Гламоч пао, рекла је: "Сада можеш и да не долазиш, мораши да урадиш све што можеш, само да тај оде са власти". Мислим да се она променила после мог хапшења у Гњилану. Први пут су њих троје били су-

очени са репресијом режима. Први пут се десило да им неко ноћу јави да смо ухапшени, да дође на суђење. И то је био шок на који се надовезало то да сам осуђен на два месеца затвора и да се шушкало о некој кривичној пријави, о неком дуготрајном затвору. И када су се ту прекалили, када су то преживели, рекао бих веома лако, онда је постало јасно да више ништа не може да утиче на то да они од мене траже да овај посао оставим.

Сада је наш велики проблем у томе што сви волимо Крагујевац. Било када да им поменем да сви прећемо у Београд, они кажу – ми нећемо. Ако будемо морали, долазићемо, можемо да будемо месец-два, али о преласку у Београд нема говора. И то знаю сада већ и моји у странци, и знаюју ако ме слушају нема, ако нисам негде на путу, знаюју да сам побегао у Крагујевац.

Али ово је посао који страшно исцрпује људа, који страшно стари људа, који тражи велика одрицања. Дуло је теже у Србији бавити се политиком, посебно ако си у опозицији, него било где у свету, и супротстављати се Милошевићу и целој тој будументи и банди која се налази на власти у Србији. Да било ког људа питате да ли је спреман да туче слабијег од себе, нико вам неће рећи да у томе ужива. Али, када устанете на неког ко је много јак, па га полако рушите и сабијате у угро и одузимате му снагу, и на крају га срушите, то испуњава људа великом поносом.

Ја сам осећао понекад да су социјалисти на ивиши, и све док се то не заврши њиховим поразом, а нема државе на свету у којој власт није бар једном пала, ја нећу да се смирам и нећу овај посао да оставим. А после тога, заиста ћу да размислим шта даље. Обично, у тој великој борби људа направи грешке, када би се политика вошила мирно, и када би било довољно да дајете интервјује и да се појављујете на конференцијама за штампу, и да вам то донесе победу на изборима, ја не верујем да би и један политичар направио неку грешку. Али, у оваквим ситуацијама, у којима је све то као руски рулет, у којима не знаете ни када вас прате, ни колико их је, и ни када вас прислушкују, ни зашто, ни шта ће са тим да ураде. Када немате свој интимни живот зато што су у стању да вам свуда поставе прислушкиваче, да вас свуда уходе и прате, у таквим ситуацијама људа понекад и изговори нешто што није његов речник и начини потез који му није својствен. Када те притисну, ако покажеш да си слаб и да си плашић, они ће начисто да те униште. Ако им се одупиреш, онда понекад, у жељи да покажеш да се ниси уплашио, одупиреш се на начин који ти можда није својствен, који не личи на тебе. А једна пословица каже: "Када си међу вуковима – урлај". Ако почнеш да маучеш или да се оглашаваш на неки други начин, надрљао си.

Страх од летења у "Савет федерације"

- Шта после, можете ли себе да замислите без скупштинске говорнице?

Николић: Могу да замислим, зато што то нисам радио целог живота. Само последњи период мога живота. Јесте најзрелији, јесте најпродуктивнији, али ја се радо сећам свих градилишта на којима сам био. Мислим да је то посао који ме је исто овако потпуно узимао, зато што ја другачије не умем да ради. Било који посао кога се прихватим, ја радију потпуно. Мислим да сам сада стар да се враћам на посао који би захтевао да идејам негде на терен, да изводим неке објекте на градилиштима, а и мало сам се и уљенио, зарбао за ту ствар, а привикао се на вођење политике. Привикао се на вербалне сукобе који су, заиста, прилика за велико доказивање. Наравно да знам да може да се деси и да досадим једног дана у Скупштини, односно, ако социјалисти победе, па не буде преноса, онда могу 100 година да будем посланик да никоме не досадим, изузев самог себя. Али, уз скупштинске преносе, мислим да је два мандата сасвим довољно и за најбољег посланика, и да све преко тога може да буде терет за оне који преносе посматрају, да би решили за кога ће да гласају.

Не можете из дана у дан да излазите за говорницу и да стално нешто ново говорите. Ја нисам неисцрпни руничник, нити политичке вештине нити могућности сналажења, нити сам баш толико образован да бих можда могао годинама да носим политичку борбу против нових и млађих, паметнијих људи од мене. Дакле, с тим што мислим да бих могао да будем посланик који се не експонира. Али то онда људа сврстава у групу старијих, као Савет федерације. Дакле, не бих волео да доживим за неку годину.

Зато треба наћи меру. Мислим да бих нашкодио странци ако не бих био посланик, ипак, још увек много тога могу да урадим у Скупштини. А онда морам да наћем меру када ћу да почнем да шкодим тиме што сам посланик. Односно, ми заиста драстично подлађујемо и страначке и скупштинске редове. И то је велики добитак за странку и то нема ни једна друга политичка странка. Мада се ти млађи људи још увек ослањају на мене и кажу да им је јако тешко када ја нисам у сали, али једног дана биће им лакше када не будем ту. Има у странци доста послова који могу да се обављају и када је људа дужо у странци. Ја знам само једно, да изван ове странке за мене друге не постоје. И да никада људа не може да буде сигуран да ће вечно да се бави политиком, и да ће вечно ствари да теку тако како он хоће. Али, чак и када би дошло до неког драстичног размишљања мишења измену председника странке и мене, када би се десило нешто што би ме једноставно отерало, нико у Србији не би осетио

да сам ја отишао. Нити би било ко добио било какву изјаву о томе. Ја не бих послужио медијима да руше Српску радикалну странку на тај начин што ће да пишу како је још неко отишао. Једноставно, ја имам дosta послова икод куће. Ја већ дugo година пишем, истина у последњих неколико година нисам ништа написао, али, било би довољно само да завршим оног што сам започео. И то је оног што ме како време пролази, све више интересује, то је стављено на једну страну теразија, на другу страну сам ставио сву моју политичку борбу, и борбу за победу Српске радикалне странке, и ова је страна, засад, претегла. Међутим, једног дана ће тас да се изједначи и онда ћу бити у дилеми, да ли сам овде дао све што сам могао. Вући ће ме да завршим оног што мислим да би било добро да урадим, а нисам још довршио.

Председник владе на видику

- Били сте председник владе у сенци, шта мислите о томе када једног дана радикали дођу на власт?

Николић: Ми смо формирали Владу у сенци у инат свима, али и да покажемо да смо потпуно спремни. Ми смо Владу формирали према ресорима које је имала тадашња Влада, а реклами да ћемо да смањимо број ресора, али смо желели да парирамо социјалистима, да наши министри у сенци излазе и да реагују на излагања министара. А онда, у инат осталом делу опозиције, који се са тиме спродао, а онда, прошле и претпрошле године, најављивали да ће и они да формирају владу у сенци. То је једна потпуно нормална појава, то је припрема за преузимање власти. Ја јесам био председник владе у сенци, сачинили смо програм рада владе,

и рада министарства. Сваки министар појединачно, па смо то све заједнички прегледали и из тога је изашао програм Српске радикалне странке у 10 тачака који смо лакше завршили зато што смо имали урађене програме на шест министарстава.

Мислим да би било некако природно, уколико Српска радикална странка победи, да ја будем председник владе. Најпре као страначка хијерархија, друго и као човек у кога радикали после Војислава Шешеља, имају највише поверења. У председника владе, министри морају да имају неограничено поверење да би обављали свој посао са ентузијазмом и са вољом. Ја нисам корумпиран човек, тако да бих могао сваком од њих, када пронађем грешку да укажем, скренем пажњу на грешку зато што нико од њих не би могао да ми каже, па јесте, али и ти радиш то и то. И то је најважнија ствар коју социјалисти не могу да испуне. Нико од њих не може да буде морални судија било коме другоме, зато што је свако од њих огрезао, посебно ови који су били експонирани као представници власти, у криминал, у корупцију, мито, рат, санкције, наметнули су такав начин живота људима који нису имали много морала ни када су ушли у овај посао.

Шта ће бити када победимо, видићемо. До тада имамо ове изборе, па ако не успемо сада, имамо следеће. Менја се и састав у странци, али евидентно је нешто што сам ја запазио 1992. године, у време када смо подржавали Милошевића и када се чинило да бисмо подршком Милошевићу могли да освојимо највећи број гласова, чак и да освојимо власт, око нас је било много људи који су рачунали на нека министарска места. Када нас је Милошевић напао оним памфлетом, они су се разбежали, нестали су без трага.

На муци јунаци

- Али су дошли неки други.

Николић: Онда су дошли прави. Али ја зnam врло добро, тог дана када освојимо власт, доћи ће многи који ће желети да владају. Који чекају да изгину првоборци, и онда кажу – јесте, ови ће да заврше тај посао, али они то неће умети да раде, они неће умети да владају. Они не знају посао, нико од њих није спреман да изнесе на својим леђима ту борбу, они су превише вспитани, превише фини, неће да кажу министрима да су лопови, да су криминали. Неће да кажу Милошевићу да је издајник. То није њихов речник. Они имају речник министарски, имају речник дипломатски, наравно, Српска радикална странка највише цени људе који у страни све од себе дају сада када је најтеже.

Никада нисмо давали повода никоме да мисли да је богом дан и да ће само зато што има неко име и презиме, или неку титулу, да да се појави на

Брачни пар Николић на пријему у част Жириновског

вратима и да буде прихваћен. Неће моћи, сигурно.

Идеално је ово што радимо да око себе окупљамо људе способне, стручне, а да смо их доволно припремили да изнесу терет политичке борбе. Тако да ја већ сада не бринем ни мало за будућност Српске радикалне странке, ја мислим да је то једина политичка странка која има неку будућност.

Нисам дозволио да у Србији у последње време било шта прође а да у томе не учествујем колико ја могу. Има много људи који су бежали од овог рата, има много људи који су се правили да их то не занима. Да их то не интересује. А сада се срећемо и кажу, велику сам грешку направио што је то прошло без мене, што нећу моћи да причам унучима да сам у томе учествовао. Ја кажем да је то, заиста, тачно, само још да си знао да нећеш да погинеш и да нећеш да будеш рањен ти би отрао тамо.

Први знаци борбе против комунистичког система су ме одвукли на ту страну, био сам посланик у првом сазиву парламента. Свестан сам да се ту баш ништа важно није догађало ових 5-7 година. Једноставно, у сваком систему владавине у коме једна партија има вишестраначки систем и има око себе опозицију, али се понаша као да се ништа није променило, као да још увек постоји само једна странка и неке групације незадовољних људи. У таквом систему од парламента се, заиста, не може ништа ни очекивати. Србија је за ових седам година, како се ја бавим политиком, имала изузетно јаку личност за председника Србије.

Човек који закујава

Нажалост, то је била личност аутортарно јака. Било би много боље да је био толико јака личност да је дозволио да се развију грађанске слободе, да се демократија развије и да га народ и даље воли. Пошто је Милошевић то могао. Милошевић је имао уз себе српски народ. Могао је да му дозволи да се размахне, могао је да му дозволи да се размахне, могао је да му дозволи да навија за коју год хоће политичку странку, а да он увек осваја већину гласова. Међутим, он је стално био разапет око тога хоће ли добити следеће изборе. Имали смо много избора под његовом влашћу, и увек се трудио да озлоједи, да огорчи, да прислушкује, да мотри, да прати, да учењује, да хапси, поткупљује, подмићује, купује. И када људи кажу да је велики политичар, онда они политичарима најакнју све негативне особине које човек може да има. И кроз величину тих негативности које су изражене код Милошевића, мере политичара.

Милошевић тако гледано, уопште није велики политичар. Он је један пре-предењац, човек који уме да закува, који уме да проналази себи неке фаворите, људе које држи на ланцу и на штапу. Па онда то мења, меша, комбинује. То се

сада најбоље види са Српским покретом обнове и са Вуком Драшковићем. Заista је било тешко борити се против Милошевића, јер нисмо знали на којој је страни. И када је поште владао у економији и када су биле дубиозе у предузећима, и када су почеле да заостају пензије и плате свих оних који су на буџету, и када је почeo да води рат, јер прикључивањем напада на њега, у ствари, прикључујеш српским непријатељима, и то смо ми радикали, морали све да понесемо на својим леђима. И ја сам знати колико ми је то било тешко.

Наравно, најважнија идеја која ме је водила сво ово време, била је јединствена српска држава и борба да се не дозволи Хрватима и муслиманима да потуку Србе. А онда мораши да се угризеш за језиз зато што би требало да скочиш на њега јер много ствари у држави ради лоше, тако лоше да ће свакако једног да утиче и на ону велику идеју коју је имао.

Милошевић је, у ствари, човек малог калибра. Човек који би желео да буде храбар. Да буде патриота. Да буде националиста. И из њега то излети у моменту када проблем искрсе, а онда када седне и очуји се са својим страховима, он почне да попушта.

Родна година – сунце после кишне

Дакле, ево седам година бављења политиком, је борба за освајање власти. Некада је та борба била мање сурова, некада више. Док смо подржавали Милошевића, били смо опозициона странка, али се Милошевић није према нама понашао тако грубо и сирово као што се он у основи понаша према опозицији. Онда када нас је напао, напао нас је тако прљаво и из свих оружја којима располаже. Укључио је сву пропагандну машинерију, а заборавио да смо ми на то навикили, ми не би умели да се бавимо политиком да нас неко не напада. У време док смо га подржавали, нас је сатанизовала осталла опозиција. Студио Б, сва та независна гласила. Онда нас је напао и он. Једно време смо били сами против свих. А онда смо из тог сукоба ушли у сукоб који је трајао 1994., 1995. и 1996.

Три године смо имали жестоки рат са Слободаном Милошевићем и СПС. Забрањивао нам митинге, јурио нас по улицама. Забрањивао нашим гостима да говоре на митингима. Хапсио нас, осуђивао, малтретирао, понижавао, вређао, истеривао из Скупштине, тужао у скупштинама. И ми радујемо са њим три године, коалиција "Заједно" се формира на месец и по дана пред изборе, и себи приграби све оно што смо ми стекли борећи се против Милошевића. И ми онда кажемо, ништа, ова коалиција ће да пукне зато што је вештачка, а резултати наше борбе изашни ће на виделу када будемо доволно јаки. И мислим да је то ова година.

Мислим да ове године треба да појдемо најбољу жетву, јер смо најбоље сејали, најбоље радили пред нама је добар резултат. Милошевић више не може да преокрене изборне резултате, па макар да се 24 сата врте социјалисти на телевизији. Мислим да је бирачко тело формирено, да ће апстиненти, дугогодишњи апстиненти и даље да апстинирају, а да ће грађани да се опредељују између три политичке странке, и да ћемо ми бити прва или друга странка по снази.

А какву ће то власт донети после избора, о томе остаје да се разговара.

Ја само једну ствар знам – да сам у политику ушао да бих прокрчио пут, за неку нову државу, за неку нову власт, за демократију, за слободу. И да је тај пут јако тешко прокрчили и да се мало људи на то одлучује, а да ће много људи кренути тим путем после, када тај пут буде направљен.

Ево како о почетку свог политичког ангажовања говори Томислав Николић:

Први контакти

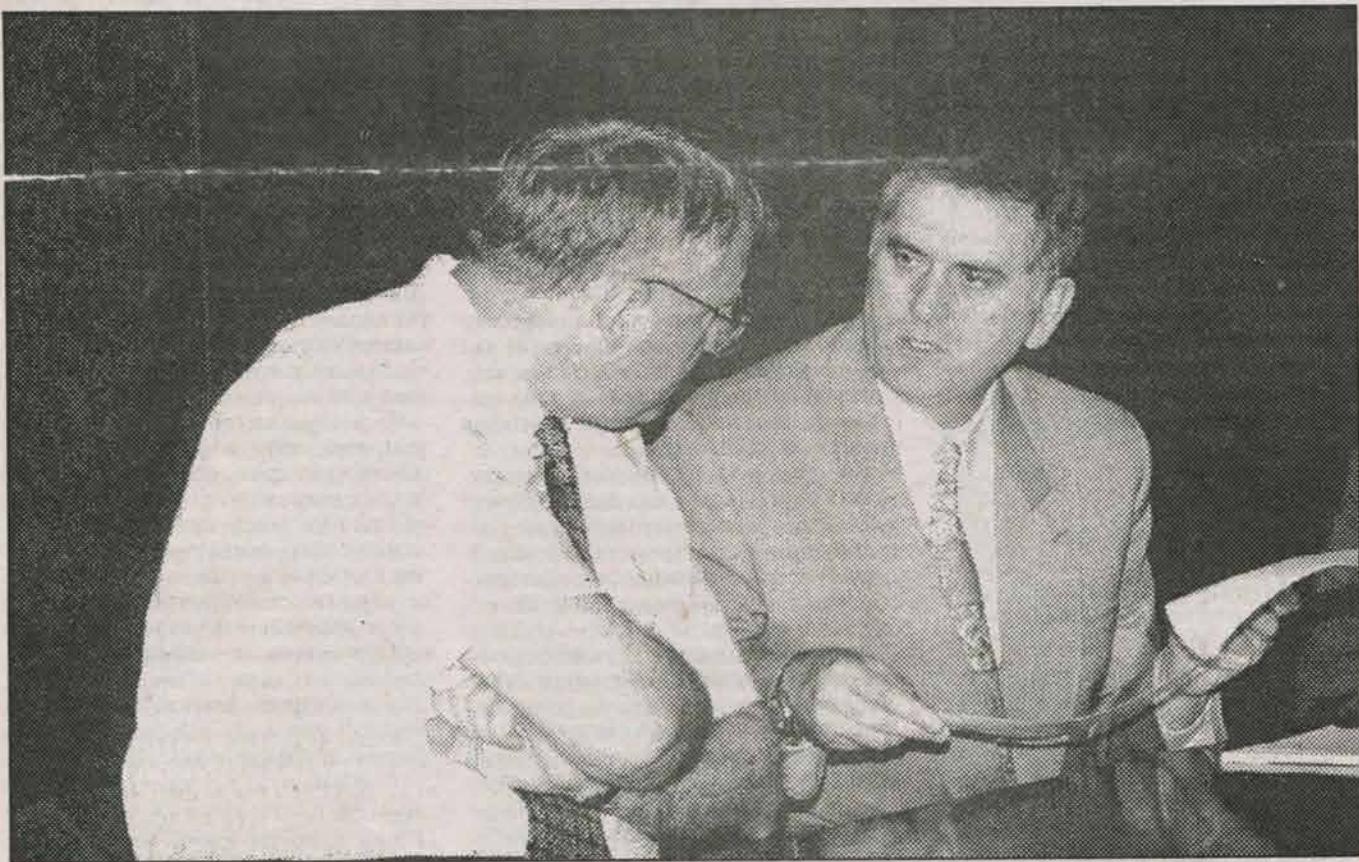
Ја сам 18. јануара 1990. године прочитао да ће у Београду, 19. јануара, обновити рад Народна радикална странка. Поншто су моји у фамилији били радикали, а прочитао сам да је то организовао Вељко Губерин (ја њега нисам познавао, само сам чуо да је човек који је бранио тешка кривична дела и да је способан адвокат), помислио сам да је мени ту место. Објављена је у "Политици" адреса људи из Организационог одбора, и ја сам назвао Вељка Губерину. Јавио се његов сестрић, који води те послове, и обећао да ће ми послати материјал. Заиста, после два дана добио сам приступницу, тако да се нас неколико учланило одмах – 20. јануара 1990. године.

Морам да нагласим да су то били почети вишестранача. Једино је Демократска странка основана у децембру 1989., а постојао је и Српски слободарски покрет, али практично од великих предратних странака, Демократска је почела у децембру 1989., радикали су почели јануара 1990. године.

- Одакле уопште потреба да се учланите у неку странку?

Николић: У мени је стално постојала потреба да се политички ангажујем, само што комунизам то поштеним људима није дозвољавао. Мени заиста није било место међу комунистима. Ја сам то доживљавао као окупацију. Дакле, на власти су, можда ће вечито бити на власти, и онда ће то прони без мене. Ако се укаже прилика да се против њих бори на начин на који би могла да се извођује победа, ја сам био спреман да се одмах укључим. И био сам убеђен да Народна радикална странка може, још 1990. године, да победи на изборима, зато што Срби немају за кога да гласају, осим за радикале.

Нажалост, људи који су то покренули, били су мањом адвокати, Вељко

Сарадници од 1990. године – никада у конфликту

Губерина је у сваком граду имао адвокатску канцеларију којој је повериавао неке своје послове и познавао адвокате, и сви су ушли у Народну радикалну странку. Наше седнице су некада трајале и по 24 сата. Адвокати су се између себе препирали, сматрали су да онај ко је познатији адвокат треба и у страначкој хијерархији да има више место. А, било је доста нас из унутрашњости који смо срцем ушли у странку, седимо тако на седницама и слушамо како адвокати истерују своју правду, а ми дошли да се боримо против комуниста, да рушимо комунисте са власти, да вратимо радикале на власт у Србији. Ја нисам знао како странка наступа и како се представља бирачима, онда сам негде у марта или фебруару месецу, отишао на трибину странке у Ивањици. Прочитао сам у новинама да ће бити трибина, а ипак је то родно место Драже Михаиловића, хтео сам да видим како то изгледа тамо где постоји наша веза са народом. Заиста је сала била пуна, али је Вељко Губерина изазвао негативан ефекат зато што је крепшао, подизао глас без потребе, буквально се драо у микрофон. Ја сам седео у сали, видим људи се мешкаје, нису задовољни, воле радикале, а не воле то што их такав човек представља.

Они нису тако замишљали човека који ће да наследи Николу Пашића, о коме знају да је био велики државник и мудар човек. Онда се ја јавим за реч и без лажне скромности, мислим да сам успео да неком својом причом ублажим негативан ефекат који је оставило страначко руководство. А онда су ме

они већ за следећу трибину, требало је да гостују у Бачкој Паланци, звали да дођем да говорим.

Нисам отишао зато што је то тада све било у новоју, нисам имао ни материјалних могућности да се толико ангажујем, да возим 300 километара да бих негде говорио на некој трибини. Даље, још увек ми је то било нејасно зашто бих ишао ја, када у Београду постоје људи који то воде, и који би то требали да раде. Онда је странка одржала доста трибина, али су биле све слабије посещиване. За то време, Српски покрет обнове је почeo да хара, нарочито Шумадијом, освојио и младе и старије људе, поделила се политичка сцена на Српски покрет обнове и Социјалистичку партију Србије. Радикали су ушли у велику свађу, један расцеп, други, трећи, сви форсирани од стране режима, од стране медија. Међутим, ја сам остао доследан, остао сам уз руководство, на чијем челу је био Вељко Губерина, и тражио сам само да се одржи Конгрес, и да на Конгресу поново бирамо руководство. Вељко Губерина је стално то, наводно, прихватао, обећавао, али никада није испуњавао. Дошли су новембарски избори...

- Кажете да су сукоби форсирани од стране режима. Шта мисlite, зашто су се тада обрушили баш на радикале, а не на СПО који је јачао у то време?

Николић: СПО је био покрет, у то време без икакве традиције, заснован искључиво на харизми Вука Драшковића, који је говорио лепе приче, пра-

зне приче, сала се види да иза тих прича не стоји никакво дело. Али, онда су многи веровали да је Вук човек који је спреман да препороди Србију, да врати српски национални дух, да створи српску државу, да у тој држави Срби буду већински народ, да у тој држави људска, али и грађанска, права буду поштovана до те мере да, уколико неко подигне турски барјак и њиме витла по Србији, могу да му оду и барјак и рука. То је код пробујеног национализма, за који, истини за вољу, највеће заслуге припадају Милошевићу, била прича која је могла да се прихвати. Само што је мени била призна, мада сам имао много позива, чак и од својих најближих пријатеља који су похрлили у СПО, да пређем у Драшковићеву странку.

Ја сам њих посматрао као социјалисте, као нешто што једног дана мора да нестане са политичке сцене. А радикали су традиција, и социјалистима су проблем били радикали и демократи, с тим што је увек постојала могућност да демократе приђу комунистима, то су показали и пре и после рата. Али, радикали су били снага која једног дана може да победи, само нам је требао прави вођа. И после првог круга избора, у децембру 1990. године, када смо претрпeli огроман пораз и освојили око 60.000 гласова у целој Србији, ја сам окупio чланство у Крагујевцу и рекао да ми морамо да потражимо новог председника. И предложио сам да тражимо Војислава Шешеља.

Сусрет са Шешељем

Војислав Шешељ тада није имао телефон, а ми смо у београдском телефонском именiku пронашли неког Шешеља који живи на Дорђолу, и питали га да ли је он у сродству са Војиславом. Он каже не, нисам. Да ли зна како можемо да га нађемо, каже – не зна. И онда сам ја почeo да се распитујем у Крагујевцу да ли, пошто је Војислав Шешељ тада већ био председник Српског четничког покрета, да ли неко у Крагујевцу представља тај покрет.

• Којем је била забрањена регистрација?

Николић: Да, да ли неко то у Крагујевцу води. Нашао сам два млада човека који су били припадници Српског четничког покрета и који су имали контакте са Војиславом Шешељом. Ја сам им рекао да бих желео да ступим у везу са њим, тада сам био потпредседник Народне радикалне странке, а они су рекли да Војислав Шешељ тражи могућност да говори у Крагујевцу и да покушава да то оствари промовишући књигу "Тако је говорио Чича", у којој су објављени документи о необјављиваним говорима Драже Михајловића, за коју је писао рецензију и предговор. Питали су ме да ли бих могао ја да организујем представљање књиге, а у ствари, да наступи Војислав Шешељ. И онда сам ја почeo да тражим сале, ишао у градску Библиотеку,

теку, и чим поменем Шешеља, наиђем на одбијање.

Људи су тада за Војислава Шешеља знали искључиво из неколико извештаја, направио је један инцидент пред СИВ-ом, организовао митинг пред Скупштином поводом избора Стпе Месића, појавио се код Коња, када је био митинг опозиције...

• Када се пробијао до бине?

Николић: И када су му искључили струју, а он говорио из грла. Даље, све то је државна телевизија фризиравала, тако да изгледа као да се враћају распојасани, масни, брадати, који хоће да се баве политиком.

А, онда је Војислав Шешељ наступио, представио се као председнички кандидат у једном, чак и превише, класичном оделу, без браде. Човек који је сат времена без папира износио програм свој и своје странке, Српског четничког покрета, не заборављајући да у свакој петој, шестој реченици помене српске четнике, и освојио скоро 100.000 гласова, на пречаш. Наравно, освојио би он више да многи антикомунисти тада нису били убеђени да Вук Драшковић може да победи Милошевић, и гласали су за Вука Драшковића, као што увек гласају за њега, мислећи да је он тај који побеђује. Вук се увек тако представи на изборима. Ево, уосталом, Вук је рекао да могу да му украду милион гласова, он ће да победи сигурно, а освојио је тада 900.000 гласова.

Онда сам ја заказао трибину Народне радикалне странке. Добио сам салу у Крагујевцу за ту трибину, а два дана пред одржавање трибине, на већ одиграним плакатима, дописивао сам да је гост Војислав Шешељ. И изузев оних митинга, ми смо имали три изванредна митинга у Крагујевцу, а следећа по посебности била је та трибина. У кругу око те зграде, до 100 метара, није могло више да се приђе. Шешељ је дошао нешто раније, па смо ишли у цркву на службу, примио нас је Владика шумадијски Сава, честио Шешељу на успешној промоцији коју је имао као председнички кандидат, рекао му да је прекинута седница Светог архијерејског синода, како би владике могле да га гледају, и онда смо ушли када је све то било пуно, једва смо се пробили до стола. Ту се Шешељ представио Крагујевчанима као супарник Слободана Милошевића и Вука Драшковића. И било је то први пут да неко у Шумадији, који није Милошевић, каже све оно што не ваља код Вука Драшковића, сала је била пунा СПО-овца које је Војислав Шешељ морао да "разоружава". После сам га стотинама пута гледао у тој прилици како увек стрпљиво, увек од почетка и увек у детаље, разобличава политику, Вука Драшковића и Слободана Милошевића.

Онда смо после тога, после те трибине, разговарали. Ја сам му рекао да смо ми, радикали, спремни да са њим правимо или нову странку или да он

Др Војислав Шешељ говори на Оснивачкој скупштини Српске радикалне странке, 23. фебруара 1991. године у Крагујевцу (Томислав Николић четврти слева за председничким столом)

води радикале. Он је рекао може, само морате да испуните један услов, да се одрекнете Југославије. Ви сте је, каже, радикали створили – ви да је растуријте. Ја сам рекао да то није никакав услов и да ми то једва чекамо. И контакти су постали интензивнији, чак смо разговарали са многим тада ванпарламентарним, али и малим парламентарним странкама које су се представљале као националне. Звали смо Сељачку странку Србије, па Српску народну обнову, разговарали са равногорским покретом, све их скupili код Крста, у једну салу. Договарали се да правимо странку у којој би постојала и секција за сељаке. Међутим, Вељко Губерина нас је поново преварио, по који пут, и одбио да закаже Конгрес Народне радикалне странке. Онда смо ми заказали Конгрес у Крагујевцу, на коме смо, зато што нисмо желели да се судимо са Вељком Губерином око имена странке, формирали нову странку. Назвали смо је Српска радикална странка. И ето, од тог 23. фебруара 1991. године до данас, ја радим оно што у животу највише волим да радим.

Трагом Добрице Ђосића

- Како то изгледа кренути од нуле са новом странком?

Николић: Ми смо кретали заиста јако тешко. Већ су били одржани избори 1990. године, на којима је гласало скоро 80% бирача. Ако се зна да је 20% апстинената, практично смо основали странку без иједног бирача. Сви су се већ били определили. Морали смо да се угурвамо између Српског покрета обнове и Социјалистичке партије Србије. Морали смо да будемо у медијима стално, а да бисмо били у медијима, морали смо да видимо какав курс има владајућа странка, шта од тог курса може да се подржи. На срећу, Слободан Милошевић је тада држао исправан национални курс. Пошто је то и наш програм, ми смо кренули да га бранимо за оно што ради по српском националном питању, а да га нападамо за оно што ради у економији и социјали ове земље. Онда смо имали подршку медија, мада су касније анализе које су рађене не о минутажама на телевизији показале да је ДЕПОС и тада имао већу минутажу од нас на телевизијама, и на државној, а посебно на Студију Б, који је према нама вршио систематску блокаду до краја 1992. године.

Они бојковотвали нас, а ми њих. И ја мислим да немо ми поново да решимо да неке телевизије бојкотујемо које су се ставиле потпуно у службу непријатеља Срба и потпуно у службу непријатеља Српске радикалне странке.

Тренутно нас Телевизија БК игнорише, организује емисије у којима се говори о радикалима, а не позива радикале на те емисије. И ту смо, уколико не буду ускоро позвали Војисла-

ва Шешеља да образложи своје ставове због којих га нападају, заиста близу тога да кажемо да више нећемо ићи на БК, нека они ратују и даље против нас, ми имамо начина да стигнемо до бирача.

Онда је странка, још увек у покоју, ишла са трибине на трибину, са митинга на митинг. Једном, после трибине у Аранђеловцу, у великој спортској сали, неколико Срба из Борова Села и из Барање, замолило је да после трибине разговарају са нама, и рекли нам да они очекују усташки напад. Било је то негде у априлу 1991. године. Питали су како може Српска радикална странка да им помогне. Војислав Шешељ је рекао да ми можемо да пошаљемо добровољце, који ће заједно са њима живети живот који они живе. Послали смо добровољце и они су спремно дочекали напад на Борово Село 2. маја 1991. године.

Странка је скоро замрзла своје политичке активности, само три месеца после оснивања, и јавно проглашавала да се од тада бори за српство, а да ће политичку борбу оставити по трани. Целе 1991. године и месец или два 1992, док није потпуно примењен Венчов план за Крајину и Хрватска призната као суверена држава, ми смо провели на фронтовима. Већ априла 1992. године, имали смо нову Југославију, Савезну Републику Југославију. У мају 1992. године организовани су први савезни избори за Веће грађана Савезне Скупштине. Остале опозиционе странке бокотују те изборе, а Српска радикална странка осваја 33 посланичка места у том већу. Гласамо против избора Милана Панића зато што одмах видимо да је то луд човек, да је амерички играч, зато што на првој страници свог експозеа каже да ће признати Хрватску и Босну и Херцеговину у авнојевским границама, и да нико не може да га убеди да Хрвати, муслимани и Срби не могу да живе заједно, братски. Међутим, он бива изабран вољом Слободана Милошевића, да би се Милошевић само два месеца касније покајао и приклучио радикалима у захтеву за смену Милана Панића. Гласамо да се изабере Добрица Ђосић за председника Југославије због свега онога што је траг Добрице Ђосића у српској историји.

• Шта је траг Добрице Ђосића?

Николић: За нас, који смо стално били у неким сукобима са комунистима, са овом влашћу и стално забринутим за судбину Српског народа, Добрица Ђосић је представљао човека који је устао против комунизма, и на време, благовремено, 60-тих година, описану комунисте да немо изгубити Косово и Метохију, да Шиптари преузимају тамо примат. За мене лично, Добрица Ђосић је, пре свега, писац романа "Време смрти", у коме увек налазим себе, у коме сам налазио снагу кад год ми је било тешко у животу. С обзиром на то да Добрицу Ђосића ов-

де нико није хтео да штампа, ја сам имао комплет његових књига који је издала издавачка кућа "Оточар Кершовани" из Ријеке. Онда смо Шешељ и ја разменјивали неке књиге, ја сам њему поклонио тај комплет Добрице Ђосића. Од када је Добрица Ђосић забрљао, више и не читам "Време смрти". Раније ми је то била скоро обавезна литература, једном годишње сам морао да читам "Тихи Дон" и "Време смрти".

- Када дођете на власт, хоћете ли и ви имати тако једног свог омиљеног дисидента који ће живети на Делињу, бити забринут за српство...

Николић: Знате, ја се нисам дружио са Добрицом Ђосићем, ја сам живео у Крагујевцу. Дисиденти су налазили у Добрици Ђосићу неку утеху, нешто је постојало код Добрице што их је привлачило. Да ли је он, у ствари, служио да се о њима све сазна и да они буду под строгом контролом, а њих лаковерне примамљивао неким својим причама и неким својим делима – у то не желим да се упуштам. Али сам искористио прилику да за говорницом Савезне скупштине опоменем Добрицу Ђосића чега се хвата. И да су његово книжевно дело и његова побуна на једној страни, а на другој је оно што ће да уради као председник Југославије. И рекао сам му да страх човеку често образ кала, а да ће он бити на великим искушњима. Да не сме да дозволи да га страх савлада. Међутим, Добрица Ђосић је велика заблуда и велики промашија. Најпре је предао Превлаку, а онда се вратио са Пала када су убеђивали Скупштину Републике Српске да прихвати Венч-Овенов план и рекао: "Ја не знам шта носи дан, шта носи ноћ. Они су то одбили. Србија ће бити бомбардвана".

- Човек чија је стрепња била већа од наде.

Николић: Да. Човек чија је стрепња била већа од наје, и човек који се угасио од онда. Добрица Ђосић је један одавно угашени човек, ја се више не занимавам. Али, ето, он је за то време, док је био на власти, успео да распиши још једне изборе, и да се стави на страну Демократске странке.

А онда је Демократска странка потпуно поражена, јер смо у децембру 1992. године имали изборе на које је изашла комплетна опозиција, ми радикали, освојили смо 34 посланичка места – једно посланичко место више него када они нису учествовали. Он се у кампањи изјашњавао за демократе, сличао се са њима. Када су демократе изгубиле потпуно изборе, уместо да поднесе оставку, он је наставио, мислио да може већито да влада. Ми смо кренули жестоко, поставили услов Милошевићу – или ће пасти Ђосић, па Шаниновић, или Шаниновић па Ђосић. Е, Милошевић је мислио да Шаниновић може да спаси, дао је Ђосића. Ситуација у Србији 1993. године је била ужасна, како економска, социјална, тако и велики суноврат у националној по-

Митинг испред "Куће цвећа" 4. маја 1991. године

литици – прихватање Венс–Овеновог плана, прва блокада на Дрини, изградња царинских прелаза на Дрини, митралези окренути према Републици Српској, и ми смо онда дали рок Влади Николе Шаниновића до 15. септембра, да се прво врати на националну политику, због које је била подржана јануара месец те исте године, а онда да заустави инфлацију која је крстала бесомучно, и која се већ мерила хиљадама.

Четири српске државе

- Да станемо овде, па ћемо се после вратити на Шаниновића и распуштање Скупштине. Када смо већ код националног, ви сте једини странка која је постојала у све четири српске државе.

Николић: Јединија странка која је била организована у све четири државе и која је имала посланике у три државе, а у четвртој, Републици Српској, чим су расписани избори, добили смо посланике.

Ми смо 1993. године, после страшног сукоба са Милошевићем, у коме је Милошевић искористио сва пропагандна средства да потпуно уништи Српску радикалну странку, у којој је читава машинерија у Републици Српској Крајини, у изборима који су одржани истовремено када и у Србији, била ангажована да нестане Српска радикална странка, на територији Славоније, Барање и Западног Срема, где смо највише ратовали и где се бирало 8 посланика по већинском принципу, освојили 7 посланичких места, а за осмо нам је недостајало 400 гласова. Ми смо имали изузетно јаку и снажну посланичку групу у Скупштини Републике Српске Крајине, која је про-

менила схваташа многих Срба. Милошевићу више није одговарало да се чује глас радикала, и пронашао је слуге по Српској Крајини, зато што је он такав човек. Он увек има некога ко му служи, а многи то неосетно раде. Не схватију да то раде, а раде. У стању је за то да промени пулене и симпатизере. Да онај ко му је био уз десно колено, пређе на крај стопала, а, да са краја стопала доведе некога да га постави поред себе, и као да се ништа није десило.

- Али никада никог није одгурнуо од стола.

Николић: Не, они остану уз трпезу. Али знају да више немају подршку. Онда се труде да се некако врате, као Вучелић. Али, доћи ћемо ваљда и до Вучелића...

И у Црној Гори смо имали јаку посланичку групу коју је Милошевић истерао из парламента. Измишљао да то више није Српска радикална странка, довео неке своје људе из полиције и рекао: "Ово су радикали Војислава Шешеља", и поделио им мандате. Онда смо имали претеривање из Црне Горе. И нико овде није мрднуо прстом за нас, иако су претеране и бебе које још нису проходале. А сада, када је делегација СПС-а доживела то исто, ја сам наравно, морао да кажем да један председник Србије или председник Скупштине Србије, не сме да дочека да га у Црној Гори неко бати, да га линчује, да му спречава пролаз. Али за све остале из СПС-а, није ми жао. То се дешава пред њиховим очима многим грађанима Србије, а они нутре. Е, сада када је дотакло њих, или када се њих тиче, сада су одјелном дигли глас шта им то ради Милошевић и Црна Гора. Руководство Црне Горе, али у томе није ништа мање криво ни руководство Србије, одавно гледа да посвађа Србију и Црну Гору. Ваљда ће то бити тема за касније.

Дакле, онда је дошао тај 15. септембар, пре тога покушај бањалучког пута, уменшаност ЈУЛ-а и СПС-а у поменуту пут. Нешто слично онеме што се сада ради са Биљаном Плавшићем, јер ви у јединој држави која ратује, а посебно у Републици Српској, увек можете да најете ослонац ако кренете у борбу против криминала. А у Републици Српској посебно, тамо су заиста криминали на власти, али је Биљана Плавшић један од људи са власти и један од оних који све то знају шест година.

Дакле, ми смо поднели захтев да се изгласа неповерење Влади Николе Шаниновића, и онда смо мудрошћу Војислава Шешеља, довели социјалисте у веома неугодну и тешку ситуацију да губе битку у Скупштини у којој имају огромну већину посланика. Ја

Велико интересовање медија за деби
српских радикала на политичкој сцени у Београду

сам написао образложение за изгласавање неповерења на 4 купане стране. И када сам то донео Војиславу Шешељу, он је рекао – ово мора да има 50 страна. И нисам у први мах схватио зашто то ради, ја кажем "па нема смисла Војо, има да излажем сат и по времена". Е, сат и по и треба да излажеш, први пут се руше социјалисти у Скупштини, то мора да остане упамћено.

Влади одзвонило

(Говор Томислава Николића у Скупштини Србије 7. октобра 1993. године)

"Томислав Николић: Даме и господо, народни посланици, посланичка група Српске радикалне странке у Народној скупштини Републике Србије поднела је, на основу члана 93. става 2. и 3. Устава Републике Србије, Предлог за изгласавање неповерења Влади Републике Србије. Подношењем овог Предлога одржали смо јавно дату реч и испоштовали преузету обавезу да у септембру месецу, у Парламенту Републике Србије, иницирамо отварање расправе о учинима Владе Републике Србије и поверењу и угледу који је она стекла међу грађанима Србије.

Подношењем иницијативе, једним уставним и потпуно демократским чином, изазвали смо неконтролисани излив мржње главног одбора владајуће странке и натерали неке његове чланове да скину маске, подврну руке, изваде речник из давних, мислио сам заборављених времена, и нападну предлагача у намери да одбране Владу. Напад је, кажу, најбоља одбрана.

Подношењем предлога за изгласавање неповерења, посланичка група Српске радикалне странке заслужила је да је неки, још увек непроветрени комунисти у редовима владајуће странке, назову приватном четвртном посланику – поданику Шешељеве странке која учењује Србију.

Како је то посланичка група Српске радикалне странке учењивала Социјалистичку партију Србије, коју Ви по навиши поистовећујете са Србијом?

Да ли је учена то што смо пред изборе подржали предлог да председник Србије настави да обавља посао који је до тада, по нашем мишљењу, успешно обављао? Зар је требало да дозволимо да белосветски мангуп, кога смо најурили са места председника Савезне владе, а кога су социјалисти увукли у привредне и политичке токове Србије, подржан од дела опозиције, постане председник Републике Србије у време када је требало преговорима решавати судбину Републике Српске. Па, он је одмах по доласку у Југославију признао Босну и Херцеговину у авојевским границама. Зар је требало тада да разбијамо фронт патриотских снага у Србији.

Уосталом, ако нам замерате што смо господина Слободана Милошевића подржали у децембру, распишиће нове превремене изборе. Нећемо подржати вашег кандидата за пред-

седника, нека победи без наше помоћи, тако да нам не дuguјете ништа и да имате само свог председника. Уосталом, Ви сте одавно написали уџбеник више математике, у коме избори могу да се добију са 20% бирачког тела.

Да ли је учена то што смо одбили да ујемо у Владу Републике Србије? Трећи пут од фебруара месеца, за овом говорницом изјављујем да смо одбили да предложимо своје кандидате за министре и да смо одбили да учествујемо у коалиционој влади Републике Србије. Онај ко тврди другачије, лаже и обманује српску јавност. Молим да то изговори овде, мени у лице и да се не крије иза памфлета.

Да ли је учена то што смо помогли у изгласавању буџета и свих ребаланса, што смо омогућили Влади да се изгласају и спроведу сви законски предлози и мере које је предлагала у Скупштини Републике Србије, што се нико смо мешали у ваш концепт Владе, број заменика министара, број министара без портфельја?

Да ли је за вас учена предлог за изгласавање неповерења Влади Републике Србије? Па, ја сам тај предлог најавио у јуну и био сам тада потпуно јасан. Рекао сам, цитирам:

Стопана Шаниновићу

"Посланичка група Српске радикалне странке донела је одлуку да омогући Влади Републике Србије да спроведе мере које је предложила заједно са Савезном владом. Ову подршку ограничавамо на 15. септембар 1993. године, што је последњи рок да Влада исправи грешке и приступи спашавању свих становника Србије од претреће етиопијске глади коју могу да нам донесу светски илиоти, потпомогнути нашим несналажењем и неспособношћу". Цитирам даље: "Три месеца је довољно времена да све будуће преговоре са светском заједницом условите скидањем санкција, довољно времена да се ви узбильите, а грађани, на које ми сви морамо да будемо поносни, да се увере како ћете свима омогућити да под приближно истим условима дочекају опоравак Србије. Три месеца, ни дана више. На то немате право ни ви, а ни српски радикали. Остали и онако немају утицај и угледа у српском народу". Крај цитата.

Данас, расправом о предлогу за изгласавање неповерења Влади Републике Србије, само настављамо седницу на којој се у јуну месецу расправљало о поверењу Влади на основу захтева посланика СПО.

Ми смо покушали да ову владу спасимо тако што смо јој дали времене да се прене и почне озбиљније да ради. Другачије није ишло. Као посланичка група уз помоћ чијих гласова је Влада изабрана, нисмо имали морално право да се придружимо првом захтеву за изгласавање неповерења који је поднет. Влада није умела да искористи време које смо јој омогућили

одлагањем нашег гласања за неповерење.

Можда ће вам и данас бити изглазано поверење, можда ви имате неке резултате које кријете у својим тајним документима, можда је грађанима добро – само што тога нису свесни.

Зашто ми тада, на тој седници у јуну, нисте рекли да је такав наш став учена. Нисте рекли, тада је само било важно да се спашава Влада, исто као и сада, по сваку цену, не размишљајући о томе да три месеца прођу веома брзо. Нарочито ако се тренина тог времена проведе на ручковима, тренина у обиласку успешног југа Србије, а тренина, наравно, на мору.

Да ли је учена Србије наша парламентарна, демократска борба да освојимо поверење бирача и једног дана дођемо на власт? Да мало окренемо тај став. Да ли је учена ваша жеља да вечно останете на власти, без обзира на то како се ваша владавина одржава на грађане? Наравно, никоме не сме да падне на памет да вас пита шта радите и шта ћете да радите. од 1945. године на овамо, власт сте обавијали тајанственошћу, мистификовали сте је како неко не би случајно помислио да то не морате само ви да радите, да би то неко можда умео боље и поштеније.

Да ли ви то можда тврдите да је учена наша борба за самосталност Републике Српске и Републике Српске Крајине и наш политички став да више нема никаквих попуштања и уступака никоме?

Да ли је учена то што постоји Српска радикална странка? Забраните нас. Ви, увек, само српским странкама претите забрањивањем, да вас не би случајно надрасле и натерале вас да окусите тегобе које прате странку која је у опозицији.

Демократску заједницу војвођансих мајара, Демократску странку Хрвату у Војводини, Странку демократске акције и Демократски Савез Косова никада нећете забранити. Они вам не прете одузимањем власти, они званично спроводе програм којим прете одузимањем територија, али то за вас није опасно, само нека не дирају у власт.

Преносећи мишљење својих бирача, мирне савести, јер смо помажући Србији за ову Владу учинили више него што је могла да очекује од једне опозиционе странке, данас на овој седници гласаћемо за неповерење, или, простије речено, против ове Владе.

С обзиром на то да смо овај предлог за изгласавање неповерења најавили 16. септембра 1993. године, претпостављам да је владајућа партија, Социјалистичка партија Србије, припремајући се за ову седницу Народне скупштине, обавила консултације са осталим парламентарним странкама и покушала да обезбеди коалицију, која би је одржала на власти. Изгледа да сте се обезбедили, али ова Влада је водила тако погибљну монетарну, еко-

номску и социјалну политику, да је грех ако јој било ко, на било који начин, омогући да настави са уништавањем Србије.

Висока цена последностти

Неке политичке странке су нашле доволно добре разлоге да пруже подршку Влади Републике Србије и да, евентуално, са њом у коалицији оснују неку нову владу. Ми, српски радикали, смо своје бреме пренели и сада га са олакшањем скидамо са леђа. Ова Влада је и за нас, који смо навикили на спакова искушења, била превелики терет, и само су нас дата реч и жеља да својим понашањем обезбедимо себи коректну опозицију оног дана, када вольом грађана дођемо на власт, обавезали да јој до данас ојутимо грешке, које не бисмо оправстили ни радикалској власти.

Цена за ту нашу принципијелност врло је висока, али и циљ, који смо желели тиме да постигнемо, био је исто тако висок. Наиме, ми смо издржали осам дугих месеци заједно са најширим слојем становништва, подносећи негативне, скоро понижавајуће ефекте програма и мера неспособне Владе, а све у жељи да у Србији омогућимо парламентарни мир у време када су се водили преговори, најважнији преговори за српски народ до сада. То је била та цена за коначно решење српског питања, посебно за решење преговора о бившој Босни и Херцеговини и ми смо платили ту цену.

Врло често, због таквог става, били смо изложени критикама, које нису биле принципијелне, које нису биле само политичке, а долазиле су од осталих опозиционих странака. Понели смо многе спитете које нисмо заслуживали, али је постављеништи био важнији од свега, па чак и од нашег евентуалног успеха или неуспеха на изборима.

Тада сте нас ви из Социјалистичке партије Србије називали патриотама, конструктивном опозицијом, онима који се боре за власт, али не угрожавају националне интересе. Није то било тако давно и ништа се код нас није изменило. И даље смо конструкцивна опозиција, која се у парламенту бори за власт и за добро српског народа.

Сматрамо да овој Влади треба изгласати исповерење за добро свих грађана Србије и свих Срба. Ви сматрате да нисмо у праву и, одједном, ми постаемо фашисти који желе власт по сваку цену, на најнечаснији начин, јер смо оличење насиља и примитизма.

Колико год нас изненада мрзели, данас ћете ипак морати да нешто кажете и о раду Владе, да докажете да је наш национализам главни кривац што је Србија једна од најсиромашнијих и најужурнијих земаља на систру.

Данас мора Социјалистичка партија да положи рачуне, да председник Владе у Народној скупштини Републике Србије

блике Србије образложи зашто је Влада вукла такве потезе, тако негативне потезе, којима разлог није могао да се установи ни најпренизнијим анализама.

Мере без ціль

Ни једна мера Владе Републике Србије није испунила циљ, јер, претпостављам да је циљ мера сваке владе да народ живи боље. Све те мере су код грађана изазивале само две врсте осећања – очај и бес.

Истина, у овој нашој земљи има и задовољних. Задовољство испољава само око 2% становништва. То су они из нових мерцедеса, којима су и сада доступни Копаоник и Свети Стефан, који већ држе и бесомучно крчме око 60% националног богатства. Ви, социјалисти сте их створили, према њима кројили мере, уредбис производне плавнове државне штампарије новца, а ти скоројевићи, шпекуланти, "банкари", ратни профитери и махери за санкције, отићићи не заједно са вама. Неко у историју, неко у затвор.

Зашто вас је та реченица из ображења толико узружала? Па, ви сте обећали борбу против криминала, а у тој борби неко мора да оде и у затвор. Ви сте престали да се борите против криминала и ми смо вас само подсетили на један започети и одмах прекинути процес. Тада процес се сада наставља иницијативом Српске радикалне странке да Скупштина Србије оце-ни учинак Владе Републике Србије.

А да је било мало политичког слуха код Владе, она би сама предложила, не чекајући наш захтев, дневни ред Прве седнице Другог редовног заседања, у коме би прва тачка била расправа о поверишњу, мерама и уредбама, које је Влада донела за време летње паузе. На то ју је обавезивао морал, поштовање изјаве гospодина Шаниновића да се Влада неће руководити никаквим формалним разлозима онда, када треба да се оцени њен учинак.

Ми смо се и растали у јуну месецу једном седнициом, на којој је Влада оп- стала захваљујући гласовима Српске радикалне странке, који су били усвојљени њеним понашањем у току лета, односно деловањем мера које је Влада наговештавала и спремала да донесе у току лета.

Сада, када је сасвим извесно да те мере нису дале резултате, да је становништво Србије раслојено на један огроман број грађана који се бори да некако пруживи и један мали број оних, код којих ће ови гладни ускоро ићи на посао, у бивше друштвене фабрике, сада, када је сасвим јасно да ова Влада Републике Србије не ужива поверење и да не сме да јој се повери вођење Србије, нарочито у току дуге зиме која нас чека, сада, када је све то јасно, влада је требало да сама изађе пред посланике, самим тим и пред свој народ.

Лето је било дуже, инфлација је доживела скок, какав није забележен ни у једној земљи у свету, онда су ус-

ледиле мере које су уништиле производњу и које су испразниле продавнице. Онда су дошли припреме за Друго редовно заседање, а Влада је ћутала.

Парламентарии мира

Зашто је требало да влада изађе пред Скупштину са анализама својих мера и ефектима тих мера?

Најпре зато што је то мањинска влада, која је изабрана у фебруару месецу, захваљујући подршци посланика Српске радикалне странке, најаче опозиционе партије у Србији. Не знам да ли постоји случај у свету да једна влада буде изабрана захваљујући гласовима најаче опозиционе странке. Међутим, тада, тог часа, Србија је вапила за парламентарним миром, било је нужно формирати владу, било какву боље него никакву. А евентуална коалиција две најаче партије у парламенту – Социјалистичке партије Србије и Српске радикалне странке није долазила у обзир због апсолутно супротстављених политичких, економских и социјалних програма. Била би то Влада, а ти разлоги стоје и данас, у којој би доминирала Социјалистичка партија Србије као партија са највећим бројем посланичких места у парламенту, у којој би та партија преузела главне ресоре, а Српска радикална странка би служила само да буде надгласавана и као миље туђој власти.

Ми смо онда рекли: "Нама власт не треба, нисмо победили на овим изборима, када победимо, онда ћемо преузети власт, а сада желимо да вам омогућимо да владате тако да грађанима буде боље. И онога часа када будемо убеђени да ви то или не желите или не уместе, да својим деловањем или неделовањем наносите зло српском народу, поставићемо питање вашег поверишња".

У образложењу предлога за изглаждање неповеренја Влади рекли смо да је мањинска влада Републике Србије произтекла из странке, која нема јасну концепцију и обележја.

Да анализирамо концепцију власти коју спроводи или би да спроводи Социјалистичка партија Србије. Цитирам једног идеолога, чији програм спроводи Социјалистичка партија Србије. "Велича се држава јаке власти, која, проценујући да има за собом вештину народа, сме и хоће да заповеда. Таква једна заједничка држава мора имати на свом врху једног вођу, господара".

Више се збори него твори

Ево, шта тај идеолог каже о народу и парламенту (цитирам): "Шта ће нам парламент који се руководи народном вољом, од једних избора до других, који се држи да нема поверенja у Владу и владајућу странку. Ми имамо идеале којима смо задојени као матерњим језиком и била би бесмислица питати народ или његове представнике о чиме је то свакодневно".

внике у Скупштини сваки час да ли је још увек веран тим идеалима".

Настављам цитат: "У тешким и озбиљним временима у којима живимо, од свих парламената, у којима се уосталом више збори него твори, кориснији је један вођ који би пресекао све празне разговоре и повукао нас за собом у акцију. Парламент треба ставити у подређен положај Влади, која одређује и спроводи национални интерес". Крај цитата.

Ево како он замишља, а Социјалистичка партија Србије спроводи слободу штампе. Цитирам: "У исти положај треба ставити штампу, радио и телевизију, којима је дужност да пропо-

влађују државну идеологију, да буду средство пропаганде, гласноговорници у рукама Владе". Крај цитата.

Ево става о универзитету и науци. Цитирам: "Универзитети морају да жrtвују део своје слободе. Без сумње, наука је слободна, али у друштвеним наукама мора да буде више идеологије, него праве научне истине. Држава не живи од научне непристрасности, већ од вере у националне идеале". Крај цитата.

Како се манипулише народом – цитирам: "Потребно је у миру одржати међу грађанима оно морално јединство које је за време рата владало на фронту. Како – најбоље би било када би се ство-

рило фронтовско расположење, хипнотисањем маса кроз медије, стваром од спољашњег непријатеља, јачањем полицијског апарате, чиме би се обезбедио мир међу двема, у рату насталим, групама, сиромашним и богатима.

То класно измирење постиже се вођом који би умео да одушеви народ". Крај цитата.

Овај програм, можда не знate, спроводи Социјалистичка партија Србије, а објавио га је 1933. године Ото Келрајтер, један од идеолога националсоцијализма.

У његовом програму једино нису коришћене речи: "Радио-телевизија и медији", али техника за владањем народом је од онда узапредовала.

Сачувай нас боже демократије коју нуди спровођење овог програма. Уосталом, ево доказа. У понедељак, 4. октобра 1993. године, портпарол Социјалистичке партије Србије Ивица Дачић, изнео је став Главног одбора Социјалистичке партије Србије о најављеном суђењу Вуку Драшковићу. Изјавио је да Социјалистичка партија Србије сматра да поменутом господину не треба да буде суђено.

У среду, 6. октобра, окружни јавни тужилац је одустао од даљег гоњења Вука Драшковића, за догађаје од 1. јуна 1993. године.

Сачувай нас Боже толиког независног судства. Па зар је окружни јавни тужилац лутка на конзу, марионета којој конче вуче главни одбор Социјалистичке партије Србије.

Сачувай нас Боже Народне скупштине, чији председник дан пре данашње седнице изјави да Влада не сме да падне и тиме прејудицира одлуку Скупштине. Уз то, изјава да ће српски радикали бити криви за опструкцију рада Скупштине, ако убудуће гласају против предлога Владе.

Па зар је опструкција рада Скупштине учествовање у раду Скупштине и гласање према определењима партије којој припадамо, у интересу народа?

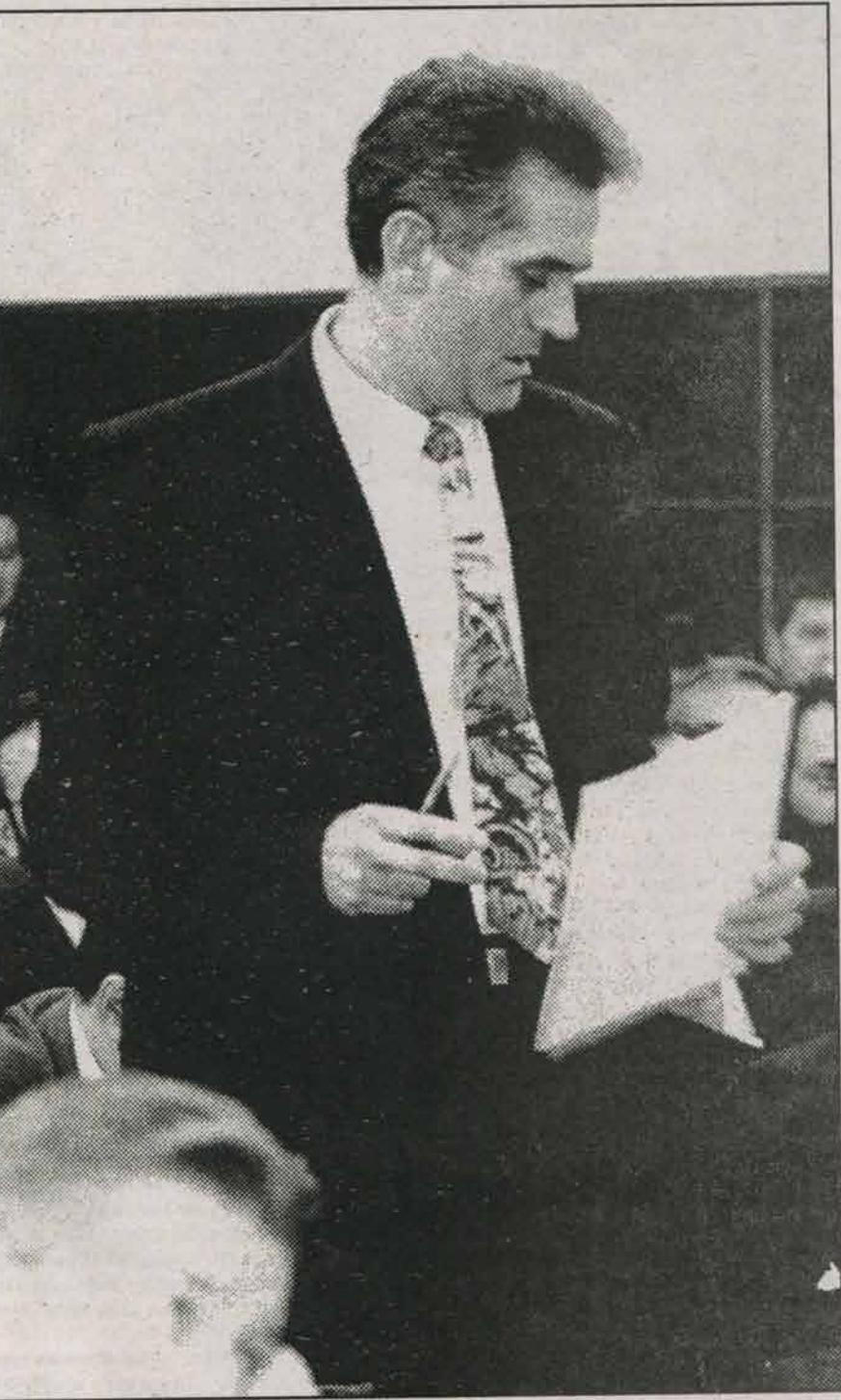
Сачувай нас Боже онога што још спремате Србији!

Држава без знамења

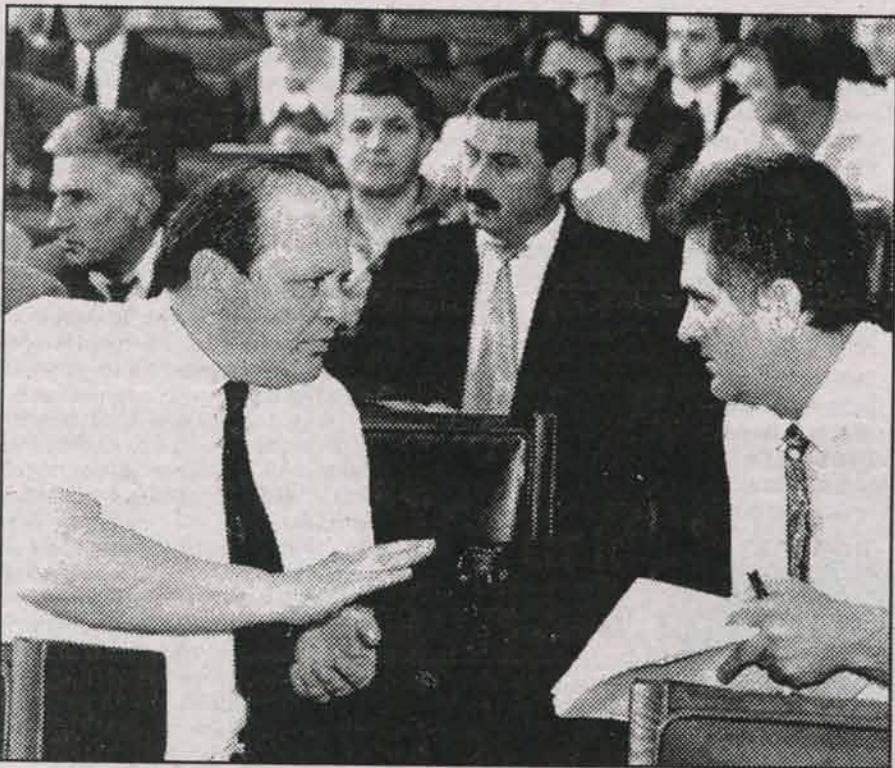
Зашто Влада не извршава неке основне уставне обавезе?

Можда некоме то изгледа беззначајно, али Република Србија, од свих обележја која следују једној држави, има само заставу. Грб и химну нема, нити се Влада Републике Србије сећала да предложи, да иницира доношење ознака Републике Србије. На тај начин успела је многе грађане Србије да убеди како не постоји нека њихова чврста веза са државом Србијом.

У Уставу Републике Србије још увек, чак и у његовој преамбули, садржи се термин "народност", а много зла нам је тај термин нанео у близкој прошлости, од 1974. године када су га комунистички уставотворни измислили и наменили Србима мусиманске вероисповести.

Шаниновић на тапету – говор Томислава Николића против републичке владе

Паника од радикала – "Немој само мене да дираш!"

У Уставу Републике Србије и даље су равноправни сви облици својине, а друштвена својина је на првом месту, па се сада то користи за претварање друштвене својине у друге облике својине. тачније речено, за пљачку коју врши спрега сачињена од финансијске мafiјe, пословодних руководстава и корумпированог политичког врха, а све користеши стихију, која је Србијом завладала у ових дугих осам месеци владавине Владе Социјалистичке партије Србије.

У Уставу Републике Србије и даље фигурирају АП, Аутономна покрајина Војводина и Аутономна покрајина Косово и Метохија. Све ми се чини да се очекује да се прогласи још нека аутономна покрајина, а да властима не пада на памет да предложе промене устава којима би се избрисале аутономне покрајине, а Србија коначно постала јединствена држава.

У народу постоји оправдана бојазан да ли, рецимо, и делови Рашког и Ужичког округа могли добити неку аутономију, уколико то од владајуће странке затраже спољни посматрачи. (Ја не очекујем од посланика СПС да ме слушају, али не би требало да галаме док говорим.) Нису без основа те сумње. Социјалистичка партија Србије је доказала да су њени изборни слогани и њен преизглажени патриотизам у предизборној кампањи били само фарса и обмана бирача. Не може странка којој су изборни слогани "Србија се сагињати неће" и "Ово није на продају", странка која придобије велики број бирача таквим патриотизмом, таквом забринутошћу и жељом да помогне Србима изван Републике Србије, да оног часа када дође на власт заборави шта је говорила у предизборној кампањи,

нарочито о тако важним питањима као што су српско национално питање и патриотизам, и да она, када јој страни учењивачи пронађу критичну границу страха покаже да је то била глума. Да се не ради о патриотској странци, да се ради о странци која ће зарад мира по било коју цену, зарад очувања власти, издати и оставити на цедилу своју браћу преко Дрине, или бар подићи између нас и њих, између Срба и Срба, границу која ће бити јача од међународне.

Умирање патриотизма

Не може странка која води Србију и којој смо ми изгласали Владу, рачунајући на патриотизам те владе, не само да прихвати Венс-Овенов план, за решење кризе у бившој БиХ, већ да учини све како би учинила и натерала руководство и Скупштину Републике Српске да и они тај план прихвате. А тај план био је раван самоубиству и није био за народ, који иоле држи до себе, уопште могућ за потписивање.

Међутим, Влада Републике Србије и њено руководство држе до себе, али не држе до српства. Умирање њиховог патриотизма почело је оне ноћи када је писмо тројице председника отишло у Републику Српску, када су за писмом отишли и председници да учене, да прете и да се врате посрамљени због чина који им није пристајао, због чина који им није доликовao, због чина због кога ће их Срби вечито проклињати.

Онда када учењивање посланика Скупштине Републике Српске није успело, сазвали сте један скуп у "Сава центру" који је требало да представља Скупш-

тину свих српских скупштина. А када смо вас ми молили, када смо то од вас захтевали, да сазовете скупштину на којој бисмо говорили о ујединењу свих српских земаља, правили сте се глувима. Бежали сте да преузмете такву одговорност. Међутим, када је требало учењивати посланике Скупштине Републике Српске, лако сте организовали тај скуп у Сава центру, и уместо да то буде састанак свих Срба на коме ће се разговарати о држави свих Срба, ви сте га претворили у једну представу, на којој је требало обезбедити какву-такву већину, која би поставила ултиматум пред посланике Скупштине Републике Српске.

Тада смо одбили да учествујемо у томе, замерили свима на томе, и то је оставило један дубоки траг у нашим односима, како са влашћу тако и са осталим партијама. Схватили смо да нешто у вашој политици није искрено и да је то, нажалост, патриотизам. И није оправдање СПС-у то што су је у прихватију Венс-Овеновог плана подржали део ДЕПОС-а и Демократска странка. То је био први велики пораз СПС, прва опомена за њу, њено прво звонко и аларм за узбуну који су звонили и требало је да јој дају знак, бар челничима те странке, да нешто са њиховим патриотизмом није у реду.

Не могу да буду патриоте, ако их подрже и они које српставају издајнике. Али то вами једноставно није помогло, ви сте се тога дана, када се расправљало о Венс-Овеновом плану, бавили сабирањем гласова. Ви сте прикупљали гласове, а Срби у Републици Српској мунисију, да се одбране од Американаца, Немаца, Француза, Енглеза, од але и од вране.

Патриотизам се не глуми. Он извире из срца, а Срби га својим потомцима преносе генима, са колена на колено, са покољења на покољење, по томе се познају и по томе их познају.

Од тог силног патриотизма, када га је требало показати на делу, када је требало одбити Венс-Овенов план, остало је само опгужба упућена радикалима, да желе рат. Патриоте су оптужиле патриоте, да по сваку цену желе да спашавају Републику Српску. Па, сада ко је ту прави патриот?

Наравно, за владавине СПС, у војном врху су седели проверени бегунци, комунисти, ратни профитери, војни лиферанти, људи склони пићу, људи склони раду за ситне паре, за стране обавештајне службе, људи неспособни, нестручни, људи који су побегли од рата, који су без борбе, повлачени се, прешли преко 500 км кроз нашу отаџбину, да се сви стријају у Београд, у генералштабове, разне команде, где може да вам се деси, ако разговарате са генералом, да вам пуковник донесе кафу, зато што их има много и зато што немају шта да раде.

А за то време, у касарнама наша деца не спавају мирно зато што војску може на спавању да убије било ко.

И онда почине да се дешава нешто што нико никада не би могао ни да замисли, нешто због чега би се наши претпријати превргали у гробу: Срби престану да шаљу децу у војску. И онда када треба да се искаже патриотизам и да се ступи у дуел са Србима који у своју војску не шаљу своју децу то се ћути, то се крије, и то се множи на тај начин. Што да не, ова Влада ће добити подршку од дојучерашњих дезертера.

Та војска онда добије задужење да успостави на Дрини чврсту, солидну, трајну границу, да спречи мешање Срба са Србима. Па се, рецимо, деси да

официр војске Југославије, родом из Добоја, стоји на граници и контролише да неко од његових бивших комшија, Срба из Добоја, не дође случајно у Србију да обиђе жену и децу на неколико дана, па да се врати на прву борбену линију.

Ловорове гранчице за маскирање

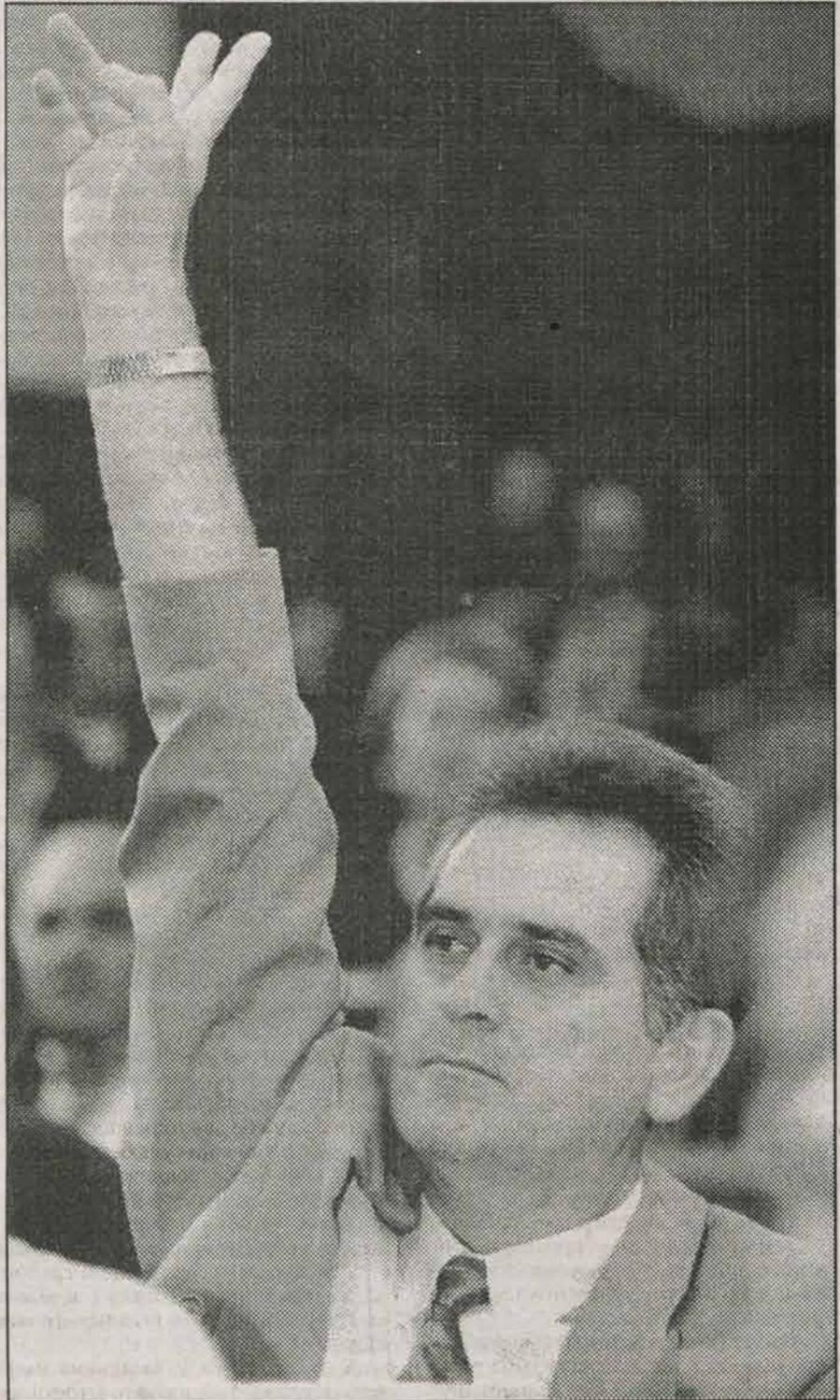
И када прође довољан број месеци, да народ случајно не помисли како су поједини официри отишли из војске зато што су лопови које је открила

Српска радикална странка, онда Социјалистичка партија Србије пензионише 40-50 генерала. Па се не зна да ли је то заиста била тако богата земља да је могла да храни толико генерала. Па се онда не зна да ли су сви они били лопови, да ли је неко од њих био поштен човек. Онда се све то утопи у један огроман број звездица и ловорових гранчица, сви добију незаслужену пензију и почасти, па се деси да генерал који је у техничкој струци, који је доктор наука, који има 50 година живота, оде у пензију заједно са начелником Генералштаба, који је био зрео за пензију а који је опљачкао своје војнике.

Однос према сељаку, производњи хране и пољопривреди је сам по себи довољан да ова Влада одступи или да буде смењена. Откуп пшенице је изведен катастрофално. Уместо да се сељацима, који су једини први производњачи исплати правична надокнада за њихов труд и рад, уместо да се тим сељацима одреди светска цена њиховог производа и исплати тако што неће бити обезвређена, Влада се досетила трику јефтином, прозирном и прочитаном. Елиминисала је све остale купце, поставила се у виду дирекције за робне резерве као једини купац и одредила је своју цену. Очекивала је од сељака да похрле на откупна места и за четири до 10 пфенинга у зависности од дана продаје и наплате, предају своју робу. Пшеницу, златна зрма, прави производ који се опиша руком, окуси језиком, вари стомаком, да продају за наштампани папир који се зове новац. За мало тог наштампаног папира. Да све што имају дају, а онда да ништа не могу да купе за то што су добили. Последице су катастрофалне, Србија није обезбедила робне резерве чак ни за ову тешку зиму која нас очекује. Оваквом политиком и са овом Владом, Србија, то је сада сасвим извесно, неће ни обезбедити робне резерве. Србија је преварила, а ја се надам само покушала да превари, свог сељака. Иако што га је некада неко варао, па га користио само да ратује и плати порез, тако смо и ми сада почели да га варамо, да га убеђујемо како треба целе године да ради и да од тог рада нема чак ни да исхрани своју децу. То не може да допусти ни једна иоле озбиљна партија.

Замрзавање у среду лета

Када је видела да јој неће ини лако тако замишљен откуп, Влада је решила да замрзе цене, да се уред лета игра са замрзавањем. Тако је Влада, да би се подвршила најнијим сложевима становништва, одредила минималне цене одређеним артиклима, натерала производњаче и продавце да их изнесу у продају. Народ их је разграбио и онда је све стало. Продавнице су опустеле. Производња, ничим потпомогнута, само одмогнута ниским ценама финалиних производа, буквально је пресечена и заустављена. Грађани су, појединачни који су имали довољно новца,

ЗА БОЉУ СРБИЈУ!

дошли до одређене количине артикула, али тржиште је гладно и тражи још. Зато што су тешка времена и зато што нико не верује да ће тога, чега је било у продавницама, бити и сутрадан.

Тако су заустављене цене хлеба, млека, меса и свих животних намирница и многих индустријских производа. И онда се неко сетио да каже како је заустављена инфлација. Јесте, заустављена је инфлација зато што није било нове робе. Онда када је почела да стиже нова роба, измишљена је реч – отклањање диспаритета, уместо поскупљења, па тако имамо већ треће, четврто отклањање диспаритета. Свако носи по 500 до 2000% повећања цена и раскривава ову владу, доказујући да цене мирују само док нема артикула, а да дивљају чим се артикли појаве у продаји.

Онда је Влада приступила рационалном снабдевању и то са 5 до 6 месеци закашњења у односу на радикалски предлог, веља да јој нико не би рекао да нас је послушала. Одредила је извесне количине животних намирница и средстава за хитијену, које грађани могу купити по лимитираним ценама. Изјавили сте да, по вашим билансима, свега има довољно, а фактички недостаје сва роба. Ко је и како прекинуо ту везу, и да ли је то учинено намерно или се можда и бонови штампају без покрића? Откуда роба по слободним ценама у продавницама у којима нема те исте робе предвиђене за рационално снабдевање.

Влада без програма

Једини бизнис који цвета непрекидно, то је трговање примарном емисијом новца. Вероватно је јединствен случај у свету да се шверцује роба коју има искључиво држава, а то је новац. Јединствен случај у свету да држава само обећава како ће открити ко се то игра са пласирањем примарне емисије, тиме остварује огромну зараду, грађане доводи до очајања, а националну валуту потпуно обезвређује, прецењујући светске валуте.

Шта ми имамо од тих обећања да ће некада неко утврдити шта се дешава са примарном емисијом? Нама требају мере и нама треба остваривање тих мера. Примарна емисија новца мора да се улаже искључиво у производњу. Ако се улаже у откуп, онда мора директно из Народне банке да иде на откупно место, без посредника, без оних који зарачунавају своје процене, без оних који три дана, два, пет задрже тај новац, окрену га на улици, врате га обезвређеног, а камате исплаћују од дела профита оствареног овом трансакцијом.

Влада Републике Србије није успела чак ни да спреми програме по којима би запослила оне којима редовно, сваког месеца, исплаћује налиице за нерад. Па ако већ мора да се сваког месеца онима који не раде исплаћују одговарајуће надокнаде у виду неке минималне зараде, има ли смисла, има

ли оправдања, има ли економске логике, има ли социјалне логике да се тим људима не пронађе одговарајући посао?

Шта је са прокламованим јавним радовима? Зашто ове зиме нису извршене топлификације градова о којима се толико говори? Зашто се ове године није почело са изградњом аутопутева, пруга; наводњавањем, реконструкцијом железнице, са изградњом пловних путева којима бисмо се везали са Грчком? Зашто су јавни радови били једна од најважнијих тачака програма Владе Николе Шаиновића, а на њима није учињено ништа? Ко се то боји да позове на посао оне који већ годину и по дана не ради? Ко се то боји да прекине да исплаћује оне којиничим нису зарадили своју плату? Ко се то боји тога да Србијом поново завлада рал?

Криминалице у затвор

Уз пренаглашени патриотизам, ваша предизборна кампања имала је један адулт који се звао – борба против криминала у Републици Србији. Наизглед, били сте искрени када сте обећавали борбу против криминала на свим нивоима. И онда када је у Скупштини Србије затражена расправа о стању безбедности у Србији, социјалисти су отворили истрагу против двојице министара из своје Владе, једног бившег, једног актуелног и ухапсили их. Од тога је направљена промоција Социјалистичке партије Србије у Републици Србији. Сви ваши чланици, сви ваши званичници, искористили су ту прилику да представе СПС као странку која ће прво рашчистити са криминализмом у својим редовима.

Многи вам нису веровали. Али, ми нисмо ушли у овај парламент да некоме не верујемо или да некога осуђујемо без кривице. Ми смо у овај парламент ушли да будемо равноправан партнери, без унапред одређеног мишљења, да искрено оцењујемо оно што свако учини у овом парламенту. Не оно што се о некоме говори или оно што је запретао у свом програму. Нас су интересовали само конкретни позицији и мере.

Поздравили смо прокламовану борбу против криминала и онда се десило нешто страшно, нешто што ниједна партија на свету не би преживела, нешто што претпостављам да ће и владајућа странка тешко да преоболи. Издали сте још један свој предизборни мото. Не само да сте обуставили борбу против криминала, већ сте у периоду од када су ови министри ухапшени, до данас, створили на хиљаде већих криминаланца од њих, којима нико не може ништа, против којих нико и не покушава ништа. А инфлацијом која је прешла у стагфлацију, успели сте да два милиона марака, колико су опљачкали бивши министри, претворите у марку и по. Ево, данас мислим да то није ни марка. Е, то нико не може да вам опрости. А када бисте ма-

ло боље размислили шта представљајете за грађане Србије, да ви нисте само једна политичка партија, да сте партија која води ову државу, да сте партија од чијих потеза зависи свакодневни живот наших грађана, то би било довољно да Влада демисионира, или нашим језиком просто речено, да оде са власти.

Међутим, власт је, народ каже, као слана вода – што је више пијеш, све си жеднији. Ваша је жеђ неограничена. Ви не схватате да слана вода разара организам, да вашу партију разарају људи које сте ви поставили на власт и које не желите да промените. Да ли због тога што чувате боље, да ли због тога што са вама нису бољи, ја не знам. Али, то себи нисте смели да дозволите, то себи не бисте дозволили да сте мислили на народ. Са том двојицом министара, као и са свим осталим криминалистима, требало је поступати на један сасвим други начин. Ако су толико криви, ако сте им доказали толику кривицу, требало је да се поведе судски поступак и да се или осуде или ослободе. Никако није смело да се дозволи да са неколико месеци проведених у затвору они избришу своје казне, зато што је вредност дела које су починили сведена на минимум. Бришењем ових нула не знам да ли ћете их оптужити и за један динар.

Да анализирамо мало вашу борбу против криминала.

Девиз-з-з-зе, девиз-з-з-зе

Започела је хапшењем министара. Помислило се да је започела на прави начин. Шта онда остаје овим ситним лоповима када виде да се хапсе министри? Они би одмах морали да прекину са својим сумњивим активностима, зато што ако се хапсе министри, онда другима може да оде и глава.

Шта се десило у међувремену?

Издали сте налоге да финансијска полиција, тржишна инспекција, органи МУП-а, појуре људе који су се из разноразних разлога одали пословима који законом нису дозвољени а доносе ситну зараду. Сваки такав појединачни случај донео је државној каси пет до десет марака. Натерали сте милицију да се прерушава, да продаје или купује девизе по улицама, да би оном несретнику који је примио плату у вредности 10 марака и потрао на улицу да спасе тај новац, зато што не може да купи одмах 15 хлебова, него мора да има за 10 дана новаца а да му се не обезвреди, потрао да купи 10 марака, а они му узели плату и оставили његову децу гладну.

Закон је заиста у тим случајевима ригорозан. Бавио се недозвољеним откупом и продајом девиза и то му се плени.

Али, онда сте почели да нас бомбардуете бројкама у телевизијским вестима. Сви начелници СУП-а у градовима били су дужни да влади увече доставе број таквих, који су одмах названи дилерима, како би се то сабрало

на некој машини и увече објавило у ударном ТВ дневнику у пола осам, одмах после најаве најважнијих вести.

Финансијска полиција је добила другачије задужење. Пошто су друштвене продајнице потпуно празне, пошто друштвене фабрике уопште не раде, требало је доказати да тако мора да се деси и у приватним. Треба доказати да друштвена својина има предност. И, да је најбоље организован рад у друштвеној својини. Да је производња најбоља у друштвеној својини и да је продаја најбоља у друштвеној својини.

Шта хоће ти приватници? Откуда њима роба? Откуд они да производе сада када су санкције?

Финансијска полиција је добила задужење да позатвара све приватне продавнице, све приватне фабрике, да уништи приватни сектор. А то је свет који једини уплаћује порезе држави. Седните на грану и тестером фином одсечете грану на којој седите. Ако је та грана високо, требало би кад паднете на земљу да се разбијете. Међутим, не. Влада која је највиша на том стаблу, сече грану на којој седи, а кад будне доле изврши ребаланс буџета. Наметне народу нове порезе, намет на вилает, па онако голом, када више не може да га свлачи, почне да му дере кожу.

Доказаћете да и кожа човеку може да се свлачи и назваћете је кошуљицом.

Тржишна инспекција је добила задатак да месечно поднесе 45 кривичних пријава – сваки инспектор. Замишлите нормирање у откривању кривичних дела. Ако нема 45 кривичних пријава, мора сепцијални извештај да напише – како је смело да му се то деси,

да ли је могуће да је тако фино срећено стање на територији коју он покрива.

Највише сте ојадили Министарство унутрашњих послова, људе који даноноћно раде свој посао. Изложили сте их небрањене деловању криминалаца. Како се сада осећају сви ти инспектори који су ушли у траг многим неделима и којима је неко ставио забрану на откривање у јавност, или једноставно, није повео поступак против откривених починиоца.

Како се осећа милиционер када брани државни објекат пет или десет сати, када се пред њим пали државна застава, када се разбија Скупштина, када се пуша у њега, а он очекује да га неко убије.

Ти снимци испред Савезне скупштине били су јадни. Милиција у одбрани враћа каменице оним манијацима који је гађају. И другу одбрану нема, све док не погине милиционер, а онда ти млади људи, очајни зато што им је погинуо друг који је само стајао испред Скупштине и бранио је, прекораче овлашћења, па похапсе неколико посланика, а власт дозволи да се од тога направи урнебес.

Каква је мотивисаност сада тих младих, стручних, способних и спремних људи, поштених, жељних да се ухвате у коштај с криминалом, каква је њихова мотивисаност да ради свој посао? ако, када год најђу на неку крупну звер, а у крупне зверке рачунам припаднике владајуће странке који су на положају, када најђу на тако крупну зверку неко им заустави истрагу. Каже – иди на улицу и ухвати оног што купује 10 марака, то су криминалици. То су дилери. Они уништавају привреду".

Колико дugo тaj човек може да обавља савесно свој посао у оваквој држави, при оваквој власти, а онако како би желeo да га обавља?

На тематској седници Народне скупштине Републике Србије посвећеној безбедности грађана и државе, оптужени сте са ове говорнице да су вас у предизборној кампањи финансирали они који су касније, користећи се утицајем на вас, опљачкали и завили у прено милионе грађана Србије. Зову се непопуларно "Језда" и "Дафина". Суочени са необоровим доказима, са истином која је неумољива, признали сте да сте примали помоћ од таквих донатора са циљем да добијете изборе и останете на власти.

Значи, финансирали су вас државни непријатељи. Претпостављам да се слажемо да су они који опљачкају грађане државни непријатељи, пошто је држава народ. А, све наше несрће и наша инфлација почеле су појавом тих штедионица којима сте дозволили да се назову банкама. Оне су пословале у спрези са државном влашћу пошто су редовно измиривале све обавезе које сте им наметнули.

Али, шта је са обавезама према народу?

Ко се последњи смеје...

Обећали сте за овом говорници да народу вратите сва новац који сте добили од финансијске мафије пред изборе децембра 1992. године. Сећате се смеха у овој сали када је то обећање изговорио један социјалистички посланик. Ми смо се смејали тада, а ви би да се смејете и сада. Ми смо се смејали вама, а ви би да се смејете народу који је опљачкан. Само у ноћи између 10. и 11. марта 1993. године, подигнуто је неколико милиона немачких марака на основу раскинутих уговора.

Зашто не објавите тај списак, да видимо ко је све извукao свој новац.

Социјалисти

ће оставити празну кућу

Ову нашу лепу кућу, ову нашу државу која је преживела много већих зала и много теже спољне окупације, ви полако руинирате, растурате и развлачите на све стране. Да ли ћемо ми или неко други доћи на власт после следећих избора, не знам. Само знам да ће тај неко бити домаћин у јако осиромашеној кући. У кући чија ћељад неће имати стрпљења да се њихово стање поправља лагано, из дана у дан, у кући којом ће владати нервоза, у којој ће се многи mrзeti међу собом зато што су гладни, зато што су голи и боси. Такву ће кућу социјалисти оставити некој новој влади. А није требало да је толико растурате. Да сте само мало боље поделили сиротињу на коју су нас осудили светски моћници, злобници, идиоти, они који mrзе поносне, и да сте имали само мало више слуха онда када смо вас упозоравали, молили, захтевали да беду поделите на све грађане подједна-

Проглашење Томислава Николића за четничког војводу у манастиру Кнежина на Романији

ко, па да сви некако, стегнути, скрјени што би рекао народ, преживимо ове санкције и сачекамо боље дане.

Никада, ни једног момента, нисмо вам рекли да треба да попустите. Онда када су вас сви напали у Србији, ми смо остали уз вас и рекли – ваша спољна политика, ваша борба за Србију и српство је исправна и имате нашу подршку све до краја те борбе.

Али, зашто сте дозволили да до тада одржани ниво спољне политике уништи хаос на домаћој политичкој сцени, уништи хаос међу грађанима, који сте сами изазвали. Усуђујем се да кажем – првенствено плачкама које су неки од вас вршили, или – које су неки од вас дозвољавали. За које сте знали, али сте из разних разлога одустали од гоњења најтежих криминалаца који су се појавили у историји Србије.

Убеђен сам да посланици Социјалистичке партије Србије, исто колико и ми, верују да ова Влада не заслужује поверење. Не треба посланике ни питати да ли ова Влада заслужује поверење. Нека изађе на улицу. Нека иду од грађанина до грађанина. Нека не дозволе да им РТС прави анкете, него они, који су експонирани личности Социјалистичке партије Србије, нека изађу на улицу, па чак и не морају ништа да питају грађане, нека покушају слободно да шетају улицом. Да им се неко јави са "добро вече", да им се осмехне, да им скине шешир и да их поздрави. То би било светско чудо.

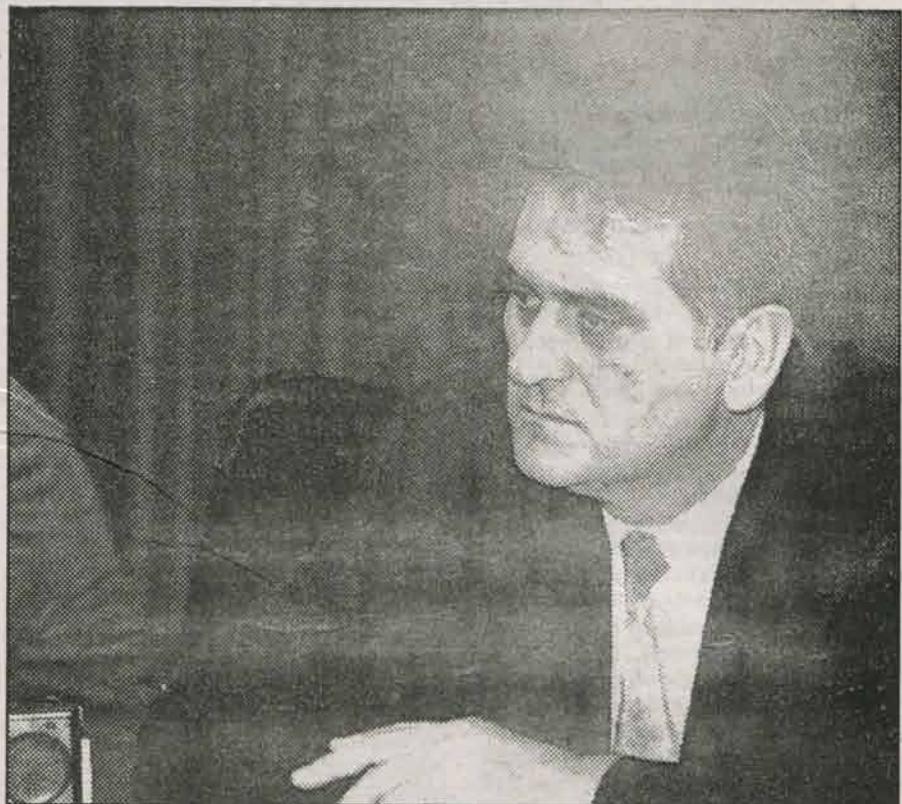
Све и да хоћемо да Влади изгласамо поверење, народ нам не би дао, појединцима, да изађемо мирно из ове Скупштине.

Очигледно, има оних који ће подржати ову Владу, иако не припадају владајућој странци. Они ће имати тешке муке да објасне и својим бирачима, а и туђим, зашто су то учинили. И, биће занимљиво чути њихова обrazloženja.

Образлоženja за неповерење Влади нису толико занимљива. Та образлоženja су свакодневница. Али, уметност је образложити даље поверење Влади, уметност на светском нивоу је да опозициони посланици образложи зашто оваквој Влади даје поверење.

Политички потези и игре

Међутим, они од којих се очекује да не подрже предлог за изгласавање неповерења, не спадају у ред обиљних политичких странака, од којих се очекују озбиљни политички потези. То су они који посланике Српске радикалне странке на Првој седници парламента називају лјудима са ковертираном памећу. А сада им се десило да, изненађени нашом принципијелношћу и подношењем предлога за изгласавање неповерења Влади, од срца, онако како им савест налаже, изјаве да ће подржати тај предлог јер не постоји ниједан разлог да га не подржи, јер не постоји ниједан разлог да ова Влада

Порука опозиционим посланицима – "Маните се лудовања по Београду, подизањем руке у Скупштини помозите Србији"

остане, па да им онда шеф партије нареди да гласају за ову власт.

Иза сваког политичког потеза стоји нека политичка игра. И иза овог потеза стоји крушина политичка игра. Налогодавцима – страном капиталу, помоћу кога се финансирају одређени кругови, одговара да остане ова власт у Србији и да се у Србији створи још већи хаос. Да уђемо у хладну зиму, да уђемо у гладну зиму, да почнемо да се уједамо по улицама, да почнемо да пушамо једни на друге по улицама. А оружја имамо довољно, имају га сви и "сви, сви!". Па да се онда постави питање: "Каква је то Србија, да ли је демократска, да ли јој треба тутор". Па да онда неком у Црној Гори падне на памет да каже: "Е, са овако нестабилном и овако несрећеном Србијом, ми не можемо да будемо у истој заједници". Па да онда некоме у светској заједници падне на памет да каже: "Спашавајмо Шиптаре и муслиманске у Србији од глади и од рата, правимо хуманитарне коридоре, правимо безбедносне зоне. Спашавајмо Мађаре и Хрвате".

Поје тај план. Све остало су приче за малу децу.

"Банда црвена" и "плаћеници"

Моја порука за остале опозиционе посланике гласи: "Ако имате савести, ви које је народ изабрао да радите за његово добро, који сте опозиција овој власти, а нисте ваљда опозиција овом народу, ви који сте власт рушили на улицама, искористите ову демократску, парламентарну прилику да скинете ову власт коју не волите. Не тре-

ба да организујете вишедневна лудовања по Београду, не морате да разбијете ни комад стакла, неће вам бити хладно, нећете се тући са милицијом, не мора нико да погине. Једноставно, подизањем руке помогнете да задугу нема социјализма у Србији.

Није ово обично изгласавање неповерења једној влади. Мислите мало на грађанске које заступамо у овој Скупштини. Имајте на уму ред који је за владао земљом Србијом: ред за хлеб, ред за млеко, ред за пензију, ред за оно чега ће можда бити кад се дође на ред. Мислите мало на пензионере којима је пензија, при инфлацији од 1200%, повећана за 6% у другом делу септембра месеца.

Нико више не верује у ову Владу. Нико, а најмање они који ће данас да је бране. Па шта ако ће то бити прва влада у 50 година социјалистичке изградње, која ће пасти у парламенту? Који део бирачког тела је још подржава? Да ли је на власти у Србији режим који је по вољи народа? Хоћете ли ви то стварно имати савести сад да кажете да нећете да подржите овај предлог? Хоћете ли после тога ви шетати улицама заједно са социјалистима и покушавати да вам се осмехну пролазници? (Жагор и глас: као и ви!)

Хоћете ли на илуђој седници да пређете лево од говорнице, да седисте уз социјалисте тако да кад гледам своје политичке супарнике не морам да гледам лево и десно него само у једном смјеру? (Жагор)

Хоћете ли ви у табор са социјалистима?! Хоће ли они са вама? Једни друге лепо ословљавате са "бандо цр-

вена" и "плаћеници", а сада хоћете да се својатате (глас. што сте ћутали до сада?)

То ме тера да вас питам да ли сте у једном моменту и једни и други били исто: Да ли су плаћеници некада били банда црвена? Јесу, многи. Да ли је банда црвена приближила ставове плаћеницима? Јесте.

Висока цена за лажну слободу

Колико дugo ће та нова спрега да траје и шта ту има добро за Србију? Зар је то сва памет Србије што је ушла у ДЕПОС? Зар је то сва наука која је ушла у ДЕПОС, зар је то сва српски интелиект који је ушао у ДЕПОС?

Да ли ви имате барем икаквих услова за ову владу када јој продужавате мандат? Да ли сте наслутили нешто боље од момента када сте биле против ове владе?

Да ли се то од јуна месеца десило нешто што је поправило ситуацију у земљи? Нијесте ваљда сви оног 1. јуна изгубили политички компас или како другачије да тумачим ваше понашање. Ви сте једног дана рекли да ћете оборити ову владу, а сутрадан сте рекли: нећemo оборити ову владу. Ви не кажете: тако нам је наређено, него кажете: то је брак социјалиста и радикала. Заобрањавате да је једини званичан брак између Социјалистичке партије Србије и Савеза комуниста – Покрет за Југославију. А морајете много да се упнете да нам покажете нашу венчаницу. Ако је ово био брак, тек онда сте ви неморални људи. Ви сада сту-

пите у незванични љубавни однос са социјалистима. (Смех и жагор у сали).

Али, то је, изгледа, цена аболиције. Велика цена за лажну слободу. Да-хете им ви и душу и тело.

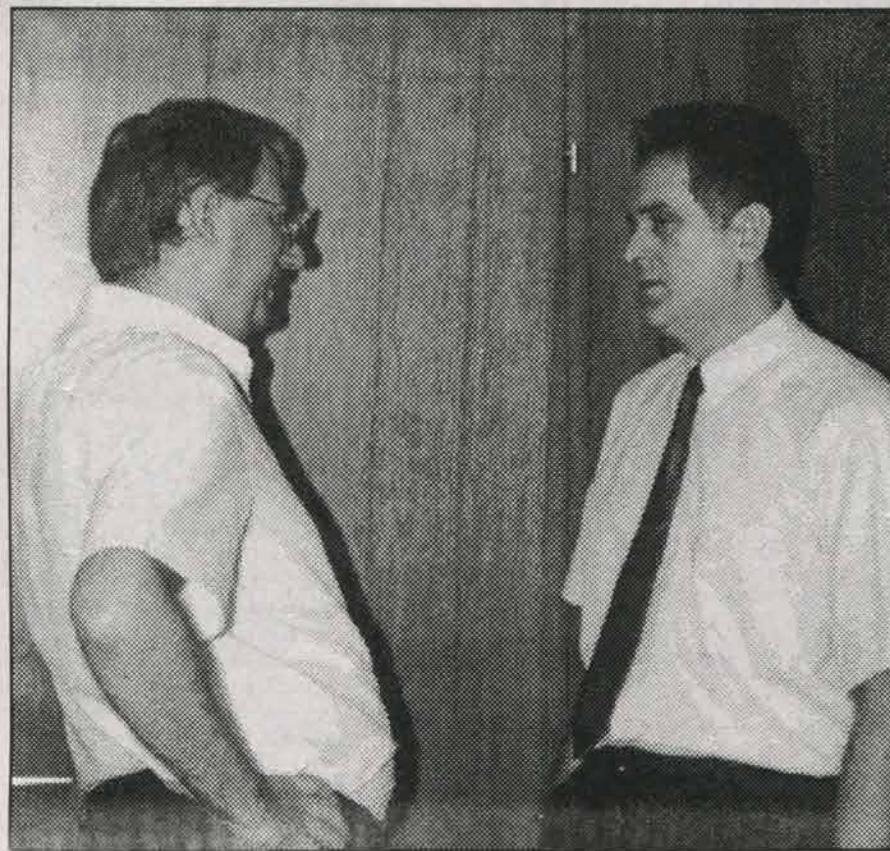
Српски радикали су у фебруару и јуну месецу подржали ову владу Републике Србије приликом њеног избора, односно гласања о предлогу за изгласавање неповерења влади. Као озбиљна политичка странка, ми смо у раздобљу од фебруара до октобра месеца гласали за скоро све владине предлоге које смо, истину поправљали амандманома. (Узвиши и жагор у сали)

Изузетак су били предлози који су се косили са српским националним интересима. Сада ви долазите у ту позицију. Ви од данас морате да почнете да подржавате сваки владин предлог, ако сте представници озбиљних партија и ако имате морала. (Жагор у сали).

Било би неморално, мада не и неочекивано од вас, када бисте данас помогли да ова влада остане, а од сутра је рушили, не пружајући јој подршку својим гласовима у обављању њених редовних послова. После таквог чина, народ ће вас вероватно назвати камелеонима, а прави назив за вас је "Алкибијад". Он је савршенији од камелеона.

"Гробарево" искуство

Међу вама има и честитих и поштенih људи који ће из ко зна којих разлога морати да испопитују наређење. (Жагор у сали).

У Палати "правде", пред једно од режираних суђења др Војиславу Шешељу

Само мало размислите. Живот је кратак а ја то знам најбоље – радио сам на гробљу. (Жагор и смех у сали).

Ако човек треба да остане упамћен, нека буде упамћен по добру, а не по злу, и нека му деца име помињу са поносом. Није та посланичка плата, нису те привилегије у страници, нису ти огромни послови које вам је омогућила странка, толико вредни да вас народ мрзи. А ваш пад од избора до данас је суноврат, и то показују све анкете. До сада је само ваш председник био негативна личност. Сада вас народ изједначио са њим, а после овога бићете стварно неодвојиви од њега. И ту има политичке логике. Ако сте стварно демократски избрали тог шефа, витребада га слушате до краја или да промените партију. Ако сте решили да га слушате, онда очекујте гнев народа. Онда, када вам нешто буде мокро на лицу, немојте да мислите само да је киша.

Социјалистичка партија Србије не зна како треба. Доказала је то за ових 9 месеци, од избора до данас. Она не зна ни како треба да оде са власти, као што није знала ни ту власт да сачува. Она ће Српском покрету обнове бити захвална на подршци, и то је њена велика грешка. Много би корисније, по Социјалистичку партију Србије, било да сада нема подршку и да сада оде њена Влада, да СПС, која према резултатима последњих избора, ужива појединачно највећи углед међу грађанима, почисти своје редове. Нама не треба најјача странка препуна криминалаца. То онда државу претвара у скуп грађана који се баве криминалом.

На страну то што смо убеђени да Социјалистичка партија Србије није више најјача партија у републици Србији. Али ми смо тако оформили своју странку и тако научили своје чланство, да је најјачи онај ко побели на изборима у равноправној утакмици. До идућих избора ми кажемо да су социјалисти најјачи, али исто тако кажемо да свакодневно губе свој углед.

Ова влада, уз подршку коју ја себи никада не бих пожелeo, јер су јој дарове донели Данаџићи, можда оставаје. Али ово је победа тежа од пораза, болнија, са трагичнијим последицама. Никада се нећете опаметити док не будете доживели пораз. А победе које извођите захваљујући подршци са окупационих бродова, захваљујући онима које плаћају они који би нас најрадије видели мртве, захваљујући сикофантима из СПО, нису победе. То су трагедије.

Људски је праштати, али ја данас не могу социјалистима да кажем – нека вам је богом просто.

Пензионери на цедилу

У чије бих име могао да опростим: у име пензионера? Да ли сте ви уопште свесни колико сте ојадили пензионере, да ли сте свесни да су њихови животи изгубили вредност од када су у

вашим рукама? Да ли је неко од вас сео да израчуна, колико им треба за лекове, колико им треба да плате стан, струју, воду, грејање, канализацију? Колико им треба да једном месечно обрадују своје унуче чоколадом? Колико им треба да живе, колико им треба да умру? Да ли ћете можда да се узрушите са овима из СПО који нуде бесплатне мртвачке сандуке, па да пребринете са пензионерима? Да ли су вам они баш толика муга, (у сали жагор), да ли ништа нису допринели овој држави док су могли да раде?

Цитирам "Политику" од пре неки дан: "Пензионер Петар Радоњић, са Вождовца, каже: веровао сам да ћу последње дане проживети мирно. Сваким даном је све теже. Жељни смо свега. Једемо једноличну храну. Мало када смо сити. Уопште се не чудим оним старијим људима који су извршили самоубиства. Догорело им је, а плашим се да ће и нама". Пензионери могу без лекова, меса, воћа, слаткиша, алкохола, чипела, одела, путовања, могу без смеха, могу, али докле?

(Глас из сале је нешто добацио).

Да ли је то представник Сељачке странке добацио? (Глас из сале: Јавићу се ја, немој да ме прозиваши.)

Да вам опростим у име бораца овог рата?

Пародија на војску

Да ли се сећате како су одлазили у рат. Јесте ли заборавили ко их је предводио у овом рату? Да ли је можда знате да сте их терали да се прогласе за добровољце онда када су вам се распадале читаве јединице? Да ли знате колико су алкохола попили високи официри који су долазили да нас обиђу на фронту? Да ли знате како су презириво гледали на конзерве којима су нас хранили? Да ли знате како вам сада живе борци, како вам живе ратни инвалиди, како живе породице погинулих бораца и њихова деца? Да ли знате колике сумесечне надокнаде, да ли знате у каквим становима живе, како то удовише постижу да плате газдама кирије.

Да ли се сећате војника који су изгинули у Словенији, да ли се сећате војника који су изгинули у Хрватској, да ли се сећате војника који су изгинули у БиХ, да ли се Ви уопште сећате како сте водили тај рат? Да ли се можда сећате како сте изгубили Југославију и како вас је млатило ко год је хтео. Ви сте били на власти када сте изгубили Југославију. Ви сте од наше војске направили путујући циркус, бегунце, кукавице. Ту су вам ратни профитери. Што не питате ваше генерале шта су све довукли, што не питате адмирале, што их не истерате из "цев-харе".

Како сте збринули инвалиде овога рата, да ли знате да се стиде да изађу на улицу онако лоше обучени и глални? Да ли сте извршили социјализацију тих људи? Да ли сте им одредили занимања која могу да раде, којима

могу да користе овом друштву? Да ли знате где се састају?

Да вам опростим у име наше деце?

Молили смо вас на прошлој седници да их ослободите пореза на промет за најосновније делове дечије гардеробе, за: колица, кревеце. Одбили сте нас, потребан вам је тај порез. А, да ли су вам потребна деца? Шта мислите, колико се породила данас одлучује да рађа.

Цитирам исту "Политику": "Две године смо у браку, иако желимо, верујте у овако несигурном времену, не смемо себи да дозволимо дете. Како га отхранити, вели 30-годишњи Дорђа-лац који шије желео да му се обелодани име. Срамота га је, каже".

Да вам опростим у име наших студената и професора?

Између Владе и Србије, бирајте Србију

Како вам то изгледа високо школство? Ко тамо брине о нашој деци? Ко их васпитава? Какве мотиве имају та деца? Цитирам "Политику": "Муга ми је од свега што се дешава код нас, од дневне политике, несташице хране. Једем ујутру крофне, навече кифлице, па онепт крофне. Схватам да нема другог избора, али не желим да се помиријам са тим. Чим завршим школу, отићи ћу у иностранство. Радићу било шта, али ћу бар јести оно што ми се једе. Не могу више да издржим да нема пар, нема овог, нема оног, каже Ивана Јовићић ученица". Колике су плате професора и њихових пензионисаних колега?

Дуг је списак оних који ми не би опростили што вам опраштам, списак који би ме прогањао док сам жив.

Ми, српски радикали, данас спашавамо част политичке борбе и ми социјалистима кажемо: Србију можете спасити. Ако треба да бирате између Владе и Србије, бирајте Србију, онда ћете имати могућности поново да бирате. Ако изаберете Владу, више немате шта да бирате, онда је много тога готово за вас, за нас и за све грађане Србије. А ваљда су вам они важнији од власти.

Нама, српским радикалима, јесу.

Због тога ћемо и даље, још истрајније, пратити рад Владе, наравно ако опстане захваљујући оној другој, другачијој опозицији, која ће своју подршку ускратити и изазвати немире онда када Србији буде најтеже и када јој буде требао мир. Чак и тада ћемо помоћи да се спречи сукоб Срба са Србима, али после тога са вами, као и са њима, више нећемо хтети ни да разговарамо.

Све док је у вашим рукама само ваша судбина, радите шта хоћете. Ако од ваших потеза буде зависила судбина Србије, нећемо вам дозволити да грешите, непрекидно ћемо вас прозивати у парламенту, а евентуални опстанак Владе је и онако кратког даха и коалиција са СПО само ће вам штетити.

ти. Колико? Много више него што можете и да помислите. Ако се не држите чврсто увући ће вас у живо блато из кога само вири рука коју су вам, управо, пружили, а ми бисмо желели да бар неко опстане у политичком животу, како бисмо после нових избора имали и неку опозицију. (Смеј.)

О томе је требало да размишљате, а не дајете изјаву, за нас неважну, која говори о вами више од оних 48 телевизијских напада на српске радикале који су трајали укупно око 17 сати. Телевизијски посленици су се утркivali ко ће пре и боље да изврши дигитовани задатак и силује истину хипнотисањем грађана у ударним терминима.

Високолетачи

Има један изванредан домаћи документарни филм који се зове "Високолетач". Ради се о једном високолетачу који једини од свих голубова ујату уме да, док лети, изводи фигуре, док сви остали само крилима. Шта бива са њим? Остали голубови га убијају да их не би било срамота што је толико вреднији од њих. Ваше јато је било шарено, скупљено са коца и конопца. Покушавали сте сви, и "сви, сви" да задате бар по један удаџац у понос и у истину. Али, то вам је као код силовања. Силеција задовољава своје ниске нагоне, али силовањем не прља образ.

Србија је срећна што има и таквих посланика Социјалистичке партије Србије који у томе нису учествовали, а ја сам тако нешто очекивао од многих од вас, са којима сам у овој скупштини сарађивао за добро Србије. Знао сам да већина од вас не може да се учени. Између партије и народа, определили сте се за народ.

Осим две сувре чињенице и једне, по Владу трагичне грешке које провејавају из изјаве, ништа друго није времено помена. Али, неписменим људима се док пишу омакне и оно што никада не би рекли и што би желели да сакрију. То је слабост писања. Да би саставио текст на задату тему, у жељи да добије у тежини и вредности, човек често открива најчувеније тајне.

Права чињеница је да вам се коначно омакло и Републику Српску Крајину сте назвали само Крајином. Тиме сте доказали да су наша предвиђања тачна и да неко у Социјалистичкој партији Србије интензивно размишља о предаји Републике Српске Крајине, или бар једног њеног дела Хрватима, вероватно у својству неке аутономије у замену за скитање санкција према Србији. А подсећам вас да сви Срби треба да живе у једној држави и да имају право на самоопредељење. Зар нете ви да им ускратите то право?

"Првени листови"

Друга чињеница, која вас разобличава, јесте та што сте председника Српске радикалне странке коначно наз

вали сарајевским политикантом, који је дошао у Србију, а требало би да је у Босни. По овоме се види да текст вероватно није ишао на редакцију на највише место. Рекосте ли ви да су сви Срби једнаки, да сви Срби треба да живе у једној држави, рекосте ли да Савезна Република Југославија наставља континуитет СФРЈ? Нашта би то личило када бисте отворили процес да се сви Срби раселе према месима рођења својих најдаљих предака? Колико би нас остало у Србији? Кога бисте онда ви населили, са киме бисте живели и спроводили власт? Истина, један ваш силни човек рече у недељу на радију да имате Мађаре и још неке, али Мађаре бисте по том принципу морали да раселите северно од Хоргоша, а то вам баш није у стилу изјаве да сте демократска странка, за коју су сви грађани једнаки.

Шта да мисле остали, ако разјурујете Србе, шта тек њих чека? Где ћете мене и остale посланике Српске радикалне странке? Много нас има, а не верујем да сте за овако кратко време успели да нам свима израдите породична стабла. Ако остварите тај циљ, имаћете земљу Србију само за себе и своју децу.

Пала ми је на ум, док сам читао ту вашу стабилну политичку платформу за даље деловање, једна песма, мало позната, а много поучна. Написао ју је Иво Андрић, кога бисте назвали Србином из Босне и кога бисте, да је успео да поживи, сада вероватно најурили из Београда.

Песма се зове "Црвени листови", била је намењена буржоазији као опомена. Сада сте ви, који сте наследили комунизам, доживели да вам се ова песма прочита као упозорење. Ја ћу да вам је прочитам.

"Лепо сте поделили свет, све је за вас, вашу децу, за децу ваше деце и за ваше слуге.

Добро сте поделили свет, све што је светла и лепоте узели сте себи, а све што је мрака и тегобе, оставили сте на ма, па се сада сви рађамо са јасно и неумоливо предодређеним судбинама, ви са светлим, ми са тамним.

Природа са сунцем, морем, глечерима и ружама служи као шарен хилдим за вас и вашу децу.

Религије, уметности, науке, изуми и открића су ту, зато да ваш живот чине богатијим, лепшим и лакшим и сама љубав и доброта само су накит у вашој великој ризници која се зове свет.

А нама, нама је дан сав терет живота, све што је тешко, оскудно и тамно.

Ни сунце, ни месец нису подједнако наши као ваши, јер наши прозори не гледају ни на исток ни на запад, него у празнину суседских прозора, безнадних, као што су наши.

Добро сте поделили свет, али ваша је подела само грозна, али не и вечна.

Сазреће гнев наш и биће врело љес-то и трпко воће.

Дена ваша ће се стидети свог имена и одрицати богатства, јер ће им оно бити на терет и пропаст.

Већ се примиче дан, када ћемо посве оборити преграде између људи, јер

нас сиромаха има толико да бисмо, када би сваки од нас дигао десну руку, засенили не само сјај вашег богатства, него и сунце.

А дотле сиромаси, трпите и сносите, јер што је веће понижавање наше, то је избављање ближе, брже ће се препунити мера и набујаће бол наша као бујица, којој нико неће моћи одоле-ти".

Позиви на линч

Грешка, трагична грешка коју сте начинили у изјави о односима са Српском радикалном странком је брутални и подлив напад на председника Српске радикалне странке, доктора Вејислава Шешеља, при чему нисте били речи позивајући грађане "све поштено људе Србије" у борбу против зла, које персонализује Шешељ.

Да ли сте ви то позивали на линч? Да ли вас је било ко подржао, осим проданих душа? Да ли вам је ту изјаву видео ико писмен, а уз то и довољно паметан? Да ли знаете које сте све речи и реченице применили, описујући свог најозбиљнијег и најкоректнијег политичког противника, како га је искрено називао председник Републике, онога који је успео да измири скоро све Србе, грађане Србије, скрећући многе од њих са пута у велезиздају, којим су их водили они, који су увек били а и сада су против Србије?

Прочитају вам те речи изворно, мада се неке од њих никада нису користиле у међусобним комуникацијама између Срба патриота.

Прва конференција за штампу после изласка др Шешеља из Централног затвора

Цитирам: "Освојност, криминално насиље, приватна четвртина посданика поданика, учењује Србију, обманује грађане Србије, на супротној страни од интереса свих грађана Србије, примитивни шовинизам, штити профите, напада поштене и вредне људе који савесно раде свој посао (овде се вљада мисли на Владу и министре појединачно), пропагира и помаже криминале и ратне профите, на најчешћији начин, у голој борби за власт (влада има и обучене борбе за власт), сопствена одговорност за криминал, учешће и лични допринос у формирању паравојних формација на подручју Републике Српске Крајине и Републике Српске и, ово је најстрашније, злочини које супочинили над цивилним становништвом и хрватским и муслиманским и српским, као и криминал у коме су Шешељ и његови сарадници учествовали ће се на залагање Социјалистичке партије Србије установити и изложити суду јавности".

Хајка на јеретика

Разумем да је свака власт по природи ствари увек по мало бесна, да јој смета другачије мишљење и другачији став, нарочито ако се онај ко га изриче отима, стиче углед и популарност и надраста и саму власт.

Разумем да бисте радо да доктора Војислава Шешеља и Српску радикалну странку вратите на почетну позицију, како бисте остали сами, уз сам извор власти. Пристигли смо вас, а ви сваког дана губите популарност, па ћемо вас и престижи.

Разумем да сте у тој борби за власт ангажовали тешко оружје – општинске комитете, окружне комитете и телевизију.

Не разумем одакле вам храброст, морал и образ, одакле вам толика нечасть да га уз све остало оптужите за злочине, учињене над српским, муслиманским и хрватским цивилима.

Да ли бисте смели да направите бар један митинг у било ком граду широм српских земаља, на коме бисте такву оптужбу изнели јавно грађанима у лице, да станете уз неког борца у Републици Српској и Републици Српској Крајини и да му то саопштите? Не бисте имали прилику да ту лаж и гнусобу проговорите још једном. Онда када и Србе изван Србије и моје Шумадинце убедите у тако срочену неистину, када вам поверују, дојдите код мене да са вами који сте то писали и са вами који стојите иза тог писма проговорим. До тада вама, који бисте да од највећег борца за српство на силу направите човека омрзнутог у Србији, а од странке чији припадници и данас крваре на ратиштима, спашавајући српство у Лици, направите фашисте и паравојне формације, нећу више пружати ни руку ни поздрав. Какви сте, одсекли бисте ми руку и прогласили је за оружје, којим сам хтео да вас убијем.

Тома Николић: "Шешељ је једини политичар који није мењао ставове"

Доктор Војислав Шешељ нема могућности да на демократски начин, у овом Парламенту или у телевизијској емисији на државној телевизији, одговори на оптужбе које сте изрекли, а које нисте ни покушали да докажете. Човек се увек најбоље брани сам, ако му се пружи прилика.

Моја морална обавеза, у име 73 посланика и у име мојих синова, који нису синови припадника фашистичке странке, јесте да вам кажем кога сте и зашто оптужили.

Др Војислав Шешељ је председник Српске радикалне странке, најјаче опозиционе странке у Србији, најмлађи Србин доктор наука, човек који је због просрпских, значи антикомунистичких књига које је написао, својевремено осуђен на осам година затвора, а одлежао 20 месеци, оснивач и утемељивач Српске радикалне странке, једини политичар који није мењао ставове

у овом рату и начинима решавања југословенске кризе.

Први је организовао прикупљање добровољаца широм Србије и њихово стављање на располагање, најпре јединицама ТО, а онда и војскама Републике Српске и Српске Крајине. Његове слике су у српским кућама широм српских земаља, поред икона светаца заштитника. Његово име са надом изговарају угрожени, са љубављу старији људи и деца, са поносом ми српски радикали, са мржњом усташе, муџадели и функционери СПС. Његове идеје прихваћене су у Србији кол више од 30% бирачког тела. Све до 28. септембра 1993. године те идеје биле су основ за поштовање и уважавање које му је СПС указала, а тог 28. септембра, сигурно ноћу, пошто се вама све судбиносно дешава ноћу, промењен је став према Војиславу Шешељу и СПС и тиме је испуњен још један од нечака.

сних услова светске заједнице, чијим испуњењем – понадали сте се, преварили су вас – стичемо услове за скидање санкција.

И после Тита, Тито

Још од оне бесмислене заклетве, дате у мају 1980. године, која гласи: "И после Тита – Тито", код вас се створила веза са тим вампиром који неке од вас посечује ноћу и некима од вас ноћу диктира ставове.

Шта сте све радили ноћу?

Кодико се сећам, за ноћ сте од комуниста постали социјалисти, за ноћ сте једног председника крајине отерали у прошлост и поручили Србима да пошаљу неког послушнијег, за ноћ сте прихватили Венс–Овенов план, ноћу послали писмо посланицима Скупштине Републике Српске и целе ноћи их убеђивали да потпишу самоубиство. За ноћ сте променили став и покушали да Војислава Шешеља представите народу као бившег патриоту а садашњег фашиста, криминалаца, ратног профитера и убицу Хрвата, Муслимана и Срба.

Клевете и лажи

Шаиновићеве владе

Нападом на Војислава Шешеља, коначно сте затворили црвену књигу и припремили кофере за одлазак из политике. Ко вас је то обмануо да ће санкције бити укинуте ако ослабите српски патриотски блок и удаљите се од Војислава Шешеља, без кога би по-

нижавање и распарчавање Србије иш-ло далеко лакше?

Зар нам Резолуција о продужењу мандата УНПРОФОР-а у Српској Крајини не говори допољни, зар не видите да санкције неће бити скинуте све до ограничавања Србије на ивици бившег београдског пашалука? Да ли је Војислав Шешељ крив што вас је упозоравао да санкције нису уведене да би биле лако скинуте, да оне имају за циљ слања Србије и српског поноса, и стварање раздора између Срба широм бивше СФРЈ.

Да ли овом изјавом и актуелним политичким деловањем желите да наједете Србе из Србије да осуде Србе из Републике Српске Крајине што не желе да живе у Хрватској?

Ви сте одмах по увођењу санкција изјавили да ће оне трајати два до три месеца и нисте желели да послушате Војислава Шешеља и припремите Србију за равномерно преношење терета очекиваних дугогодишњих санкција на све грађане Србије.

Зашто сте тврдили да санкције неће бити дуготрајне и тиме изгубили драгоцено време за организацију државе и народа и дочекали да чините све веће и веће уступке?

Могуће је (ја желим да верујем да је истинито) да нисте били способни да правилно процените ситуацију, и то још увек није трагично. Ако је тако, отићи ћете одмах са власти, и готово.

Ако сте време губили намерно, како бисте нашим непријатељима и ср-

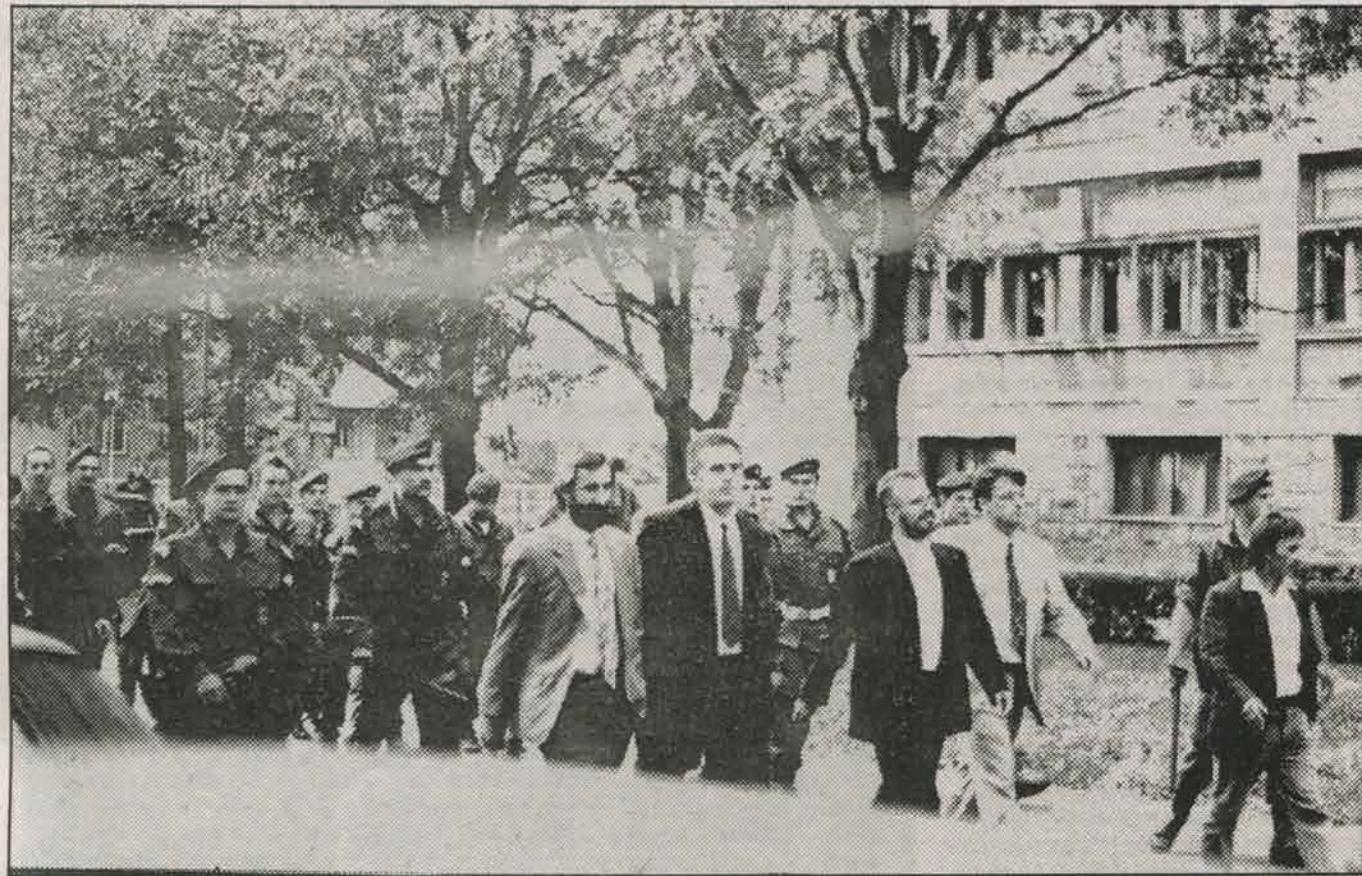
пским душманима омогућили да ојачају, и некаквено, пошто су признали од Међународне заједнице нападају Србе у републикама српским, а као услов за скидање санкција траже да Србија изда Србе, онда је катастрофално лоше. Онда није само доволно да одете са власти.

Шта вам је ту крив Војислав Шешељ? Да ли је крив што је разоткрио умешаност дела социјалиста у акцију "Септембар 1993." у Бањалуци, коју сте подржали индикативном изјавом да су (цитирам): "Сви облици борбе против криминала дозвољени".

Да ли бисте ви то дозволили да по Београду народ спонтано хапси и суди мимо органа власти, да ли ви имате исти аршин за себе и за друге? Да ли сте пишући изјаву очекивали масовне скупове подршке, на којима би се осудио Војислав Шешељ и Српска радикална странка?

Зар ви мислите да се племенита дивљач тако лако одстрељује? Шта то треба од вас да очекујемо сви ми, који смо учествовали у одбрани српског народа широм српских земаља, који смо вас подржали када сте били анатемисани и када је ваш председник од стране тог истог Запада, коме се улагујете, проглашен балканским касапином.

Није требало да дирате нашег председника. Постоје Срби које чак ни ви нећете мочи да уништите. Војислав Шешељ је симбол и оличење српства. Оптужбом да је Шешељ персонификација зла, диктатор и фашиста, кренули сте тешким путем разбијања ср-

Забрањени митинг Српске радикалне странке у Новом Саду, 21. октобра 1995. – Мишевићеви сејмени растерују радикале

пства. Прихватили сте стране оптужбе да су Срби чинили зверства у овом рату и да су санкције уведене зато што смо их ми Срби заслужили.

Како вам живот удара шамаре – очекујући брзо скитање санкција, оптужили сте Војислава Шешеља, да дестабилизује Србију сада када је коначно решење на прагу. Шта се десило само седам дана касније – санкције су везане за судбину Крајине, уз инсистирање Међународне заједнице на суверенитету и територијалном интегритету Хрватске. То за писмене људе значи да је Република Српска Крајина територија Хрватске.

Да ли је то коначно решење које сте договорили на окупационом брду и које вам Војислав Шешељ дестабилизује? Колико је удео социјалиста из Савезне владе у погибљи Срба у Републици Српској Крајини? Од Нове године до данас Хрвати су у три наврата упадали у српска села у Крајини, масакрирали становништво и палили куће.

После сваког таквог упада убрзан је егзодус Срба из Српске Крајине, Крајина је на путу да доживи судбину Космета и да остане без српског становништва.

Шта сте предузели да испуните обавезу гарантовања испуњења Венчевог плана за Крајину, гарантовања безбедности Срба у Крајини? Ко вам је бранио да одбраните Србе? Војислав Шешељ?

За вас ми смо Шешељева странка. За нас ви сте странка из бајке, имате Ивицу и Марину, имате безубог вука као непријатеља, Трнову ружицу као знак, радикале као ајдају за плашење становништва.

Само још да убедите гладне да се све бајке срећно завршавају и да је писмо ЦК СПС и СКПЈ важније од глади и беде, да мора обавезно да се чита док се стоји у реду за хлеб, млеко, месо, уље, шећер, со, прашак за прање, док се чека у реду за живот. Хвала!

Неутралност СПО-а

Николић: Сви су имали спремљенеговоре, откупане, великом словима (пошто не видје добро), спремни да говоре, а онда се одједном појављује материјал на који нису имали одговор, и ми смо њих заиста у тих 10 дана потпуно разбили, али смо чак успели да разбијемо СПО на један посредан начин. Наиме, СПО је одмах на почетку седнице изјавио да у то не жели да се меша. Чак је Вук Драшковић у Ваљеву на митингу рекао да радикали хоће да сруше социјалисте, водоноша креће на мајстора, то се њих не тиче. То је Александра Јанковић поновила у Скупштини Србије, читала текст који је Вук написао, али како је време одмисло и како су радикали захваљујући телевизијским преносима постигли изузетну популарност у народу, Вук Драшковић је схватио да он мора да се приклучи радикалима, иначе не нестати са политичке сцене. Онда су

на једном банијском примеру, на пребијању једне београдске глумице од стране полиције, нашли начина да се убаци и изјавили су да ће се приклучити захтеву за изгласавање неповерења.

Петог дана рада, 14. октобра, за говорнику је изашао шеф Посланичке групе СПО Милан Миковић:

"Господине председниче, даме и господо, пре два дана, 12. октобра 1993. године полиција је зверски претукла госпођу Надежду Булатовић, првакињу Београдског позоришта "Душко Радовић", док је са гладним суграђанима чекала у реду за брашно.

Само захваљујући Независној телевизији Студио "Б" и ТВ "Политика", мањи број грађана Србије имао је прилику да види модричасте маснице од полицијских песника по лицу госпође Булатовић, њену поломљену носну кост, трагове убоја по леђима и грудима. Тукали су је везану, везану због злочина што је гладна, па су премлађивања наставили у полицијској станици.

Осилjeni полицијаци, батинаши, поновили су злочин од 1. јуна ове године када су везали председника СПО-а и његову супругу и зверски претукли и њих и још десетине чланова СПО-а и недужних грађана. О полицијском дивљаштву над госпођом Булатовић.

О овом полицијском дивљаштву над госпођом Булатовић већина грађана није обавештена, јер државна телевизија, телевизија СПС и њена полиција све је сакрила од јавности. ТВ бастиља је сакрила од народа и званично саопштење СУП-а Београд да су полицијаци, батинаши суспендо-

вани и да је против њих поднета кривична пријава. То саопштење је нејудуско и силецијско, колико и сам чин премлађивања госпође Булатовић. Наиме, полиција саопштава да је несрћена жена само одгурнута и да су све оне маснице, преломи и повреде последице њеног пада на бетон.

Лаж о злочину је нови злочин. Тако је, сетимо се, званично саопштено да су 1. јуна председника СПО и његову супругу претукли демонстранти. Због тога што због полицијског погрома од 1. јуна министар милиције није поднео оставку и што сви батинаши нису изведени пред суд, претучена је госпођа Надежда Булатовић. Када се безакоње не кажњава, онда безакоње мора да се понови.

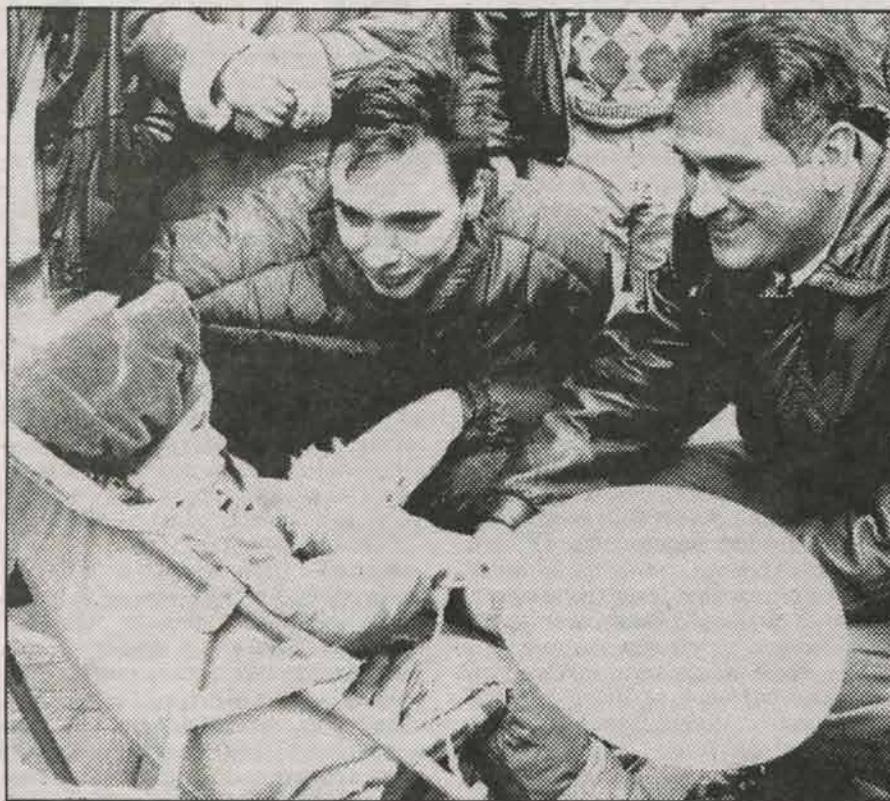
Господо народни посланици, Председништво СПО и посланици Нове демократије захтевају да министар унутрашњих послова због злочина, који је његова полиција починила 1. јуна и због многих још некажњених злочина над недужним грађанима Србије од пре и после 1. јуна, поднесе оставку.

Председништво СПО и посланички клуб ДЕПОС-а траже да министар унутрашњих послова оставку поднесе и о томе обавести Народну скупштину, пре него што се приступи гласању о неповерењу цеој Влади. Нека се ни министар полиције, ни Влада много не веселе чињеници, односно математици да радикали не могу оборити Владу. Не могу можда они, али може ДЕПОС.

Министар полиције је истог дана, када је госпођа Надежда Булатовић пропуштена кроз шаке његових људи,

Пријатељство и ван политичких институција са Жириновским у шетњи

Ко воли децу, воли и отаџбину

цинично и држко питао ову Скупштину да му наведе само један пример полицијског безакоња и терора. Унакажено лице госпође Надежде Булатовић је право огледало полицијског тетора у Србији. Министар полиције мора да поднесе оставку, а ова Скупштина да отвори расправу о понашању полиције. Министар полиције ће пасти сам, или заједно са премијером и целом Владом".

Пендрак демократија

Николић: А ја сам, у ствари, ту селницу водио тако да сам чекао када ће да се одлуче на то. Ми, радикали, могли смо да за 2-3 дана поднесемо предлог, социјалисти да гласају против, ми нисмо имали већину и седница би била завршена, а Скупштина не би била распуштена. Али, ја сам знао да СПО мора да се предломи уколико жели да остане опозициона странка или уопште парламентарна странка. Чекао сам када ће да се предломе и чим су, мислим 17. октобра, изјавили да се прикључују захтеву за изгласавање неповерења, увече је Слободан Милошевић распустио скупштину.

Не само због тога што би паља влада Николе Шаниновића, него и зато што је један од предлога у дневном реду био Предлог закона о Радио Телевизији по коме смо ми, српски радикали, предложили да састав Управног и Надзорног одбора Радио Телевизије одговара саставу посланичким групама и да се укине плаћање претплате преко бројила, пошто на тај начин још увек ни једна рата није била уплаћена. Показало се да тај закон може да се искористи у периоду хиперинфлације, да

социјалисти вртоглавим дизањем цене на струје, у ствари подишу цену претплате. И оно што је некада коштало динар, сада је било 20. Идеја добра, али ефекти изузетно лоши, искривљена добра идеја да се директно напуни каса Социјалистичке партије Србије.

- Не би било лоше да се подсетимо откуд идеја, многи вам то замерају и данас.

Николић: То је било маја месеца 1993. године када су социјалисти поднели предлог закона по коме ТВ претплатата треба да се плаћа преко рачуна за утрошну електричну енергију. И то није ништа ново, у Грчкој се та претплата плаћа преко рачуна за телефон, само што у Србији половина породица нема телефон. А претплата се у Србији плаћала одувек. За сваки телевизор, већ при продаји, трговац је био дужан да поднесе пријаву претплате Југословенској Радио Телевизији, талашњој, да је продат томе и томе и стизао је рачун од првог дана за претплату. Онда су људи покушавали да избегну те обавезе, па су ојављивали телевизор, пријављивали смртни случај, пријављивали квар, долазиле су екипе да печате телевизоре. Велики проблем је било Косово и Метохија, ту нико није плаћао претплату. И ту није могло да се уђе у траг. Онда су социјалисти предложили да се на овај начин то наплаћује, имајући у виду да је лако исећи струју на Косову и Метохији Шиптарима који не плаћају телевизију. А успут су предочили које категорије грађана ће бити ослобођене плаћања претплате и законом предвидeli да свако ко има два или више бројила,

плаћа само једно бројило, а сва остала биће ослобођена плаћања таксе. Тада је то било у вредности данашњег динара, и за радикале је било прихватљиво зато што се уводи један систем, уводи се ред и ми смо гласали за тај закон. Међутим, већ првог месеца, када је кренула инфлација, видело се да се променом цене струје драстично мења висина претплате. Добро, ако је струја нешто чија је производња изузетно скупа и ако њена цена мора да прати европске цене, зато што извозимо и увозимо ту струју, зато што би држава могла да је извезе по високим ценама, зашто би претплата морала да прати европске цене? И онда, због тога, док још није почeo да се примењује закон, у септембру месецу поднели смо предлог да се претплата уопште не плаћа, него да телевизија, која има три државна канала, помоћу два канала издржава све обавезе, а да држава из буџета подмирује на првом каналу емисије за које има интереса, образовне, научне, школске, информативне емисије, као што то ради за све остале локалне радио станице које преносе вести дана, информативне емисије и тако. Међутим, социјалисти су и у страху од новог Устава Управног одбора телевизије, распустили скупштину Србије.

И сада улазимо у предизборну кампању, све до тада Српска радикална странка (дакле, 1991, 1992), подржава Слободана Милошевића, 1992. године, у децембру, имамо 1.040.000 гласова, 73 посланика. Улазимо у кампању оптужујући Милошевића да ће издати, иако је издао тек 1995. године. Изгледа да смо прерано, за народ прерано, рекли истине које су се касније оствариле. Срби нису желели да Милошевић буде издајник, и једноставно су забијали главу у песак. Лакше је било не гласати за радикале који кажу да ће Милошевић да изда Крајину и Републику Српску, него прихватити да је то тачно, па гласати за радикале да то спрече.

Подршка са разлогом

Не заборавите, радикали и социјалисти су делили једно бирачко тело. И ту се само преливало. Србија је била у рату. Сви људи који су желели да се Срби помогну у овом рату, имали су једноставан избор, радикали или социјалисти. Ни за једну другу странку нису могли да гласају, сви су остали били супротстављени тој идеји. Када је Милошевић решавао да ли да брани Србе у Хрватској и Босни и Херцеговини, позвао је Војислава Шешеља на разговор, коме сам и ја присуствовао. Милошевић је само интересовало како ће да реагује Шешељ. Рекао је да ће, највероватније, доћи до слома Југославије, али да он неће дати да Хрвати изведу Србе и да изнесу српске територије, и да ће одбранити свим средствима Србе тамо где живе. Војислав Шешељ му је рекао, господине председниче (и ту је једна занимљивост,

Милошевић има обичај да каже Вово или Томо у таквим разговорима, а Вожлав Шешељ увек каже господине председниче и увек Ви), ви имате подршку Српске радикалне странке. Али знаете, започињете велико дело. Када почне рат и када будете помагали Србе, скочиће на вас целокупна светска заједница. И скочиће сви који су сада у опозицији, изузев српских радикала. А ви никада више не смете да попустите. Да ли ћете ви то успети? А он каже онако, лаконски, "Па зар ја да не успем? Када сам ја попустио?"

Милошевићу је само било важно шта ће да кажу српски радикали. Да смо и ми тада служили српским непријатељима, да смо, рецимо, 9. марта изашли на демонстрације које су имале за циљ да срупе Милошевића (а ми смо тог дана били у Јагодињи, у Барањи, и Шешељ је чак био приведен од стране МУП-а Хрватске), да смо и ми тог дана рушили Београд и представљали се као велики борци против комунизма, а, у ствари, борци против српства; Милошевић не би успео ни педаљ српских територија да одбрамби. Он би толико био заузет грађанским ратом у Србији, да би оно што је нестало 1995. године, када је Милошевић издао, нестало већ 1991. Е, сада, накарадном политиком, Милошевић нас је довео у ситуацију да многи данас кажу – а шта друго може да се уради? И то је познато у политици, једноставно Милошевић се служи најпрљавијим триком који у политици постоји, он има времена и могућности да формира мишљење својих бирача тако да и не осете да их преводи жедне преко воде. Он врло добро зна, 1990. је година, врло добро зна да за њега гласа 2.000.000 Срба који су спремни да иду до краja, и он каже одбранитељи све. Осваја њихове гласове. А онда има четири године времена да попуштањем, узмишљањима, доведе те исте Србе на став да тог часа ништа друго не може да се уради. Да-кле, када је потписао Дејтонски споразум, многи су рекли, заиста више ништа не може да се уради, може само овај споразум да се прихвати. И сви одмах забораве да би Милошевић био обешен да је 1990. године такај, сдан споразум прихватио.

Приучени политичар

Дакле, да је Милошевић мудар политичар, и да сматра да је одговоран за оно што ради, он би 1991. године рекао Србима у Хрватској и Босни и Херцеговини – ја не могу да вас одбрамбим. Србија је слаба, Србија је угрожена, Србија је економски слаба, цео свет је против нас. Не могу да вас брамбим, немојте да ратујете. Не можете тамо да живите (а то им је говорио), имате искуство из Другог светског рата. Или расправодите ту имовину или мењајте, или нека остане да се то реши пред међународним судовима, дођите у Србију да вас прихватим да кренемо даље, па шта буде мени, биће и вама. Не, он је рекао – бранићу вас до kraja, увео

их у рат, наоружао их, супротставио их целом свету, и сам се супротставио свету. Посвајали смо се ми Срби са целим светом, онда се Милошевић са светом помирио, а ми Срби смо остали посвајани. Једног дана неко ће имати прилике да Милошевића позове на одговорност, а ја бих волео да то буду српски радикали, зато што се кроз нас преломила судбина српског народа. Док смо подржавали Милошевића, он је говорио да је Шешељ политичар који највише цени у Србији, зато што има јасне националне ставове и зато што не тражи никакву помоћ из иностранства. Када је Милошевић решио да рашчисти са Србима у Крајини и Републици Српској, знао је да мора да рашчисти са Србима који подржавају Српску радикалну странку. Онда је прво покушао да српса углед Српске радикалне странке овде, њених чланица, да докаже Србима да више немају коме да верују осим њему.

На овом месту прекинућемо за тренутак разговор, да бисмо се подсетили једног Николићевог говора у Скупштини Србије.

"Има веће светиње од мира"

Томислав Николић: Ево, шта је рекао Драгутин Зеленовић, председник Владе Републике Србије:

"Влада Републике Србије, на седницама од 3. и 6. маја 1991. године, разматрала је драстично погоршавање, угроженост положаја и права српског народа у Републици Хрватској, као и њихов непосредни одраз на заоштравање међународних сукоба у земљи. Влада сматра да су наведени до-гађаји изазвани организованим и ко-нтигуираним угрожавањем грађанских и националних слобода и права српског народа од стране органа Хрватске власти сејању страха за његову безбедност и опстанак у Републици Хрватској."

Многи поступци којима се то чини, подсећају на методе и злодела на тим просторима из последњег рата. Влада је оценила да за крвав обрачун у Боровом селу, одговорност сносе надлежни органи Републике Хрватске, посебно њено Министарство унутрашњих послова, чији су припадници извршили аанизован оружани напад на то село.

Уколико Савезни извршно веће и органи федерације пису у стању да свим грађанима гарантују слободу и мирани живот у овој ситуацији, посебно српском народу у Републици Хрватској, нужно је да о томе обавесте Скупштину СФРЈ и јавност да поднесу Уставом предвиђене одговорности. Сvakако, у том случају се јавља посебна ситуација у којој ће Република Србија, на основу својих уставних обавеза, програмирати потребне активности за заштиту српског народа у Хрватској.

Влада очекује од свих политичких партија и удружења грађана да политичком активношћу, у складу са принципима рада политичких партија, до-

приносе решавању заоштрених међународних односа у земљи и Републици Хрватској, а државни органи Србије ће предузимати све мере и активности за које су, сагласно Уставу и законима, овлашћени".

Цитирам господина Миладина Тодића, ондашњег и садашњег посланика Социјалистичке партије Србије, који је говорио: "Опет би Србију да разапну на крест, да јој одузму не само историјско памћење, већ њену отгњишту и крајеве свете земље српске, и то само зато што српски народ и грађани Србије жеље да живе у једној држави. Све што се збива, збива се по утврђеном плану модерног геноцида над српским народом. Сва помоћ голоруком српском народу, ама баш сва, свим средствима".

Господин Миле Илић, тадашњи посланик СПС-а, говорио је: "Упозоравамо све органе Хрватске да је Хрватска одговорна за почетак либанизације Југославије и да одмах престане са прогоном српског народа који тамо живи. Србија није ничим изазвала до-гађаје у Хрватској, нити их је изазвао српски народ који тамо живи. Овде се ради о нападу Хрватске на Србију. Свуда тамо где буде нападан српски народ, без обзира на то где живи, ми немојемо схватити као напад на државу Србију".

Због тога ова Скупштина, у име српског народа и свих грађана Србије, сутра, у својој ноти, мора веома оштро да упозори хрватске врховнике и да каже: Господо, не изазивајте судбину, српски народ и Србија, једноставно, више не може да прашта.

Господин Радован Радовић, посланик Социјалистичке партије Србије: "Овде има и страних новинара, ја сам пре десетак година био у иностранству и знам да се све и свашта пише о нашој Србији, међутим, они морају знати, нека слободно напишу, да нигде на свету не постоји гроб од милион људи, жена и деце. Ми се не плашимо, али – једноставно – нећemo то дозволити. Ту нашу браћу у Хрватској и Босни нико више неће моћи да колье".

Поново је прозборио Зоран Лилић: "Посебно бих желео да нагласим да није величина Србије, нити величина овог парламента, у томе да обезбеди прихват избеглица из Хрватске или да обезбеди расељавање Срба из Хрватске, што се ових дана чуло из изјава неких посланика у Парламенту, већ је величина и обавеза Србије и овог парламента да им гарантује безбедност на њиховим огњиштима, јер нико од њих, а многе од њих познајем и лично, није спреман да иде са земље на којој живи и на којој су живели његови претци. Они једино желе да знају ко и када, а не и како ће им обезбедити основно право, право на мирани живот, на мирани рад, на болји тај из тог рада. Ако то није Савезни извршни веће, ако то није Савезни председништво као врховна команда, онда то мора бити Југословенска народна ар-

мија, без свих њих, или, пак, ми, односно ова Скупштина и Влада Републике Србије".

Ово што следи сам подвукова, а гласи: "Морамо рећи јасно и енергично да нам је мир циљ, али да нам је изнад свега циљ безбедност и право на слободу и национални идентитет свих Срба ма где се налазили и у контексту тога нећемо бирати средства да, уколико не функционишу југословенске институције, морају функционисати институције у оквиру Републике Србије. Нека то нико не заборави на овим просторима на којима живимо".

Тако сте говорили. "Циљ нам је мир, али има веће светиње од мира, а то је право на безбедност, право на слободу, право на самоопредељење, право на живот у заједничкој држави са Србима".

Рушење и дизање плотова

Вођа народа и порушише се плотови на које су наишли они који су обележавали Србију. Поделише дарове, наоружаше српски народ на који су наишли, помогоше му да се одбрани и дадоше му довољно чврсте гаранције да ће живети у Србији, земљи својих предака.

Отпоче рат хрватским нападом на српски живот, рат крвав и разарајући, чудновато вођен од стране генерала којима вођа, зачудо, ништа не замери. Војска је тактиком "пођи, па стани" пропустила непријатељу велики део српских територија, па уместо да потпуно порази слабијег непријатеља, одлучи

да посредством страних сила затражи мир.

Српском народу не би јасно шта је то вођа постигао, зашто поново подиже плотове које је недавно међу браћом порушио. Узбуни се народ и уплаши издаје. Милен Бабић одби да прихвати Венсов план за Крајину. И вођа одлучи да се сам обрати народу. Било је то у време када је написао прво учењавачко писмо једној српској држави и њеном руководству, време када је прихваћен Венсов план за Крајину. Председник Републике, Слободан Милошевић, 27. фебруара 1992. године се обратио Народној скупштини Републике Србије и рекао:

"Хрватска власт је после победе радикалне деснице у лицу ХДЗ, априла 1990. године, деградирала српски народ у Хрватској на народ друге категорије. Срби су на то реаговали силовито и веома брзо и организовано. Република Србија је помогла српском народу на овом подручју најпре материјално, у новцу, храни, одећи, лековима, затим политички у југословенским и међународним институцијама и небројеним контактима са хрватским руководством на свим нивоима и, најзад, када све то није било довољно и – оружано, пре свега, кроз чврсту подршку и обавезе Србије према Југословенској Народној Армији и обнављању њене уставне функције, али и великим бројем добровољаца који су из Србије пошли на фронт у Хрватску". Било је то време када је председник Србије слао и хвалио добровољце.

"Међународна заједница, – каже председник, – није остала равнодушна према ратним догађајима у Југославији. Одсуством правих информација у свету о догађајима у Југославији, нарочито у Србији, као и често одсуство добре воље код неких чланница Међународне заједнице тешко је политички и морално, на крају и економски, погодило Србију. Приказивање Србије као агресора било је нетачно и неправедно. Требало је да прође неколико месеци и да буде уложено много труда да се свету, а пре свега Европи, објасни да Србија није изазвала рат и да га не жели.

Томићев посланик

Председник: Господине Николићу, опомињем вас на време.

Томислав Николић: Цитирам председника Републике. Немојте баш сада да ме прекидате (иронично – прим. стенографа).

Председник: Господине Николићу, време је истекло.

Томислав Николић: Поменућу и господина Марјановића, али он излази.

Председник: Завршите своје излагање.

Томислав Николић: Како да завршим, господине председниче? Видите како то тече од 1990. године, цитирам председника Србије: "Требало је да прође неколико месеци и да буде уложено много труда да се свету, а пре свега европи, објасни да Србија није изазвала рат и да га не жели. Данас је ситуација у том погледу много болја. Уосталом, одлука Савета безбедно-

"Марш на Дрину", Лозница 14. април 1995. године – протест против блокаде Републике Српске

Седница "паралелног парламента", 25. децембар 1995. године

сти да упути трупе Уједињених нација у српске крајине показује разумевање и спремност Међународне заједнице да помогне српском народу. Њихов долазак гарантује мир и омогућава преговор као политички облик решавања спорова".

Председник: Господине Николићу, прекорачили сте један минут.

Томислав Николић: господине председничке, требало би ово да образљем бар још пола сата. Молим да ми то омогућите.

Председник: Не могу вам то омогућити. Скупштина је донела одлуку да можете говорити 15 минута.

Томислав Николић: Господине председничке, Скупштина се није изјашњавала о предлагачима ванредног заседања, изјашњавала се...

Председник: Господине Николићу, будите љубазни, па се поново јавите.

Томислав Николић: Немојте да сецквате овај мој говор. Ово је у континуитету политика државног руководства и Социјалистичке партије Србије.

Председник: Господине Николићу, ја морам испоштовати одлуку Скупштине.

Томислав Николић: Ја вас молим да ми омогућите да говорим зато што све ово треба речи. Ја верујем да ћете ми одузети реч, да ћете ме избацити из сале, али би било много боље кад бисте допустили да ја данас говорим. Ја ћу саслушати све посланике, сваког ко буде желео нешто да каже и укаже на нешто што сам ја радио за ове чети-

ри године, али говорити о председнику Републике, о председницима влада, о партијама које су за ове четири године водиле политику Србије и свести то на пет, десет или петнаест минута, не само да није демократски, него је непарламентарно. Ја вас молим да ми омогућите да наставим да говорим.

Председник: Господине Николићу, ја Вас молим да завршите и прекинете свој говор.

Томислав Николић: Ја ћу да завршим кад будем дошао до краја.

Председник: Молим Вас, господине Николићу, кршите ред, Пословник и Одлуку Скупштине. Молим Вас да то не чините.

Томислав Николић: Да ли је Вамастало до тога да чујете шта ја имам да кажем?

Председник: Стало ми је, али то можете учинити у наставку. Ви знајете да, као шеф Посланичке групе, можете да се јавите за реч више пута. Према томе, имате више времена него што је ограничење.

Томислав Николић: Онда ћу морати отпочетка, пошто не знам где сам стао.

Председник: У реду. Има реч народни посланик Миладин Тошић.

Миладин Тошић (СПС): Мени заиста, поштовани посланици, ласка да мој говор из 1991. године цитира шеф посланичке групе Српске радикалне странке, тако да ће имати шансу да настави његов говор. Ја све своје говоре знам напамет, али када се цитира, онда треба до краја. Тада је српски народ заин-

ста био голорук и избачен из хрватског устава. Тада је Србија пружила, пружа и пружаће помоћ. Сада је српски народ заштићен, победник на војном пољу и сада је време за мировне преговоре. А цитат до краја тог говора је гласио, и врло је актуелан и сада: "Србија је хришћанска и православна, жељи мир, а не рат". Хвала.

Контакт група и социјалисти

Томислав Николић: Ја се надам да ће господин Тошић који се позива на хришћанство и православље послушати одлуку светог Синода Српске православне цркве и одбити мировни план контакт групе. (Аплауз опозиције).

Данас је ситуација у том погледу много бола, господине Тошићу. Тако је рекао председник Србије, настављам да га цитиратим. "Уосталом, одлука Савета безбедности да упути трупе УН у српске крајине, показала је разумевање и спремност међународне заједнице да помогне српском народу. Њихов долазак гарантује мир и омогућава преговоре као политички облик решавања спорова. Мислим да став и одлуке Уједињених нација представљају велику афирмацију политици Србије коју је она водила последњих месеци у овој области. Дозволите ми зато да изразим задовољство што овогодишњи рад Народне скупштине почине у првој радној недељи после доношења одлуке Савета безбедности УН, јер одлука Савета безбедности означава почетак мирног решавања ју-гословенске кризе".

После тога смо три године криво ратовали. То ја кажем, то председник неће никада признати.

Започета је и као што видимо, већ остварила известан напредак Конференција о Босни, која се данас наставља.

Треће, у вези са наставком рада Конференције у Бриселу, преовладава став о равноправности опције континуитета Југославије као заједничке државе за оне југословенске државе које то желе.

И коначно, четврто, направљен је конкретан договор представника Србије и Црне Горе о уставној реконструкцији Југославије.

Следеће је подвучено, а ви размислите због чега сам подвукao речи председника Републике. "Сматрамо да право да изађе из Југославије не може бити јаче од права народа да остане у Југославији, и да нико против своје воље не може бити задржан у Југославији, али исто тако нико не може против своје воље бити изведен из Југославије".

Колико смо грађана Србије извели из Југославије, колико смо српских држава извели из Југославије и сада кажемо да смо им некаквим гаранцијама Међународне заједнице омогућили мир, омогућили да живе у својој држави, а чим помену уједињење са Југославијом ми их оптужимо да су ратни хушакчи, да не схватају колике је жртве Србија поднела за ово што смо ми њима до сада омогућили. Али поколења делу суде.

"Да смо под притиском одустали од југословенске опције, аутоматски бисмо превели Србију у сепесионистички статус и српском народу који живи у другим републикама веома отежали ако не и коначно онемогућили да успешно заступа своје виталне интересе. Сасвим је извесно да у тим околностима не би ни постојали услови за њихово очување".

Сада ћу да прескочим, пошто је председник после држао неки митинг.

Учини ли се онима око вође да није доволно добро објашњено грађанима Републике Српске Крајине и грађанима Републике Српске садашње...

Председник: Господине Николићу да вас питам, ви не реплицирате Тошићу, него поново дискутујете.

Томислав Николић: Реплицирам.

Председник: Добро, само да знам због времена.

Висока цена погрешних ставова

Томислав Николић: Изашао је тада министар иностраних послова Владислав Јовановић да допуни, да образложи српску политику, па је рекао:

"Што се тиче питања у вези са плавим шлемовима и делом да ли они могу да се претворе у интервенционистичке снаге или не, ту нема никаквих нејасноћа, јер су плави шлемови мировне снаге који представљају и обављају мировне операције УН, а не снаге које праве мир. Плави шлемови и долазак страних трупа су две различите ствари и нема никакве контрадикције у нашем принципијелном и континуираном одбацивању да прихватимо страно

војно присуство и наше иницијативе, пошто је то била наша иницијатива да УН пошаљу плаве шлемове ради осигурања примирја и учвршћивања мира у смислу у којем сам говорио. Југославија као оквир која најпотпуније осигурава и национална права српског народа на југословенским просторима, да живе у заједничкој држави (непрекидно сте понављали ту реч да сви ми треба да живимо у заједничкој држави, а то су речи од којих сте одустали још прихваташем Венс-Овенсног плана) и могућност да се за та права даље боре уколико развој не онемогући неком делу српског народа у Југославији да то учини у овој фази једино достигнуће које никада није било импровизација ни једне генерације, па ни ове претходне. То је једноставно дело борби генерација кроз више стотина година, то је предато нама и које не можемо да бацимо кроз прозор, нити да предности тог дела лишимо генерације које ће доћи иза нас".

Немојте да ми добацујете, ово је говорио Владислав Јовановић.

"То је једноставно капитал, политички и историјски, морални, национални са којим морамо да рачунамо у грађењу било које националне политике и било које партије. Да ли она била на власти или не, то је ирелевантно у овој ситуацији пошто претпостављам разлог је врло једноставан, јер српски народ на југословенским просторима може своје право на самоопредељење да изражава само у односу на нешто. То нешто мора да пос-

Испред споменика Дражи Михаиловићу у Фенкстону, Аустралија, новембра 1995. године

тоји, а то је његова заједничка држава, то је Југославија. Када бисмо се не одрекли, онда он једноставно не би могао то своје право на самоопредељење, ту своју лојалност да изражава у својој заједничкој држави у којој је и у којој жели да остане".

Ово је тада министар Јовановић рекао на примедбе неких опозиционих посланика да би требало прогласити државу Србију.

И сада једна велика обмана за српски народ из уста министра Јовановића: "Што се тиче организације УН и Крајине, постављено је питање да ли постоји опасност да једног дана хрватске оружане снаге крену са војском на војно испражњено подручје српских крајина. То питање је, разуме се, теоретски могуће а практично неизводљиво. Пракса УН до сада није забележила пример да једна мировна операција УН буде угрожена или онемогућена због једног таквог покушаја било које војне силе да оспори њен врховни ауторитет на тим просторима и покуша да наметне своју вољу и свој закон. Било је појединачних инцидената којом приликом су страдала два, три или пет војника, и то је све. Сви који знају шта значе УН и шта значи изазивати снаге УН, су више него сигурни да не постоји ни једна држава на свету која би била спремна да учини такав један самоубилачки потез. На крају, ако би се то и десило, Хрватска би тиме аутоматски у врло брзом року, скоро муњевито, имала против себе све земље света, Уједињене нације са њиховом расположивом могућношћу да се војно мобилишу и одбаше агресоре. Решење за Крајине није у томе да ли ће се, када и коме прикућити, него да ли ће, када и колико остварити легитимна права која су имала на основу југословенског устава, на основу међународних правних и политичких докумената и на основу самоопредељења које се у суштини налази и у предложеном тексту такозваног специјалног статуса".

Да ли се ви сећате колико је пута Хрватска упадала на територију Републике Српске Крајине, а гарант су били Уједињене нације и СР Југославија као супергарант да је Република Српска Крајина заштићена Венс-Овеновим планом за Крајину. Колико смо тада веровали руководствима Републике Србије и Савезне Републике Југославије, толико сада плаћамо те грешке.

Обратио се и Борисав Јовић. Ево шта је рекао за Републику Српску Крајину. Да ме не бисте избавили, ја ћу део после у републикама изнети.

"Председништво СФРЈ је заузело јасан став и предузело све мере да се поред Савезног законодавства, које се у Српској крајини мора примењивати јер је то територија Југославије и под нашим контролом, до краја кодификује Републичко законодавство Републике Крајине и да до краја кодификујемо локално законодавство, и као за

сваку другу југословенску републику која је под нашом контролом обезбеди комплетни сет законодавства од федрације до Републике, од општине до општине, да би могло да функционише".

Виво експерименти Председништва

"Председништво је заузело став и то је у функцији да је Република Српска Крајина недовољно развијена Република у Југославији".

Је ли тачно то да је Република Српска Крајина недовољно развијена Република у Југославији? Је ли тачно да је председник Републике Србије већ потписао сагласност да Република Српска Крајина буде у саставу Хрватске са аутономним статусом? То је дневни ред. То ће да вас питају наши грађани. Ја само желим да вам помогнем. Цитирам Јовића: "То је територија Југославије, то је део бивше Републике Хрватске на којој живи српски народ, који је сада Република Српска Крајина и", пазите сада ово – "коју Југославије признаје самим тим што је њена територија и самим тим што се тај народ одлучио на такву организацију власти".

Мислим да Председништво нема друге могућности, него да војску повуче на оне територије где народ ту војску хоће и где је признаје и чија је, а не да чува неку територију народа, која уопште у тој војсци не учествује нити је финансира. Мислим да је огроман успех што смо довели до тога да се то оствари мирним путем, а све оно што се до сада десило, јасно указује на то да су јас изазвали они који су насиљно желели да извуку српски народ из Југославије и који су насиљно желели да остваре отцепљење. Није никакво чудо што истина избија на видело, јер је и сам господин Бејкер (ваљда је он неки ауторитет), то јуче потврдио и остале Крајине под Венс-Овеновим планом уљуљака оваквим речима, убеђена да је постала нова српска држава и да ће једног дана врата Југославије, која се за њом затворише априла 1992. године, бити отворена и да ће ући у Југославију.

А 28. априла 1993. године, Народна скупштина Републике Србије расправљала је о закључку којим се нова порука вође, упућена Републици Српске Крајине, усваја као декларација Народне скупштине Републике Србије. Порука, ултимативна, је гласила: "Морате да прихватите Венс-Овенов план". Шта је тада рекао шеф Посланичке групе СПС, Зоран Анђелковић: "Када смо иницијали доношење декларације поводом акција у Савезној скупштини Савезне Републике Југославије, пошли смо јасно и недвосмислено смо показали да без обзира на све политичке претње, притиске, наша солидарност са српским народом ван граница Савезне Републике Југославије наша је обавеза и право. Србија и Југославија су помагале

праведну борбу српског народа у крајинама, у Републици Српској, морално, материјално и хуманитарно и ми немо ту помоћ и даље пружати". Да ли вам је познато, господине Анђелковићу, да је већ месец дана затворена граница измене Републике Србије и Републике Српске за сваки вид помоћи, посебно за хуманитарну помоћ? (Неколико гласова: Није тачно, лажеш Тому!"). "Го опредељење није никада", настављам с цитатом: "није долазило у питање, нити је доведено у питање. Циљ и интерес целокупног српског народа мора бити сачувано постигнуто на преговорима и миром решавати преостало".

Зашто не сачувате постигнуто у Републици Српској ако је то циљ СПС? Зашто их терате да губе постигнуто, да се одричу постигнутог?

Сами себе цитирају

Да вам само напоменем шта је тада рекао председник Посланичке групе Српске радикалне странке, Томислав Николић. Добро је када човек сме самог себе да цитира, ништа боље од тога. То је исправност политике. "Писмо председника Републике је поколебало српски народ, у једној чврсто збијеној нацији коначно, после две године рата, јединственој у једној одлуци, а она је била да се Венс-Овенов план не прихвати, у нацији која је, истини са збњом, али одлучно очекивала 26. април, створила је раздор и поделила је на две групе Србе. Оне који су и оне који нису за Венс-Овенов план. Наши непријатељи до сада нису успели да оружјем извођују такву победу. Требало би да знате шта значи делити Србе у овом тренутку". Ја изгледа сваке године по једногут морам да вам скренем пажњу шта значи делити Србе.

"Тврди се у писму да ће слободно крећање цивила по целој територији бивше Босне и Херцеговине бити обезбеђено уз гаранцију ОУН". А сада да видите, мало визионарства српских радикала. "Која је то раскрсница и какав је то семафор који ће регулисати саобраћај у Посавини? Коће ли на сваких попа сата или сат, наизменично, Срби и мусимане ући у своје територије? Или, се можда планирају етнички чисти надвожњаки".

Ово је део стенограма, ја сам то тада рекао подсмешљивим тоном, мислећи на Брчко, а ви сада прихватате план, коме је основна карика изградња етнички чистог надвожњака за Србе, који би желели да шетају Републиком Српском, а не бившом БиХ.

Не усвоји се Венс-Овенов план, прође неколико дана, а они око вође поново почеше да дају патриотске изјаве пуне националног заноса, вере, пуне осуде међународне заједнице, подршке браћи преко Дрине у стварању нове српске државе која ће бити у саставу Југославије. Али, дође октобар, па се усуди неко да нападне оне око вође, а самим тим и самог вођу.

Хлеб и со - добродошлица српским радикалима

Истекло је мојих 15 минута. Хвала.
Наставићу.

Антисрпска спрега "Заједно" – Биљана Плавшић

Николић: Речимо, Венс-Овенов план који Скупштина Републике Српске одбија. Милошевић зове шефове посланичкима група из Народне скупштине Републике Србије на разговор. Разговара са свима, а само га интересује шта ће радикали да раде. И сат и по он мене убеђује да Венс-Овенов план треба прихватити, јер му је лично лорд Овен рекао да је то авион који никада неће полетети. Па, када види да то не успева, онда он мени крене да прича лоше ствари о Карапићу. Каже, одемо у Женеву на преговоре, вратимо се, ја ујутру зовем Пале и кажем, дајте ми Радована, они кажу још је у Женеви. Дајте ми број, зовем га у Женеву, кажем, па шта радиши тамо, Бог те убио, овамо ти је држава у рату. А он тамо штета, коцка, купује гардеробу. Па ми онда Милошевић, као у поверењу каже, донео је два милиона марака пре неки дан да му се купи кућа у Београду. Ја не могу да охутим и кажем, станите господине председничке, немојте више то мени да говорите. Имате ли ви државну телевизију, вечерас се појавите на државној телевизији и реците о том свом најближем сараднику среће ово што мени говорите. Ако мислите радикале да упрегнете у кола против Карапића, погрешили сте. За мене је он легитимно изабрани представник српског народа, баш као што сте и ви. Ја немам права да вам верујем, јер ви са

њиме сарађујете, а мени причате шта код њега не вала. Престаните ви да сарађујете с њим и изађите пред народ па реците зашто са њим не сарађујете.

То само да бих илустровао колико је Милошевић спреман, када крене у обрачун и остварује неку своју идеју, да зглази све људе који му на том путу стоје. И он се не обазира. Он је сада у чудној ситуацији и у Црној Гори и у Републици Српској. Он тражи своје пулене. У Црној Гори је изабрао Булатовића. Али, да зна Булатовић, већ сутра ујутру може Букановић да постане пулен Слободана Милошевића. Као што и Биљана Плавшић може сутра да добије орден од Слободана Милошевића, иако је сада подржава Вук Драшковић.

Ко сада подржава Биљану Плавшић? Они које је она подржала пред изборе. Она подржава коалицију "Заједно", а да је коалиција "Заједно" на власти, Република Српска не би постојала ни један дан. Е, то је та спрега.

Он или она

• Спомињете стално "Милошевић" када се одлучи да крене против неког... Рачунате ли њу, она је била та која је у свом дневнику најавила оно што ће се десити радикалима...

Николић: Је ли то "Њу" величим словом? Миру Марковић?

• Да, прво је испао њен дневник, па после распуштање Скупштине.

Николић: Ја не падам у замке у које падају многи политичари. За мене Мира Марковић, до момента када је

ЈУЛ постао парламентарна странка, не представља политички фактор. Ја не могу да прихватим игру која се игра из брачног кревета, и да је прихватам као нормалну. Не могу, зато што ни ја не бих својој жени дозволио да преко мене командује државом.

• Ви не бисте?

Николић: Наравно. Никада. Како бих ја могао да кажем – одговорна је Мира Марковић, када је Милошевић изабран за председника Србије? За мене је он одговоран, а то што њему жена командује, то је његов проблем. Односно, јесте то проблем Србије, наравно, зато што ми када смо гласали Милошевића нисмо имали појма да Мира Марковић може толико да преузме диггине. Мислим да ни она није била сигурна у то.

1991. и 1992. године она се није осећала. Ни једним својим гестом он није показивао да је под утицајем једне такве комунистичке структуре каква стоји у њеном менталном склопу.

Дакле, све док је национално исправно поступао, није се осећао њен утицај. Она му то не би дозволила да је била јака. Чак је тада, када је она постала председник СК-ПЈ на конкретно питање: да ли сматра да је то у реду, рекао да није у реду. Да ли је у реду да његова жена и он воде две партије, рекао је – то није у реду. Да је тада његовим социјалистима неко рекао да ће ићи са комунистима у коалицију, тај би био истеран из Социјалистичке партије Србије. Али, Милошевић ломи мишљења svojih, i naјблиžih i nađašnjih, сарадника, систематски, упорно.

Некада грубо као шок, па их остави неколико месеци, а некада их доведе пред неумитност да оправдавају оно што никада не би могли да оправдају. И чим се осети, ја то у Скупштини изврedio осећам, то простируји као флуид, чим се осети најмањи наговештај свађе СПС-а и ЈУЛ-а, социјалисти живу. А чим то Мира Марковић поклони они се покуње, оборе рамена и немају одговора на питање шта ће им ЈУЛ, шта ће им Нова демократија. Они то једноставно не схватају. И мислим да би Милошевић на овим изборима, да је могао да се кандидује, изгубио велику већину гласова својих најближих сарадника. Можда би гласали Срби за Милошевића у већини, али они који најбоље познају Милошевића, они који најбоље познају Драшковића, и они који најбоље познају Ђинђића, за њих не гласају.

- Стали смо, ово је био онако излет, код распуштања Скупштине и избора.

Николић: Да. Пре распуштања Скупштине, Милошевић је нудио Српској радикалној странци све и свашта. Нулио нам је министарска, директорска места, увозно-извозне послове, кредите, тада веома повољне, који су се враћали са половином средстава за само два дана.

- Све оно што сада има ЈУЛ.

Николић: Мислим, био је то један начин да потпуно нестане Српска радикална странка. Огроман пословни простор, шта није све било у причама. Међутим, мислио је да се шалимо и да ми на Шаниновића нећемо да ударимо. Ми смо имали само један услов, да се промени политика, да се врати на националну политику и да крене да ради нешто. Никола Шаниновић и његова Влада нису ништа радили, осим штампања новца. И сада замислите ту несрећу, после распуштања Народне скупштине крене највећа светска инфлација. Пензије нису стизале ни у новембру ни у децембру, само су стизали одресци, а тако ситних парара више није било. А грађани Србије у већини гласају за Социјалистичку партију Србије и за Слободана Милошевића. Српска радикална странка изгуби скоро 400.000 гласова, 400.000 Срба нисмо могли да убедимо да ће Милошевић да изда.

Камо среће да смо ми победили 1993. године. Имали бисмо сада и Српску Крајину, и Републику Српску, имали бисмо српску државу, и имали бисмо већ решене и потпуно регулисане односе између Србије и Црне Горе. Знало би се каква је то држава. Шта је чека. Уставно уређење, економско уређење, све би било потпуно јасно. Овако, за ове четири године, Милошевић је успео само да створи Туђману државу, да створи Изетбеговићу државу, а да себи не створи. И мислим, ту би могла да престане сва прича о Милошевићу, анализирати Глигорова, Изетбеговића, Туђмана и Милошевића, рећи шта је ко од њих постигао за ових седам го-

дина, и завршити причу. Само што у Србији морате једну причу да понављате више пута, да би људи хтели да вас схвате, да би људи смели да вас схвате, да би људи хтели да поверују. И, изгледа, у Србији је велики проблем са радикалима, који се једини озбиљно баве политиком, тај што на време укажу на нешто што ће да се деси, а ми Срби смо толико изубијани у овом веку, да се бојимо онога који говори да ће да се деси нешто лоше. А како да не кажеш да ће нешто лоше да се деси, када је очигледно да смо изгубили Крајину, да ћемо изгубити Славонију, Барању и Западни Срем потпуно, да ће сви људи прећи овамо. Да постоји велика могућност да потпуно изгубимо Републику Српску. Да може да дође до страшног сукоба између Срба у Црној Гори, па онда

нешто ново што ће да се деси. Ми још ни једном, нажалост, нисмо погрешили када смо говорили грађанима Србије шта ће све да се деси.

Медијска блокада

- Те 1993. године Српска радикална странка нестаје из државних медија.

Николић: 1993. године је већ у кампањи, после оног памфлета који је написала Социјалистичка партија Србије, у коме је оптужила српске радикале за ратне злочине, криминал, ратно профитерство, а Војислава Шешела најприземније као сарајевског политичког који је дошао у Србију да се овде бави политиком – од тог часа, практично од избора 1993. године, почине најжешћи сукоб који је икада једна опозициона странка у Србији водила са влашћу. Можда су сукоби радикала са најдрастичнијим у време Милана Обреновића били овако жестоки, чак су се и бунама завршавали. Наравно, имали смо сукобе и са Александром Каћаћевићем, па и са Павлом Каћаћевићем, али у овој новијој историји заиста од овог сукоба који је почeo 1993. године и трајао несмањеном жестином до избора 1996. године, већ није било. После тих оптужби једноставно су затворили све медије за Српску радикалну странку.

А онда су отишли и корак даље, искористили су Народну скупштину Републике Србије, па затим и Савезну скупштину да се обрачују са оним институцијализованим делом бирача који гласају за Српску радикалну странку. Најпре на договорима у парламенту у јануару, 1994. године, када смо имали са својих 16,2% посланичким местима право на три посланика у Већу Република. Договоримо се, сви шефови посланичким групама, колико ће ко кандидат да предложи и направимо листу од само 20 кандидата, тачно онолико колико се бира у Већу република. И социјалисти изглазају све осим српских радикала, гласају за Драшковића, гласају за Ђинђића и сви су они сада посланици у Већу република, само нема српских радикала. Били смо предвиђени Александар Вучић, Стево Драгићић и ја да будемо посланици у Већу република. Остало део опозиције крши договор тако што прихвати превару социјалиста, рачунају, само нека не буде радикала. Уместо 20 посланика у Већу Република Србија има само 16 посланика и то траје две године. Дуге две године Црна Гора има 4 посланика више од Србије, мада Устав Југославије изричito штити равноправност република и обезбеђује им исти број посланика у том већу. Так две године касније, социјалисти убацују своје и посланике Нове демократије уместо радикала и тако отклањају грубу повреду Устава.

Посета Аустралији

између Срба из Србије и Срба из Црне Горе. Да може да се интернационализује до драстичне мере питање Косова и Метохије, Рашке области. Да се више не зна ни колика ће бити Србија, да ли ће уопште да постоји као држава.

Е, сада, када то кажете грађанима Србије који ујутру устану, прошетају, негде нешто швершују, или оду до фабрике па се врате, приме неких 150-200 динара на 15 дана, а на изглед је мирно, имају јефтин бензин па се чак и провозају понекад, они кажу – овде неће бити рата, ма каквог рата, па ко ће да узме Косово, ко ће да узме Крајину? Онда када почне једно за другим да се остварује, онда се хватају за главу или онда радикали имају неки други проблем, неку другу причу, јер је ово прошло и завршено. Указују на

- Тог тренутка престајете да учествујете у раду Одбора у Народној скупштини.

Крај посланичких мандата

Николић: Наравно, у моменту када су били познати резултати гласања за избор у Већу република, ја сам изашао за говорнику и рекао да ми сада подносимо оставке на места у свим Одборима, јер су Одбори били већ пре тога формирани. Али, Одбори се бирају акламацијом, а ово је било тајно гласање. Без гласова социјалиста нико не може да буде изабран, и изашли smo из свих Одбора.

А онда је уследио други напад. У време када је Војислав Шешељ био први пут у затвору, социјалисти су нам отели пет посланичких места у Већу грађана Савезне скупштине, створили нову посланичку групу. Иако је закон ту неумитан и каже "коге престане чланство у странци, престаје му и мандат савезног посланика". Тиљуди, Јован Гламочанин, Ћрњанин и остали, оснују чак нову политичку странку и назову је Радикална странка "Никола Пашић", имају конференције за штампу, имају посланички клуб који се зове Радикална странка "Никола Пашић", у закону пише да више нису посланици, међутим, социјалисти, Радоман Божовић пре свих, не жели то да стави на дневни ред. А онда када смо поново отишли, 1995. године у јуну, у затвор, узимају нам три

посланичка мандата у Народној Скупштини Републике Србије, после тога још два. Хајка је била страшна. У Ћрној Гори избацују све радикале из Скупштине, Аћима Вишњића осуђују на затвор.

- Да се подсетимо и оног избацувања у Народној скупштини.

Николић: Да, у време када је било запрећено бомбардовањем Републици Српској, ја сам тражио да се то стави на дневни ред. Да о томе разговарамо као људи, као посланици, и да кажемо шта ће Србија да ради уколико до бомбардовања дође.

- То је 1994. година.

Николић: А онда у току седнице ја сазнам да су бомбе НАТО пакта убиле трудницу која је била пред порођајем. Изашајем за говорнику, тражим да се то стави на дневни ред, Драган Томић не да. Ја нећу да сијем са говорнице, он трип док ја нападам Милошевића, али када сам прву пут рекао за Миру Марковић да је то вештица са Дедиња, да је проклета Јерина, он ме избацује из Скупштине. Ја нећу да изашајем, они уводе стотинак непознатих људи у фармеријама, патикама, сви су имали пиштоле у оним "кенгур" торбицама које се носе око појаса, почиње премлађивање, избацување на силу. Ружна и ужасна сцена, остали део опозиције се не сналази, ужива у томе. Рачуна колико ће мандата имати ако ми сви изашајемо. Вук Драшковић држи конференције за штампу на којима

осуђује и радикале за оно што се дешијава, понашају се према нама као да смо ми то све заслужили.

Силације у скупштини

Председник: Господине Николићу, ви сте се јавили за реплику.

Томислав Николић: Ја сам се јавио за реплику и говорићу оно што сам наумио господине председниче.

И млада лама је говорила о Српској радикалној странци и о нашој односности вођи. Ви је нисте опоменули. Ако не опомињете, немојте никога опомињати, а ако опомињете, немојте само мене.

Јер, да сте прочитали данашњу "Политику"...

Председник: Ја све опомињем, гospодине Николићу.

Томислав Николић... да сте прочитали "Дугу". Нисам вас чуо да сте опоменули Зорана Анђелковића, када вам је опсовоа матери сељачку, када му нисте дали право на реплику. Ја имам сведоце да вам је опсовоа, а ви га нiste опоменули.

Нисте опоменули ни господина Радовића, када је мало пре свашта говорио. Нисте опоменули ни мене, а сада ме опомињете зато што се спремам да вам укажем на то како се води ова Србија и ко води ову Србију.

Председник: Господине Николићу, то сте у праву. Ја сам покушавао, да толерантно водећи Скупштину омогућим Скупштини рад. Слајем се с ва-

Бог и БАТИНА у Републичкој скупштини – председник Томић води седнице по сопственом пословнику

ма да никоме не треба да дозволим, па ни вама, молим вас.

Томислав Николић: Господине председниче, та проклета Јерина је објавила чланак у "Дуги"...

Председник: Господине Николићу немате реч.

Томислав Николић: Имам ја реч...

Председник: Немате, господине Николићу, не можете да са ове говорнице... Мало пре сте говорили о томе како ви чувате вашу породицу.

Томислав Николић: Ја чувам своју породицу.

Председник: Па не можете да нападате друге породице са ове говорнице.

Томислав Николић: Ја не нападам породице, ја нападам јавне личности које се, као и ја, баве политиком...

Председник: Господине Николићу, ви злоупотребљавате говорници.

Томислав Николић: Ја се браним од напада жене председника Србије на Српску радикалну странку.

Председник: Господине Николићу, молим вас, ви злоупотребљавате говорници. Или реплицирајте госпођи Гајевић или идите на место.

Томислав Николић: Ја вас молим, ја сам добио реч, ја морам да кажем...

Председник: Завршите реплику у односу на закон.

Томислав Николић: Завршићу реплику како сам научио да је завршим.

Председник: Е, па нећете моћи.

Томислав Николић: Ја мислим да ћу моћи, председниче.

Председник: Па нећете моћи, господине Николићу.

Томислав Николић: Па не можете ви да одлучите шта ћу ја да говорим.

Председник: Ја могу да вам одузмем реч, господине Николићу.

Томислав Николић: Зашто бисте ми одузимали реч?

Председник: Зато што говорите оно што није на дневном реду.

Томислав Николић: Јесте, на дневном реду је све што се тиче информисања у Србији...

Председник: Не, није. Ви сте почели да говорите и да вређате поново председника Републике.

Томислав Николић: Ја не вређам.

Председник: Вређате, молим вас.

Томислав Николић: Ја не вређам председника Републике, а и кад га увредим, нека председник Републике каже да ли сам га увредио, нека то каже јавни тужилац, нека то пресуди судија. Немојте ви да пресуђујете, јер председник Републике...

Председник: Господине Николићу, то не можете да радите са ове говорнице...

Томислав Николић: Могу ја да говорим са ове говорнице. Ваљда ме је народ послао да говорим са ове говорнице.

Председник: Господине Николићу, молим вас, завршите реплику.

Томислав Николић: Ако се напише у једном чланку, па га објави "Политика", вероватно данас и Телевизија, нису стигли, да је председник Српске

радикалне странке Турчин, и замисlite, Турчин који је побегао из Босне, док се његова браћа Срби боре у Босни, па сад не знам да ли је Турчин или су му Срби браћа, ако се тамо даље каже да Војислав Шешель није мушкарац, а не знам на који начин је проверено...

Председник: Господине Николићу, Господин Шешель има право да се брани. Не морате га ви бранити одавде.

(Гласови: Исто као и председник Републике).

Томислав Николић: Упућујем вас да то кажете и Мири Марковић и Слободану Милошевићу...

Председник: Господине Николићу, господин Шешель није увређен са ове говорнице.

Матријархат у Србији

Томислав Николић: Господин Шешель је увређен 100 хиљада пута.

Да вам кажем, ја не бих ни бранио Војислава Шешеля да је увређен. Увређен сам ја као припадник Српске радикалне странке, као председник Политичког клуба Српске радикалне странке. Госпођица Гајевић је рекла да ми радимо само оно што ће одобрити наш шеф, да ми немамо своје личне ставове у Скупштини, а ја вам сада износим свој лични став, да бих доказао госпођици Гајевић да нисам овде дошао празне главе, него да ми јава служи и за мишљење а не само за подшишивање и за бријање.

Дакле, десило се у Србији оно што се десило. Председник Србије је пропустио руковођење Србијом Мирјани Марковић, идеологу СК Покрета за Југославију.

Председник: Господине Николићу, немате више реч.

Томислав Николић: И сада се дешава да се обнавља југословенска интернационала...

Председник: Господине Николићу, немате реч.

Томислав Николић: ... дешава нам се да радио фреквенције добијају политичке партије...

Председник: Дајем паузу од пола сата.

(Пауза)

(После паузе)

Томислав Николић: Све док комунисти могу некажњено да нападају српске патриоте у свим информативним гласилима, која су против ове државе...

Председник: Господине Николићу, молим вас, немате реч.

Томислав Николић: Осећам обавезу да са ове говорнице укажем на те нападе, да одговорим на те нападе.

Председник: Господине Николићу, то није на дневном реду и не можете говорити. Ви немате реч, господине Николићу.

Томислав Николић: Да вам укажем на то како сте само у последњих десет дана преломили српску националну политику, какве заокрете чините са српским народом, шта нам то радите,

нама који бисмо да очувамо и ову Србију.

Председник: Молим вас, наставља се пауза, док не закажем поново. Не може да се настави седница, господин Николић не поштује председника. По Пословнику, ја сам господину Николићу одuzeо реч, господин Николић неће да сиђе са говорнице.

Молим вас, седницу нисмо настали и пауза и даље траје. (Послани Тодоровић са места: Ви водите Скупштину пристрасно). Господин Тодоровић, немојте Ви мене да учите као водим Скупштину, када бих води Скупштину како Ви хоћете, господине Тодоровићу, од Скупштине не било ништа.

Ја ћу заказати за уторак нову седницу, хоћу. Још нисмо завршили ову седницу, молим вас. Пауза још траје. (Гласови: Колико?) Траје док господин Николић не сиђе са говорнице.

Томислав Николић: Ја морам да завршим оно што сам почeo, ја да сиђем са говорнице нећu. (Посланик Тодоровић са места: Да ли мора Мирјана Марковић да се консултује).

Маратонске паузе

Председник: Господине Тодоровићу, оставите туђе породице, молим вас. Молим Вас не можемо да наставимо. Господин Николић не поштује репредседника (посланик Милован Радовановић прилази као председником столу). Молим вас Господине Радовановићу, ако сте објективан човек, сасите се шта сте изговорили са ове говорнице, не Ви, него господа радијали.

Милован Радовановић: Господин председниче, омогућите му да реплицира.

Председник: Не могу.

Томислав Николић: Господине председниче, Ви нећете моћи у недоглед ову паузу да проглашавате и ја ћу да завршим ово што сам започeo.

Председник: Молим Вас, ја сам вам одuzeo реч.

Томислав Николић: Ову паузу нећете моћи у недоглед да продужавате и завршићу ово што сам започeo.

Председник: Нећete.

Томислав Николић: Хоћу сигурно.

Председник: Одузeo сам Вам реч, добићете реч када Вам је ја будем дао Паузу и даље траје.

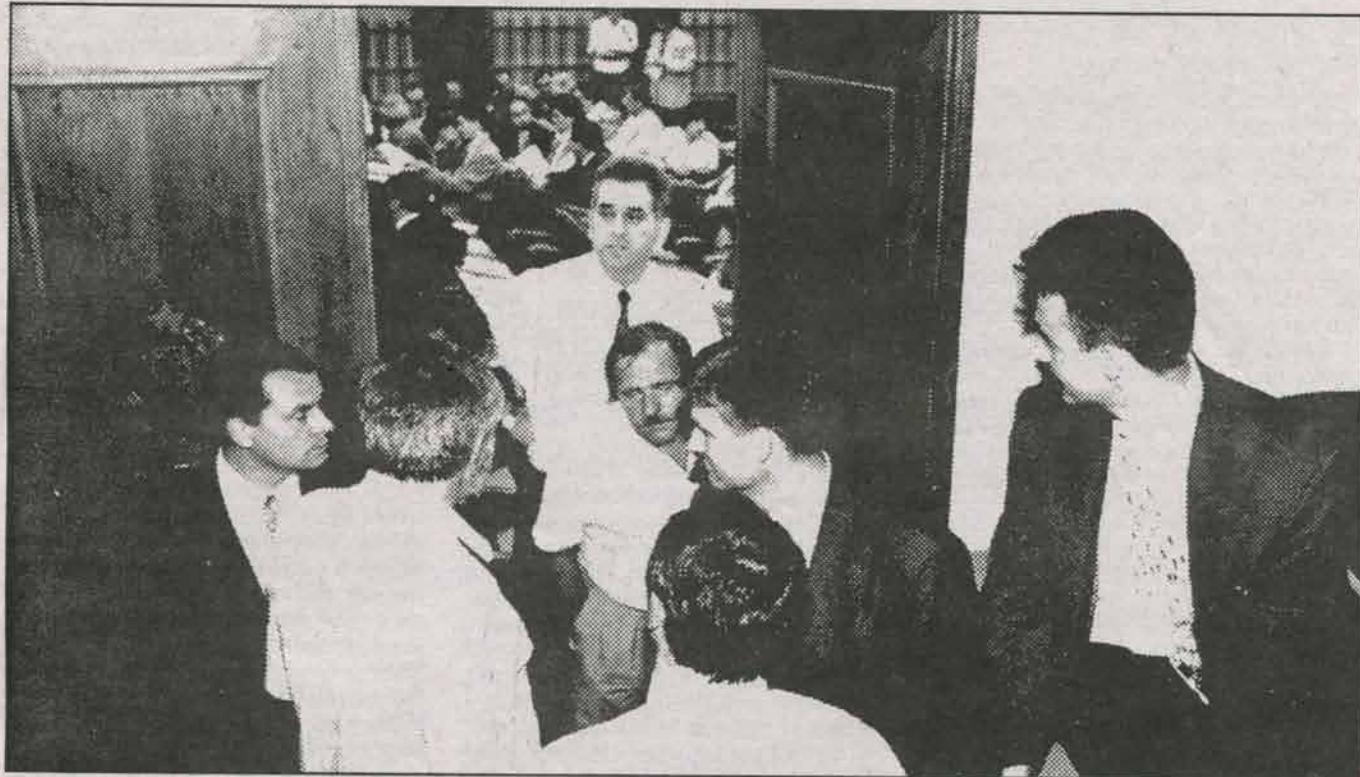
Томислав Николић: Е, ја ћу да завршим.

Председник: Пауза и даље траје. (Гласови: шта ово значи?) Немојте мене да питате шта значи. Вама није стало да се усвоји закон.

Томислав Николић: Хајде изјавите да сте за закон, да видите да ли нам је стало.

Председник: Господине Николићу, Вама је стало да ова Скупштина не ради.

Томислав Николић: Ја сподине председниче, Ви чувате свој ауторитет аја свој.

Преживели бруталан напад појачао је скупштинског обезбеђења – српски радикали напуштају пленарну салу

Председник: Ја морам да чувам ауторитет Скупштине.

Томислав Николић: Ја сам изашао за говорницу да говорим, а не да ми Ви одузимате реч.

Председник: Господине Николићу, добро знате Пословник, па кршите га.

Томислав Николић: Савршено га знам и зато знам да морам да завршим. Треба да знате да сам председник посланичке групе.

Председник: Господине Николићу, господин Пал Шандор је јуче објашњавао...

Томислав Николић: Ја вам нећу дозволити да се са мном као са лоптицом играте.

Председник: Ви се господине Николићу играте са Скупштином.

Томислав Николић: Ја ћу говорити.

Председник: Моги ћете када будете говорили о дневном реду.

Томислав Николић: Ја говорим о дневном реду.

(Пауза)

(После паузе)

Председник: Молим народне посланике да заузму своја места.

Томислав Николић: Сви су заузели своја места.

"Посланици" са пендекром

Председник: Молим народне посланике да заузму своја места. Молим стручну службу да изврши проверу броја посланика у сали.

Томислав Николић: Господине председниче, зашто ће оволовко обезбеђење у сали? Шта траже лица која нису посланици или акредитовани новинари у сали?

Председник: Молим вас, Тому, ви не водите седницу.

Молим стручну службу да изврши проверу броја посланика у сали. Кад будете били изабрани за председника Скупштине, онда ћете водити седницу.

Томислав Николић: Ја вас питам господине председниче, шта траже припадници МУП-а у сали Народне скupštine Републике Србије.

Председник Николић: Господи припадници МУП-а него је обезбеђење зграде.

Томислав Николић: Господи су припадници МУП-а Србије.

Председник: Господине Николићу, оставите да завршимо овај део посла. Дајте кворум.

Томислав Николић: Даме и господи, народни посланици...

Председник: Господине Николићу, немате реч.

Томислав Николић: Српска радикална странка мора да одговори на увреде изречене за говорницима од стране посланика СПС-а...

Председник: Господине Гавриловићу, изволите.

Томислав Николић: Како ћете господине Гавриловићу преко мене.

Председник: Морајете да га пустијете да говори.

Томислав Николић: Посланичка група Српске радикалне странке мора да одговори на увреде које сте изрекли за овом говорницима Српској радикалној страници...

Председник: Господине Николићу, молим вас сачекајте да утврдимо кворум.

Томислав Николић: Господине председниче, кад је посланик за говорницом не утврђује се кворум.

Председник: Утврђује се кворум, ви ниште добили реч, господине Николићу.

Томислав Николић: Ја нисам добио реч, али ја говорим.

Председник: Господине Николићу, немојте да говорите, немате реч.

Томислав Николић: Посланичка група Српске радикалне странке мора да одговори...

Председник: Господине Николићу, кршите Пословник Народне скupštine.

Томислав Николић: О томе ћете сигурно ви гласањем...

Председник: Прво ћemo гласати, па ћete ви онда да говорите.

Томислав Николић: Господине председниче, прво ћу ја да завршим, онда ћете ви да гласате.

Председник: Дајте молим вас кворум.

Томислав Николић: Да видимо зашто ћете да гласате. Да вам изговорим све због чега...

Председник: Господине Николићу, зато што ћу предложити Скупштини да у складу са чланом 78. да вас удаљимо из Скупштине са ове седнице.

Томислав Николић: А, то сте решили.

Председник: У сали је присутно 143 народна посланика.

Томислав Николић: Дакле, с обзиром на то...

Председник: Предлажем Народној скupštini да због непоштовања реда у Скупштини, због непоштовања одузимања речи које му је изрекао председник Скупштине два пута, због тога што господин Николић омета рад и онемогућава рад Скупштине, предлажем да се Скупштина изјасни о томе

да господина Николића удаљимо са ове седнице.

Ко је за то нека дигне руку.

... Господине председничке, тражим да се утврди кворум.

Председник: Сад је гласање. Седите у клупу. Седите.

Пребројте ко је за. (92) Ко је против? (Седам.) Ко се уздржава? (Седам.)

Констатујем да је Народна скупштина донела одлуку да се господин Томислав Николић, народни посланик, удаљи са ове седнице.

Молим господина Николића да напусти седницу.

Владан Батић: Повреда Пословника.

Председник: Пауза до 14,30 сати.

... Не може.

Председник: Може.

Молим вас, пауза до 14,30.

(После паузе)

Наставак седнице

Председник: Попитован народни посланици, извињавам се, пре свега, на томе што сте овога дуга чекали да чујете ову моју најаву. Сведоци сте били свих догађаја у Народној скупштини. Ви знаете да сам до сада чинио све да се у овој Скупштини одржи ред, да се одржи радна атмосфера и захваљујући досадашњој стрпљивости и разумевању народних посланика мислим да смо то успевали да одржимо.

Сведоци сте данашњих догађаја и видели сте да је Скупштина била у опасности да прекине са радом, да се Скупштина изроди у нешто сасвим десето, и да је то оно што ми нисмо могли да прихватимо.

Због тога се још једном извињавам. Моји потпредседници, Војин Андрић и господин Башић, по договору са мном, били су у сали и договор је направљен. На бази тог договора ми смо на неки начин изашли из ове си-

туације. У међувремену, одржали смо састанак са шефовима посланичким групама, сем шефа Посланичке групе Српске радикалне странке, на коме смо разматрали више предлога око којима се нисмо договорили. Али, једини предлог око кога смо се договорили јесте да се друга седница Трећег ванредног заседања одржи у уторак, 26. овог месеца, са почетком у 10 часова.

Ја сам дошао то да вам саопштим, а и још једном се извињавам што сте морали овога дуга да чекате на ову најаву. Захваљујем.

(Седница је завршена у 17,30 часова).

Три вечита "аргумента"

Николић: Демократе кажу да смо претерivali u Скупштини, da smo kocili skupštinski rad. A sva, sada smo bili svedoci kako izgleda kada neko reshi da se bori protiv socijalista, na podnese 1000 ili 2000 amandama, sada zaboravlja za šta su nas optuzivali, a mi smo to isto radiili samo uspesnije od njih. Nas su morali da tuku da bi nas izbašili.

Tucha u Savезнom parlamentu. Prebijanje посланиka. Xapšenje u Gњiljanu, u jednom potpuno izrežiranom, inicijiranom sukobu u komе нас 11 optuzuju da je svako od nas tukao po nekog građanina na ulici. Milicija svedochi, milicija nas optuzuje. Ti, takozvani, građani su milicioneri u civilu, imalu fajl liche karpe. Osyuju nas od 10 dana do dva meseca затвора, kako koga.

Nema političke странке, osim Srpske radikalne странке, koja bi ospatala i kojoj se svo clanstvo ne bi razbeljalo pred takvom torturom i naletom vlasti.

Misliili su da ne da slome bar nekog, idu stalno na sukob između Vojskova Šešelja i meni. Stalno potpi-

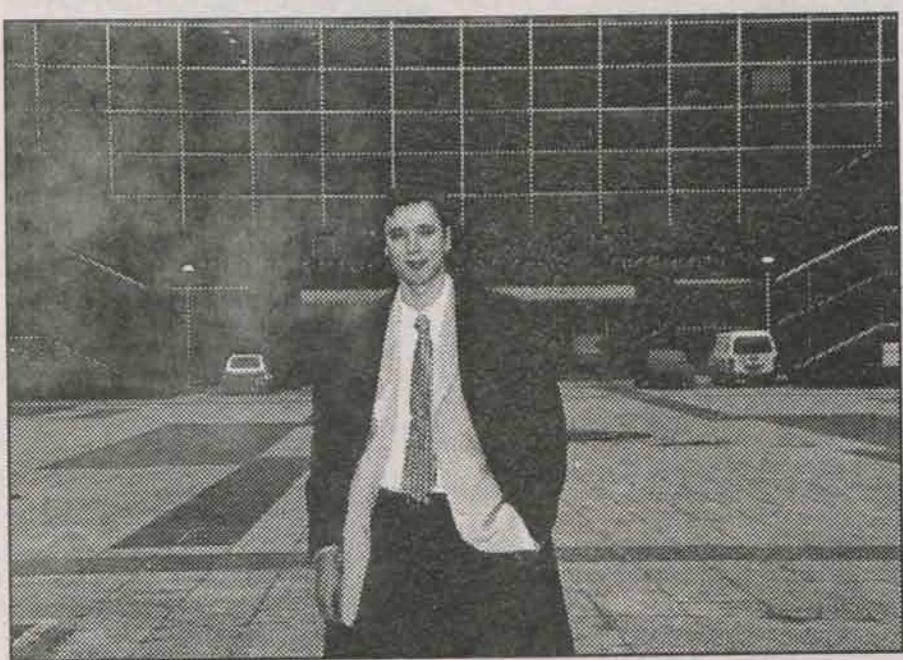
ruju taj sukob. Kajku "da ti vodis stranku sve bi to bilo bolje", "šta he ova Šešelj u Srbiji, nemuje mesto u Bosni". Onda кажу да je to kod meni već bolesna зависност, kako mi nije jasno da mogu da успем само ako направим put, itd. Uostalom, svih onih koji se bore protiv radikala obично imaju samo tri, nazovimo ih условно tako, argume-nita. Ili кажу da smo fašisti, ili da smo podržavali Miloševića, ili da smo Boja Šešelj i ja u svačini. I ništa drugo ne mogu da кажу.

U tome prednjača Demokratska stranka i Srpski pokret obnovne, rачuna da he na progonu radikala stekni naklonost i podršku, posebno finansijsku, velikih sila.

Pa pogreši i pripreme na televiziji Kragujevac emisiju o fašizmu, pozovu Alexandra Vučića da u nju учествује и онда он разбије припремљени концепт потпуно, dokажe da u нашем programu i u нашем delovanju немa ni tragova fašizma ali ima ljudi prema srpskoj državi i srpskom narodu. Onda почну причu o Miloševiću, a mi кажемо da smo to chiniili javno, pred kamarama u Скупштини, a prizovemo Draškovića i otvrijemo kada je ovaj sa njim sarađiva tačno. Navedemo datume tajnih Bićinjevih susepta sa Miloševićem. Ako je to bila sarađnja koja može da se opravlja pred biracima što se to nije videlo na televiziji. Drašković sada smatra da je ispravno što sarađuje sa Miloševićem. Pojavljuje se i to priča na televiziji. Ja to prihvatom. Mi prihvatom da Drašković može da ide u koaliciju sa Socijalističkom partijom Srbije. I dobro je što to javno radi. Lepše je bilo ono što je radio 1995. godine kada je dobio kuću, kada se krio i kada se preko Milana Bokića sastaja sa Miloševićem i sa Miroom Markovićem. Lepše je ono što je Bićinji radio u decembru i januaru, kada se narod smrzavao i duva u pištaljke, a on bio viski kod Miloševića. Ako je to bilo pošteno, što uveče na mitingu nije rekao, evo danas sam bio kod predsednika Srbije. Ja ga učeđujem, a on neće da prihvati. Ne. On kaže da je huta. Čuti pred jachim od себе.

Вукова ћуд

Milošević sada na državnim medijima forsiра Vuka Draškovića jer mu odgovara takav protivkandidat. Čovek koji ne može da pobedi nikada, ni u svojoj kući a kamo li u Srbiji. Vuk drak među a ěud samo kad sretnie Miloševića. I koliko god da je protežiran od strane socijalista, Vuk ne uvek da će usudi da optuži radikale da sa vlaštu sarađuju. Takav je to čovek, zaista idealan da буде protivkandidat onome ko želi da pobedi. Možda he Vuk svoju sviralu da prikључi orkestru socijalista kada ovi uskoro krenu na nas.

Vučić je u emisiji TV Kragujevac razbio koncept lokalnih "demokrata"

Али, гадости које су пруживели српски радикали, како од власти, тако и од опозиције, 1993, 1994, 1995, до половине 1996. године, време када смо уложили све што имамо, и своје животе и здравље, и породице, да очувамо странку која је представљала последњу одбрану српског народа, никада се не заборављају. Не знам да ли смо за то време провели више од три месеца у Београду. Нема места у Србији у коме нисмо говорили. Нема места у Србији у коме нисмо имали трибину, али нас нема у медијима, у новинама, на радију, на телевизији, људи ме сретну па кажу, шта сте се унущали ти и Воја, нико не сквата да ми не можемо да се појавимо, да нам се не дозвољава.

Када је Војислав Шешељ први пут ухапшен, ја сам писао амбасадорима свих држава. Упознао их са случајем и рекао да је у питању грубо кршење Устава, да је ухапшен човек који има посланички имунитет. Нико није реаговао. Ама баш нико. Када смо тучени у Скупштини Србије и у Савезној, нико из света није реаговао. Као да су говорили Милошевић – слободно удри радикале. Наравно, када се Вук Драшковић деси да му нека длака на глави не стоји како треба и Савет безбедности и жена покојног Франсона Митерана траже од Милошевића да му уреди длаке, да му то врати како је било. Када су нама отимали посланичке мандате сви су уживали. Када је Војислав Шешељ први пут донао затвора, Ђинђић је у Јагодини изјавио да треба још само и Божовић да оде у затвор па да се очисти политичка сцена.

Тако долазимо до избора 1996. године, на којима смо учествовали као самостална политичка странка, без икога са киме бисмо могли да идемо у коалицију. Имали смо против себе два блока, две супротстављене коалиције. Многи су говорили – нестаће радикали, самлеће их коалиције. Зато што се у Србији некако сматра да је по природи ствари коалиција јача од странке. Кају, ту се скupilo доста људи, они могу да победе Милошевића. И многи антикомунисти који би желели да смакну социјалисте са власти, не гласају за онога ко је најјачи и ко може да их смакне, а то је Српска радикална странка, него само читају по новинама да ли се негде неко удружио и тај ће сигурно да смакне Слободана Милошевића.

Дволичност "опозиционих" странака

Странке из опозиције пропагирају саборност, па косовско проклетство, па клетву Цара Лазара, па кажу – док се не сложимо сви нећемо моћи да их победимо, ево ми смо се сложили. А када ми радикали оформимо Паралелни парламент, они га искористе да одмах на првој седници затраже за Мађаре већа права него што их и сами Мађари траже, када ми предложимо

Споразум о заједничком наступу на изборима, споразум о коалицији у 10 тачака, па у првој тачки тражимо да се сви председници странака закуну пред Патријархом српским, господином Павлом, да никада неће ући у коалицију са социјалистима, да никада неће подржати ни један предлог закона социјалиста, Вук Драшковић, да би оправдао зашто то неће, каже – не могу да се заклињем у глупости, шта ако социјалисти предложе да се смени Милошевић, а ја не смет то да подржим? Дакле, стално Ђинђић и Драшковић оптужују радикале да сарађују са социјалистима, сада ће у владу, само што нису. Па када се испостави да су то биле глупости и лажи, мало се унуге да би после тога наставили по старом.

Излазимо на изборе у новембру, освајамо за мене потпуно задовољавајућих, скоро 800.000 гласова. Изнећење за многе у земљи, за многе у свету. Онда јако лоше почину да раде и социјалисти и коалиција "Заједно". У влаче грађане у сукоб. Пријељкују сукоб. Долази до сукоба на београдским улицама. Србиједни другима разбијају главе, псују мајку, долазимо скоро до ивице грађанског рата. И једини фактор који то све некако покушава да каналише, да стабилизује, је Српска радикална странка. Држим у то време 50 трибине по селима Шумадије и осећам како нам расте углед и популарност. Села у која нисмо могли да привиримо или су била потпуно комунистичка, или потпуно за СПО, одједном се отварају за радикале, врло лако формирамо одборе, чланство, потписе, све тече, анкете починују да се објављују и на њима Војислав Шешељ избија као председнички кандидат на прво место. И то објављују они анкетари који су 1996. године прогнозирали 1-2% гласова за Српску радикалну странку. Дакле, углед радикала стражава расте.

Помаже нам победа у Општини Земун, у којој Војислав Шешељ без одступања спроводи програм који је пре избора објавио. Као што ће без узмицања спроводити програм у Србији који објави у кампањи. Не обазирући се ни на кога, ако је обећао да ће нешто да спроведе и ако победи, он то мора да спроведе. Или ће да поднесе оставку.

Расте нам углед, расте нам популарност. Избијамо на прво место. И Милошевић у паници, зато што је изгубио грдно време разбијајући коалицију "Заједно", а за то време му се провукла Српска радикална странка, у коалицији "Заједно" тражи сараднике и партнери. Зато што му не одговара да његов кандидат за председника Србије има противкандидата радикала. То не одговара ни тзв. међународној заједници, и Милошевић има њихову подршку да Вук Драшковић буде противкандидат социјалистима, да ураде све што могу да елиминишу Војислава Шешеља као озбиљног кандидата.

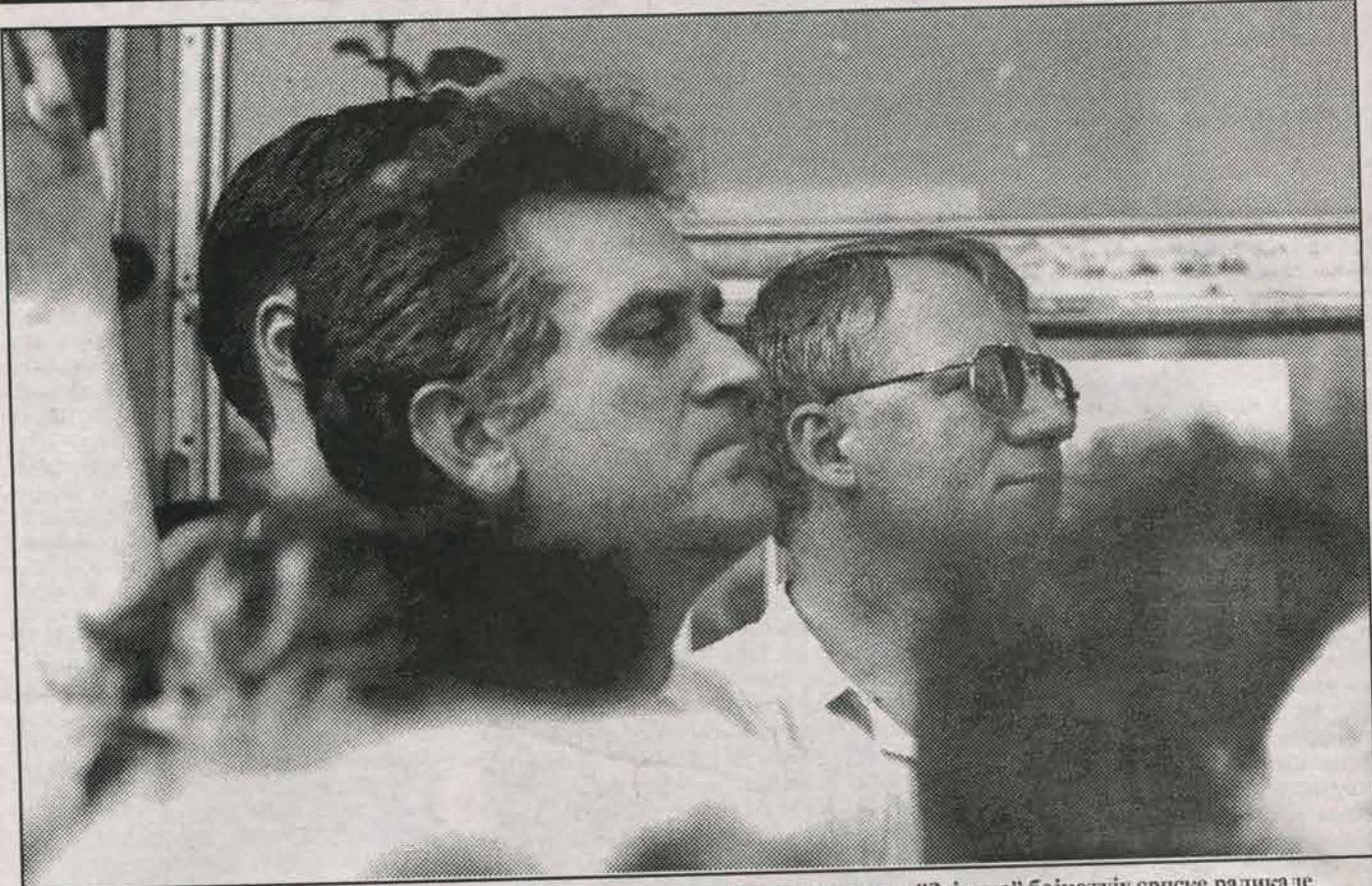
Сјахао Курта – узјахао Мурта

Тракава подршка Међународне заједнице стигла је Милошевићу када је Човић отимао Студио Б. Опозиција се показала прилично индиферентном и незаинтересованом за судбину Студија Б, осим српских радикала који практично није ни бранио Студио Б. Међутим, када радикали нешто у Србији бране, светске силе стају против интереса српских радикала, у већини случајева то је и против интереса српског народа. Али, шта њих брига. Они су поклонили Студио Б Слободану Милошевићу, односно Небојши Човићу, а он је поразом у Београду поклонио Студио Б коалицији "Заједно". Сјахао Курта – узјахао Мурта. Води се прича о медијској блокади, жале се припадници коалиције "Заједно" да се укидају многе локалне радио и телевизијске станице, а мене као српског радикала баш брига што се те станице укидају. Нити сам на њима могао да гостујем, нити ћу мочи. Да ли су у рукама социјалиста или коалиције "Заједно", потпуно је свеједно. Ни једни ни други не дају радикалима да се ту појаве. И што мене брига што ће Вук Драшковић и Ђинђић изгубити неку од телевизија на које ја не могу да приступим.

Дешава се и то да Вук Драшковић има потпуни пролаз на државним медијима, а да Зоран Ђинђић нема. И то наравно, распирају њихове сукобе који ће ускоро морати да се пренесу на локални ниво, који ће ускоро да резултирају губљењем власти у многим градовима у којима је коалиција "Заједно" дошла на власт. То ће пуни не само због сукоба, него и зато што заиста никакав програм немају. Не могу да се договоре шта треба да раде. Не могу да поделе функције, изгледа да има много више људи заинтересованих за функције него функција. Са друге стране, одбили су потпуну сарадњу са републичком влашћу. Формирали асоцијацију својих градова, а траже да им Република подмирује трошкове и нека средства, на која је Република по закону обавезна, али ако средстава нема, питање је шта ће коме дати. Наравно, потпуно их блокирају, не дају им да раде. Они срљају, праве разне глупости. Као да траже да им се заведу привремене мере, принудна управа и да на тај начин спровадају немој.

Не би могли да раде ово што раде. А онда могли би да уђу у кампању као људи којима је неко отео власт коју су освојили на изборима. Ја мислим да социјалисти нису толико глупи, да им до избора неће заводити те привремене мере, иако су их заслужили.

- Ви сте малочас споменули три "аргумента" која се користе против вас: фашисти, сукоб ваша и Шешеља и сарадњу са Милошевићем. Међутим, појављују се још два, то је да би Србија била у најжешћој могућој изолацији ако би радикали дошли на власт, и да би радикали увукли Србију у рат.

Локалне радио и тв станице у погрешним рукама – и социјалисти и остаци "Заједно" бојкотују српске радикале

Николић: Ево како. Прво, Србија је у жестокој изолацији. То што нам је Милошевић три пута честитао укидање санкција, то су биле приче за малу дечу. Ми смо знали, све док не почне економска сарадња са светом, амбасадори могу овде да седе и да примају дневнице, али Србија ће бити блокирана. Док не будемо чланица Међународног монетарног фонда, Светске банке, док не одмрзну наша средства у иностранству, док не дозволе да купујемо шта хоћемо, продајемо шта и где хоћемо, ми ћemo бити у изолацији. Србија ће бити у изолацији док потпуно не прихвати све што јој наметне тзв. међународна заједница. Ми смо људи који могу да прихвате све што међународна заједница тражи, ми се таквима и не представљамо. Ми се својим бирачима представљамо као људи који изузетно воле српску државу и српски народ. Друге не мрзимо. Ми смо људи који од свих грађана Србије траже исто, да поштују Устав и закон. Да се попишу, да изађу на изборе, да плате порез, да иду у војску и у рат, да бране земљу. И нас, када се испунију услови, не интересује ко је које националности, вере, пола.

Српски радикали без предрасуда

Наравно, када сви Шиптари припадају једној политичкој странци, а председник те странке, замољен да коментарише избор Слободана Милошевића за председника Југославије, каже "Шта ме брига, он није председник у

мојој земљи", онда Шиптари сносе судбину те политичке странке. И ми им свима лепо кажемо, или се отрните од такве накарадне политике која жели по сваку цену да вам створи државу отимајући Србима, или имате непријатеље у српским радикалима. А боље је да у нама имају политичке супарнике или политичке сараднике. Радикали су кроз своју историју сарађивали и са муслиманима и са Словенцима, формирали заједничке владе у предратној Југославији.

Ја не одбијам ни једног човека без обзира на то како се зове, али га ценим по томе шта ради. Ја не могу да кажем да су Шиптари добри грађани Србије, када не признају ову државу. Онај ко то може да каже, тај је спреман да им да државу. Можда не одмах, али свако ко помиње аутономију Косова и Метохије од пре двадесет година и тврди да ће им такву аутономију вратити, спреман је да иде и даље, све до шиптарске државе у садашњим границама Србије.

Дакле, свет ће пред нас постављати различите захтеве. Прво, начела демократије у свету траже да се разговара са оним ко је изабран. Ако Војислав Шешељ победи на изборима за председника Србије, са њим свет хоће и мора да разговара. И долазиће пред њега са различитим условима. Само што ће овог пута имати другачијег саговорника. Војислав Шешељ је човек који своју реч и своје обећање не гази. Ако буде рекао да Србија може нешто да испуни, Србија ће то да испуни. Ако услов буде такав да он не

може да реши шта ће, ако се тражи да пузи, да клекне, Шешељ ће да се обрати Скупштини Србије. Можда чак и референдумом да тражи да се грађани изјасне шта ће да се ради.

Свет уважава послушне

Када смо почели да бранимо Србе у Крајини и Републици Српској, када смо оволовико загризли да бранимо Косово и Метохију, Рашику област и Војводину, појавиле су се многе светске државе које су убеђивале Србију да олтога одустане.

Убеђују нас Шпанци који имају Баскију, којој не дају да се отцепи, са којом имају страшних проблема и не прекидно ратују.

Убеђују нас Французи који имају Корзику и све касарне легије странаца баш ту су постављене као случајно, а једина сврха њиховог лоцирања на Корзизи је да спрече отцепљење и остваре заклетву свих председника Француске, да ће Француска, када буду предавали власт ономе ко их победи на изборима, бити иста онолика колика је била када су на власт долазили.

Убеђују нас Енглези који у близини Аргентине имају острва на којима живе само овце, а када је Аргентина проширила своје приобаље на та острва, за пола сата у енглеском Парламенту решили су да ратују са Аргентином. Бродовима путовали, са бродовима ратовали и спасили овце.

Када смо код Енглеза, они имају Северну Ирsku са којом скоро 90 година

Крајински суперијер – ми никада нећемо одустати
од Српске Крајине и Републике Српске

ратују, и не пада им на памет да признају жељу Ирана да имају своју државу.

Убеђује нас Грчка која има острва поред саме турске обале, на тим острвима нема ни оваци, па када Турци кажу ово су наша острва, Грци у свим великим градовима изађу на улице и траже оружје.

Убеђује нас Америка која сваке године убије бар 50 Американаца који траже да Тексас буде независна држава.

Убеђује нас Канада која је стигла на само 0,5% бирачког тела од отцепљенца Клебека, француског дела Канаде.

О чemu ми то причамо? О једнаким правима за све народе у свету. Није тачно. Најлакше је сада дефетисте, деморализане људе, наравно људе сломљене економском кризом, убедити да баш све што други траже треба да испунимо. Најлакше је представљати

се као Месија па рећи, ево, када ми дођемо на власт, свет ће са нама да разговара. Свет ће нас да поштује, да уважава.

Кога свет поштује и уважава? Онога ко хоће да служи. Кажу да ће нам Американци дати три милијарде долара. Има једна америчка пословица која гласи: бесплатан сир налази се само у мишоловци. Ако неко хоће да уђе у мишоловку, Српски радикали неће. Да, ми хоћемо да вучемо кола, хоћемо да се упрегнемо, али у српска кола не у америчка. Нисмо слуге и да смо мало мекши Срби, да имамо принципе од којих се лако одустаје, можда бисмо до сада и победили. Да смо умели да лажемо, једно да говоримо а друго да радијмо. Међутим, Војислав Шешић није око себе окупио такве људе. Било је и таквих, али отпадају. Одлазе. Остају само они који знају да је поли-

тичка борба нешто изузетно тешко. Нешто што разара организам и бразо стари человека. Али, овај живот је кратак да би човек себи дозволио луксуз да кроз њега прође а да за њим нешто не остане.

За памћење

Раније, многи људи су се задовољавали тиме да направе кућу, да имају децу. Па кажу још, нешто сам оставио иза себе. Сада то, наравно, више није доволјно. Сада се тражи да човек остане упамћен по делима, а не по новцу и капиталу. У Српској радикалној странци, тим који странку води, састављен је од таквих људи. Зато Милошевић тражи, са чијом помоћу може да победи Српску радикалну странку. Зато што зна, зато што има бојазан на сваким изборима, да један део његовог бирачког тела може да пређе радикализам. И све то што Милошевић ради, споразум о специјалним односима са Републиком Српском, реформе, приватизација, нови закон о јавном информисању, ради само да сачува своје бираче. Он зна, ако поново буде имао 1,700.000 гласова, побеђује. Али, шта ако радикали на својих 800.000 додају његових 400.000 па дођу на 1,200.000, и шта ако радикали освоје 90 посланичких места и пронађу још једну странку са којом могу да формирају скупштинску већину? То је његов страх. Он се не боји коалиције "Заједно" да би она могла да му отме неки глас. Он се само боји Српске радикалне странке. Он више никоме не може да отме гласове, али гледа да сачува своје.

Неопходан преглед

А заиста нема разлога да верује да може да сачува гласове. Много је огорчених људи у Србији, људи правих бораца који више не могу да поднесу ово што ради Слободан Милошевић. Онај ко је гласао 1992. године за њега био је у праву, тада је за њега требало гласати. Ко је гласао 1993. године био је збуњен, све је изгледало прерано, радикали напали Милошевића, хоће изгледа власт није им више стало до националне борбе, одустали су од помоћи Милошевићу који је остао да сам тајно помаже и ратује за српство. Али ко ове године буде гласао за њега, стварно треба да оде да се прегледа. Да види шта је у питању, јер очигледно нешто са њим није у реду. Ако може седам година да гладује, да проси, да се фабрике затварају једна за другом, да се богате највећи криминалци, највећи лопови, а обичан свет нема чиме да храни децу, комиција има тако дебео златан ланац око врата да теле може да веже и да се теле не откине, ако је ишао у рат, изгубио ногу или је имао среће да се врати читав, а он тај рат изда за 2-3 године, ако непрекидно налази разлоге да хапси људе који су у рату учествовали, да смењује, пензионише официре

који су у рату учествовали, да прогања оне који су показали да могу да ратују за идеју, ако после свега постоји разлог да за Милошевића гласа мислим да се такав Србин затворио у чауру из које не може да се излегне ништа добро.

Уосталом, да је спреман да изађе на изборе на којима би се његово име заокруживало, не би побегао у Савезну скупштину у којој га бирају посланици. Ишао би на неке директне изборе. То је сада препустио Зорану Лилићу. Лилић је манекен, како год да прође није важно, а у другом кругу ће сигурно красти и накрасти толико да Лилић прође.

Јер гледајте, прошле године око 120.000 гласова украдао је на Косову и Метохији. То су села у којима нема ни једног Србина, а која су сва гласала за социјалисте. И то однесе 30 посланичким места. Па у реду, тамо постоје Шиптари, они за нас свакако не би гласали. Да ли ће бити Шиптари или социјалисти посланици, ако већ не могу да буду радикали, онда ми је драже да посланици са Косова и Метохије буду Срби социјалисти него Шиптари који, истине, јесу против ове власти, али су и против Србије. Али, ако уписује гласове за председничког кандидата, онда директно руши нашег кандидата. Ако упише 500.000 гласова, па овде нико осим Шешеља неће моћи да сакупи толико гласова, а он себи може да дозволи тај луксуз да у шиптарским селима, на нествореним бирачким местима уписује себи колико хоће. Јер, ако му противкандидат буде Војислав Шешељ, Гонзалес неће доћи. Гонзалес баш брига што Шешељ губи од Милошевића. Њему је важно да не изгубе Ђинђић и Драшковић.

Ми смо у септембру, 1995. године, организовали митинг у Београду "Помозимо браћи" када је пала Република Српска, а пала је Крајина, па је дошло 30.000–40.000 људи на митинг. Вук Драшковић се појавио на државној телевизiji, позвао своје чланове и симпатизере да не дођу на тај митинг, а онда је 200.000 људи изашло за тамо неку општинску власт, зато што се цео свет упрегао да помогне да ти људи изађу, зато што су Студио Б, Радио Индекс, Б-92, вршили директне преносе, подјаривали ватру. Па прозивали увече ко не лупа, које насеље не лупа, људи су се осећали као жигосани ако не лупају у контejнере увече.

Медији су сила. CNN је телевизијска станица која води ратове у свету, а формирана је у једном селу, у две канцеларије, у Америци. Медији су све. Медији су јачи од генералштаба многих армија. Нарочито медији који су у служби страних обавештајних служби, а то су сви тзв. независни медији у Србији.

• А "аргумент" о увођењу Србије у рат?

Николић: Да. И остало је тај аргумент да ако победе радикали, Срби одмах улазе у рат. Прво, ми никада нећemo одустати од Републике Српске Крајине и Републике Српске. И не могу да разумем Србина који може да каже, добро Книн није Српски.

• Мислите да ће се неко сетити шта је данас? (5. 08. – прим. аут.)

Николић: Не, никога то не интересује. "Новости" су јуче стицљиво подсетиле на напад на нејач, а пала је цеља једна српска држава. Готово. То је била територија коју је бранила Војска Југославије. Можемо ми да причамо шта хоћемо, официри из Војске Југославије, наоружање војске Југославије, координација у командовану из Генералштаба Војске Југославије, генерал Миле Мркић, заједно са још 150 официра послат је тамо, а овде је примао плату, са путним налогом је био тамо, значи Војска Југославије је бранила Книн. Хрвати су напали на Војску Југославије која се повукла. Становништву је остало да бира – или ће да бежи или ће да остане и доживи оно што су доживели они који су остали.

Саопштење за јавност Српске радикалне странке

Српска радикална странка је обавештена од својих чланова, грађана Крагујевца, да су многи деца, ученици IV (четвртог) разреда средњих школа, већ добили позиве за одслужење војног рока, са датумом пријављивања на непознато место одслужења.

Опомињемо војне власти да су се предуго и сувише окрутно играле са нашим патриотизmom и испуњавањем свих обавеза према нашој војсци. Које је то паљо на памет да позива у војску децу, ћаке којима још није завршена школска година и који увеклико припремају завршне испите? Да ли је тим позивањем предвиђено да ће сва деца положити разред и завршни испит, шта ће бити са децом која желе да студирају?

Српска радикална странка предлаже да се састав армије обезбеди позивањем резервиста, а да се деца оставе на миру и да им се дозволи да на миру доврше школовање и детињство.

Србија мора да сачува своје младиће, макар изгубила све нас, њихове очеве.

У Крагујевцу, 25. 5. 1992.

Српска радикална странка
Потпредседник
Томислав Николић

То што нећemo никада одустати од тих територија уопште не значи да немо јући у рат. Рата за те територије сада нема. Рат је био, у рату смо победили, склапан је мир и Милошевић је предао територију. И ако сте гледали онај филм о Делтонском споразуму који су правили Американци, у коме Холброк каже да су тамо били 15, 16

дана, без икаквог напретка, да је Клинтон рекао сутра ујутру да се пакују и нека се враћају свако у своју државу, да су последње ноћи седели дуго и каже, попијено је много вискија, а пред зору је председник Србије рекао – дајте оловку да потпишем. И нико није веровао да добро чује када је рекао најтежу могућу реченицу коју неко може да каже, каже "Сарајево треба да припадне мусулманима, заслужили су га, одбрањили су га од Срба". Е, па, таквом човеку ја да ојутим грехе нећу.

Наравно да нема рата, не може да се ратује против света. Нити ћемо ми да ратујемо, али ће наш захтев да стоји у Уједињеним нацијама. Биће поткрепљен новом влашћу у Србији, економским опоравком Србије, и чекаће промену односа снага у свету. Чекаће једно руско "њест", чекаће да у Француској победе националисти. Чекаће да сви они који знају да су се обрукали о српски народ крену и пруже руку српском народу, да покушају да олно изгладе на ту меру да српски народ може са њима поново да сарађује.

Тужно је да сада бити Срби. Ми смо имали фудбалску утакмицу са "Крацијом", па су се Срби, који су на власти у Београду, утраквали ко ће преда покаже Хрватима да се ништа није променило за ових 7 година. Ни једна српска застава није смела да буде на трибинама. "Партизанова" химна није свирана. А онда су отишли у Загреб на утакмицу и видели како један народ слави своју историју, како слави телевизије, Звонко Михајловски, каже "Јесте ово пораз, али можда је ово почетак нове сарадње између српског и хрватског народа". Е, не би му требало дати ни да чисти ципеле пред телевизијом, а не да утиче на мишљење многих грађана, а мислим да је цела Србија гледала тај пренос.

Ми имамо стотине хиљада људи без дома, празних очију. Ево, ја сам данас разговарао са једним нашим активистом из Бање који каже да до данас није сањао Крајину, а ноћас је први пут сањао. Не може нормалан човек да буде померен са огњишта, избачен са њега, још ако је оставио неки гроб тамо, и да проживи остатак живота, ма колико то дуго после трајало. И да је ова држава богата, она би сада имала десетине хиљада младих и старијих људи смештени у разне стационаре који не могу уопште да се социјализују, уопште више не могу да се уклоне у друго.

Милошевић се прави да то не види. Он сматра да тиме што им није даје право гласа и што им није даје држављанство, тиме што их је сместио негде по селима или да живе у фискултурама салама, да је себи скинуо са врате једну велику муку. Вара се. Ја не знам чиме успева увече да најуче себи санчи очи. Нормалном човеку не би пало и памет да спава ако је свој народ довес

у овакву ситуацију. А ја, ипак, мислим да је Мишевић припадник српског народа. Уосталом, ја сам пре три године ишао у Подгорицу, па сам ишао преко Андријевице, ишао сам на Матешево, Лијеву Ријеку, у село Увач да видим одакле је тај Мишевић дошао. Је ли негде оставио нешто своје. Има ли трага неког да он припада овом народу. Тамо су Ваљевци, најбољи људи који постоје. Тамо су људи онакви каквим се Мишевић представљао 1987., 1988., 1989., 1990., 1991., 1992. године. Међутим, Мишевић је одрастао под строгим надзором комуниста. Њему је прва и последња љубав била велики комунисти. И то је један ирационалан однос двоје комуниста, а не мушкарца и жене, у коме је он покушавао да се отргне идеолошки, и на крају није успео, него је поново потпуно у капијама комуниста. Ја сам једном случајно у Скупштини слушао разговор између двоје социјалиста, два директора великих фирми, један каже другом: "Ето, док ми овде седимо, наше фирме губе послове", а овај други каже: "Знам, ништа не мораш да ми причаш". Односно, увлачи им се ГУЛ потпуно у послове које су радиле фирме Социјалистичке партије Србије.

Да завршимо то са ратом. Нико рат не воли, а посебно га не воле они који су у њему учествовали. И никоме није до тога да оставља кућу, депу, породицу, да креће у неизвесност. И ми нисмо кренули у авантuru када смо ушли у овај рат, ми смо кренули у рат за одбрану српства, и Мишевић је био потпуно у праву када је рекао да се Београд брани у Кинину. Београд је пао када је Кинин пао. Уосталом, најновији случајеви у којима се до највећих висина уздижу банатни случајеви у којима неко ко потпуно није у праву, али је случајно Хрват, доживи законске санкције, па цео свет устане у ње-

гову одбрану. То вам је највећи знак да је Београд пао. Ако је у Београду усташки лоби јачи од српског лобија, ако се у Београду усташки лоби не прогања него се прогања српски, то је знак да је Београд одавно пао.

Е, када ће то грађанима бити јасно, и када ће да се реше да ускрате поверење овој власти. А, једну добру ствар су схватили, то се види по резултатима савезних избора, да висока државна политика не сме да се да у руке Драшковићу и Ђинђићу. И то је оно што је добро. Њима је народ у новембру поклонио поверење да чисте ѡубре, да перу улице по градовима. А када је требало да се реши ко ће да води државну политику, гласали су за социјалисте и за радикале. По томе најбоље видим да има мудrosti у српском народу, и да су ови избори преломни. Заиста су преломни, социјалисти сада морају да падну. Све се ставља на једну страну, на теразије, на другој страни је будућност. Ако превагну социјалисти, нема будућности.

Све су пробали

Нема више тога у чему се они нису окупшали, и чиме нису пробали да влађају. Имали су рат, имају економију, имали су санкције, социјалне проблеме, пензије, образовање, судство, здравство, све су радили. Неманичег новог што може да изненади грађане, па да кажу, чекај да видимо, можда ће да ураде нешто добро. Нема више те области живота у којој су покушали, а коју нису упропастили.

Сада је време за радикале, и Србија губи драгоцено време зато што не гласа за радикале. Када ће то да се преломи, можда на овим изборима, можда на следећим. Можда никада. Али онда нема ништа добро за Србију.

Ми смо имали странку у Републици Српској Крајини, па када је Мишевић признао Хрватску у авојевским границама, када је послao амбасадора у Загреб, и, зауврт, добио амбасадора у Београду, ми смо распустили странку у Крајини. Расписани су избори, ми смо нашим члановима рекли – Српска радикална странка на изборе у Хрватској не иде, основана је изборе у Србији, у српским земљама. Неће да постоји у Хрватској. А ви по савести, своју судбину решавајте кандидујте се, гласајте, радите шта ви хоћете. Али као српски радикали, то нећете моћи да радите. И сви су наши људи то схватили. Мишевићева странка је ишла на изборе у Крајини, па је сутрадан одмах рекла да избори нису били регуларни, када је видела да од свих општина, у којима је 100% српски живаљ, само је у две дошла на власт. Ми, српски радикали, смо такви. Могу да нас воле, могу да нас не воле, могу свашта да кажу о нама, али не могу да кажу да нисмо заслужни за српски народ, не могу да кажу да смо лопови, да смо криминалици, то већ више нико и не користи у борбама против српских радикала. А све остало што измишљају то, право да вам кажем, то нам само подиже углед. Ја бих волео да нас државна телевизија и остали медији непрекидно нападају. Наравно, ту измишљају свашта, назлови су страшни, ако би само читали назлове и ако не бисте познавали никога из Српске радикалне странке, не би вампало на ум да за нас гласате. Међутим, живот је нешто сасвим друго. Радикали су нешто сасвим друго. То знају сви они који нас се прибојавају и отуда толики напади на нас, и од стране једних и других. А ми им не остајемо баш дужни, и ми штамамо и лево и десно.

- Споменили сте малочас, коначно, и Земун.

Земун

Николић: Успостављање нове власти у Земуну био је шок и за Социјалистичку партију Србије и за опозиционе странке. Очекује се да када се после избора власт конституише, да ту пролазе дани, месеци, године, као што је рејим у Београду где ни дан данас нису формирани Одбори и комисије. Дакле, очекује се, а посебно ако је неко први пут на власти да није спреман, да не уме да се снађе, да мора да тражи савете. И да то све иде јако споро.

Али, у Земуну је кренуло нагло. Прво, Војислав Шешел није отпустио ни једног чиновника, није сменио скоро ни једног руководиоца, осим секретара Скупштине општине, тако да је Општина што се тиче техничког кадра и обављања свакодневних послова, одмах могла да ради. А са друге стране, Војислав Шешел је, углавном, већ имао идеје како ће да влада Земуном, и само је још преостало да оспособи

Земун – колико становака су појели социјалисти?

апарат да га прати у спровођењу тих идеја. И, пошто сам сведок од првог дана како је то текло у Земуну, ја сам видео како се један по један предлог убацују у машину и како једна по једна служба схватају шта радикали од њих траже, и како реагују на то и како Општина почиње да ради. Дакле, прва два, три месеца, Војислав Шешељ је кренуо жестоко. Најпре је судбину власти везао за судбину депоније која је требала да буде лопирана на територији Земуна, и основни посао му је био да то земљиште Општина откупи, да га испарцелише за индивидуалну стамбену изградњу, односно да онемогући град Београд да ту прави депонију.

Са друге стране, наметао се проблем пословног простора и Хале "Пинки", који су потпуно били запостављени под социјалистима, и Војислав Шешељ је замолио Вучића и мене да те послове, на неко време, преузмемо, па када то стане на своје ноге, онда да се поново више посветимо страници. А истовремено, била му је добра прилика, пошто он мора да буде у Земуну цело пре подне, да председнички колегијум пресели у Земун, тако да можемо да водимо странку обављајући редовне послове. Не морамо да се зивкајмо или да седимо на различитим местима у Београду.

Плацеви

И онда је кренуо да обезбеђује земљу за изградњу плацева по селима Општине Земун, и ту нашао на прве отпоре. Мислим да су први отпори настали када се схватило да ће сеоске утрине и пањњаци бити претворени у стамбена насеља, односно када је неко из СПО-а и Демократске странке проширио тезу да радикали доводе избеглице како би променили структуру бирачког тела, и како би обезбедили за себе апсолутну победу на следећим изборима. И онда је та прича кренула у селима у којима је коалиција "Заједно" добила одборничко место, односно била јача од нас на изборима. И онда је Војислав Шешељ одмах показао оно по чему је он препознатљив, откако се појавио на политичкој сцени, а то је улетање у окршаје и спремност да се отворено о свему разговара, чак и са онима који безмало траже његову главу. Дакле, отишао је на зборове грађана и у Петровчићу у коме је (чини ми се) СПО најјачи, и у коме живи тај луди Кекац коме ни Вук Драшковић не може ништа. То је трајало 5-6 сати, свако је износио своје аргументе, али је било битно да је нова власт стигла и код оних који су против ње.

Станови

Е, онда је Војислав Шешељ почeo да примењује део проблема у коме се каже да Општина неће имати својих станови. Постојали су спискови, постојали су тајни станови. Ја мислим да

је више од 1000 станови у Општини Земун постојало, и били су општински. Није постојала никаква контрола, никаква евидентија, није се знало шта је са тим становима. Ми смо једноставно позвали све оне који се у тим становима налазе да дођу и да регулишу свој статус, односно да регулишу односе са власником стана, са Скупштином општине. Дакле, да добију стан на коришћење, да стекну право да откупе стан и да, коначно, Општина тај списак елиминише и да о томе више не брине. Да нема привилегија, да нема повластица. И онда су почели проблеми. Наиме, многи станови су били апсолутно празни. Неко је полагао право на њих, неко ко у њих не долази, неко ко има имовину на другом крају Београда, неко коме се стан чува, а он се налази у Хрватској или у мусиманској Босни и Херцеговини.

Само ми једна ствар није јасна, шта су то ови који су супротстављени Српској радикалној странци очекивали да ми радикали, као националисти радимо када дођемо на власт. Дакле, они који живе у Хрватској не могу себи да чувају стан у Београду.

Шта су очекивали од Војислава Шешеља који је тражио да по принципу реторзије поступимо још 1992. године?

Шта су очекивали од Војислава Шешеља који је сведок да су стотине хиљада српских кућа и станови остали на милост и немилост хрватској власти?

Шта да очекују од Војислава Шешеља који је морао кости свог оца да пребаци из Сарајева у Београд, тамо где живи, зато што Србима више нема живота ни под влашћу Хрвата ни под влашћу мусиманско-хрватске коалиције?

И, шта су могли да очекују од Шешеља који је доктор правних наука и за кога су знали да ће све да изведе по закону?

Најлакше би било да смо ми сада формирали хајдуке чете и да истерујемо људе из станови. Онда бисмо на вукли на себе гнев не само Хрвата, не само тзв. међународне заједнице, не само ових баба у црном. Навукли бисмо и гнев Срба који би се осетили угрожени тиме што не навијају за Српску радикалну странку, па би онда неко рекао, значи овај ће и по Ваљеву СПО-вце да избацује, по Крушевцу социјалисте, у Крагујевцу демократе. Дакле, решили смо да радимо све по закону и законску форму обезбеђујемо кроз службе које су исто тако функционисале и код социјалиста. И сада се ради рецимо о стану Барбалића у ул. Радича Петровића, коме ни социјалисти нису дали тај стан. Нити је могао да стекне право да буде носилац станарског права, нити је стекао право да стан откупи. Све је било јасно у том случају, и једини су још радикали пронашли човека и жену који у том стану живе. Социјалисти су сав посао законски, формално-правно

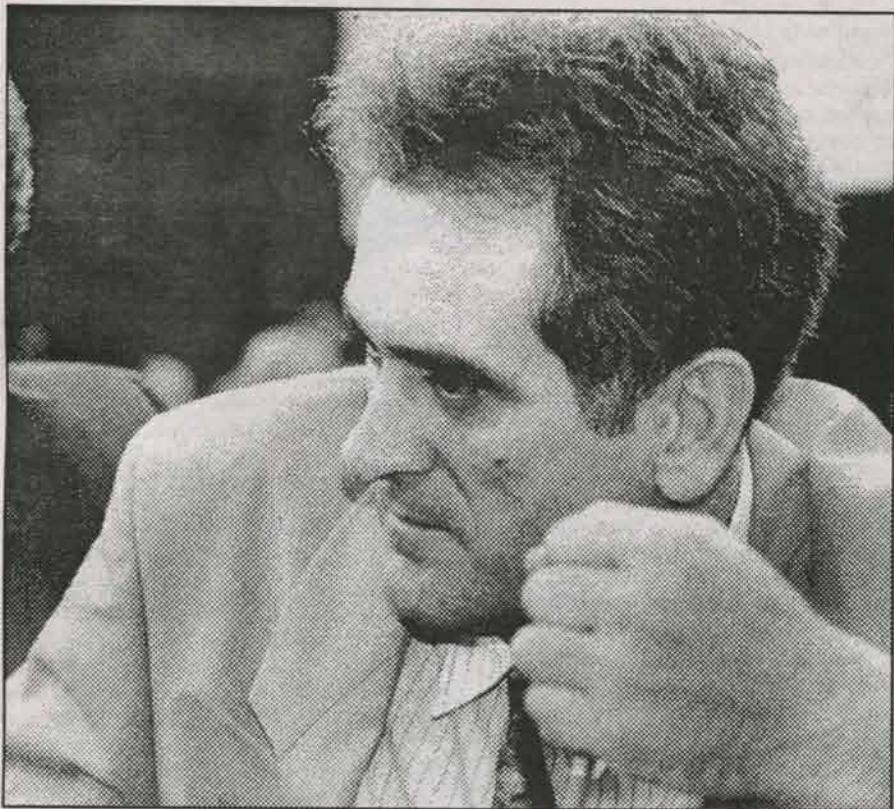
обавили, само још нису знали ко живи у том стану. И нису имали коме да дају тај стан. Ми смо отворили врата, затекли унутра младог човека са женом, са њима смо скlopili уговор о коришћењу стана и са њима ћемо склопити уговор о откупу стана.

Случај "пуног фрижидера"

Барбалић је дошао заиста преплану са мора, али он на том мору живи. Он није ишао на годишњи одмор и није оставио стан у коме испод врата лежи на десетине телефонских рачуна, на којима је потрошени број импулса 0, на десетине признаница о плањању различитих дажбина, и 5 сантиметара дебео слој прашине. То није стан у коме је неко живео и отишао на годишњи одмор.

• А прича о месу у фрижидеру?

Николић: Ма да, наравно, то ће рећи онај ко хоће да од тога прави аферу, а многи су се упрегли у та усташка кола у Београду. Све ово што радимо је у вези стана Барбалића, бившег стана Барбалића, Данице Барбалић која је отишла пре 6 година из Србије, и сва она аргументација коју смо искористили да Николи Баровић покажемо како је опасно заступати усташки лоби, све је учињено у жељи да Срби у Србији подигну главе. Не од рата наставамо, од формирања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, у тој нашој заједничкој држави, а то су комунисти само наставили, оно што су Карапољевићи започели, Срби су као највећи народ, као најзаслужнији народ морали да ћуте и да трпе. Историјска кривица за то пада на Александра Карапољевића који није хтео да ствара српску државу, стварао је Југославију, и одмах потчинио интересима других народа. И као што сада у последње време Милошевић, а остали део опозиције откако су формирани политичке странке, труде се да свету покажу како Срби ништа за себе не траже, чак ни Србију. Тако се и Александар Карапољевић, и после њега кнез Павле, па онда Титови комунисти до данашњег дана. Увек се власт у Србији и власт у Југославији труди да докаже да Срби не траже онолико колико траже сви остали. Него Срби као ћећински, као заслужни траже много мало. Да им се још безмalo омогући да ту живе. Земун је на мети хрватских националиста, на мети усташа, на мети личног поглавника Туђмана који је рекао да је Земун хрватски град. Да су социјалисти на власти у Земуну, Срби би и даље се осећали угрожено, не би оволови људи избеглих из Српске Крајине и из Републике Српске одлучило да живи баш у Земуну. За њих је Војислав Шешељ стуб, један српски стуб око кога могу слободно да се окуне, на тој земљи могу да копају темеље, на тој земљи хоће да се сахрањују, на тој земљи желе да се рађају њихова деца. Јер су убеђени да док је Војислав

Педагошка мера за Баровића – "Ударио бих га одмах, само бих скинуо сат који сам добио од четника из Аустралије"

Шешељ, док су радикали на власти у Земуну, да падају у воду све жеље Туђманове, и да тај Земун вечито остаје у Србији.

- Колико су истините приче о јаким одборима ХДЗ у Сурчину, у Петровчићу?

Николић: Знате, људи се већ не сећају шта се све дешавало за време рата у Земуну. За време рата у Земуну је убијен пилот Југословенског ратног ваздухопловства који је учествовао у акцијама над хрватском територијом. На сред улице, никада нису пронађене његове убице. Истрага се није трудила да их пронађе, јер би открила да је то усташки лоби. Наравно да је нормално, да се очекује да у Земуну постоје одбори ХДЗ-а и да постоји усташки лоби. Ви са Хрватима никада не сте сигурни, и никада Срби са Хрватима неће бити сигурни. А Хрвати у Србији, чини ми се, више су Хрвати него они у Хрватској. Зато што им се то једноставно са жељом да се неки добри односи поново успоставе, не само дозвољава, него им се и препоручује. Ако ви гледате фудбалску утакмицу у Загребу у којој Кроација победи "Партизан", а спорчки репортер који је отишao из Београда да прати ту утакмицу, на крају каже: "Добро је, победили су нас, ово је добро, успоставиће се поново односи између хрватског и српског народа". Онда се поставља питање да је "Партизан" победио у Загребу, он би онда јадиковао што смо победили Хрвате, неће Хрвати са нама да праве неке нове односе и неће нову државу да праве. Нарав-

но, у Земуну живи између 20.000–30.000 Срба избеглих из Крајине и Републике Српске. Огорчени на све оно што им је учинио председник Србије и хрватски народ у целини. Сада многи који се посипају пепелом, Вук Драшковић на пример, пре само неколико година писали су да хрватски народ сноси одговорност за све оно што су усташи учиниле Србима кроз историју, посебно у Другом светском рату. И код мене се никада не поставља питање да ли постоји колективна одговорност. Постоји. Постоји, сваки Хрват који припада хрватском народу и који нема речи осуде за оно што Хрвати Србима чине, крије је за оно што Хрвати чине.

Ја не бих трпео

Дошли смо дотле да Никола Баровић, који би требао да је Србин, пореклом је из Црне Горе, у једној телевизијској емисији толико се уживи у улогу заштитника усташког лобија, да на најтрублји начин, на најприземнији начин врећа Војислава Шешеља зато што је Војислав Шешељ српски националиста. Да се он осећа толико јаким зато што брани Хрвате, и да сматра да би Војислав Шешељ пред њим требао да седи миран шта год да му каже зато што је Војислав Шешељ онај што брани Србе. Онај што брани оне који су изгубили, који су поражени, који су остали без кућа, имања, који су расејали десетине хиљада гробова. Дошли смо дотле да када Војислав Шешељ изубија тог заштитника усташког лобија из више разлога,

и то рекао бих, издржи више него што би нормалан Србин издржао, онда се направи афера. Мене је Воја питао: "Када би га ти ударио"? Ја сам рекао: одмах, само бих скинуо сат који сам добио од четника из Аустралије, и одмах бих га развуко по глави. Пред камерама. Али, ја зато не могу да будем кандидат за председника Србије. Мислим, потребно је имати још нешто више од обичне љубави према Србији, од обичне жеље да се бавиш политиком, потребно је да тај посао знаш. Војислав Шешељ тај посао зна. Отрео је да сачека да се камере угасе чак и онда је само гађао Баровића чашом, вратио му је то што је он учинио пред камерама, али када је Баровић поново насрнуо на њега, наравно, морао је да га смести тамо где му је место. Али, ту је за анализу понашање Баровића. Понашање човека који брани оне који су, 'ајде што су победили српски народ, него он брани оне који су победили и он се осећа толико јаким зато што удара на Србе, зна да Срби не мају никакву заштиту. Он врло добро зна после те емисије било шта да се десило у тој емисији, нико на Западу, нико од званичне Србије, нико из опозиције Србије неће бранити Војислава Шешеља. Могао је Баровић да премлати Шешеља ту на лицу места.

Ово премлати, наравно, говорим условно, зато што Баровић физички свакако никада не може да премлати Војислава Шешеља, али могао је да начини свакакве гадости, могао је да уради шта год жели и да буде заштићен у огромном делу медија, да буде проглашен, како сам то прочитао у "Српској речи", јунаком наших дана. Ако онако изгледа јунак наших дана, са носом окренутим у вис, са затвореним једним оком не зна се којим демократе да пратију као да му је затворено лево око, СПО као да му је затворено десно око. Ако тако изгледа јунак наших дана, то може да буде јунак само ако припада Демократској странци или Српском покрету обнове.

Лична корист

- Колико има истине у причи да је Никола Баровић заинтересован за тај стан?

Николић: У питању су лични мотиви. Никола Баровић се осећа изиграним и превареним. Открило се да је Барбалић њега био овластио, и да је то, у ствари, трансакција по којој Никола Баровић треба да дође до тог стана. Видели сте понашање Николе Баровића. Један адвокат, који треба да изађе на ТВ дусел Војиславу Шешељу, за кога се зна да се припрема за сваки свој наступ, на ТВ дусел изађе без и једног папира. Није спреман за то рочиште, односно није му ни жеља да изађе са аргументима. Никола Баровић је од прве реченице кренуо најпре да потпуно ниподаштава Војислава Шешеља, да ниво разговора спусти на ниво "Војо, ти", што је недопустиво. И Во-

јислав Шешељ га је опоменуо да нису заједно козе чували. Он је одмах искрнисто прилику да почне да врећа. Очигледно је био ту да Војислав Шешељ нема политичких разлога да се надмудрује са Баровићем. Али да има великих разлога да гледалишту покаже шта је све урадила Општина и о чему се ту ради, пошто су дезинформације странине. Тај проблем стана у Земуну је проблем који Срби имају у свим општинама у Србији. Дакле, свако ко не уђе две године у стан, било да је Србин, Шиптар, мусиман, Хрват, Рус остаће без тог стана ако то није његов стан. Ако је стан његов откупљен, може да га никада не користи. У овом случају ради се о општинском стану, Општина Земун не може да дозволи да неко из Хрватске тај стан откупи, односно да одмах препрода у Београду, и да сав новац оде у Хрватску. Зашто би Србија имала станове које ће да поклања грађанима Хрватске? Мислим да је ту све јасно. Наравно, они који због тога нападају Општину Земун, односно Војислава Шешеља, ни сами не знају колико добра доносе Српској радикалној странци. Колико нам српских гласова доносе. Ами смо странка која ће се увек борити за гласове Срба у Србији. Ми врло добро знамо да Хрвати имају за кога да гласају, да мусимани имају за кога да гласају, да сви Мађари имају за кога да гласају, Шиптари. Остало је само да се Срби определе. И увек ће побеђивати онај за кога се Срби определе. До сада су Срби били збуњени, постоје социјалисти који преносе свој углед из године у годину, ничим га не заслужују али се преноси као тапија на бирачко тело. Постоји један део опозиције који глуми удруživanje, заједniштво, саборност. И постоје српски радикали који никоме ништа не обећавају, који не глуме, који се никоме не улагују, него имају програм и чекају када ће Срби да се определе, да гласају за српске радикале. Ово што се на једну страну издваја усташки лоби и сви остали који не припадају српству, а на другу у заштиту Српске радикалне странке устају они који осећају да припадају српству и српској држави, чини само добро Српској радикалној странци. И то мора да се одрази већ на овим изборима кроз број освојених гласова.

Синагога

- Пре него што се исконструисао случај Барбалин-Баровић, покушано је нешто слично са земунском синагогом.

Николић: Да. Јевреји су, када им се број у Земуну смањио на толико да нису више могли да финансирају одржавање своје цркве, донели одлуку да веру исповедају у Београду у синагоги, а да синагогу у Земуну продају. Понудили Општини Земун и тадашња комунистичка Општина Земун откупила је ту зграду.

• Бранко Пешић је тада био власт?

Николић: То је био Бранко Пешић. Јевреји су скинули све ознаке религијске, верске, ни по чему то више није синагога. Изузев по историји. Али ако тако гледате, по историји градска Скупштина у Београду је Двор. Председништво Србије припада Двору. Значи, не би требало да нико уђе ту, него једног дана ако неко успе да успостави монархију да се врати краљ. Ако тако гледате, и на Делињу ни Лилић ни Милошевић сада, ни Тито пре њих, нико не би могао да уђе у тај двор него да се чека да неко успостави монархију и да ту живи краљ. Безбрдо је примера који доказују апсурдност и таквог размишљања и глупост оних који тако размишљају. Дакле, та зграда већ 35 година није синагога. То је једна земунска зграда, припада Скупштини општине Земун, а Скупштина општине Земун је ту била насељена разне организације које никоме ништа нису плаћале, у зграду ништа нису улагали, зграда је пропадала, постала рутгло. У њену адаптацију било је потребно уложити много средстава.

Војислав Шешељ је човек који ништа не оставља изван функције. Тражио је од Извршног савета Општине да се изврши преглед свих зграда које су власништво Општине, које нису у функцији, и да се све те зграде дају на располагање Пословном простору Земун. Једна од тих зграда је била зграда синагоге. Ми смо у Пословном простору установили њену површину, расписали јавни конкурс, позвали све који су заинтересовани да узму у закуп ту зграду. Да намаплаћају закуп, да зграду одржавају, а да унутра обављају делатности које буду предвидели понудом. Јавило се то предузеће које се зове "Ксинагога", жели да покаже везу са синагогом, то су млади људи који су заиста подигли ниво културних догађања у Земуну у тој згради за ово време откада ради, и више нас због тога нико не напада. Али, једно време је било јако профитабилно, шта год се каже против синагоге објавље у "Српској речи", у "Дневном телеграфу" у "Наашој Борби", на Студију Б, користе прилику да нападају Општину, да нападају председника, мене као директора Пословног простора. Шаље Ђинђић неке инспекторе да обуставе радове, ја их истерам из канцеларије. Они донесу решење о обустављању радова, ја им та решења вратим и кажем да они нису надлежни да кажу шта ће Општина Земун са својом зградом да ради.

Е, онда је Јеврејска општина у Београду тражила пријем код председника Општине. Војислав Шешељ их је примио, ја сам присуствовао том разговору. Одмах су на почетку разговора рекли да знају да зграда више није њихова, али кажу, знајте шта, ми бисмо желели да се ту обављају неке културне делатности, да се не скриви та зграда. Војислав Шешељ им је показао понуду коју смо прихватили. Они ка-

жу, па добро, види се да ће бити концерата и духовне музике и изложби, али зашто ће један део бити претворен у ресторан? Војислав Шешељ каже: "Знате шта, нема културнијег места од оног на коме се једе". И још једно им је рекао: "Знате, када продате своју ствар не можете да одређујете шта ће нови власник са том ствари да чини". Дакле, ако продате коња не можете новом власнику да кажете продајем ти, али немој случајно да га јашеш.

И на нас се, наравно, обруше поново сви заштитници оних који имају нешто против српских радикала. Нико не помиње да у исто време Марија Милошевић отвара дискотеку у бившој евангелистичкој цркви, да бивша синагога, сада биоскоп "Рекс", служи као биоскоп, наравно под заштитом оних који имају менторе у Америци. Углавном, ишло се на то да се докаже, мада не тако отворено, али да се каже да су радикали прожети антисемитизmom, зато што мрзе све који нису Срби, па када се ту нађу и Јевреји, наравно.

Ми смо потпуно свесни количине зала коју су Јевреји нанели српском народу. Последњих 7-8 година многа страдања српског народа проузрокована су ставом јеврејских моћника у Америци према српском народу. Али, ми не поистовећујемо, наравно, оно што нам чини тај јеврејски лоби преко америчке администрације, са јеврејском државом и јеврејским народом. У Београду је све мање Јевреја, као што је у Европи све мање Јевреја. Ми са Јеврејима имамо веома сличну судбину из Другог светског рата и то је све што нас спаја. Били смо прогањани од нациста, и то је једина веза која међу нама постоји. Израел је одбио да призна акредитиве амбасадору Савезне Републике Југославије, Туђман је могао да иде у Израел, Туђман може да пише да усташе нису убијале Јевреје, и све му се то оправшта. А Србима се измишљају некакви греси које према јеврејском народу никада нисмо имали. И ако су Јевреји негде биле сачувани и спашени, то је било у Србији чак и за време Другог светског рата. Наравно, ево већ неколико месеци о бившој синагоги нити се пише нити се прича. Види се да Општина Земун није оскрнавила ту зграду, као што неће ништа оскрнавити. Само што ми имамо другачија мерила, другачија схватања. Оно што други мисле да је скрњављење морају да схвate да скрњављење није. Дакле, ако ви располажете својом својином потпуно, а и у Римском праву постоји тај израз потпуно власништво над ствари, дакле, Општина Земун има зграде о којима одлучује у каквој ће функцији бити. Не меша се онима који имају својину над својим објектима шта ће они у тим објектима да раде. И ту се завршава цела прича.

На радном месту – док су у Земуну
српски радикали на власти општинска својина ће бити безбедна

Поштујемо туђе

Како што поштујемо туђу приватну својину тако док смо на власти, поштујемо и чувамо своју, којој смо ми титулар. Дакле, док смо ми у Земуну на власти општинска својина биће безбедна, стављена у функцију одржавања, чувана и никога за то нећемо поглати, никоме нећемо полагати рачуне, изузев бирачима. И све што урадимо лоше у Земуну осветиће нам се на изборима. Све што урадимо добро, донеће нам гласове на изборима. Само што у Земуну живе нешто мекши Срби, који су дозволили да се за ових шест година сломи много тога у српском народу а да се њих то не тиче. Изгледа да су Дунав и Сава ипак били граница која је чак и менталитет делила. Сада од када су радикали на власти, и ако останемо доволно дugo на власти, Земун ће листати и говорити српски, и размишљати српски баш као и сви остали градови који су имали прили-

ке да осете како радикали дишу, размишљају и говоре.

- Оно што су вам још замерали то су прва три човека из врха странке која су доведена у Општину Земун, а од којих ниједан није Земунац.

Николић: Ја мислим да сам већ објаснио разлоге зашто то радимо. Ми нисмо доведени да ту останемо вечно. Ми обављамо функције, с тим да смо и Вучић и ја већ сада своја предузећа припремили да може безбодно да се изврши расписивање конкурса, избор директора тих предузећа. Мислим да ће то уследити јако брзо. Али, мислим исто тако да свака странка која у Београду држи власт, у Београду мора да ангажује све своје кадрове. То је прави начин да се странка представи, да представи своју снагу и да представи људе који ће једног дана одлучивати о много важнијим темама. То је разлог зашто смо Војиславу Шешелју предложили, а он прихватио, да буде председник Општине Земун. За годину дана председ-

никовања у Земуну, Војислав Шешелј треба да докаже да може да буде председник Србије. Покрivate се онолико колики вам је губер. У Општини Земун владате над оним што је општинска власт. У Србији над оним што је републичка власт. И тако редом. Једног дана имаћемо и председника Југославије, зато што ћемо имати већину у Савезном парламенту.

Исто тако, ово што смо се ангажовали у Земуну, било је потребно. Једноставно, нисмо хтели да мењамо ништа у општинској администрацији, а да бисмо све могли да стигнемо да исконтролишемо и утврдимо какав је ко, и коме смењем да поверијем да ради са грађанима, а коме не, било је потребно додатно ангажовање нас који смо већ свакако у Београду. Ја веома мало времена проводим у Крагујевцу, ја сам у Београду. Па зашто бих ја седео у Главном одбору странке цео дан, када за то време могу да решим проблеме једног предузећа, да испописујем све што треба да се потпише. Да донесем одлуке које треба да се донесу и опет да будем уз председника странке, да решавамо страначке проблеме. Ту не видим ништа лоше, уосталом, ја већ сада видим да је у Београду и у градској власти и у општинским властима ангажовано све што странке имају. А ко је тај ко може да се оглуши па да не ради ништа, а може да помогне страници, може да покаже да је странка спремна. То није никакав проблем. Да имамо власт у Крагујевцу, и да сам ја позвао Вучића у Крагујевац једно предузеће да води, да ми помогне за прво време, то не би било ништа необично. Ништа ненормално. А што бих се ја брукао па доводио некога ко је можда мање способан. Што не бих одмах наступио тако да осигурам себи победу на идућим изборима. Војислав Шешелј је нас овде ангажовао да би Српска радикална странка стално побеђивала у Земуну.

Киосци

- Стигосмо, тако, и до приче о киосцима, јеврејским споменицима...

Николић: Откако смо почели да радимо овај интервју, десило се скрњављење јеврејског гробља у Земуну. То је оно што је најзанимљивије у политичком животу Србије, ако се деси нешто где би могли да се намиришу радикали, где би могао да се оптужи Војислав Шешелј – одмах сви хорски скочу. Уједине се они који не говоре измене себе. И њихове су изјаве истоветне. Срушено је неколико споменика на јеврејском гробљу и сви кажу – ово је срушio Шешелј и његови радикали.

Е, сада, када милиција открије починиоце, сви хути и нико не осећа жељу или потребу да каже, извините српски радикали, заиста смо пренаглили када смо вас опгужили. Не, сви хути. И сада се памти само то да су српски радикали рушили јеврејско гробље, као што смо ми баш толики вандали. Као што

желимо да се поштују српска гробља, тако и ми поштујемо туђа гробља. И то могу да вам докажем на примеру југословенске химне. Врло често пред сваку међурдјавну утакмицу зову ме новинари и питају да ли ћу бити на стадиону и да ли ћу звиждати државној химни, устаћу када буде свирана. Ја је не носим у срцу, и "Хеј Словени" није песма која у мени може да изазове било какве емоције, националне посебно. Али, онај ко је на власти, ко на изборима побеђује, има већину у парламенту, решио је да то буде химна државе чији сам ја становник и којој припадам. Једног дана, када победе радикали, ми ћemo променити химну. Али, и онда бих воље да они који нису за ту химну њој не звижде, него да устану и да чекају своје време. Кад год устанем да саслушам химну "Хеј Словени", ја размишљам о томе да ће једног дана цео тај стадион стајати и пред химном "Боже правде". Времена се мењају, власти се мењају, химне се мењају, заставе се мењају, гробови се мењају. Али, ми радикали, имамо тај услов за грађане Србије и Југославије да поштују државу. А државни рам, државни оквир одређује онај ко је на власти. Не можете да, ако сте против онога ко је на власти, да будете против државе у којој је он на власти. Посебно ако је то ваша држава. И то нас издаваја од осталих, али ја мислим да је то већ препознатљиво и да је то грађанима Србије потпуно јасно. Дакле, не желим да рушим српска гробља – нећу да рушим туђа гробља. Не желим да моја својина буде угрожена – нећу да угрожавам туђу. Не желим да мој живот буде у опасности, да моја лична безбедност, безбедност моје породице буде у опасности – и нећу никада дозволити да неко у Србији страхује због тога.

Остали су киосци. Заиста неко ко размишља на мало декадентан начин, неко ко би желео да живи на Беверли хилсу у Земуну, може да каже нећу да гледам ове киоске. Али, огромна већина грађана Земуна ма од чега да живи. Огромна већина стоји на улици, нуде вам цигарете, нуде вам разне дезодорансе, касете, CD-ове, и то стоје на улици и кисну, пржи их сунце, пада снег по њима. Ми смо решили да на свакој локацији која је слободна, поставимо привремени објекат. И сви они који конкуришу за киоске, знају да оног часа када Општина буде решила да по урбанистичком плану ту нешто друго уради, они су дужни тај свој објекат да склоне. Али, рачунамо, ако 1000 киоска поставимо у Земуну, а постављају их све београдске општине, ево ја сам ишао на Церак, па сам видео да пред сваком зградом постоје бар по 2-3 киоска, и није то проблем и нека постављају. Рачунамо да ће у тих 1000 киоска – 2000 људи наћи посао. Као што ће на 5000 кућа, а толико плацева смо до сада издвојили, радићи 10.000

мајстора, 15.000 физичких радника. Нешто ће да се ради. Уосталом, Земун је, изгледа, једино градилиште у Србији, судећи по ономе колико је већ послова у Земуну урађено, а које је финансирала општинска власт.

Е, сада има претеривања. Поједици мисле да баш могу да направе на локацији коју су добили шта хоће и да то буде димензија које они желе. Ту се меша општинска власт, не дозвољава, санкционише. А људи којима је био циљ да добију локацију за киоск и да киоск ради, већ су све то завршили. Ја ту не видим проблем и никада нећу напасти у некој општини неку другу власт због тога што омогућује људима да подигну киоске, да праве куће, да добију воду, струју, канализацију, да добију асфалтни пут. Свака власт која то успе својој општини да обезбеди, па макар и на уштрб неких естета, неких искривљених мерила, искривљених вредности, имаће моју подршку.

Видим да се више ни о киосцима много не говори. Зато што многе, посебно опозиционе општине у Србији наглас критикују радикале, а гледају шта радикали раде и почињу да спроводе то исто.

Има још посла

Е, ми нисмо само једну ствар урадили у Земуну. Ми немамо радио и телевизију. И намерно нисмо инсистирали да нам се по Закону о радио и телевизији омогући да, као локална самоуправа, имамо своју фреквенцију. Ми хоћемо да баш без икакве подршке институционализоване од стране медија, значи без своје телевизије и свог радија, добијемо ове изборе.

Иако бисмо ми успели да направимо, највероватније, најбољу Радиотелевизију у Србији. Зато што зnam да би Шешељеве инструкције биле такве да се омогући свима који у политичком

животу нешто значе да добију простор. Свима који у култури, образовању, спорту, нешто значе да добију простор. И да се свима који се боре за власт омогући равноправно представљање на тој телевизији. И једина разлика између нас, радикала и свих осталих, је у томе што се ми не бојимо да пустимо друге да говоре, не бојимо се да изађемо на дуел са њима. Мислим када бисмо формирали своју телевизију, а после избора, претпостављам да ћемо у Земуну да формирајмо телевизију, највећа посластица за грађане Земуна биће округли столови. И ми ћemo да форсиратмо те округле столове. За разлику од социјалиста и од осталог дела опозиције, који на својим телевизијама уопште не дозвољавају сучевања и округле столове.

Уосталом, најновији пример из Крагујевца са Телевизије Крагујевац је, чини ми се, довољно упечатљив и до-вљено јасан. Направљена је емисија са темом "Фашизам у Србији", свесно после свега овога око Барбалића, Ба-ровића, да се Српска радикална стран-ка потпуно уништи у Шумадији. Па су онда рачунали нећемо Шешеља да зовемо, нећемо Николића, него, 'ајде Вучић, млад је, подићи ће притиску. Направићемо сценарио, при уласку у студио, за време емисије, позивати наше активисте који ће да опрне Срп-ску радикалну странку. Вучић ће да падне у ватру, Вучић ће да изгуби кон-цепт, Вучић ће да офира радикале као фашисте. Међутим, у емисији Александар је потпуно разбио њихов концепт, толико је добро представио Српску радикалну странку да више нису могли да врше селекцију позива. Јер, сваки је позив био похвала радикали-ма и морали су то да пуштају у етар, ни-су ни знали шта ће неко да каже. Тако да су морали после тога, толико су били побеснели да су морали једног нашег члана, када су га затекли самог

У Земуну нисмо урадили само једну ствар, немамо радио и телевизију

на улици, да пребију. Што говори наравно, више о њима него о нама. А ми то више нећемо да дозволимо и ја сам писао једно отворено писмо председнику Скупштине Крагујевца и рекао да идући пут, оно што се деси неком радикалу у Крагујевцу, десиће се њему лично, а ја ћу бити одговоран. Па, нека реши поново да опколе њих 15 једног радикала и да га премлате.

Дакле, пустите ми да раде свој посао, зато што се ми медија не бојимо. Многи новинари за ових седам година колико странка има конференције за штампу, многи новинари су долазили на те конференције. Ја онда гледам како редакција, која нам није наклоњена, рецимо "Дневни телеграф" пошаље једног новинара, инструиш га, обично су то младе жене, и кажу – слушај, питај то и то, питај то, неће имати одговор. Они су фашисти, они су прљави, масни, четници. Они су безобразни, некултурни. И за месец дана тај новинар стекне симпатије према Српској радикалној странци. И види се да више не може да испуњава налоге редакције, за месец или два промене новинара и пошаљу неког другог. Ја то посматрам већ годинама, непрекидно мењају оне који извештавају са конференција за штампу Српске радикалне странке, и не могу да пронађу неког кога могу да убеде, када упознају радикале, када их дољно добро чује и види, не могу да га убеде да о радикалима треба писати лоше. То је проблем свих осталих, а ми тај проблем немамо. Проблем свих осталих је јавност, демократија, више страначе. Ми тај проблем немамо. Зато што не сматрамо да смо богом дани да побеђујемо, до сада још нисмо победили. И увек кажемо да нисмо били спремни да победимо. Нисмо били способни. Било је других који су јачи од нас. Чак их понизимо тиме што им честитамо победу. Али, никада нам победа није била ближе. Никада социјалисти нису били слабији. Никада ми нисмо били јачи. И никада Србија није била стављена пред овакав избор социјалисти или радикали. Зато што је увек Америка помогала да се појави и трећи фактор ДЕПОС, удружене опозиције, коалиција "Заједно". Увек се нешто тамо удржivalo, приказivalo као демократска алтернатива, као људи који брину о социјалним проблемима. А, у ствари, то су политичке странке веома слабе, без упоришта, које су многе људе упрегли у своја кола, многе синдикате. На пример, данас стижу оружари у Београд из Крагујевца, и ја видим снимак и видим да су то све чланови Српског покрета обнове. Дакле, Српски покрет обнове има свој синдикат. А шта ће да ради ако једном буде на власти? Па нека друга политичка странка оснује синдикат у том предузећу које ће бити опозиција Српском покрету обнове? Хоће ли онда дати медије да извештавају о том синдикату? Хоће ли онда позвати Америку да брани тај

синдикат? Хоће ли нападати своју власт зато што неки синдикат мисли лоše?

Е, сада разлика између нас и њих је што ми, док смо у опозицији, рачунајмо да ћемо бити на власти и не желимо да начинимо ни једну грешку у опозицији, не желимо да начинимо ни један потез због кога бисмо зажали када будемо на власти, што смо то радили па морамо да омогућимо и онима који су у опозицији. Дакле, Устав, закони, политички програми, политичко деловање то потпуно поштујемо. Не желимо да освајамо власт, да не кажем недозвољеним начинима, сви су начини скоро дозвољени да се освоји власт. Али, не желимо да власт освајамо на начин на који не бисмо другима дозволили да ту власт освоје.

Јединствена српска држава

Програм Српске радикалне странке је потпуно јасан. Нема цепања српских земаља, нема комадања српских територија, дакле, све оно што је у бившој Југославији чинило српски етнички простор. Све оно на шта су Срби као народ с правом полагали, право, мора да буде јединствена српска држава. Та држава мора да има у свом саставу Републику Српску Крајину, Републику Српску, Србију и Црну Гору. Мора да буде једна јединствена држава. Не федерација зато што федерација је увек на корак од жеље врхушких за осамосталљивањем у некој федералној јединици. Дакле, треба нам један председник, једна Скупштина, једна Влада и један човек да има један глас. Тако да глас дат у Црној Гори или у Републици Српској, Србији или Крајини подједнако вреди. А не да се федералне јединице вештачки, Уставом стављају у доминантан или подређен положај, тако што ће се у једној федералној јединици бирати исти број посланика као и у другој, иако је она можда 7-8 пута или 10 или 20 пута мања. И ту одмах долази до владања мањине над већином, а та мањина је у стању да веично пребацује већини како жели да је подјарми, пороби. То смо имали у оној Југославији и то се развило у руководству Црне Горе, које као размажено дете, кад год му се чини да није дољно мажено и тетошено од стране велике Републике Србије, каже да Србија хоће да доминира над Црном Гором, Црна Гора има државност, да Црна Гора није изгубила државност него да је само прихватила да уз своју државност има још једну. Тако да смо ми радикали начисто с тим да никаквих аутономија, федерација, специјалних статуса у једној јединственој српској држави не треба да буде. И зато нас забрињава ситуација у Црној Гори, односно постоји кључ за разрешење те кризе, само је питање да ли ће и примена тог кључа можда изазвати неку дубљу кризу, кључ су избори. Ако се Момир и Мило споре око тога ко је већи политичар, ко ужива

веће поверење народа, они треба да иду на изборе као противкандидати, па нека се грађани Црне Горе одлуче.

Српска радикална странка је за то да Србија и Црна Гора живе у заједничкој држави. Многи поступци Милана Ђукановића, његово понашање, његови кадрови које је сам бирао, својим поступцима доказивали су да би он врло лако прихватио да се Србија и Црна Гора раздвоје. Да би у томе учествовао, да би то помагао. Можда би стајао негде по страни, али би његови људи тај посао завршили.

Дон Мило

Са друге стране, ми у наступима Момира Булатовића, наравно уз нашу општу примедбу да је то човек који у Црној Гори ради оно што Милошевић ради овде, односно да је потпуни социјалиста и да је наш политички супарник, у његовим наступима никада нисмо осетили да провејава жеља за отцепљењем Црне Горе, жеља за неком самосталном државом, тако да је он, у овом сукобу, добио подршку Српске радикалне странке. И та подршка нити је проузрокована било чиме, нити очекује нешто зауврарат. Једноставно, као озбиљни људи који се баве политиком, реагујемо на оно што се дешава, како у нашем програму пише, а уопште нас не интересује како ће то неко да тумачи. Или на чијој немо страни бити. Да је Мило Ђукановић човек у кога бисмо имали поверења да неће раздвајати српски народ, ми бисмо рекли да бисмо волели да победи Мило Ђукановић. Али, он заиста није такав. То је један, рекао бих, умишљени човек, човек који лежи у небесима. То је човек који је без икаквих заслуга постао председник Владе Црне Горе, чак није имао ни дана радног стажа, био је на бијуру за запошљавање. Прво радно место му је председник Владе. И за само 4-5 година, он је доспео да своју свест промени тако да мисли да без њега више ништа, не само у Црној Гори, него у свету не може да се деси.

Не знам да ли у свету постоји пример да би неко поверио владу човеку који нема радног стажа.

• Чинијеница је и да је он тада имао 20 и нешто година...

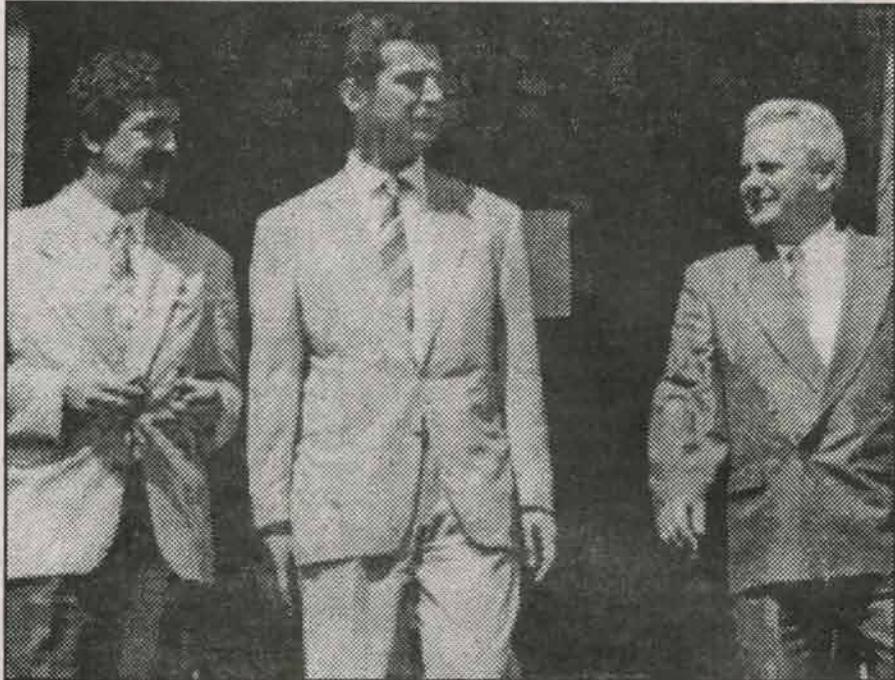
Николић: То је било тзв. младо прногорско руководство, потпуно под утицајем Слободана Милошевића. Момир Булатовић једноставно учествује у свему томе што је Црна Гора ради-ла ових 5-6 година. Наравно, никада се није побунио, никада није ушао у сукоб са Милом Ђукановићем до пре неколико месеци. Само што је то радио мислим на перфиднији начин, није се уопште експонирао. Односно, он и Мило су изгледа, поделили интересне зоне својевремено када су преузимали власт. Па је он прихватио улогу да се понапа као просрпски оријентисан, као човек који ће чврсто уз себе везати Васојевиће, Паштровиће, Куче, а Ми-

ло Букановић је преузео на себе улогу да се понаша као неко ко више на гиње Западу, односно претпостављам да је њихов план био да седе на две столице, и да као теле које сиса две краве, да увек имају ослонац и да увек имају одступницу. И они су то веома добро, веома паметно радили. Једна, па друга струја, искакале су из општег српског и југословенског концепта. А онда је Милошевић морао цаковима пару да их смирује. И кад год се у Црној Гори нешто дешавало, када рецимо Тениски савез Црне Горе тражи да буде члан Европске федерације, ја знам да тај њихов авиончић лети ускоро у Београд и да се враћа са цаковима пуним паре. Тзв. међународна заједница учествује у свему томе, а свесно подстrekава тежње тих струја у Црној Гори за отцепљењем, на тај начиншто жмури на многе, међународним законима, недозвољене радње које Црна Гора обавља. Дакле, у време најжешћих санкција, Црна Гора је могла несметано да се снабдева и нафтам и нафтним дериватима, бензином, свом робом преко Албаније и Сkalарског језера. Читав шверц цигарета који из Швајцарске иде за Италију, односно један његов део ишао је несметано преко Црне Горе, чак се ни Италија није бунила што на њено тржиште илегално, без плаћања царине стижу огромне количине цигарета. Зато што је ту за њу било мало ускраћених прихода, а ипак држи на уздама Црну Гору и стаљно може да рачуна на то да у Црној Гори као и за време Другог светског рата нађе ослонац за ту другу ногу, италијанску, која би требало да пређе преко Јадранског мора.

А ми смо лепо нудили Италијанима када се распадала Југославија, да од те бивше Југославије узму све оно што је њихово. Они су онда подржали Хрватску, од Задра па на север. Хрватска је сада међународно призната земља, то је држава која је Италијане претерала са своје територије, и они сада рачунају да би могли преко Црне Горе да једноставно премосте Јадранско море, што је вечита тежња свих оних који су географски на простору садашње Италије и у Средњем веку, радије живели.

Сукоб кулминира и грађани Црне Горе су сада стављени у ситуацију да морају да се определе. Вероватно да и комије једни са другима разговарају, да се укућана разговара и да се очеви и синови раздвајају по линији Момир–Мило. И то је оно што је велика српска трагедија и то не може да донесе добро. Било би идеално да у Црној Гори што пре буде избора. Да једна од тих струја буде поражена, да не дође до грађанског рата.

Е, сада, незгода Момира Булатовића је у томе што га подржава Слободан Милошевић. Кога год је подржавао Слободан Милошевић, тај је губио изборе до сада. Остаје нам да чекамо како ће да се разреши ситуација, или уколико наставе да се овако сукобља-

На будућност Црне Горе гледају разроко – фотографија из времена "два ока у глави"

вају, не може добро да се разреши. Нити Црна Гора може да се подели без рата, нити може да се отцепи од Србије без рата. И ако се то узме као аксиом, као нешто што се више не испитује, онда ситуација може да се реши. Али, ако неко и у то сумња, па хоће то да провери, онда је он виновник великог рата који ће у српском народу да се заподене.

И све некако, сви ратови би можда могли да се отре, сви ратови би могли да се схвате, сви ратови могу да се преbole, али рат између једног народа никада неће моћи. Такав братоубилачки рат се не заборавља, и тај братоубилачки рат ће, макар да само један човек погине, донети веће последице него светски ратови у којима ратују различити народи.

Шта можемо ми да урдимо? Ми имамо странку коју су Мило и Момир унапретавали систематски, спречавајући је да заживи, да се укорени. Па када су видели да су радикали у Црној Гори заиста толико храбри колико и радикали у Србији, једноставно су их избацили из Скупштине. Престали да извештавају Црну Гору о њиховом раду. Бацили их у потпуни мрак. Обојица су у томе учествовала, и Мило и Момир, зато не верујем ни једном ни другом да онај други није демократа. Ни један од њих двојице није демократа. Изашли су испод Милошевићевог крила, значи научили су од великог газде посао.

Ми ћemo изаћи на изборе, можда сада спремнији него икада, зато што се странка у Црној Гори доста прочистила. Било је оставки, било је сменења, људи су одлазили у друге политичке странке, нису можда могли да издрже овај темпо, остало је оно што је потпuno привржено српским радикалима, резултат ће бити адекватан сна-

зи Српске радикалне странке. До сада нисмо имали у Црној Гори резултат адекватан снази Српске радикалне странке. Ако се у подгоричкој изборној јединици бира више од 20 посланика, а Српска радикална странка не освоји ни једно место, а за то исто време освоји 20% гласова у Србији, у истом народу само географски на другом месту, онда је то знак да странка није довољно добро радила и да није била спремна за изборе.

Један народ

Што се самог раздвајања Србије и Црне Горе тиче, што се тиче раздвајања тог народа на српски и црногорски, историја говори у прилог Српске радикалне странке. То је један народ који је живео под турском окупацијом, десило се да устанак подигне на две различите територије, десило се да после подизања устанка устанци не могу да се договоре да се ставе под једну команду. Десило се да створе две монархије, да наследници Карађорђа Петровића стварају монархију Караджорђевића у Србији. Да се у Црној Гори ствара монархија Петровића. И да се практично један народ раздвоји у две државе. И ништа нас друго не раздваја. Све остало нас спаја. Корени, вера, језик, уосталом у Шумадији је, ја мислим, 95% аутохтоног становништва насељено из Херцеговине и Црне Горе. Наравно, после Другог светског рата било је још додатног досељавања из саме Србије. А у Београду живи више Срба из Црне Горе него у целој Црној Гори. И то треба да буде јасно онима који заговарају било какве другачије односе између Србије и Црне Горе.

Лако је, наравно, залудети, посебно младеж у Црној Гори, идејама о самосталној, еколошкој, независној, ју-

начкој, храброј, Црној Гори. У младим људима крв дупло брже струји него у старима, фитиљ им је дупло краћи него код зрелих и озбиљнијих људи, нима се лакше манипулише. Али, када човек сагради себи кућу, кад створи породицу, кад изроди децу, онда потпuno другачије размишља и онда је тек спреман да створи суд о веома важним државним питањима у својој глави. Код младих људи буна је на првом месту. А код зрелих и код озбиљнијих људи много других важнијих ствари постављају се на ранг-листу пре буна, пре отпора, пре било каквих исхитрених потеза. И зато Српска радикална странка не може да победи, иако има највеће упориште међу младим људима. Све док се зрели људи не буду определили за Српску радикалну странку, док не сквате да је Милошевић заблуда, и да уме лепо да им прича да није ништа остварио, ми нећемо победити.

- Речли сте да би било најбоље на изборима да се народ сам определи, и да се тако ово све прекине. Међутим, има једна ствар. Плате и пензије у Црној Гори стижу на време. Веће су него у Србији. Кренуло се са приватизацијом пре годину и нешто, док се овде одбијала и сама помисао на то. Шта вам то говори о могућим решењима?

Николић: Најпре за све време док је Црна Гора брже ишла од Србије у приватизацију ми смо то хвалили. Када су наговестили да би цела Црна Гора могла да буде једна оф-шор зона, ми смо то похвалили. Зато што ми покушавамо да руководство Србије непрекидно наведемо да учини те потезе и у самој Србији. И није код нас спор у томе како нека економска питања разрешава руководство Црне Горе. Код нас је спор са руководством Црне Горе, у вези односа између Србије и Црне Горе.

Е, сада, тачно да су исплаћивање плате и пензије, али што се тиче исплата пензија и плата запосленим у државној управи, тачно је да су подмиране, на тај начин што је Црна Гора свесно ишла у систем којим је угрожавала Југославију. Дакле, не уплаћују се царине у савезни буџет све док се не подмире све обавезе које Црна Гора има према својим грађанима, избегава се плаћање великих обавеза на тај начин што увозна роба илегално улази у Црну Гору, шверцује се, бави се Црна Гора међународним шверцом, виски, цигарете, нафта. На тај начин обезбеђују се огромни приходи и део прихода ставља на расподавање пензијским фондовима, а сви приход иде без икакве евидентије, без икакве контроле. И огроман део иде у ципове врхушки која је на власти.

- Знали народ то и колико?

Николић: Народ, грађани Црне Горе сви знају за то. Ја сам пре четири године када смо прогонивани, разговарао у Боки, онда су ми пензионери ре-

кли, ми знамо како ми примамо пензије, али нама је важно да примамо пензије. Добро. Са једне стране то је егоистички став и свако размишља, а посебно старији људи размишљају наравно, да не смеју да остану без прихода, нису заслужили. А како ће држава да их обезбеди њих то не интересује. Међутим, мислим да у последњих два месеца тих прихода више нема. Да је Савезна Република Југославија преко војске и царинских органа због сукоба са Милошевићем, зауставила Милу ванредне приходе. И сада наравно, ако почнемо да моралишемо, ту нема морала ни код једних ни код других. Ако си га пустио пет година да шверцује, сада си се сетио. То ми личи на Бильану Плавшић која се жали да су у Републици Српској лопови на власти, и хоће сада против њих, хоће да им смени Скупштину, хоће да им уведе преторат амерички, а шест година је са њима радила то исто и на листу је дошла као председнички кандидат, као кандидат оних који краду. Мене би у најмању руку било срамота да су ме они предложили. Сада она сматра да борбом против њих може да створи доволној упориште у српском народу у Републици Српској, да крене на изборе и да добије изборе и да сада не зависи од ових које оптужује да су лопови.

Исти је то случај са савезном администрацијом, са председником Савезне Републике Југославије, Слободаном Милошевићем, који је сада, сазнао је да Милошевић супротстављен Булатовићу, односно супротстављен Милошевићу. Да сада Милошевић подржи Милошевића, повукла би се и војска и царина, и ови гранични прелази између Србије и Црне Горе, тзв. гранични прелази који су уведені. Нестали би, склонили би се. Све би исто било као некад. Можда би и други људи били задовољни, можда

би пензионери у Црној Гори поново били задовољни. Али, ако бисмо ми радикали једном победили и дошли на власт, Милошевић не би могао да шверцује, па макар били незадовољни пензионери у Црној Гори. Односно у Југославији не би било незадовољних пензионера, фондови би се напунили за све. Не може сада да Црна Гора своје фондове пуни, и да ужива над чињеницом да Србија ту могућност нема. И да се онда непрекидно свету представља као угрожена република, која би отишла далеко у реформама, која би потпuno демократизовала друштво, која би приватизацију потпuno извршила само јој смета велики брат, смета јој Србија. И ајде издвојте нас из те Србије, да видите како ми то можемо да вам продамо 100 километара мора да правите хотеле, да уживате, да се пешете на сунцу, а ми ћемо да живимо у благочању.

- Шта је са причом о Кини и Хонг Конгу, једна земља два система?

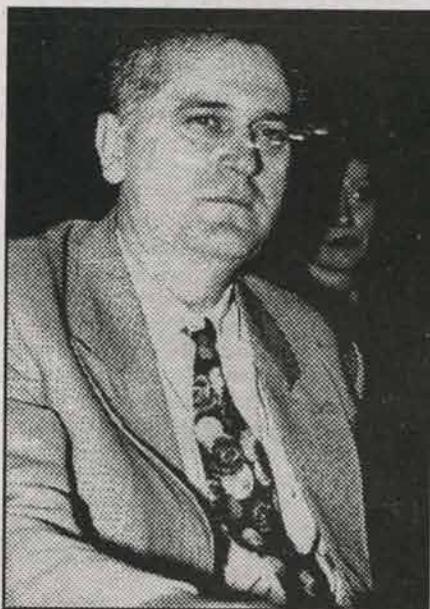
Николић: Све зависи од тога какав је Устав у једној држави усвоји. Ви имате држава у којима кантоне или регије повезује врло мало тога. Али, у Савезној Републици Југославији радикали никада неће моћи да се сложе да делови српског народа себе издавају у неке посебне целине. Зато што ако издвојимо Црну Гору и Србију посебно, онда ћемо морати да издвојимо Косово и Метохију посебно, онда ћемо морати Рашку, онда ћемо морати Војводину као читаву целину која је рекама одвојена од Србије, значи природним границама, можемо да издвајамо. Дакле, од тог посла нема ништа. Ми ћемо иницијативу да још тврди Устав. Ако једног дана победимо, створићемо једну државу, српску државу зато што је њама радикалима доста Југославија, сматрамо је великим обавезом, великим наметом. Нама треба Србија. Нигде у свету не постоји држава која се не зове према свом народу који ју њој живи.

Република Српска

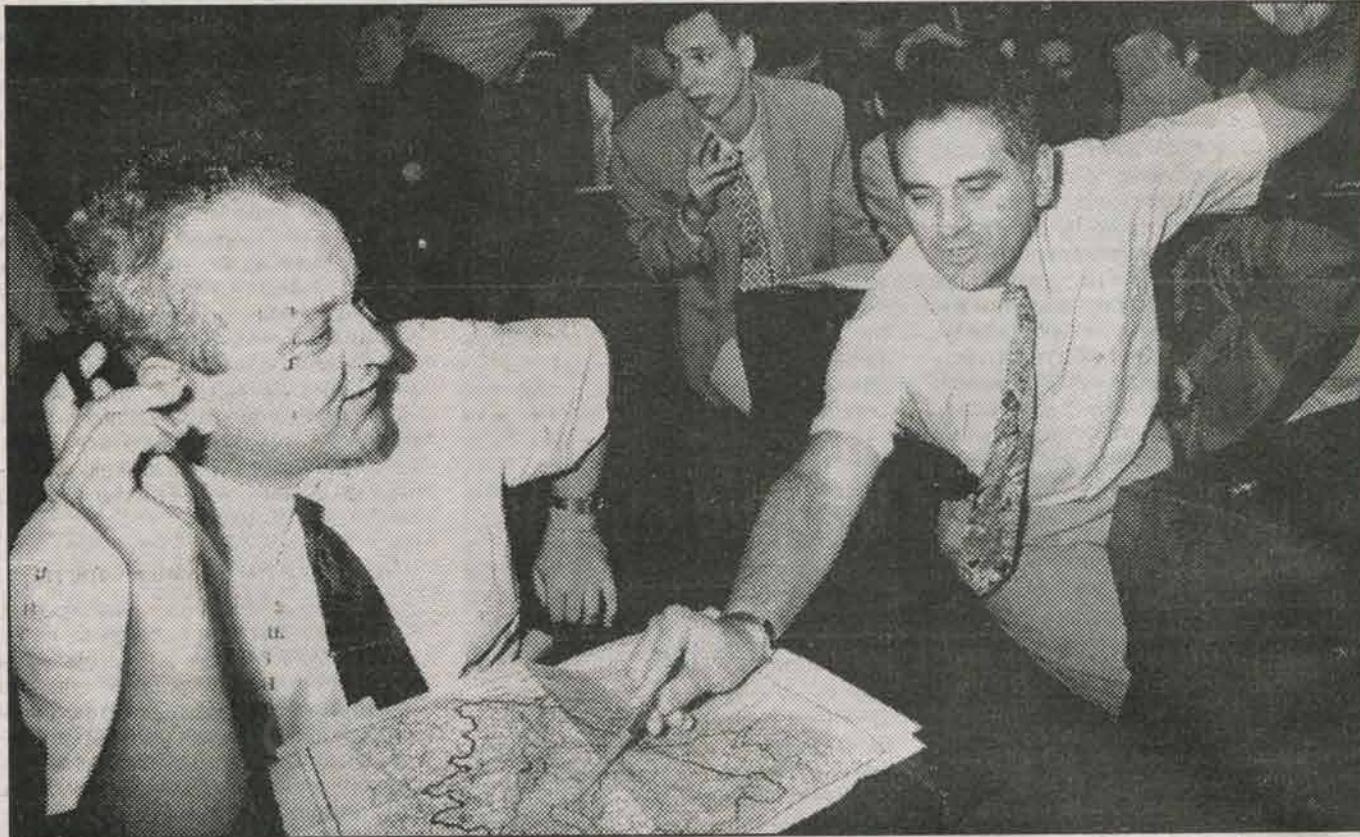
- И чија је застава другачија?

Николић: Српска застава је трбојка црвено-плава-бела, југословенска је плаво-бела-црвена, измишљена Химна је "Хеј Словени", то је велика глупост и лудост. Ми певамо свим Словенима на свету, певамо Хрватима и Словенцима, певамо исту песму као да их призивамо вратите се, ми нисмо још све послове обавили, само смо двапти пута ратовали, још нисмо завршили све оно што треба да завршимо.

Што се тиче Републике Српске, Република Српска је тренутно јако угрожена, уз све недаће које јој припрема СФОР, Уједињене Нације, ОЕБС, појавио се и тај сукоб, односно потпуни расцеп у руководству СДС-а који је на власти. Наравно, то су опет недаће које нам праве велике силе. Али, ту су неки људи испали наивни, недозрели

Република Српска је тренутно веома угрожена

Српски радикали одавно указују да међународна заједница игра игру без граница о границима Републике Српске

да се баве политиком. Односно, незрели да воде државу у тешким временима, Биљани Плавшић као жени која је прошла године у којима може да над неким влада, као жени која није заснивала породицу, није требало давати у руке српску државу. Показала се једна лоша прта њеног карактера, показало се да је Биљана Плавшић особа која може да се купи. И за све време рата то се мало осећало, никада се није експонирала као доволно српски оријентисана, никада није дозвољавала да остане иза ње нешто због чега би неко некада могао да јој замери као великој Српкињи. Једини гест којим је она задобила симпатије одређеног дела српског народа је одбијање да се рукује са председником Србије Слободаном Милошевићем, а Милошевић је донео Венс-Овенов план који она сада тако здушно брани. Значи, ова данашња Биљана Плавшић није она Биљана Плавшић која је 1993. године одбила да пружи руку Слободану Милошевићу. Ова данашња би га пољубила. Да сада Милошевић оде да је убеђује да прихвати Венс-Овенов план, она би га пољубила. Знате шта, у међувремену је Биљана Плавшић за ове четири године тлико мугирала, да је постала амерички експонент у Републици Српској таман толико колико је и Милошевић у Србији. Дакле, што би Америка куповала стотине политичара, када у српском народу увек може да купи оног ко је на власти.

Где је танко ту се кида

У свему томе заборавља се највећи проблем Републике Српске, то је Брчко. Односно, не бих волео да будем пророк и не бих волео да се оствари оно што мислим, али ја сам убеђен да нам Брчко неће припасти. Односно, убеђен сам да је то требало да буде српско нама би дали у Дејтону. Све оно што је остало да се раширићава, неће бити српско само што Милошевић баш није био спреман да дозволи да све узму истог дана. Мислио је да би можда било толико отпора у Србији и Републици Српској, таквом једном чину да не би могао да се врати са дејтонских преговора и да се представи као неко ко је донео мир. Губитак Брчког је губитак Републике Српске, то је сасвим сигурно. А сама чињеница да половина становника Брчког, Срба, неће можи да гласа на овим изборима, а да у Брчком нема ни једног мусулмана и Хрвата и да ће они гласати у целом свету, и да ће ти гласови бити бројани негде у страним државама, од Аустралије до Америке, сама та чињеница говори да ћемо Брчко изгубити. Када изгубимо Брчко, западно од Брчког нећемо имати српску територију. А ово што остане источно, то је Херцеговина која је толико осиромашила за ових 6-7 година да ће дugo година морати да буде издржавана, и није занимљива никоме. Иначе, да је била занимљива Хрватима и мусулманима, узели би нам и то.

Остаје део Семберије и Подриња, мота ми се једна мисао по глави, али никако не могу да верујем, да ли је

могуће да је Милошевић само то тражио и само то добио – да наслони на Србију.

Е, ако се то деси, а ако се деси брзо ће да се деси, онда ћемо у Србији имати још један талас избеглица, иде ле-то, Милошевић обично прима избеглице у Србију лети. Када није хладно, када нема кишне, када не треба огрева, кад не може да се сакупи критична маса у Београду која би једном већ рекла Милошевићу све оно што мисли о његовој власти. А ја мислим да би можда и милион људи могло да пребегне преко Дунава и Дрине, зато што ће Славонија, Барања и Западни Срем бити испражњени.

Гледајте шта значи град Бања Лука на граници? Српски град на граници српске територије без икаквог српског залеђа?

Енклава у мусулманско-хрватској федерацији

Милошевић је то предалеко. Шта Милошевића везује за Бању Луку? Када су отицле толике територије што би он баш инсистирао да Бања Лука припадне Републици Српској, ако је могао да дја Сарајево. Ако Брчко буде пресек, односно потпуна веза Хрватске и мусулманске Босне и Херцеговине, не може да постоји српска држава запалено од те везе. Нема ништа. Са киме ће да тругује, са киме ће да сарађује? Пролази у транзиту кроз мусулманско-хрватску федерацију. То је немогуће. Како ће да се брани, одакле јој оружје, одакле јој муниција, одакле друга оп-

рема? Како да то допреми Србија преко мусиманско-хрватске федерације? Немогуће. Та територија ће онда бити нападнута и биће потпуно испраžњена.

Да ли је Милошевић спреман да толики пораз нанесе српском народу, још увек није извесно. После ових избора, уколико победи на републичком нивоу, има три дуге године мирне владавине. Победио је на савезним преговорима, избори на савезном нивоу биће 2000. године, до 2000. године Милошевић више неће бити активан политичар, њему је доста. Мислим да му је и сада доста свега. А није вељда само да се бави политиком да би завршио све што је обећао Американцима и осталима, да би избегао Хашки трибунал?

У Републици Српској нико више није безбедан. Свако ко је носио пушку, а био је издајник онај ко није носио пушку, може да очекује да се налази на некој тајној потерници. Довољно је да два мусимана поднесу пријаву против Србина, он ће бити ухапшен у било којој земљи на свету, а најдраже им је да хапсе по Републици Српској. Зато што у Републици Српској, и ако то мало кнезова посеку као што су Турци радили почетком прошлог века, ако оставе градове без команданата из рата, без оних који су водили општине, без оних који су водили болнице шта ће остати народу него да одатле бежи. Ако нико више није сигуран у Републици Српској да није праћен, да није налазиран и да се не чека моменат када је потпуно разоружан да буде убијен, онда то није држава. То је земља која се налази под окупацијом, и то је народ који не може да очекује да ће му тзв. Међународна заједница омогућити да развије своју државу.

Могу нама Американци да говоре, у хору са Милошевићем, како смо коначно добили српску државу преко Дрине. Али, ако тој држави не дају да расте и да се развија, те државе неће бити. Него ће само они моћи кроз неколико година да кажу, ми смо вам омогућили да имате државу, а ви сте се покупили и отишли.

Бесмислени потези Владе

Србија нема економских, нема материјалних могућности да збрине још милион избеглица. Макар колико да ми не примећујемо избеглице, и макар колико да нам се чини да Србија може да их издржава, Србија не може да их издржава. Држава у којој нема прихода у буџет зато што нема производње, зато што нема стварања нових материјалних добара, зато што нема стварања доходка, може само да једе супстанцу. Може да почне да продаје пошту, електролистрибуцију, хидроцентrale, железницу, путеве, али то ће бити да се потроши. Зато што се то не продаје да би онај ко то купује улагао и развијао се, инвестирао, запошљава нове људе. То се продаје да би се но-

вац делио другим предузетима која су у тешкој ситуацији, да исплате по неку плату. И сада смо имали штрајк оружара из Крагујевца, који се сада везују за новац добијен од поште, па кажу од тог новца морате нама да дате да почнемо да произведимо. И колико хиљада фабрика има у Србији, сви би сада могли да дођу у Београд и да кажу од тог новца, дајте нама да произведимо.

Влада Србије је преузела на себе бесmisлен задатак да уложе новац који ће добити од продаје поште, уместо да га потроши да намири дугове које има, и да размисли да ли може таквом продајом свега што држава има, да се извуче из кризе.

Избеглице не добијају ништа од ове државе, али је конгломерат. Нико се није сетио осим Општине Земун да им обезбеђује да купују плацеве, да почну да граде куће, сви их држе у некаквим домовима, у привременим смештајима, у колективним смештајима, нико их не обилази. Некада су имали три оброка дневно, сада имају два, од тога када имају конзерве донесу им отворене конзерве. Јер кажу продају, препродају. На жалост, Југославија се труди да покаже како избеглице из Републике Српске и Републике Српске Крајине у Југославији имају исти третман као да су из Шведске, као да су Шведани који су избегли из Шведске и дошли у Југославију. Уместо да тај народ схвати као свој, Југославија се хвали у свету како има избеглице којима обезбеђује све у складу са међународним прописима. И обраћа се стално светској заједници да јој омогући да тим избеглицама да оно што им следује по светским стандардима. А ово нису људи које треба да обезбеђујемо по неким стандардима, они су Срби. Значи, треба са њима поделити све што имамо. Зато што смо криви, макар ми оптуживали Милошевића за то, Милошевић је председник Србије, значи цела Србија је крива за оно што се њима десило. Да нису у већини грађани Србије гласали за Милошевића, да су гласали за радикале ово се не би десило. Али они су хтели Милошевића, добили га. Уз њега добили велики пораз. Добили велики број избеглица. И сада то треба прихватити као пораз целог народа. Нису само Књинани по-ражени у Книну, поражени су сви Срби. Нису само Књинани побегли из Книна, побегли су сви Срби. И нису Књинани у Србији живосани, него су Срби баш као и ми који смо овде рођени, који овде живимо. С тим што држава која је неспособна да се у њој производи, наравно, бациће избеглице на последње место свог интересовања. Много јој је важније да јој не штрајкују учитељи, наставници, лекари него да не штрајкују избеглице. Избеглице никада у свету немају право да траже оно што им држава не да. И ова се држава баш зато и труди да их представи правим избеглицама, да би могла да оправда зашто им не даје

оно што би морала свом народу да да. Једноставно, када си избеглица, то ти је као када су Немци обележавали Јевреје у земљама које су окупирали. Када си избеглица као да ти је неки жиг на челу. Где год се појавиш са избегличким статусом немаш никаквих права. И ова се власт заклања иза избегличког статуса својих грађана. Једноставно каже, не можеш да радиш у државној управи, ниси грађанин, ти си избеглица, не можеш да стичеш имовину овде. Ниси решио питање држављанства. Хоћеш да будеш држављанин Југославије, прво мораš да тражиш испис из Хрватске, то те кошта 1000 марака, па ће сада значи можда и милијарду марака да Хрватска добије по основу исписивања Срба из њеног држављанства.

Апсурди око држављанства

Заплела се савезна администрација, и посебно Законом о држављанству. Заплела се у апсурд да постоје људи који могу да имају српско и хрватско држављанство, а да не постоје Срби из Хрватске који могу да имају српско држављанство. То је све из времена улагавања нашим непријатељима. То је било интензивно 1994, 1995, 1996. године, а ове 1997. године, која је предизборна за најважније изборе, за републичке и за председничке, то је једно сакривено љубакање са Америком, Немачком, Ватиканом, Француском и Енглеском, а овде јавно представљање буђења патриотизма левих снага.

И заиста јако смешно делује када кажу "патриотске и леве снаге ће победити на овим изборима". Да су леве јесу, али ко им је ту патриота? То ће морати вељда да објашњавају у кампањи. Мораће онда да кажу зашто су четири године прогањали патриоте. Па дошли у позицију да морају и себе да представе патриотима да би добили изборе. Јер, очигледно је да ће ове године патриоти и националисти добити изборе. Сада је само питање који ће Милошевић успети поново да превари бираче да се представи као националиста и патриота. Ако то не успе, Српска радикална странка ће сигурно победити на изборима.

- Да се вратимо још једном Републици Српској, да ли вам је можда жао, сада је наравно касно, што сте подржали на изборима Биљану Плавнић као председничког кандидата?

Николић: Ту постоји објашњење. Ми смо имали разговоре са руководством СДС-а пред изборе у Републици Српској, знали смо да ће међународне снаге покушати да лажирају изборе, знали смо да ће бити огорчена борба за свако посланичко место, како у парламенту Републике Српске, тако и у парламенту федерације, и одмах смо наступили са истих оних позиција са којих смо били опозициона странка Слободану Милошевићу када је ушао у рат. Дакле, рекли смо све што би разбило српски народ, што би поделило гласове, и

омогућило да победи неко ко не припада овој националној струји, избећи ћемо. Одбили смо да кандидујемо било кога за председника Републике Српске.

Очуван углед Српске радикалне странке

Ви знаете да је Милошевић у предизборној кампањи у Републици Српској представљао своје људе као оне који треба да победе. Требало је да СДС и Српска радикална странка, које повезује заједничко учешће у раду и ништа више од тога. Ми смо могли да уђемо у владу код СДС-а кад год смо хтели. Али то вам је иста Влада каква је била Милошевићева у време када смо подржавали Милошевића. Као што нисмо хтели са Шаниновићем да делимо министарске фотеле, да преузимамо на себе одговорност за његове лоповљуке, исто тако нисмо хтели ни са СДС-ом да дамо ни једног министра. Зато што смо желели да очувамо углед који смо стекли у рату у Републици Српској, а да се у миру времена представимо као зреда политичка странка која нијечинила грешке, која се није одала криминалу и која је спремна да победи. Рекли смо руководству СДС-а да нећemo да кандидујемо никога за председника Републике Српске, а питали смо ко ће бити кандидат СДС-а. Онда су рекли да ће то бити Биљана Плавшић, и Војислав Шешель је рекао да то није добро решење, али да га ми нећemo нападати.

Није добро решење из више разлога. Нисмо могли да претпоставимо да ће Биљана Плавшић оволовико да залута. Али је она већ прву грешку направила у предизборној кампањи за Савезне изборе у Савезној Републици Југославији, када је подржала коалицију "Заједно". Од онда она више није наша, ми смо њу тада напали, и ово сада што јој раде у Републици Српској, то смо предвидeli још у новембру прошле године. Ја не могу да политичке потезе или процене од трећину или неколико година стављам на анализу сада. Нешто урадите једног момента зато што је то тог часа најбоље, кроз 10 година може да се испостави да то није добро зато што је сплет околности после тога довео да то буде лош потез. То вам је као када купујете аутомобил, а он има фабричку грешку, о којој ви ништа нисте знали. Испостави се да сте купили себи велики тегет и робију, али ви сте имали најбоље намере, и вами је тај аут представљен као нов. Као нешто што је потпуно исправно. Тако вам је и са Биљаном Плавшићем. Ми нисмо могли да кажемо СДС-у немојте Биљану Плавшић, кандидујте неког другог. Нити дозвољавамо да се нама неко меша у кадровску политику, нити ћемо ми да се мешамо неком другом. Рекли смо да ћемо их подржати, да то није најбоље решење, али да ми стојимо иза њих зато што уз све грешке које су начини-

ли они су ипак свој народ водили кроз један рат доста успешно. Нису били посвађани у време када је Милошевић, да је успео, могао потпуно све да их подели. Ово што им сада ради Биљана Плавшић, то је покушавао Милошевић две дуге године.

Не могу да се кајем за нешто што сам урадио, а што други људи после тога начинили лошим потезом. Ја се не кајем ни што сам 1992. године подржао Милошевића на изборима. Тада је то било идеално решење. Што је он после тога пет година радио лоше и дошао у ситуацију да га више никад не подржим, не може да промени моје мишљење из 1992. године. 1991. године мишљење сам формирао на основу Милошевићевог понашања до 1992. године, а 1996. године на основу понашања до 1996. године. Нисам ја кријао што се Милошевић променио. Али се мој начин размишљања није променио. Можда неко сада мисли да би било идеално гласати за Весну Пешић. Речимо кроз две године Весна Пешић уради све оно што ја мислим да би урадила и преда нас потпуно у власт другоме, и тај неко каже "Ја сам погрешио што сам тада гласао". Свако своје политичке потезе повлачи на основу својих политичких процена и на основу онога што је јавно деловање других. Да човек може да зна шта неко тајно ради, шта неко размишља, да човек може да предвиђа шта ће бити у будућности – ја мислим да бих се убио још као млад.

Окупација у 26 милијарди сума

- Споменули сте да је Република Српска, у ствари, под окупацијом. Нисмо ли ми, с обзиром на све ово што не знамо да је потписано у Дејтону?

Николић: Ипак су то две различите врсте окупације. Република Српска је под потпуном окупацијом. Туђе војне снаге су на њеном терену. Туђе полицијске снаге су на њеном терену. Други јој је донео и откројао Устав. Савезна Република Југославија је нешто друго. Има Устав који је донео парламент, има своју војску и своју полицију, судство. Има своје легално изабране оргane. У Републици Српској не можете да очекујете ништа друго осим да сте окупирани кад се туђа оклопна кола, туђи наоружани војници шетају и примењују своје законе. Иако Република Српска има Устав, има закон, има Министарство унутрашњих послова – она нема своју полицију. Полиција из Министарства унутрашњих послова Републике Српске ни кратко оружје, ни пиштоле не смежу да носе док не пријаве међународним снагама да ће дана тог и тог, он као дежурни милиционер бити ту и ту, наоружан пиштолем.

И сада је наравно лако изводљиво да у Републици Српској међународне снаге убијају и хапсе. А у Савезној Републици Југославији не морамо о то-

ме да бринемо све док не почну да се штетају овуда.

Да се само не заборави да је пре две године било хаштена у Војводини. Да су двојица официра пестала из Војводине и појавили се на Хашком суду, истинска сада се о њима ништа више не говори, али су дали изјаве против Војске Републике Српске и Каракића и Младића лично, зато што је тада то одговарало Слободану Милошевићу. Ми нисмо овде угрожени од међународне заједнице зато што је битан њен став. Она не увек жеди да хапси у Југославији. Ми ћемо бити угрожени као да Милошевић прихвати тај став. Он није спреман сада да дозволи да иједан грађанин Србије буде ухапшен на територији Србије.

• Због себе?

Николић: Због себе, наравно. И због своје власти. Односно, мирни смо бар до избора у септембру месецу. А код нас вам је тако, ви можете да немате струју 50 година, а да је добијете месец дана пре избора. Можете да имате слободу 50 година, а да је изгубите на месец дана после избора. Јер је ово држава кампањска, држава која проблеме решава ал хок и сина воду на пожар, пожар су избори, чим избори прођу пожар може да буки, да се развија да поједете ткиво српског народа, ви три године више немате државу, немате власт. Имате неке људе који те послове обављају, али њих ништа не занима. И онда у изборној години поново се сете да треба добити изборе. Креће улице, цртају пешачке прелазе, отварају водоводе, путеве, од Суботице би и сада могли да се возимо скоро 30 километара аутопутем, тај пут стоји и чека да буде отворен пред саме изборе. Таква је то држава.

Ја не очекујем да неко у Србији толико полути да дозволи да Србија изгуби суверенитет. Односно, ствари се још увек негативно развијају по српски народ и још увек је наша судбина на силазној путањи. Али, то не може вечно да траје, не може да се пропада вечно. Мора да се уздигне, мора да се иде управне главе.

Израел је био потпуно под контролом Америке и дозволио је себи велика понижења у преговорима са Арапима. А онда се десило да неко убије у Израелу првог човека, и да он онда Израел потпуно промени своју политику. И да у ове две године, од када је било то убиство, да чак иде супротно интересима великих сила свесно и да му се ништа не деси. Исти народ који је прихватио да Палестинци узимају део Израела, да граде своја насеља, тај исти народ сада то не дозвољава. И ништа му не фали.

• Али то је Израел, а Срби убијају само своје краљеве.

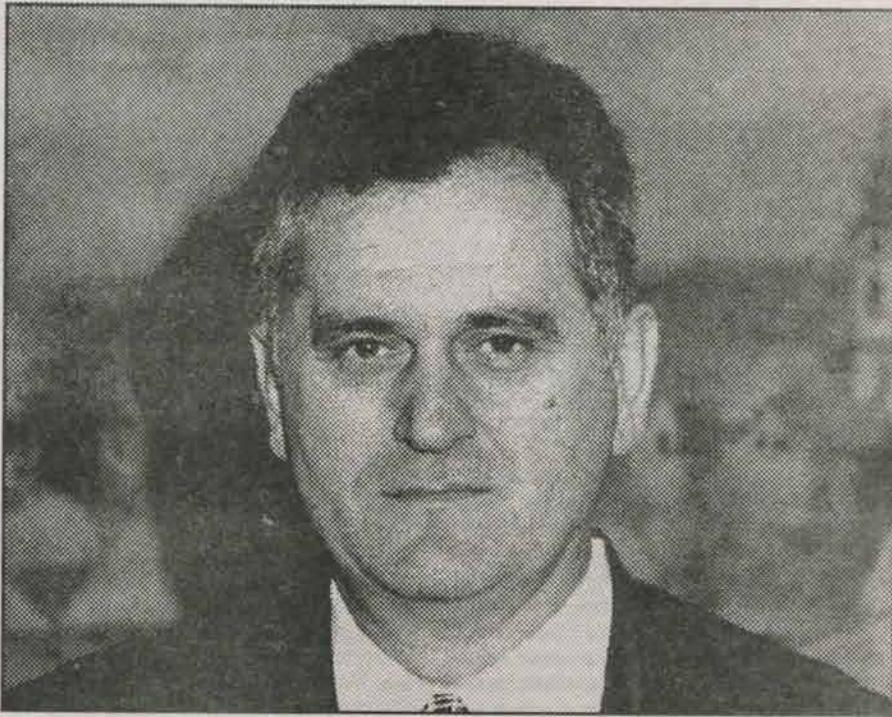
Николић: Добро, нама, док смо били у већини сложни да бранимо Републику Српску и Републику Српску Крајину, нико није могао ништа. Република Српска

публика Српска није бомбардована све док није постало јасно да ће Југославија да нутри када буде бомбардована. То је наш проблем. А логистичка подршка бомбардовању дошла је из Београда. Сада је потпуно јасно да је подршка бомбардовању дошла из Београда. Када је било потпуно јасно и сигурно да Војска Југославије неће бранити Републику Српску, да Југословенско ратно ваздухопловство неће бранити градове, болнице, села, школе по Републици Српској које бомбардују авиони НАТО пакта, авиони НАТО пакта су узлетели. Никада не би узлетели да смо остали јединствени.

Што се нас, српских радикала тиче, Милошевић је могао 100 година да влада онако како је владао 1991. и 1992. године. Е, када је 1993. године променио курс, када је постало јасно да ће ускоро на Србе да се окрене све што у свету постоји и што може да нам нанесе зло, он је изгубио нашу подршку. Али је то такав играч који је олмах себи обезбедио подршку у другом делу опозиције. Милошевић је све до сада имао срећу да српска опозиција никада није јединствено стајала у нападима на неки његов потез. Односно, није то срећа то је, пре бих рекао, познавање политичких противника, и добар избор тактике. Односно, вођење политике на приземан начин. Он је себи најпре обезбеђивао сараднике, па онда вукао државничке потезе. А шта остаје народу после тих његових потеза, то га није интересовало.

Републички избори

Ми не видимо разлога да не изађемо на изборе, и мислим да би Српска радикална странка много изгубила ако избори не би били одржани. Најпре 39 посланика у Скупштини Србије није прави одраз снаге Српске радикалне странке. 123 + 5 посланика из Нове демократије, + Савез војвођанских Мађара, значи преко 139 посланика није снага Социјалистичке партије Србије. Социјалистичка партија Србије користи такав распоред у парламенту да изгласа скоро све важне законе у Србији, да случајно не би дошло до промене власти, па да се ти исти закони који су нам неопходни донесу, али само са другачијим текстом и са другачијим ефектима. Зашто излазимо на изборе? Најпре већ када смо основани, рекли смо, да док смо у опозицији, излазићемо на све изборе. Излазили smo по много мање повољнијим условима, излазили smo први пут 1992. године, када се половина савезних посланика бирала по већинском, па по пропорционалном принципу. Излазили smo 1992. године на Савезне изборе када је било 9 изборних јединица. Излазили smo 1993. године на републичке изборе када је било 9 изборних јединица. Излазили smo на Савезне изборе када је било 29 изборних јединица. Излазили smo три пута на локалне изборе по већинском принципу. Дакле, онај ко излази по различитим принципима на избо-

Влада Србије бесмислено улаже новац добијен од продаје ПТТ-а

ре, не може сада да се буни, да бојкотује зато што има још неки принцип. Да су све опозиционе странке када су настале рекле, када нам први пут распишете чисте пропорционалне изборе изаћи ћемо на изборе, и да су одбјајале до сада да излaze по неком другом принципу, ја бих то могао да схватим. Али, ово вам је као дете када се дури, сада хоће, сада неће. У политици тога нема. Мора да постоји један континуитет у политичком деловању. Мора да се зна став странке, па чак и да га нико не изговори јасно. Дакле, на сваки политички потез власти већ се зна како ће да реагује Српска радикална странка. Да не стигне ни једно наше саопштење, грађани Србије већ сада знају како ћемо ми да реагујемо. Ми смо препознатљиви. И када је Социјалистичка партија Србије наговестила да ће Србија бити подељена у 29 изборних јединица, ми смо рекли да би било идеално да је Србија 1 изборна јединица, да би било одлично да је 9 изборних јединица, али да је прихватљиво и 29. Да ћемо ми, што се тога тиче, изаћи на изборе.

Прави одраз снаге

29 изборних јединица је систем по коме смо прошле године освојили 860.000 гласова на савезним изборима и 16 посланичких места. Бирало се 108 посланика. Сада се бира 250 посланика, 2,5 пута више. Па само по том основу ми бисмо имали више посланика него сада у републичком парламенту. С тим што ћемо имати много више гласова, и много више посланика у републичком парламенту него што пропорционално имамо у савезном. Заши бисмо пропустили прилику да побежамо број својих посланика. Можда чак и до невероватног броја из 1992.

године, до 73 посланика. Зато што је то наша снага. Ми смо 1992. године искаzали своју снагу, а 1993. године имали смо пал који је објективно био условљен стањем ситуације у српском народу, великом збуњеношћу, имали смо тешку медијску блокаду три године. Ове године нисмо у таквој блокади. Ми смо ове године у блокади на медијима које држи коалиција "Заједно". Заши бисмо ми радикали бојкотовали изборе због локалних радио и ТВ станица, када нас нема на тим радио и ТВ станицама. Ако Савезна администрација одлучи да не укида те медије, она то чини уступак коалицији "Заједно", која доминира на тим медијима. Њихови представници имају сталне емисије на тим медијима, сада су почели да, као гости, иду у друге градове, и имају сталне емисије у којима се представља коалиција "Заједно" из других градова. Радикала нема нигде. И шта нас онда брига шта ће бити с тим медијима, што бисмо ми онда реаговали баш као и коалиција "Заједно", када они кажу да ће бојкотовати, да бојкотујемо и ми.

Ми се избора не бојимо. Могу социјалисти са већином у парламенту да усвоје такав изборни закон да ми са милион гласова имамо једног посланика. Али, ми ћемо на изборе изаћи, и ми ћемо преbroјати својих милион гласова. Да ли је то 1 или 80 посланика, то је мање важно. Много је важно колико грађана Србије, односно колико бирача, односно који проценат од бирача изашлих на изборе гласа за Српску радикалну странку.

Наравно, игра са Вуком Драпковићем се своди на то да Милошевић себи обезбеди једну опозициону странку из коалиције "Заједно" којом би могао да представи свету као демократске,

легалне, легитимне. А истине је да Српска радикална странка, Социјалистичка партија Србије и српски покрет обнове могу да изведу скоро 70% бирача на изборе. 20% апстинената стварно због оних 10% не исплати се размишља о бојкоту избора, а идеално је да бојкотују и да нестану са политичке сцене.

Црни дани за ванпарламентарне странке

Ако Демократска странка, Демократска странка Србије, Грађански савез Србије, Српска либерална странка, Саборна народна странка и још хиљаде таквих странака бојкотују изборе, после избора моћи ће само нешто у жутој штампи да се о њима сазна и прочита, значи ако се исплати власницима "Дневног телеграфа", "Блица", "Демократије", "Времена" да о њима пишу, нека пишу. Али сигурно да ми, који ћемо имати под контролом државне медије, медије нећемо пропуштати ванпарламентарним странкама. Него ће бити странке заступљене адекватно својом снази у парламенту. Нећемо финансирати рад ванпарламентарних странака, него ћемо странке финансирати адекватно снази у парламенту. Ово је сиромашна држава, да је најбогатија на свету не исплати јој се да финансира све оне који желе да се баве политиком, него само оне који се успешно баве политиком. А успех у политици мери се по томе да ли си ушао у парламент или ниси, и не постоји друго мерило. Има много људи који мисле да су паметни, школовани и да о политици све знају. Има много оних који предају политику на Универзитету, а њихове странке не успевају да уђу у парламент. Успех није мислити да нешто знаш, успех је када нешто знаш и када други људи схвате да нешто знаш. А да их ти убеђујеш да нешто знаш, а они за тебе неће да гласају, то може да се дешава само код нас, зато што је код нас политичка сцена подељена на три струје. На једну која влада, на једну праву опозициону која је Српска радикална странка, и на другу опозициону која би била у стању да срушчи Србију да би срушила ове који су на власти. И кад год се тако понашају, имају подршку медија који се финансирају из иностранства, који имају исти такав циљ. Срушити власт, па макар се срушила Србија.

Ми, наравно, у томе нећемо да учествујемо, ми то нећемо да дозволимо. На изборе идемо потпуно спремни. Ево, предали смо, данас смо добили потврду да је Војислав Шешељ кандидат за председника Србије, имамо већ 20 потврда из 20 изборних јединица да су проглашene наше изборне листе, остало је још 9, а то је данас, 8. августа, то значи за 2 дана имамо проглашено свих 20 изборних листа. И погледајте снагу Српске радикалне странке. За седам дана излепили смо Србију постери-

ма. Први смо предали кандидатуру за председника Србије, први предали у свих 29 изборних јединица кандидатуре за 250 посланика, и свуда ћемо бити први на листицима. То нико више у Србији није способан. Зашто? Лева коалиција ће на пет дана пред изборе да размишља ко ће где бити на изборној листи, зато што је ЈУЛ, најтицијнији а СПС најјачи, Вук Драшковић још увек размишља како ће да иде на изборе. Он је наговестио да СПО више неће бити коалициона странка, него ће бити самосталан. Али ако му треба да победи на председничким изборима, он мора да убеди и остале део опозиције из коалиције "Заједно" да њихови бирачи гласају за њега. Да би их у то убедио, поново мора да им поклања посланичка места, а његовом чланству је већ довољно поклањано посланичких места. Нико не може више да се договори како ће да састави листу, само српски радикали. И то је снага једне политичке странке. Не заборавите, политичке странке се свађају пред изборе. Зато што ту многи људи сматрају да су заслужили својим радом да буду на листама, да буду у врху листа. Ако се избори одржавају у изборној јединици која има 300.000–400.000 бирача, то значи да ту има бар 7.000–8.000 чланова Српске радикалне странке, а то даље значи, да саставити листу од 8 кандидата је јако тешко.

Потпуно спремни

Српска радикална странка је то све без икаквих потреса у самој странци извршила. Остали ће имати око тога великих проблема, али то само говори о нашој снази. Потпуно смо спремни за изборе, водели би да буду што пре, мада сам убеђен да однос снага, ових последњих месец и по дана, неће моћи да се промени. Мислим да смо раме уз раме са социјалистима, и да о њему ће се одлучивати, ала не корективни фактор бити Српски покрет обнове. Да ће он, у ствари, одлучивати ко ће бити на власти.

• Што практично значи?

Николић: То значи, да би Српска радикална странка могла да позове мању опозициону парламентарну странку у коалицију, уколико то буде довољно да формира владу. А та ће странка мочи да бира између социјалиста и радикала. И то даље значи да ми никада нећемо ући у коалицију са странком која од нас има више посланика. Зато што неће мочи да се спровodi наш програм, зато што неће мочи да буде наш председник владе, ми нисмо Нова демократија. Ми се не продаемо. А хоћемо да купимо онога ко се продаје.

• А председнички избори?

Оправдани оптимизам

Николић: Председнички избори, ја сада могу да вам се представим као велики оптимиста и да кажем Војислав Шешељ побеђује у првом кругу. Али,

мислим да Војислав Шешељ има великих шанса да победи, да ће у другом кругу бити са представником Социјалистичке партије Србије, ма ко да то буде. Говори се да ће то бити Лилић, не видим кандидатуру, у то нисам сигуран. Али је сасвим среједно ко је представник социјалиста када није Милошевић. Представник социјалиста имаће, по мом мишљењу, нешто око 60% социјалистичких гласова. Мислим да Зоран Лилић не може да рачуна на бар 40% социјалистичких гласова, односно да ће листа СПС-а, ЈУЛ-а и Нове демократије имати за 40% гласова више него њихов председнички кандидат. И то је велика шansa Војислава Шешеља. Војислав Шешељ са гласовима радикала и гласовима огорченог социјалиста врло лако може да победи Зорана Лилића. И то би била добра држава, у којој би Милошевић био на власти у Југославији, а има корекцију Војислава Шешеља на власти у Србији. Војислав Шешељ не би дозволио да се Србијом манипулише. А Устав му то омогућава.

• Колико ће од тих уставних ингеренција остати у Србији, сада када је Милошевић на савезному нивоу?

Николић: Добро, Милошевић игра на карту да радикали желе јаку савезну државу. Односно, да радикали могу да утичу, ми не бисмо председника Србије никада ни бирали директно из народа, него бисмо га бирали као што се бира председник Југославије у парламенту. Ми се залажемо да то да председник буде слаба личност, да он зависи од парламента. А не да он командује парламентом.

Уколико савезна држава преузме све ингеренције које су јој предвиђене савезним Уставом, ми радикали нећемо мочи да се бунимо. Зашто бисмо, прихватили смо ту савезну државу. Дајте, ако у Уставу пише да Србија не може да има Министарство спољних послова, ми га нећемо имати. Пише да немамо Министарство одбране, ми га нећемо имати. И ми смо утицали на социјалисте да укину та иминистарства својевремено у републици Влади. И како бисмо сада када ми узмемо власт, да враћамо то или да се понашамо другачије него што смо се понашали у опозицији. Не. То што је Милошевић тренутно на власти у савезној држави нама не смета да јачамо савезну државу. Јер нам је то корак ка јединственој српској држави. Ако хоћемо да јачамо Србију, мислим на јачање државничко, на јачање ингеренција Србије, зашто се онда бунимо што Црна Гора хоће да ојача своје ингеренције. И то не зависи од персоналних решења на власти, то зависи од става политичке странке. Значи, хоћеју јаку Југославију, ако није Милошевић председник, а не ако је Милошевић председник. Не могу тако да се понашају. Него они који бирају, да идући пут добро размисле колико количину власти дају у руке једном човеку.

РОБИЈАЊЕ У ГЊИЛАНУ

У аутобусу из Гњилана за Београд, 3. августа 1995. године, Томислав Николић дао је интервју за "Српску реч". Неко се у руководству СПО уплашио од његовог објављивања. Зашто - покушајте сами да одговорите.

Овај интервју "Српској речи" је и први који дајете неким новинама непосредно по изласку из затвора, и наравно да је то тема којом бих волела да започнем овај разговор. Дакле, Ваше прво затворско искуство.

Да, први затвор. Морам на самом почетку да Вам кажем да сам ја био спреман на то, не само ја, већ и моја породица, а били смо спремни прво зато што је Војислав Шешел био у затвору, а странка је успела да опстане; чак је кренула у један циклус великих промоција, циклус великих митинга. Многи политичари у Србији зазирају од организованих митинга, мисле да више не може толико да се побуди интерес грађана да се окуне на једном тргу и да чују шта нека странка има да им каже. Међутим, ми смо ушли у то свесни да су Србији

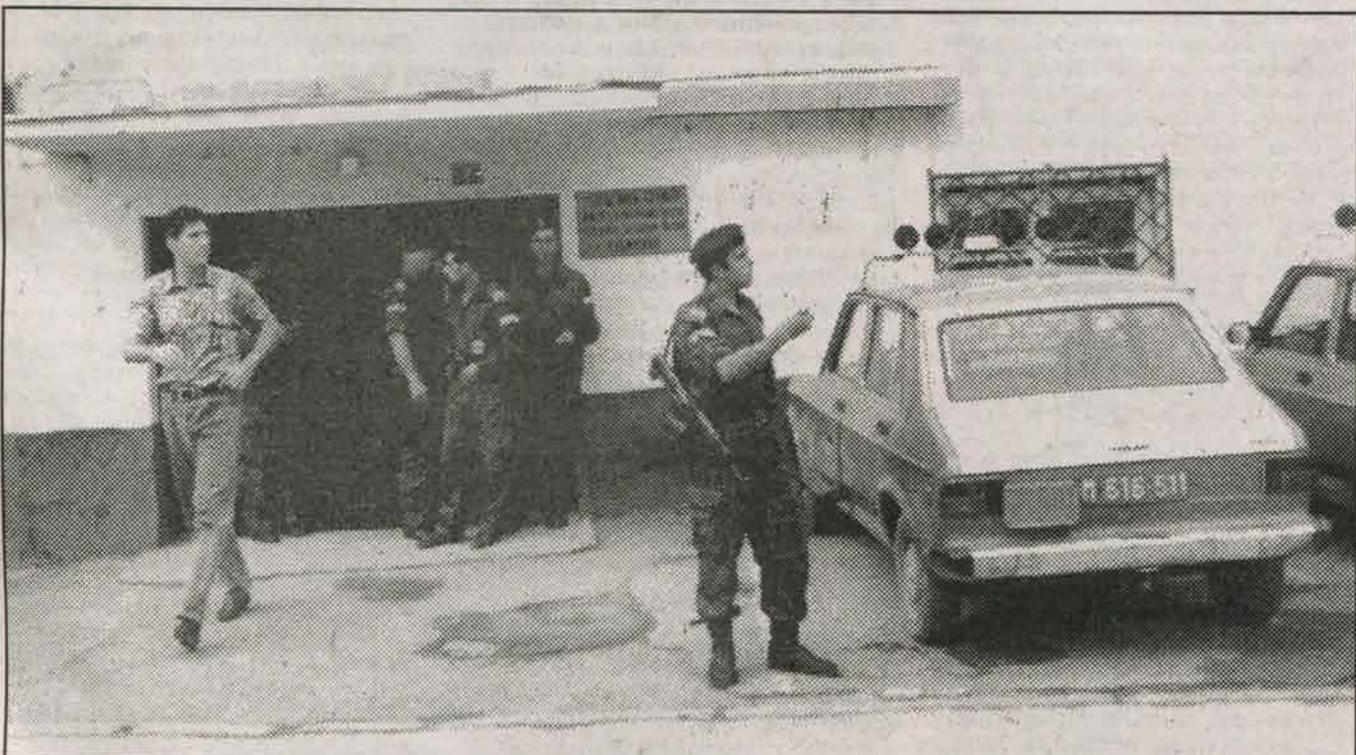
потребне промене и да те промене може само народ да донесе, а да тај народ треба пробудити и тиме што ћемо му прво говорити о свему онеме што не ваља код власти, затим говорити на начин на који ћемо му јасно ставити до знања да се не бојимо, да покушамо да код народа елиминишемо овај страх који га је ухватио, страх који му гаји владајућа странка, посебно Слободан Милошевић.

Грађани Србије су опседнути страхом, неко страхује за унука, неко за мужа, неко за оца, неко страхује хоће ли сутра имати хлеба, неко страхује за посао, неко да га не виде на састанку одбора неке опозиционе странке; углавном сви су прожети страхом. Страх од рата виси над свима нама, нико није толико луд да се не боји рата у који

би могло да се уђе. Е, а онда када се сви боје, онда неко мора да се жртвује и да покаже да се не боји.

Ја сам знао да тим јавним показивањем своје храбrosti изазивам социјалисте, да изазивам посебно Слободана Милошевића, да их наступима у Скупштини, једноставно, истерујем из памети и да они озбиљно размишљају о томе да ме сместе у затвор, да би видели како реагујем и да евентуално то буде решење да ме елиминишам из политике.

Мени, за разлику од неких других људи, никада нико ништа није понудио, мислим из СПС-а. И, никада ми нико није окренуо телефон, да ме, најврдно, добротамерно позове и да, најврдно, добротамерно хоће да поразговара са мном. Претпостављам да знају

Станица милиције у Гњилану

да не би могли да разговарају о томе са мном, зато што ја пријатељство гајим све док то човек заслужује. Мој однос према онима који су напустили СРС је другачији од односа који неки други људи, наивно, имају. Наиме, од онога дана када су напустили странку, а задржали мандате неки наши посланици, ја са њима уопште не разговарам. Једном се десило да сам са једним нашим садашњим послаником срео групу тих посланика и тај им се јавило. Ја сам га онда, пред њима изгрдио и рекао – шта имаш ти са тим ћубретом да разговараш! Тако да су знали да не могу са мном да разговарају о неком напутиштују странке, ова странка и ова политика су мој живот.

Тешко је невин робијати

Ја сам 1990. године почeo да се бавим политиком због ове идеје и ни због чега другог. Мене не интересује власт, не интересује ме богатство, интересује ме остварење једне идеје и нека је оствари ко год хоће, а ја ћу му помоћи!

А, кад дође време да се влада, онда ћу да се вратим у Крагујевац, јер има људи који умеју да владају, само нема оних који за то умеју да се изборе.

Дакле, био сам спреман на затвор, породица је била спремна, онолико колико човек може на то да буде спреман. Било би најлепше да сад кажем како се уопште нисам бојао затвора, одређену дозу страха сам, наравно, имао, зато што је затвор, чини ми се, нешто најтеже што човек може да доживи.

Да вам неко угуши слободну вољу тиме што ће да вас уведе у једну просторију са решеткама и иза вас да закључа врата, да из те себе можете да изађете само кад тај реши, да вас одведе на доручак, на ручак, на вечеру или у получасовну штетьу, да све остало време проводите закључани – то је страшан осећај; и ја сам желео да прођем кроз тај осећај, да видим да ли иза мојих наступа стоје само празне речи или ја могу да себе толико контролише, да сам ја сигуран да моја храброст није измишљена и да ја могу тај затвор да савладам.

Првих неколико дана имао сам тешак осећај, зато што, можда ће то сад деловати прозаично, али најтеже ми је било то што ништа нисам крив, а у затвору сам! Да сам знао да се спремају да ме пошаљу у затвор због прекршаја – ја бих направио прекршај! Имамово прилика у Скупштини да то урадим. Рецимо, могао сам да ошамарим Милорада Вучелића, и то бих свакако урадио. То би било доволно за прекршај, а он после нека се бави тужбама против мене, али то би било доволно да идем у затвор.

А, овако, они су искористили један наш митинг у Гњилану, донели одлуку да нам Општина забрањује митинг, иако по Уставу свака регистрована политичка странка има право да се у оквиру свог политичког деловања бави и организовањем митинга и Општи-

на ту не може да одлучи ко може да држи митинге, а ко не; милиција нас је напала, мислим да о томе све већ доволно znate, а у станицу милиције смо приведени уз тучу и пушњаву. Мислио сам да се спрема нешто велико. Уопште нисам могао да претпоставим да ће неко да улети у масу, да туче грађане, да туче, веже и ухапси једно 7-8 посланика, само да би их осудио на десет до тридесет дана затвора!

Мислио сам да су спремни на све и да су спремили конструкцију која ће да нас одведе на неколико година затвора! Ја сам био убеђен у то! У моменту док сам лежао, један од милиционера ми је чизмом притиснуо главу уз асфалт, држали су ми руке на леђима, да их вежу лисицама, одјекивала је пущњава. Знао сам да нико од нас нема оружје и био сам убеђен да је упитању велика конструкција, да је Милошевић коначно решио да нас стрпа на дугогодишњу робију и прво што је било када сам подигао главу, гледао сам по маси да ли неко лежи мртав! Мислио сам да су убили Воју. Дакле, у том тренутку ја сам жив, кога би другог? Међутим, видим да и њега подижу, исто тако везаног, видим Филипа Стојановића, посланика који је био сав крвав, посебно око врата, зато што су га ударили дршком пиштола па му се иза увета све сливало, ја сам мислио да је клан! И, био сам убеђен, док су нас водили том главном улицом, неких 150-200 метара, а народ нас гледао, Шиптари посебно; те вечери су зурле свирале до дубоко у ноћ, био сам убеђен да је све спремљено, да нас сад чекају страховите оптужнице, да ће бити доказано да смо ми пушали из свих тих пиштола, да ће бити доказано да су то наши пиштоли, да ће бити доказано да смо неког убили.

Јер, чим смо уведен у станицу милиције, чуо сам да ти специјалици, којих је било много – није од њих могло да се прође, причају како је један од њих тешко рањен у груди. Онда сам био убеђен да ће се то приписати нама, да ће коначно Милошевић, пошто већ не сме да подигне оптужницу због тога што га врећамо, пронаћи начин да нас кривично гони. После тога смо чули да је тај, ипак, имао панцир на себи. Због свега тога, прво што сам тражио, тамо у станици, када сам дошао до речи, било је да нам свима узму "парафинску рукавицу", и свим милиционерима да је узму, да се одмах докаже ко је пушао! Наравно, они су то одмах одбили, нису хтели о томе ни да разговарају, и тих првих неколико дана у затвору, враћам се сада на то, тај осећај да ниси крив, а да си у затвору, је апсолутно страшан.

Мислим да се много лакше осећа човек који је неког убио, па је осуђен на петнаест година. Он зна да је убио, они знају да су учинили праву ствар, изоловали га зато што убија људе, да покушају да од њега направе човека.

Ја сам то брзо савладао зато што сам очекивао, то у затвору кажу "приколица", неку додатну оптужбу на оно што је већ било, али неколико наших људи је jako тешко поднело ту чинjenicu да су апсолутно невини осуђени. И, онда, мало-мало, па почну разговор о томе! На сву срећу, били смо заједно, па смо могли да делујемо једни на друге, па смо успели да убедимо те људе да им се ни родитељи неће узнемиравати, ваљда њихови родитељи и знају да они не туку народ по митинзима. Мени је тај затвор у прва два-три дана, не кажем био тежак, није то нешто што не може да се издржи; али ја сам васпитан у средини у којој је затвор везиван за криминал, у затвор није ишао неко ко није направио неко дело, и ишли су комунисти на Голи оток, али мене и моје то није интересовало, то су они сами себи спремили, а десило ми се да одем у затвор и да размишљам о томе шта ли сад мисле моји родитељи и они који ме знају, шта мисле они грађани Србије који гледају скупштинске преносе – с једне стране борим се за поштење, против ове власти која је најгора коју смо имали; а с друге стране, чиним нека дела због којих идем у затвор!

Мислио сам да у овој апсолутној медијској блокади коју врши СПС, нећемо успети да докажемо свим грађанима или барем већини, да ми ту ништа нисмо били криви. Међутим, у самом Гњилану је, а и у затвору постоји начин да се врло брзо добију информације, постојала одмах велика огорченост што се једна таква увреда баш њиховом граду била наменила, да сви знају шта се догодило, јер се ту ипак окупило неколико стотина људи. Ти су људи испричали свима, о томе се данима говорило. Сви ти људи из Гњилана имају родбину по Србији и даље по Косову и Метохији, и јако брзо се истинска пронела. Наравно, и наши посланици су кренули у одржавање трибина по градовима Србије, па колико год људи да је дошло, они су преносили једни другима. Тако да је истина, ипак, отишла, убрзо после.

Судија који то није

Одмах након тога, оних тридесет дана које сам ја добио од судије за прекријаје, од судије који – али није он једини – уопште не заслужује да се назову судијом, преиначено је у шездесет дана.

Тај судија је те ноћи, док је та фарса од суђења трајала, био много уплашенији и од мене и од моје супруге и од наших посланика који су напољу, испред зграде Суда чекали да виде шта ће бити са нама. То је био човек истеран из памети, на ивици да заплаче, а о томе би нешто могао да вам каже и адвокат Боривоје Боровић. Он је стално имао потребу да мене говори како је он поштен, али да ја треба да разумем да он има двоје деце, да има тај посао и да нема други. Онда кад ми је већ

био досадио, ја сам му рекао: "Знате шта, господине судија, имам и ја двоје деце. Ја Вама не причам о својој деци, али само да знате, једног дана кад Вас буду осудили овако исто, неко ће Вам речи да има децу и да због тога мора то да уради. Само, убеђен сам да то неће бити у Гњилану, Ви ћете врло брзо да изгубите и Гњилане, ако овако наставите да радите. Ми нисмо у Гњилане дошли да нас неко туче, дошли смо да тим Србима, ма колико да их је остало, кажемо шта немо ми учинити ако на Косову и Метохији буде густо, а биће густо, то Слободан Милошевић својим речима и својим делима већ најављује! Како је кренуло по српским земљама, то исто чека једног дана и Косово и Метохију".

Пред крај нашег тамновања, Милошевић је био у Косовској Митровици, где је одржао један говор којим је покушао да изазове љубав код Шиптара. Наравно да га Шиптари никад неће заволети, они имају свој циљ, а успео је да тим говором одбије од себе Србе. Толико су Срби доле огорчени тим говором, да чак ни затворски чувар није могао да се уздржи, а да нам не прича о томе. Па каже – седам аутобуса из Дуванској комбинату Гњилане кренуло је организовано на тај митинг, морали су да иду сви из прве смене, седам и по динара је била дневница плус сендвич и сок. Још нам је причао како је раније у затвору било три чувара Срба, а петнаест Шиптара, а сада Слободан Милошевић зове тих петна-

ест да се врате на тај посао и да ја поново, каже он, ради са њима! Чак зове и ове што су тренутно у притвору, та њихова параполиција, која је иначе врло благе казне добила, а по Гњилану се прича да је то Мира Марковић и њен СК-ПЈ договорио са Аземом Власијем и осталима.

У таквој једној ситуацији, у тој конфузији која се осећа на Косову и Метохији, ми смо били у затвору у Гњилану и све се то рефлектовало у тој хелији.

- **Мене занима да ли сте тога дана, 3. јуна, осетили било шта, било какав наговештај да ће се догодити оно што се догодио?**

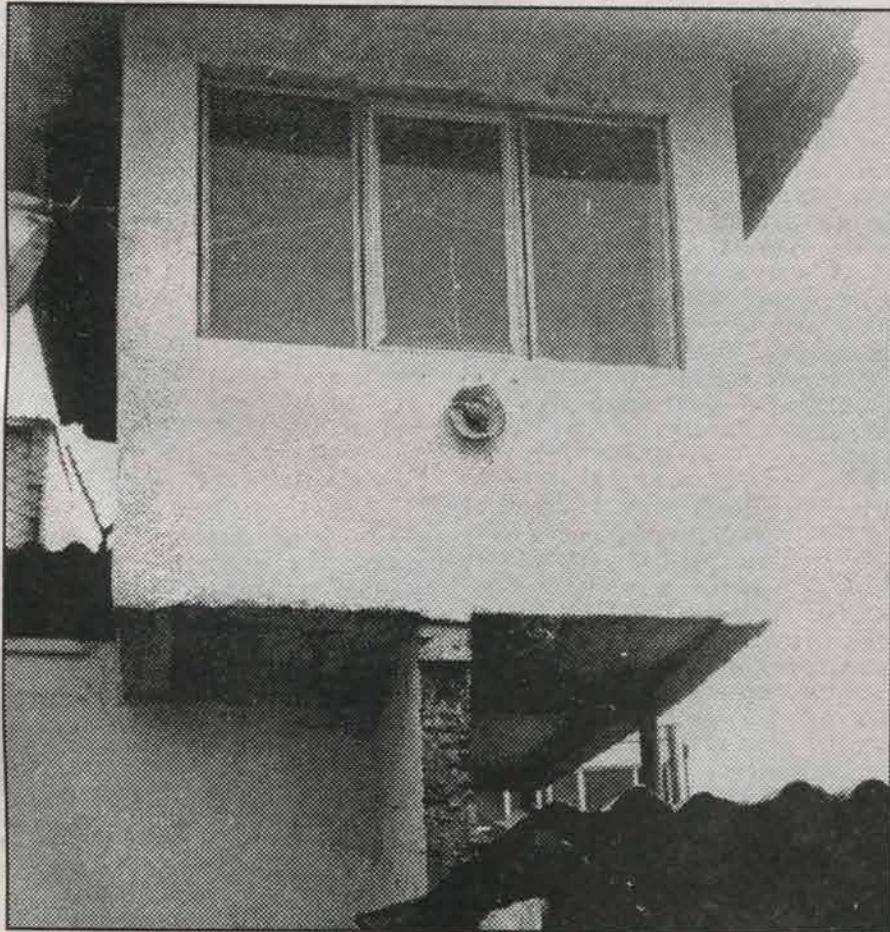
Да, ми смо имали прво митинг у Лесковцу, па онда у Гњилану и Филип Стојановић, наш посланик из Гњилана, рекао нам је да се већ два дана на Радио Гњилану врти један спот у коме се љага СРС и говори како је митинг отказан. Јавио нам је и како је једини човек који има озвучење и који је то нама раније издавао за новац, учењен од милиције да не сме да нам га и овог пута изнајми. Успут нам је пренео и одлуку Скупштине општине по којој митинзи не могу да се држе суботом и да не могу да се држе у центру града, већ негде око Комбината – неколико километара од Гњилана; и да се уплати 4.000 динара Дуванској комбинату, за евентуалне штете! То су све биле неке индикације, које су говориле да се нешто спрема у Гњилану.

Уз све то, ја сам знао да социјалисти неће дозволити да Шешељ и ја говоримо на митингу у Београду, 17. јуна, да их је ухватила паника, а посебно после митинга у Нишу. Ниш је увек важио за центар у коме је СПС најјача, а мисмо у том Нишу окупили масу која до тада тамо није била виђена, масу која је апсолутно сарађивала са учесницима митинга – реаговала на скоро сваку изговорену реч. То нису били слушаоци, то су били огорчени људи, огорчени понашањем социјалиста људи спреми за промене.

Истина, и ми смо бомбасто најављивали овај митинг у Београду, посебно са скупштинске говорнице, па и на конференцијама за штампу смо говорили да ће то бити најмирнији митинг који ће донети највеће промене у Србији. Социјалисти, уплашени какви јесу, и свесни шта све чине у Србији, Србима и осталим грађанима, решили су да нас спрече да присуствујемо том митингу. Када сам ујутру полазио од куће, а ја сам ишао до Баточине, па сам ту оставио кола и на аутопуту чекао Шешеља који је скупштинским колима требало да пође из Београда, жена ме је питао – хоћеш ли да носиш пиштол, а ја сам казао – ма, какав пиштол, доле ће да буде свашта, још треба и неког да убијем! И, рекао сам јој да ми спреми ствари које ће ми требати у затвору. Питала ме је шта мислим где ће то да буде, рекао сам јој – можда данас у Лесковцу или Гњилану, а постоји могућност и у Врању или Прокупљу. Јер, ми смо имали попуњене све термине до 17. јуна, само један дан је требало да буде пауза, а знао сам да у Сmederevu, Пожаревцу и сличним градовима где се окупе хиљаде људи то не могу да изведу. Могу да изведу у Гњилану где има врло мало Срба, где су већ медијски припремили грађане да не долазе, знају да ће бити врло мало људи, то ће у час посла да растерају, информације од доле споро путују или их нема уопште. И, онда када сам се опроштао са женом, када је требало из Суда да кренем у затвор, када ми је давала те ствари које ми је донела, рекла је – немој више никад да ми говориш да ти спремим ствари, остварило се то што си рекао. Па, морало је да се оствари! Да није било у Гњилану, мислим да би било у Врању, где смо имали заказан митинг два-три дана после тога.

Страдање због идеја

Значи, био сам убеђен да 17. јуна нећу бити у Београду. Е, сада, ја сам читao у новинама како нам многи замерају, чак и неки који су напустили странку, што смо то обојиша морали да идемо заједно. Свеједно, они би једног ухапсили на митингу, а другог код куће. Апсолутно је свеједно да ли смо били заједно или не, уосталом, ми већ четири године путујемо заједно, а кад год има могућности обојица идемо на трибине и митинге, па зашто би ми сад због неке претње која је висила у ваз-

Осматрачница изнад улаза у гњилански казамат

духу, мењали свој начин живота и свој начин бављења политиком? У то- ме и јесте ствар – ми не желимо да се прилагођавамо социјалистима! Социјалисти ако могу да нам се одупрру политички, нека се одупиру, ако то могу само репресијом – нека се одупиру. Ако мисле да нису постигли ништа затворима, нека нас убијају!

Ја сам 43 године живео, мислим да сам успео у ономе што ми је била жеља, да у Србији створим углед и себи и својој породици. Створио сам један радикалски лик без кога историја Србије више никад неће моћи да буде писана. И, кад год неко буде писао о историји вишестраначја у Србији, о историји парламентаризма, он то неће моћи а да не спомене и мене, а још ако ме убију – онда тек неће моћи! Онда ће да кажу – ево, то је био тај Томислав Николић који је страдао зато што је имао своју идеју.

- Мислим да смо сад предалеко отишли у овом разговору...

Да, добро, али то значи да одове идеје ништа не може да ме скрене, ама – баш ништа! То моја породица зна, ми смо то рашичили кад сам ја ово почeo озбиљно да радим. Видите, док сам био у Крагујевцу и био у страни – то није био озбиљан посао. Е, кад сам решио да скоро сваке ноћи путујем за Крагујевац, а свако јутро за Београд, да овде проводим дане и дане, онда је мојој породици постало јасно да од ове борбе ништа не може да ме одвоји. Синови су ми велики, они то апсолутно добро схватају, обојица су радикали; наставиће то што сам ја започео. Кад би Србија имала више људи који су спремни да се одрекну свог личног живота за идеју, нема везе у којој су странци, кад би остale странке тако изграђивале своје активисте и своје чланство, кад би и СПС успевала да на тај начин мотивише своје људе – ми бисмо имали здраву политичку сцену.

Све док је мотив за бављење политиком лично богаћење, сладак живот, провод, огроман новац на страним рачунима, жеља да се влада над другима тиме што ће се газити и Устав и закони, све дотле ми нећемо имати здрав политички живот. Све док ће буде одговорности за оно што се ради за људе на власти, све док не буде смењивости са власти, ми нећемо имати нормалан политички живот. Све док Милошевић и његова банда буду мислили да не смеју да изгубе изборе, ми нећемо имати нормалан политички живот, јер ће они учинити све да те изборе не изгубе!

Све док за њих изборни резултати не представљају ништа, јер ако СПС има 39 мандата у републичкој Скупштини, она у својој последничкој групи мора имати 39 посланика! Њој посланици не смеју да се краду! Све док не доведемо вишестраначки парламентаризам на тај ниво, ми нећемо бити сигурни за своје животе, ни за жи-

воте других, ми нећемо смети да излазимо ноћу, зато што се не зна да ли некome сметамо. Да ли сметамо својом наступима за скупштинском говорницима, или што вршимо истрагу, па смо дошли до закључка да тај краљ, а тај који крађе има највише могућности да одлучује о туђим судбинама и туђим животима. У Србији је највећа трагедија спрета власти и врхунских криминалаца. Све док власт може да одлучује кога ће криминалици да убијају на улицама Србије, ми нећемо имати нормалан живот.

Ја сам после оног пребијања у републичкој Скупштини, тако, баш те вечери имао интервју за "Српску реч" и рекао сам да од тад више нећу да размишљам, кад ме неко заустави – прво ћу да пушам, па да га питам шта хоће! Међутим, заиста је то било изазвано свим тим дглађањима у Скупштини, или то не води ничему. Врло брзо после тога престао сам и да носим пештоль, зато што више волим да власт убије мене, него да ја убијем некога коме су они наредили да убије мене. А, ако ми се баш буде пуштало, ево – јутропски догађаји говоре да има где да се оде и да се пуца за праву ствар. Као што сам ишао у Славонију, а јутрос сам о томе разговарао и са женом, мислим да ћу ускоро поново ићи у Крајину.

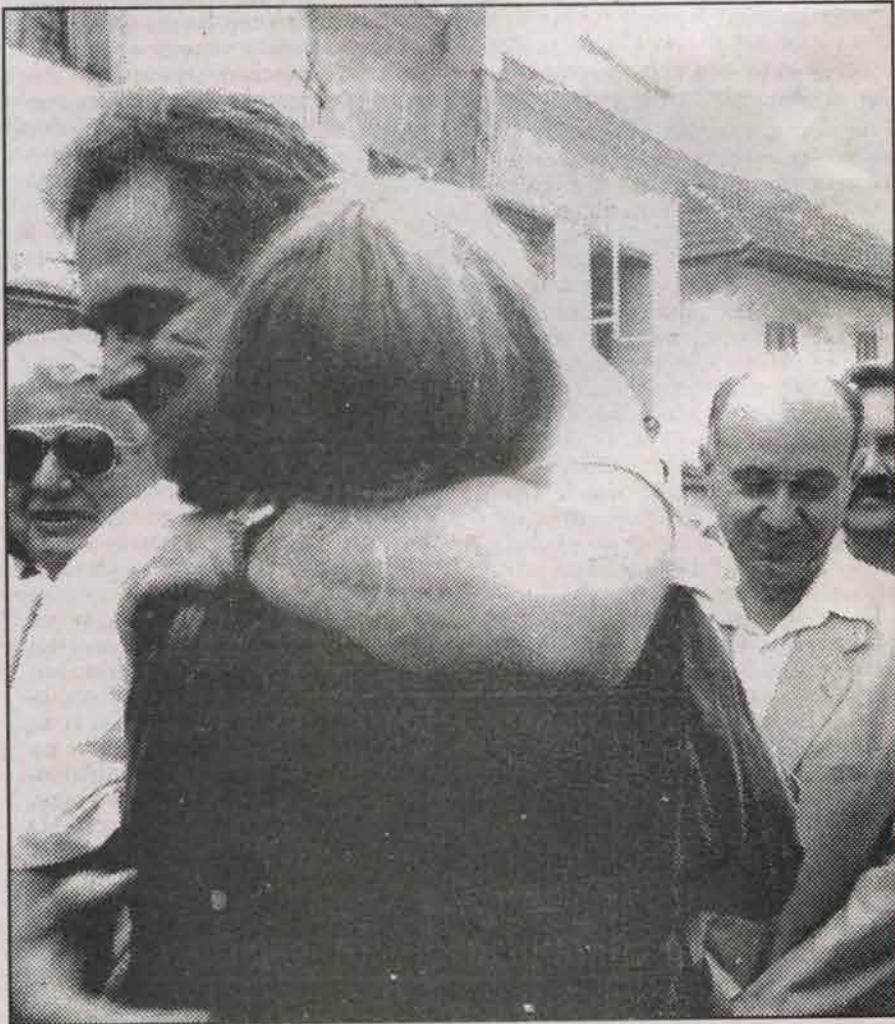
- О томе бих волела нешто касније да разговарамо, а сада ми реците како ћете реаговати када у Скупштини будете видeli оне своје колеге које су Вам, онако муњевито, у току ноћи, учинили посланички имичитет?

Никако нећу реаговати, ништа им нећу рећи. Шта ја то њима могу да кажем, што они већ не знају? Да им кажем да су нечасни људи? Они знају да су нечасни људи. Да им кажем да служе само као пиони? Знају они и то. Шта ја то њима могу да кажем? Ви ћете, вероватно, бити у понедељак ту и видете, ја ћу са њима потпуно нормално да разговарам, као да се ништа није десило. Нема веће осуде за њих од тога. Ја се политиком не бавим да бих ја лично био миран. Защто бих ја сад неки немир, који су они мени створили, и изгубљена два месеца живота јавно испољавао тиме што ћу те који су то скривили јавно да жигошем у некаквим личним сукобима?

Говорио сам у своје име

- Ипак, синоћ сте пред окупљеним симпатизерима СПС рекли да Ви лично, Слободану Милошевићу нећете ни оправдати ни заборавити тај затвор.

Не, не, та изјава има више циљева. Истини је да у српским земљама, ја то тако схватам, има много више разло-

У загрљају супруге после два месеца робије

га да човек буде незадовољан, да има толико трагедије да било која појединачна трагедија, а поготово тај мој бални затвор од два месеца мора да се потисне. И, ја заиста на тој некој лествици својих незадовољстава на дно потискујем то своје лично незадовољство због осуде да два месеца не живим. Значи, вегетирао сам – хранио се, преслачио, купао, али нисам живео! Чим не могу да се испољавам духовно и јавно, ја не сматрам да сам живео. Али, све је то ситно у односу на оно што се догађа Србима у све четири српске државе.

Међутим, кад човек треба да се изјасни како ће на то да реагује – ја то никад нећу да заборавим Слободану Милошевићу! И, ја ћу да се трудим да он буде у тој ситуацији и да схвати како сам се ја осећао, и ништа више! На све оно што је заслужио, још два месеца због мене – то сваки Суд може да му дода, а да уопште не трепне!

То је био један циљ. И, хоћу да зна да њега окривљујем за то и да му то нећу заборавити, али да сада имам пречешиће. Други циљ је да га изазовем да опет направи такво нешто.

• Вама лично или страници?

Мени. Ја сам говорио у своје име. Ја нисам рекао – радикали су то неће заборавити, било би глупо да ја прозивам огромно чланство да сад због мене нешто учини, не, то је мој проблем.

• Зашто желите да га поново изазовете да то уради?

Видите, ја мислим да је Милошевић отишао до дна. Не могу да схватим да нормалан човек може да на себе навуче толики гнев, да може да направи толико прекршаја, само да би ме два месеца страо у затвор!

Не могу да схватим да један председник Републике, кад се каже председник Републике, онда се обично мисли на човека који је изнад ситех накости, човека изнад личних освета, човека који брине о народу, брине о држави, који брине о Уставу, посебно о Уставу! Ми смо једног Добрину Ђошића сменили зато што није поштовао савезни Устав. Не могу да замислим да један председник Републике погази Устав да би Томислав Николић био два месеца у затвору!

Јесам ли ја идеалиста или политички наиван, не знам, али ја сам том милиционеру који ме је малтретирао на асфалту рекао – човече, да ли ти знаш да сам ја народни посланик? И, у једном тренутку сам помислио сад ће он да каже – јао, извините посланиче, јесте, по Уставу ја не бих смео да Вас пипнем! А, он мени каже – знам, бре, ја добро ко си ти! Ево још један доказ, Јовица Стојименовић, републички посланик, пола сата после нашег затварања је дошао у зграду СУП-а да се распита како смо, они су питали – ко си ти; каже – ја сам Јовица Стојименовић, републички посланик, а они само рекоше – води га! И, после тога су

му исконструисали оптужнице. То је била сеча кнезова! Милошевић би, сигуран сам, најсрећнији био да су се све посланичке групе нашле у Гњилану и да је могао све да нас похапси! А, од свих посланика који су били ту, он само није ухапсио две жене, Јоргованку Табаковић и Раду Трајковић; то би, вероватно, и за њега било много.

Они стално неког туку

• Или због тога што нема женског затвора у Гњилану?

Па, има ту у Липљану, могли су да их одвезу тамо. Ми смо и о томе размишљали, да ли су и њих ухапсили и онда смо сазнали да, ипак, нису.

Има ту још једна занимљива прича. СУП Гњилане, припадници тог СУП-а су два дана пре тога сви доведени на посао и нису пуштани кући, али нису знали ни шта се спрема ни шта ће бити. Видели су да се спрема митинг Српске радикалне странке и мислили су да само треба град мало боље да се обезбеди, да Шиптари не би нешто направили. Кад су почели да нас доводе, свако је од нас био у посебној просторији и ту су нас чували припадници СУП-а Гњилане, кад су видели о чему се ради, и сами су били огорчени! Али, они који су нас доводили, ти специјалици, они су се грозно понашали. Мене су уврели и тројица су ме чували те ноћи, док ме нису одвели у Суд, па из Суда у затвор: и кад су ме уврели сва тројица су ме познали, чим је изашао специјалац, они су почели са мном да разговарају, а један је устао да отвори прозор. Била је врућина,топла јунска ноћ, и каже – јавили су да ће да доведу једног изузетно агресивног, и затворио сам прозор да не би скочио кроз прозор! Неко је мене тим људима представио као изузетно агресивног!

Сад је то тај однос између домаће милиције и специјалаца. Чак се један специјалац похвалио да је у Батајничи он учествовао у групи која је хапсила Шешеља. Значи, они имају једну групу коју шетају Србијом, где год треба да се ухапси Шешељ! Тај Муратовић, који је хапсио Шешеља, и овај који је хапсио мене, хвалили су се како имају прни појас код Јорге, зато што смо их Боривоје Боровић и ја питали који су захват применили, а и Боровић је бивши каратиста и онда је овај мој, у детаљу објашњавао и показивао захвате којима је мене, народног посланика, са леђа оборио на асфалт и везао! Сад можете Ви да замислите какав је он брифинг имао неколико дана пре тога да би био потпуно спреман да ме обори на асфалт и свеже. Та специјална јединица која је, вероватно, под директном командом Радована Стојићића Баце, заиста испложена великим напорима. Они су тамо доведени да спрече шиптарску побуну и по ономе што смо ми чули, шетајући по затворском дворишту, које је димензија негде 7x10 метара, и налази

се одмах уз зграду СУП-а, од тих шездесет дана колико смо шетали, тридесет дана ми смо слушали премлаћивања! Они непрекидно некога туку! Ја уопште не знам да ли су то Шиптари или Срби или Азербејџанци...

• Је ли то битно?

То, управо и хоћу да кажем. Једном су толико некога млатили, такви су то били крици, а чуло се њихових једно пет-шест гласова, драли су се, на крају се тај неко није више ни чуо, чуо се само неки ропај: да је Војислав Шешељ почeo да се свађа са њима које није видео, па им каже – побогу, умете ли ви на неки други начин да испитујете људе? И, онда смо лупали на затворска врата, тамо где су стражари, они су отворили и рекли смо им да више нећemo да шетамо. Ово није шетња, рекли смо им, ти шеташ, а тамо негде неког уништавају, туку.

Значи, нима Уставно право на полицијској Академији предају Ратко Марковић и Горан Перчевић. Како они то њих уче? Шта они то њих уче? Углавном ти специјалици, када би им се рекло да иду на оца и на мајку, ја верјем да би тукли и она и мајку!

Углавном, тај однос између локалних полицијаца и тих специјалаца, потпуно је неподношљив. Нама су ови "локални" причали да специјалици отворено сарађују са Шиптарима. Рецимо, продају оружје па га онда хапсе – где ти је пушка, знамо да имаш пушку, па га онда млате к'о вола, док он не призна. Онда, они ту пушку продају другом, сваки пут у цеп ставе по 1.000–2.000 марака, и тиме се баве неки од њих.

Шта је ту још индикативно за ово хапшење? За мене је исконструисано да сам тукао некога дечка из Косовске Митровице, Војислав Шешељ једнога из Приштине, Јовица Стојименовић једног из Призрена, углавном, ниједан из Гњилана! Све су то неки дошли са територије Косова и Метохије. Шта си тражио у Гњилану? Па, каже, дошао сам да купим фармерке, патице. Јеси ли купио? Нисам. Колико имаш паре код себе? Каже, десет динара. Онда адвокат Боровић каже – побогу човече, како си долазио са десет динара да купиш патице или фармерке?

Наши су нам јавили у затвор да сведок који је тврдио да га је Војислав Шешељ тукао, уопште не живи на адреси коју је дао у Приштини! И, никакда ту није живео. Значи, они су тих дана издали фалш личне карте, својим људима, припадницима МУП-а.

Ухапсили су нас десет и једанаестог кога нико од нас не познаје, и тај је смештен у засебну ћелију, али је са нама ишао на доручак, ручак, вечеру и у штетњу. Два дана. И, кад је схватио да ми знамо да је он полицијски провокатор, трећег дана отворила су се врата док смо били у штетњи и њега су позвали, и више га нисмо видели. Чули смо да је добио премештај у затвор у Приштини, у новинама сам про-

читао да му је казна смањена на десет дана затвора и онда сазнам да је то полицијац, специјалац из Ајвалије. Е, у таквој једној држави најлакше је престати да се бавиш политиком.

И, многи су, нажалост, престали да се баве политиком. Многи су заборавили идеју због које су почели да се баве политиком.

Ја имам, не могу да кажем жалост, али имам неки осећај туге што је Српски покрет обнове престао да се бори. Ја врло добро знам какав је утицај СПО имао тамо 1990. године, у Шумадији, у мом Крагујевцу, у селима око Крагујевца: са колико вере су Шумадинци прихватили идеју да Србија треба да се препороди, да збаци са себе комунизам. Шта се са тим људима десило, не знам, али затвор није доволан да неко промени своја политичка убеђења! Могуће да су у питању неки други разлоги, могуће да је у питању новац, мислим да много Срба може да се купи.

Политичка сцена се полако бистри. Социјалисти, комунисти и сви који су са њима, остаће на једној страни: на другој страни ће остати они који су против њих отворено, а трећих, изгледа, неће ни бити. И, мислим да ће следећи избори јасно одвојити две групације, у којима ће, можда, бити више странака, али – само две.

Не видим шта ће Србија имати од Русије

- Очекујете ли ускоро те изборе? Ја бих водео да буде избора, то зависи од Американаца.
- Како то? Лепо, ако укину или попусте санкције, Милошевић ће исте вечери распустити републичку Скупштину.
- Ја не знам да ли сте Ви синоћ чули изјаву једног, како се то обично каже, руског дипломате, који је желeo да остане несменован, а који је изјавио да ће руски одговор на америчко једнострано укидање ембарга на увоз оружја мусиманима, бити једнострano укидање санкција Југославији.

Видите, кад год нам припреми неку подваду, Милошевић доведе Русе. То је већ постало јасно, не само политичарима, него и свим грађанима Србије. Кад год виде Козирева у Београду, они знају да је Милошевић направио неку излазу. Увек се говори о томе како ће Русија решити све наше проблеме, а Русија није решила ни своје проблеме! Русија, без Американаца неће ни моћи да реши све своје проблеме. И, како то, уопште Милошевић мисли да ће Русија сада се усротити Американцима? Русије је земља огрезла у криминал, горе него Србија. Тамо ни по дану народ није сигуран на улицама, а овде само ноћи. Државни партијски врх је у жестокој спрези са организованим криминалом, опозиционе странке су једно време и деловале опозиционо, а сада су се прикључиле том

тиму који жари и пали, они на свим својим границама имају рат, они ни Чечене нису успели да победе, и сад ће одједном Руси да нама помогну!

Имаће, можда Мирко Марјановић личне користи од тог укидања санкција, он и његова банди. Имаће и Драган Томић, председник Скупштине, он и његова банди. Ко ће то још имати користи? Шта ће грађани Србије имати од Русије, чији грађани лошије живе него наши? Па, та Русија да је моћна, вељда би подигла стандард својим грађанима? То су заваривања. Можда ће, чак и бити формално изгласана у Думи нека резолуција, а куда ће то Русија да нам даје помоћ? Преко Бугарске? Бугарска поштује санкције, преко Македоније? И Македонија поштује санкције. Преко Румуније, Мађарске? Па, ко је од њих луд да пушта робу у оба правила и да тиме директно угрози опстанак своје државе? На свим тим границама су посматрачи. Не, заиста не видим шта ће то Србија имати од Русије.

- Можда још пар Академика, ко зна? Али, добро, све ово што сте сад рекли, о Русији, јесте ли то сад скоро схватили; пошто сте и ви као странка имали своју руску авантуру, са Жириновским, ако се не варам?

Па, ми барем писмо имали никакву авантуру, ми смо док је то још практила државна телевизија, не ми – него Војислав Шешељ је у Савезној скупштини примио Владимира Жириновског. То су дипломатски контакти и ми бисмо волели да Жириновски победи на изборима и зашто да то кријемо? Зато што политичко делоvanje Жириновског говори да би нам он помогао, да се он не би обазирао.

● Колико је он озбиљан?

За мене је озбиљан свако онај ко добије на изборима. За мене је озбиљан онај кога народ хоће. Ако његов народ мисли да је он озбиљан, зашто бих ја бежао од тога?

● Оnda то важи и за Милошевића?

Ја сам поштовао одлуку народа да ми Милошевић буде председник. Шта ја ту могу ако 60% грађана Србије гласа за њега? Ја могу да се не слажем са њима, могу да се борим да следећи пут не гласају за њега, али не могу да кажем – људи, или сте ви луди, или сам ја луд?! Увек сам ја луд. Свако ко не поштује народну вољу, мора за себе да каже да је луд, а бави се политиком.

- Морам нешто да Вас питаам, али да покушате да ми одговорите онако, максимално искрено колико то може за новине...

Ма, може (смењ).

Никада нисам гласао за буџет

- Да ли Вам је жао свих оних прилика када су се седамдесет и две радикалске руке дизале уз социјалистичке?

Па, сад би требало да Вам дам неку своју књигу стенографских белешки, без икаквих исправки, без тачки и без зареза; и дођите у странку, дају Вам да то прочитате, да видите шта сам говорио сваки пут кад сам излазио за говорничу. Да видите да, прво вocabулар уопште нисам изменio, да видите да ниги сам био мекши, нити сам био тада строжији, да видите шта сам све критиковao, на шта сам све указивао. Ја знам тачно колико сам пута гласао за нешто што су социјалисти предложили. Али, не заборавите, почетком 1994. године, социјалисти су нешто предложили и ми смо тада, у јеку највећих сукоба са њима гласали за тај предлог. Хоћу да кажем, није нам била жеља у тој Скупштини да будемо само против или само за.

Никада нисам, нити је посланичка група, гласао за буџет. Има само једна ствар због које жалим...

● РТС?

... Тако је, Закон о РТС. Али, да су ме подржале остале опозиционе странке када сам предложио измену Закона још у априлу 1993. године, да су хтели да дају гласове, ми бисмо данас имали више страначки Управни одбор РТС, ми бисмо имали демократску телевизију! Ми бисмо имали телевизију на којој би свако могао да се појави. Тада то нису хтели.

- Колико је на то њихово, како кажете, не хтење утицао Ваш раштији однос према осталим опозиционим странкама?

Е, сад је ту основна ствар коју би требало да схватите остали опозиционари. Не може да се гради став који ће бити већит. Не може да се мрзи СРС и да се одбаци све што СРС предложи, па чак иако је то добро за опозицију. То се изменило 1994. и 1995. године. Негде још у кампањи, када је Вук Драпковић поново рекао да је Србија, како је оно рекао, од Пирота до Книна, не није тако, римовало се нешто; добро, није важно, али кад је то рекао, ми смо апсолутно потпуно ублажили став према СРС. Ми смо чак, сећате се, колико пута и заједнички наступали у жељи да победимо у избору за председника Скупштине, на пример. Добро, нисмо успели, али показало се да можемо да сарађујемо. Треба се, посебно у Скупштини опредељивати према конкретном предлогу. Кад се ми нисмо определили према конкретном предлогу? Оnda када је СРС у јуну месецу тражио да се изгласа неповеренje Влади Николе Шанновића.

● Зашто сте то урадили?

Прво, ми смо били најјача опозициона странка у Парламенту. Не може најјача опозициона странка да буде доведена у ситуацију да треба да се изјасни о предлогу мање опозиционе странке, посебно о предлогу да се смени Влада. О томе морају да се воде разговори. Не може посланичка група са 10, 15, 20 посланика да доводи пред

свршен чин групу која има седамдесет и три посланика!

• Чак ни ако је тај предлог добар?

Чак ни ако је тај предлог добар. Не може мала странка да води велику странку. Она мора са њом да сарађује. Они су могли сваког дана да подносе захтев за изгласавање неповерене, а ја сам онда сваког дана морао да трчим са својим посланицима, зато што је нека посланичка група то урадила. Ако су хтели, требало је да разговарамо о томе. Како сад можемо увек лепо да дамо заједничке предлоге? Ја сад никад не инсистирам ко има највише посланика.

• И, вечно штагње, која је највећа опозициона странка?

Слажем се. Добро, али увек то избори кажу. Онда кад буду имали више гласова од нас – признаћу. Прво, ДЕПОС је имао више гласова од нас на изборима 1993. године, али кад одузме посланике које је дао Новој демократији, посланике које је дао грађанској савезу, он има мање од нас. Шта му је рекао Небојша Лековић, да они имају 160.000 гласова! Значи, НД је поделила по броју посланика укупан број гласова и израчунала колико има гласова! Па, којих је то 160.000 грађана Србије који би гласали за НД?

Е, то су те лудости СПО, односно, рекао бих Вука Драшковића. И, та стапна трвља међу председницима опозиционих странака, ко је највећи политичар, ко је најпаметнији и ко ће кога да затекне, уместо да се сећу, па да се договоре, па сва тројица, па заједничку конференцију за штампу, па

заједнички предлог свих посланичких група, а народ нека на изборима одлучи ко је од њих најпаметнији. Нека у први круг избора за председника Републике иду самостално, а у други круг ако уђе Милошевић са једним од њих – нека му сви дају гласове, нека се зна да ће тај да представља овај други блок. Овако, постоји блок на папиру, а нема га у заједничким наступима.

А, и како може да га буде? Апсолутно, у последњих неколико месецистав СПО је отишао на једну страну, за разлику од осталих! Свако има право да води политику какву хоће и како мисли да је најбоље за његово чланство и његове симпатизере. Ја мислим да је то лудост и да СПО масовно губи упориште у српском народу и међу грађанима Србије. Али, ако они мисле да је ово добро, нека наставе овако.

Мислим да СПО нема више ни једну кочину да потпуно сарађује са СПС. Начин на који ће да реше питање ове државе потпуно им је идентичан. Социјалисти могу и да један део либералног капитализма пусте да се одвија, да би задовољили економски програм СПО. Шта им је друго сметња?

• Ако се не варам, није СПО тај који је променио ставове, већ СПС.

Ма, немојте молим Вас, то су приче за малу децу! Кључни антагонизми више не постоје, Вук је рекао да је Милошевић изузетно симпатичан човек, и поновно то пре неки дан.

Ја то не могу да кажем. Мене нису тако тукли као Вука, ја тако нисам био претучен, те моје модрице су брзо прошли, од тога нисам правио никак-

ву драму; али ја ипак никад више не могу да кажем да је Милошевић симпатичан и пријатан. Ја имам писмо Вука Драшковића, из затвора у коме каже да је ступио у штрајк глађу из кога више неће да се врати, и – чувате ми Дану и књиге. Ја да сам написао такво писмо, са Слободаном Милошевићем више не бих имао о чему да разговарам! Ако сам спреман да одгладујем овај део живота који ми је преостао, зато што Милошевић шаље своје керове на мене и моју породицу, како могу кроз годину две то да тврдим?

Како не схвата Вук Драшковић, или је то схватио па се овако понаша, да је Милошевић спреман да то поново учини! Изгледа да је то Вук схватио и више никада неће бити онако јак политичар какав је био.

Болест Мире Марковић

- Да, ипак, оставимо господина Драшковића на миру и вратимо се неким другим темама. Рекли сте у једном тренутку да вам је невероватно да председник Републике тек тако погази Устав; а да ли Вам је можда пало на памет да то и није било тек тако, већ на захтев једне жене према којој у својим наступима нисте били никада централни настројени?

Видите, ја сам некако патријархално васпитан, и у прво време кад је и нама овде постало јасно да је Мира Марковић велико зло, размишљао сам о томе да ли је у реду ини тако на једну жену.

Али, она није само она већ и СК-ПЈ, а ми смо ту странку сасвим били запос-

У Скупштини Србије радикалима су одузимани имунитети на тајним ноћним седницама Административног одбора

тавили и заборавили све негде до септембра 1993. године, до пута у Бану Љупић, и када су наше информације из Републике Српске, апсолутно поуздане и проверене, потврдиле да је умешаност СК-ПЈ и СПС у тај пуч потпuna; ми смо поново почели да анализирајмо шта се то догађа у Србији и поново укључили у своја политичка размишљања и своје борбе и СК-ПЈ. О деловању Мире Марковић на Милошевића и на живот у Србији, много је речено и било шта да кажем, не верујем да ће бити ново за Ваше читаоце.

Ја само зnam из разговора са једним неуропницијатром, сазнао сам да она има такав облик болести у коме мора да непрекидно добија нова признања, и да је то одржава у неком релативно нормалном стању. Због тога јој Милошевић купује те дипломе, због тога јој оснива странке, због тога јој издаје књиге и прави овакве промоције, организује Конгресе, путовања где би требало да среће познате људе и да тиме она и даље има утицај да је жена која има утицај, да је жена око које се све врти и која све решава.

Једног дана њена ће болест ући у таку прогресију да ће бити могуће да остане нормална само ако скине председника Србије. Е, то је тренутак у коме ће Милошевић морати да реши, а мислим да му се тај тренутак примакао. Мира Марковић је прогласила да у СПС постоји неко националистичко језгро, то је круг људи који је Милошевићу најближи, почела је да му љуља углед, вероватно ће ускоро и да му разбије ту групу и Милошевић ће ускоро морати да реши то или да се убије.

• На које људе сте мислили?

Она је јавно жигосала Бору Јовића, Миломира Минића и Милорада Вучелића.

• Зар у тој причи нема и нашег градоначелника?

Па, видите, кад смо имали ону справу, кад се Влада хвалила у Скупштини недељама, појавио се Вицан Вицановић и фотографисао Човића, Оскара Ковача и Златана Перутића, и ја сам онда рекао Бици – ево ти Било, гледај кога Вицан слика, то су ти припадници ЈУЛ-а. И, Биша каже – у, пизда им материна! И, онда смо стављали реცке кога је све Вицан фотографисао, мислим да је Небојша Човић после једној годину дана прилагођавања и адаптације функцији коју обавља, схватио како та функција треба да се обавља.

С једне стране, стварати у народу утисак како си ти градоначелник који брине о граду, с друге стране троши ти новац на помпту, у којој ће се показавати како град брине о култури, спорту и свему што народ интересује, а с треће стране, не замерати се онима који су на власти и онима за које се мисли да ће ускоро бити на власти! Небојша Човић нема квалитета којим би се издвојио из читаве те булументе социјалиста који су на положајима. Ја лично, прозвao сам га да је укraо чи-

таву једну фабрику у Барањи, пренео је у Србију и да из тога извлачи велику финансијску корист. Он је рекао да се ја у то не разумем, и да је он пренео само опрему, као да сам ја казао да је он пренео и све цигле те фабрике! Наравно да је прено само опрему.

И, опет се враћамо на оно да нема демократије без смењивости власти. Кад би Небојша Човић знао да ће следећи градоначелник бити неко из опозиције, он не би прави овакве глупости, не би правио овакве пљачке. Београд не би лично на ово на шта сада личи. Он би се трудио да тај који га смени у записницима, у тракама, у дискутацијама не пронађе ниједан доказ да је он нешто лоше радио. Онда, значи не би ни лоше радио!

Онда би све било боље у Србији. Кад би министар унутрашњих послова знао да ће га сменити неко из садашње опозиције, милиција се не би овако понашала. Кад би и министар правде то знао, његове судије не би плакале и судиле невине људе на затвор, него би били поносни и исправни људи који би доносили и таква решења, па нека их неко преиначи.

Афера са Јездом и Дафином, пљачка народа у време инфлације, а преко пролазних рачуна, никада не би били могући да је Никола Шайниновић знао да ће га 1993. године сменити опозициона Влада. Али, он на неки чудан начин зна да после њега поново долазе социјалисти! То значи да они знају да неће изгубити изборе, то значи да и када изгубе изборе – мислиће да их нису изгубили. И, докле ће то моћи у Србији да траје? Све док не буде у Србији више оваквих као што смо ми. Док већина Срба не буде мислила као радикали или као нека друга опозициона странка. Али, све дотле ми нећemo имати право ни да се љутимо. Све док ми не будемо имали 50% плус један глас, ми нећemo моћи да се љутимо на оне којих има више.

Ја сам то слушао и раније у кампањама, кад изађе опозициони политичар и замери пензионерима што гласају за Милошевића. Шта ја могу да замерим пензионерима? Ја само могу да им кажем оно што већ и сами знају – да се хране у контејнерима, да носе једне исте ствари 5, 10, 15 година, да примају пензију од које не могу да живе ни десет дана. Они то све знају. Ја могу да им кажем да ће бити боље ако гласају за мене, па ако поново гласају за Милошевића – значи да мени не верују!

Краја гласова на Косову

- Не знам да ли сте их намерно споменили, али управо су пензионери били тема овог Ванредног скупштинговог заседања коме, силом прилика (или приликом силе?) нисте присуствовали.

Да, па све опозиционе странке су имале подједнак наступ – овим Законом се ништа не добија, боље би свим

пензионерима било да се поштује постојећи Закон, били би и мирнији и економски сигурнији и социјално збрињуји да се тај Закон поштује.

Шта ради социјалисти? Они новац краду док држе (колико толико) чврст динар, а враћају га грађанима код крене инфлација. Шта ради сељацима? Пшеници откупљују по 28 парара, а већ су светске прогнозе рода пшенице катастрофалне. Пшеница је подбацила и у Америци и у Русији, у Аустралији. Код нас је родила, имамо, чини ми се двогодишњи род, за једну годину. Нека килограм продају и за 28 пфенинга, то је 70 парара. Са тих 70 парара они ће да купе 2 литра нафте, а кад је увезе овде та два литра продаће за више од четири марке! А, ко узима разлику? Они који су у том ланцу од почетка до краја. Тако је и са пензионерима.

Пошто смо у затвору у Гњилану имали само први програм, други се на Косову и Метохији искључује када су преноси из Скупштине, гледали смо увече анкете на телевизији и јесу то старији људи који кажу да једва чекају да се тај Закон усвоји, јер ће сад све бити боље, и гледам који је тај пензионер који је смогао храбрости да тај нешто каже у камеру. И, нека их је било само пет тог дана, нека им је сто рекло – немојте мене напитате, журим или побегло од камере; али где се нађоше оних пет који су то похвалили?

- А, где се нашао народ који је дошао да поздрави председника приликом отварања подземне железничке станице код Вуковог споменика?

Е, за тај метро да Вам дам једну информацију коју нисам могао никоме из затвора да дам. Ја сам до 1977. године радио у Београду у Грађевинском предузећу "Жегран" на београдском подземном железничком чвору. Ја сам радио тунел леви Банат – Ниш, десни Банат – Ниш, испод помоћног Партизановог стадиона, из Звечанске улице, враћају се и стижу код Вуковог споменика, а онда је тамо негде на Дунаву "Енергопројект" радио онај део који иде према Панчеву. Значи, ја сам то радио 1977. године, а ти радови су отпочели негде 1975. године. Двадесет година! Двадесет година се ово гради и ја сам у томе учествовао, а Милошевић рече да су они сад направили тај подземни чвор. Слободно напишите, пре двадесет година ја сам радио на том објекту. То су ти најдужки напори СПС, онда све те лагарије да су оно најдуже покретне степенице; па сав тај луксуз који је доле смештен, ја још нисам ишао да видим завршну обраду, а и не интересује ме превише; али сав тај луксуз у ово време, као да грађани Србије не знају каква је ситуација у Србији и као да ће сад сав тај бес и раскош да их убеде како се у Србији лепо живи.

А, одакле му народ? Па, шта да Вам кажем, он има своје гласаче, има полицију, има људе запослене у државној управи који од тога живе. И, има људи

Повратак у политичку борбу – радикали у шетњи улицама Гњилана по изласку са робије

који му верују, и нека се скупе. Али кад председник Србије буде радикал, где се он буде појавио, неће бити мање од 200-300.000 људи. И он неће бити одвојен од народа, он ће ићи кроз народ. Па, ако га убију – убију. Биће ту обезбеђена, али ће он да иде у народ да се рукује, неће да стоји на стот метара и да им маше! Оног тренутка кад је Милошевић престао да иде у народ, он је престао да буде председник Србије.

И, нека га, нека побеђује све док га народ хоће, али да ми обезбедимо чување кутија на бирачком месту, да нико не може да каже ево, украдли су милион гласова.

- То је прича која се понавља из избора у изборе. Сваки пут се каже – ми морамо да чувамо...

Ми чувамо! Ја знам да и СПО, не знам сад како ће бити, али до сада, где год смо имали човека, имао је и СПО. То су две странке које инфраструктуром заслужују своје мандате. Има и оних које инфраструктуром то не заслужују, рецимо ДСС, она на углед својих експонираних чланова освоји одређени број гласова, а нема инфраструктуру. Не кажем, може странка и тако да опстаје, али да вегетира. Странка мора да има у свим Општинама одборе, на сваком бирачком месту два чувара кутије који ће да се смењују да би оправдали мандате које освоји. Ја знам, пошто се око тога ангажујем, да је СПО то до сада имао. Где немају? На Косову и Метохији, нема у Рашкој области, где је већински мусимански живаљ, нема у изборној јединици Лесковац, Приштина: значи, на тим местима социјалисти краду. Ми смо их ухватили у Призрену где су дописивали нулу

иза броја. Ту могу да краду – али на крају крајева, та изборна јединица нека им и доноси, док на изборе не изађу Шиптари. А, Милошевић је позвао Шиптаре да изађу на гласање, јер њега Косово и Метохија више не интересује као изборна јединица. Сад му је то политика, да ли му је то неко наредио или је он полудео, ја не знам.

У Србији не могу да украду. Они краду ту на друге начине, не уписују децу, од 1990. године до данас је стасало пет генерација бирача од којих нико не би гласао за социјалисте! И, они их, једноставно, не уносе у бирачке спискове, и ако децу мрзи да иду да провере да ли су на списку, кад дођу да гласају – виде да их нема али, то су сите крађе и то може да однесе и 10 посланика, али кад се победи – онда се победи. Ја знам да би они највише волели да ми не освојимо ниједног посланика, али како ће то да изведу? Све анкете говоре, чак и њихове анкете говоре да смо други, а то значи да смо први.

- Како објашњавате ту појаву анкета у последње време?

Па, не знам, не могу да схватим. Војислав Шешељ и ја смо били последњих месец дана сами у себи, кад су те анкете почеле да стижу. Скори да је необјашњиво. Рецимо, анкету о младим политичарима, знамо да је анкета показала да је Александар Вучић најпопуларнији млади политичар, мада су они тамо ставили Перчевића, или не знам већ кога, од својих. Војислав Шешељ је тренутно најпопуларнији политичар код младе популације – и то објави "Политика". Ја знам да "Политика" не сме да објави такав по-

датак. И, одједном га објави. И, никако нам није било јасно. Покушавали смо да тражимо и рационалне и ирационалне разлоге, и ја себи не могу, Војислав Шешељ има нека објашњења, али ја нисам могао да их прихватим.

Дерета "под гасом"

- Шта очекујете у понедељак (7, 8) на седници Одбора који ће се отворити имунитетом посланика СРС?

Било би ирационално да се сад бавим прогнозама, али мислим да су социјалисти решили да неке наше посланике пошаљу у затвор, а неке не. И на тај начин се труде да у нашим редовима створе сукобе. Рецимо, кад се у Савезној скупштини одлучивао о укидању имунитета, они су изглаздани имунитет Драшку Марковићу, који је полио водом Радомана Божовића, а осталима не. Пазите даље, судија за прекршаје у Гњилану ме је осудио, у оној првој пресуди, на тридесет дана; а Војислава Шешеља на двадесет. То је исто било изазивање сукоба. Да сада ја одједном осетим неповерење према Шешељу зато што је он, који ме је довео у странку, на митинг добио мање затвора него ја! Могу они да иду и тако далеко да негде на неком митингу ухапсе само мене, а њега не, а ево шта је било – судија је прво обуставила процес против Шешеља, јер се он позвао на имунитет, и Борислав Боровић је тада рекао Воји – ајмо за Београд. И, да је он тад пошао, ја бих имао право, да у ћелији кажем, па зар ја њега свуда следим, а он побеже за Београд!

И, покушаће да у понедељак кажу, о неком од тих посланика нешто лепо, о неком нешто лоше, и да покушају да направе сукоб. Е, али бићу и ја ту, па да видимо шта ће бити.

Највећи кривци за ово су Милорад Вучелић и Драган Томић. Први, зато што је телевизију апсолутно затворио за опозиционе странке, не за све подједнако, али за нас потпуно; а други зато што седнице води на ивици инцидената. Не заборавите, од како сам ја у овој Скупштини, успоставили смо имунитет директору "Змаја", Богольубу Ћејчићу, Милораду Вучелићу и Слободану Јовановићу, Зорану Ђинђићу и Александру Јанковићу, Радовану Радовићу због физичког напада на Бранислава Вакића, и кад сам ја питао председничку мандатно-имунитетског Одбора, зато сте то урадили, он ми је одговорио – то сте ви њега приватно тужили, а ми по приватним тужбама не скидамо имунитет. Ја сам онда отишао код председника Скупштине и рекао му – господине Томићу, на овај начин нас терате да почнемо да се тучемо по скупштинским ходницима, а тога ће бити како Ви водите ову Скупштину. Имали смо и успостављање имунитета Славољубу Филиповићу, исто по пријави судије за прекрашаје. А, онда је нену стигао захтев председнику Томићу, где му је стигао тај захтев, кад у Скупштини никог нема нену, Драган Томић за разлику од Божовића, Скупштину води перфидије, али им је циљ исти, да испровоцирају опозиционе посланике и да Скупштине раде!

Драган Томић врло добро зна да ова тројица нису више посланици, јер су они написали и својом руком потписали да вишенису чланови Српске радикалне странке. А, Драган Томић неће то да стави на дневни ред, јер има утврђен дневни ред!

- Али, свему томе и ви идете управо њима на руку, реагујући управо на онакав начин који они прижељују.

Па, видите они очекују да ми одреагујемо тако како ми одреагујемо. Код нас је све јасно, они врло добро знају да су нас ти мандати крваво коштили. Дерета изађе и каже, ја сам купио свој мандат. Он је у ту странку уложио једино што има – папир на коме смо штампали плакете, а ја сам у ту странку уложио све, цео свој живот. Зато је све то отишло у воду када су хтели да му узму књижару у Кнез Михајлову, тамо близу СПО.

Шта хоћу да кажем? Сваки члан странке је заслужан што странка осваја гласове, али зна се врло добро ко те гласове доноси. Доносе најекспониранији људи, пре свега председник странке. Он може или да подигне странку или да је закопа. Сви ми остали можемо да будемо алхемичари, да стварамо злато, ако председник странке са две изјаве укопа странку, као што се то и дешавало појединим странкама, ништа то не вреди. Значи, неко уложи све, и

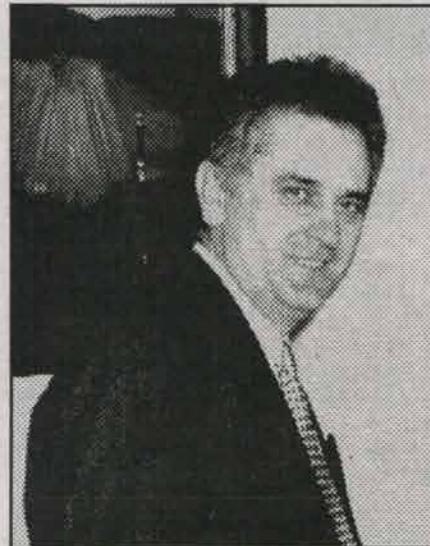
после пар месеци дође неко ко је учењен и крене да краде те мандате.

Шта каже Дерета, дао је 30.000 марака? Динара он није дао странци. Јесте, давао је папир, штампао књиге, али шта је то за своју странку учинити такв нешто?

И, сад Драган Томић, зато што има власт и зато што може да да књижару, одузме мени тај један глас због кога сам могао да погинем тамо по гудурама; Војислав Шешељ је и слетео напуту између Соко Бање и Књажевца, на срећу без последица, и ако сад то социјалисти који прстом не мрдину, него се само појављују на телевизији, хоће да ми скину те гласове – они знају ка-ко ћу ја да реагујем. Можда ја не, али посланичка група која је била без мене.

• Како сте задовољни њиховим радом?

Ја сам увек задовољан. Они знају како треба да се ради, а Александар Вучић је изузетно паметан и социјалисти никада неће имати таквог посланика. И, кад направи понеку грешку, ја само мислим да је мој син мало млађи од њега, а да ја свом сину никад не

Будући председник српске владе

бих могао да препустим да води такву једну странку, да се за говорницом носи са највећим бандитима, али и са паметним људима. Ви у Скупштини морате да победите све, и оне који су школованији од Вас, и оне који су паметнији; и ако на Александра Вучића падне такав терет и он то све бриљантно уради; а кад му у Скупштину уведу тог издајника и он полети према њему, како могу то да му замерим?

Против социјалиста се српски радикали боре на ивици нерава. Иоле лабилији људи или би престали тиме да се баве, или би полудели. Ја не знам шта нас држи

А, такви као што је био Дерета, нију ми били од користи, он скоро да и није долазио у Скупштину: Друго, он много пије и више пута сам га опомињао да не долази овде под "гасом", али он то није слушао. Њега су узели због књижаре у Кнез Михајлову. Он је и

прошле године био на ивици да полу-ди, и претпрошле, и увек су га са њом дозирали. Он каже да то није, јер му је Човић још пре годину дана обећао други пословни простор. Па, што му није дао?

Договор Туђман-Милошевић

- Моје последње питање, а да побегнемо мало из Скупштине, односи се на јутрошњи напад Хрватске на Републику Српску Крајину, мада ће, зnam, тек следећи дани показати шта се за право догађа.

Да, па ево већ седам дана ја сам страховито забринут за Републику Српску Крајину и Републику Српску, зато што су ти страни извори говорили да Хрватска гомила трупе, зато што је већ у пет-шест наврата Хрватска чеरуала територију Републике Српске Крајине, зато што је пала Западна Славонија, а све уз нека писма која Милошевић и савезна Влада шаљу и у којима опомињу Хрватску.

Изјава Вука Драшковића, кад се вратио из посете Немачкој, такође ми је јасно рекла да то није тачно, те приче о томе како је Хрватска дошла до некакве "прве линије". То Вук може себе да лаже, Хрватска никада неће одустати од оних територија за које она мисли да на њих положе право, а ми смо то све могли да учврстимо још 1991. и 1992. године. Ја сам био на периферији Осека, онда када је Венс план ступио на снагу. Тада када смо се ми укопали ту у Славонији, пао је велики део Западне Славоније, четрдесет и нешто села, у оном првом Хрватском налету, а ми смо могли да прођемо између Осека и Вунковаца и да стигнемо, без борби, до Западне Славоније.

Можда још годину дана после тога био сам убеђен да ће те територије, ипак, остати у саставу јединствене српске државе. У априлу 1993. године за мене је отрежњење био Венс-Овенов план. Тада су сви председници посланичких група имали разговор са Милошевићем, мој је распоред био од 15–16 часова, али сам остао до 16.20 часова.

Два пута је улазила секретарица, говорила да чека Агоштон, он је само говорио, нека чека! Сад и двадесет минута сам ја имао на располагању, насамо са Милошевићем, да схватим шта ће бити са српским земљама. Тог дана сам схватио да ће Милошевић све то издати. Тог дана се између нас створила једна ледена санга која нас је заувек раздвојила.

Туђман никад не би напао Крајину да нема сигурних доказа да Милошевић ништа неће предузети да га спреци. Ово је, вероватно, одлучујући рат, али се ја бојим да је у току реализација једног њиховог међусобног договора. Крајина неће моћи да се одржи без помоћи из Србије, и Милошевић је злочинац ако том народу не каже шта се договорио и ако дозволи да тај народ изгине.

А, онда се и нама у Србији не пише добро, онда ћемо се појести између себе!

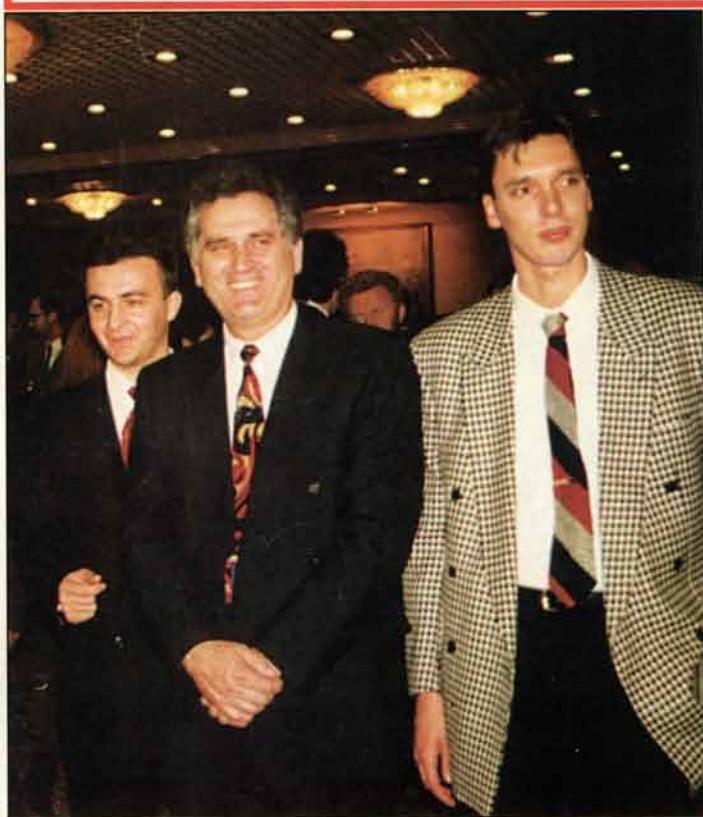

Дијалог пријатеља - делегација Руске државне
думе у Републичком парламенту

На прилазу Москви
- са посадом тенка руске војске

СПОЉНОПОЛИТИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Београд, хотел "Интерконтинентал"
- пријем у част Владимира Жириновског

Спрема националиста - разговор у Народној скупштини
са Либерално-демократском партијом Русије

ЗА ДОМАЋИНСКУ СРБИЈУ!

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

